

HONERÉ DE BALZAC

LÃO GORIOT

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

Table of Contents

Mục lục

Chương 1

Chương 2

Chương 3

Chương 4

Chương 5

Chương 6

Chương 7

Chương 8

Chương 9

Chương 10

Chương 11

Chương 12

Chương 13

Chương 14

Chương 15

Chương 16

Chương 17

Chương 18

Chương 19

Chương 20

Chương 21

Chương 22

Chương 23

Chương 24

Chương 25

Chương 26

Chương 27

Mục lục

Chương 1

Chương 2

Chương 3

Chương 4

Chương 5

Chương 6

Chương 7

Chương 8

Chương 9

Chương 10

Chương 11

Chương 12

Chương 13

Chương 14

Chương 15

Chương 16

Chương 17

Chương 18

Chương 19

Chương 20

Chương 21

Chương 22

Chương 23

Chương 24

Chương 25

Chương 26

Chương 27

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 1

NHÀ TRỢ BÌNH DÂN

Khu nhà trợ bình dân ở phố Neuve- sainte- Geneviève nằm lọt thỏm giữa khu La tinh và khu ngoại ô Sainte- Marceau. Bà lão Vauqueur, vốn người ở Connans, làm nhiệm vụ quản lý toàn bộ khu nhà trợ đó suốt 40 năm nay - nhà trợ Vauqueur.

Gọi là nhà trợ bình dân vì Vauqueur đón nhận tất cả mọi tầng lớp, mọi lứa tuổi của xã hội tới đây ngủ nghỉ mà không cần phải để ý đến bất cứ lời xàm xì bàn tán nào cả. Đây là nói như thế, chứ đã suốt ba mươi năm nay, người ta chưa hề thấy có một thanh niên nào tới trọ ở đó, mặc dù giá thuê phòng ở đây ưu tiên đặc biệt cho giới trẻ. Thế rồi một ngày kia bỗng nhiên có một cô gái trẻ xuất hiện ở khu nhà trợ, đó cũng là những ngày đầu tiên của tấn thảm kịch này, nó bắt đầu từ năm 1819.

Dùng từ thảm kịch cũng chẳng có gì là thái quá cả, vì câu chuyện này không chỉ là một bi kịch theo đúng nghĩa của nó mà suốt từ đầu chí cuối nó làm cho người ta xúc động tới tận con tim. Gập trang sách lại, bạn đọc thấy lòng mình xót xa, còn trên khóe mắt thì lệ rơi lã chã. Nhiều người không khỏi thầm thắc mắc: ngoài những người dân Paris quen thuộc ra, liệu còn có ai ở nơi khác quan tâm và thông cảm với chuyện này được nữa không? Bởi vì xem chừng các tình tiết của nó quá tẻ mủn và mang đậm sắc thái riêng biệt của địa phương, một địa phương nằm giữa các ngọn đồi Montmartre và dãy núi Montrouge, một thung lũng mà khi ngửa mặt nhìn lên chỉ thấy những mảng thạch cao lở toác ra như sắp rơi xuống những dòng suối đặc quánh bùn đen. Ở cái thung lũng này, hình như khổ đau thì đầy ắp và là thực tế, còn những niềm vui thì hiếm hoi đến nỗi trở thành hảo huyền;

và người ta cũng chẳng mong có một điều gì đó khả dĩ tạo ra được ấn tượng trong chốc lát ở nơi này. Tuy nhiên, những con người đứchạnh cũng như những kẻ xấu xa ở đây vẫn có thể góp phần làm cho nỗi đau khổ của nhân loại thêm phần lớn lao hơn. Và trước những đau khổ ấy thì sự ích kỷ, những quyền lợi đang đòi hỏi đều bảo nhau tạm ngừng lại và thương xót. Tuy nhiên, tất cả đều chỉ là thoáng qua, được ví như hình ảnh một quả chín thơm ngon đẹp mắt bị ăn ngấu nghiến trong nháy mắt.

Chiếc xe chở nền văn minh - giống như chiếc xe của tượng thần Jaggernat vừa bị hãm chân lại bởi một thằng điên lao vào bánh trước, và gâta lập tức bị nghiền nát. Cũng giống như bạn vậy, cuốn sách này đang ở trên đòitay mềm mại của bạn, còn bạn thì nằm lọt thỏm trên chiếc ghế bành ấm áp và đầy hưng phấn vì nghĩ rằng câu chuyện này sẽ làm cho bạn thích thú. Bạn tự nhủ rằng sau khi đã đọc hết, đã biết hết những bí mật của lão Goriot bất hạnh, bạn vẫn có thể đánh chén bữa tối một cách ngon lành và tự cam đoan rằng sự dừng dưng của bạn chẳng qua là vì tác giả quá thơ thần mà nói ngoa thối phồng sự việc. Nhưng, xin bạn chớ vội kết tội tác giả, bởi vì đây không phải là một chuyện viễn tưởng, cũng không hề được hư cấu, thêm bớt mà nó là một thảm kịch thực sự - All is true - tất cả đều là sự thật, nó thật tới mức mà khi đã rõ nó rồi, mỗi người đều có thể nhận thấy ở đó một phần của con người mình, nội tâm của mình.

Như đã nói, khu nhà trọ do bà Vauquer quản lý. Nó nằm ở phía đoạn dưới phố Neuve- Sainte- Geneviève, phía bên phải nơi mảnh đất thấp dần về phía khu phố Arbalète. Hiếm khi ngựa nghêo qua lại ở khu này vì đây là một sườn dốc gập ghềnh nguy hiểm. Bởi thế nên các đường phố ở đây dù đan xen nhau nhưng lại vô cùng yên tĩnh. Sự yên tĩnh lại được bổ sung thêm hai công trình kiến trúc là nhà thờ Van de Grâce và điện Pastheon. Hai tòa nhà này tung vào bầu không khí ở đây những màu vàng khè và làm tất cả tối tăm hơn bởi những màu sắc khô khan tỏa ra từ các mái vòm. Người ta toàn nhìn thấy những viên gạch lát khô cứng, những đường cống rãnh không có cả bùn lẫn nước, còn các bức tường thì còleo bám đầy.

Dù chỉ là khách vãng lai qua đây, thì người vô tâm nhất cũng phải cảm thấy buồn phiền. Nhà cửa ở đây thật nghèo nàn và buồn tẻ, những bức tường im im và cũ mốc như tường của nhà tù. Một tiếng kễo kẹt của chiếc xe ngựa cũ nát qua đây thôi cũng đủ là một sự kiện. Nếu một người từ nơi khác lạc vào nơi này, hẳn rằng họ chỉ thấy ở đây những nhà trọ bình dân, những công trình của sự nghèo khổ, buồn chán, sự già cỗi chết chóc và niềm vui của tuổi thanh xuân bị cưỡng ép vào công việc tẻ nhạt và khủng khiếp. Đúng là không có một nơi nào của Paris có thể khủng khiếp hơn và nhàm chán hơn. Phố Neuve- Saint- Geneviève làm cho người ta tưởng tượng đến một chiếc khung bằng đồng, thứ duy nhất hợp với câu chuyện này bởi vì nó màu hung, bởi những ý tưởng nghiêm trang của nó, giống như khi người lữ khách từng bước một bước xuống hầm mộ cổ, ánh sáng cứ nhạt dần và tiếng của người dẫn hát cứ chìm dần.

Thật là một sự so sánh tuyệt hảo! Ai sẽ là người quyết định cái gì nhìn khủng khiếp hơn, hoặc là những trái tim khô khan, hoặc là những bọ cạp trống rỗng?

Chính diện của nhà trọ là một vườn hoa nhỏ nên nó rơi vào góc phải của phố Neuve- Saint- Geneviève - vì thế mà người ta không nhìn thấy chiều sâu của ngôi nhà. Dọc theo mặt tiền này, giữa ngôi nhà và vườn hoa nói trên là một lối đá cuội rộng chừng hai mét trũng xuống như lòng chảo, hai bên xếp hai dãy bình lớn màu xanh da trời hoặc trắng trông toàn cây mỏ hạc, cây trúc đào hoặc cây lựu. Trước khi đặt chân vào cái lối nhỏ đó, người ta phải chui qua một chiếc cổng hình tròn, phía trên có gắn một tấm biển nổi bật hai dòng chữ: Quán Vauquer và Nhà trọ bình dân cho nam giới, nữ giới và mọi người. Có một cái cửa sổ mắt cáo được trang bị nút chuông nhỏ với những tiếng kêu chói tai, mà nếu người ta nhìn qua cửa sổ ấy vào ban ngày thì sẽ thấy phía bên kia đường lát, trên bức tường ở phố bên kia có một cái vòm vòng cung bằng đá xanh do một nghệ sĩ của khu phố trang trí. Bên trong là một bức tượng thần tình yêu bán thân. Nhìn lớp sơn tróc vảy của bức tượng này, sẽ cho những người ham thích trường phái tượng trưng cảm

tưởng là mình đã khám phá ra ở đây một huyền thoại tình yêu của người Paris mà người ta sẽ cứu chữa được sau đó ít lâu. Dòng chữ khắc đã bị xóa nhòa phần lớn dưới chân bức tượng gợi cho người ta nhớ lại quãng thời gian trang trí hoa văn này, ấy là vào năm 1777, khi mà Voltaire trở về Paris và cảm hứng thốt lên:

Dù bạn là ai, đây, muôn thưở người tình.

Nếu không trước, cũng sau, và mãi mãi.

Khi màn đêm buông xuống, cánh cửa mắt cáo kia được thay thế bằng một cái khác, kín hoàn toàn. Khu vườn hoa phía trước có chiều rộng đúng bằng bề mặt của ngôi nhà, được bao bọc kín bởi dãy tường khu phố và dãy tường chung của hai bên nhà hàng xóm. Các bức tường được phủ kín dây thường xuân giống như choàng một chiếc măng tô màu xanh gây một ấn tượng thật nên thơ giữa lòng Paris trong con mắt người qua đường. Cảnh những bức tường là những giàn nho. Bà Vauqueur thật là lo lắng không yên mỗi khi tới mùa nho kết trái mà lại gặp mưa đá hoặc tuyết bụi. Và nỗi lo ấy chứa đầy trong các cuộc hội thoại giữa bà với khách trọ.

Men theo các bức tường là những lối đi chật hẹp dẫn đến một lùm cây bồ đề, loại cây mà bà Vauqueur vẫn phát âm một cách chắc chắn là cây bù đề bởi bà sinh ra ở Conflans, mặc kệ tất cả những lời nhận xét về ngữ pháp của các khách trọ.

Giữa hai lối đi nhỏ là một góc trồng cây ác-ti-sô cùng một số loài cây ăn quả mà lá được xén theo hình búp sợi, còn phía ngoài cùng là một vài loại rau gia vị. Phía dưới mỗi vòm bồ đề đều đặt một chiếc bàn tròn màu xanh kèm theo vài chiếc ghế nhỏ. Vào những ngày nóng bức, nhiệt độ cao đến nỗi có thể làm nở một quả trứng, bên bộ bàn ghế đó, các vị khách giàu có có thể tự cho phép mình thưởng thức một ly cà phê đặc sánh.

Ngôi nhà trọ gồm có ba tầng, những phòng trên cùng có mái được xây bằng đá và quét một lớp vôi vàng, thế là tự nó bỗng dựng tạo ra cho bản thân một sự hèn kém so với tất cả những ngôi nhà thời ấy ở Paris. Những tấm rèm che các khung kính của năm ô cửa sổ không cái nào giống cái nào, nghĩa là mỗi cái một màu, chẳng hề ăn nhập với nhau. Mặt sau của ngôi nhà này có hai cửa sổ ở tầng trệt và được bảo vệ bằng những song sắt giăng kín lưới. Phía sau ngôi nhà là một khoảng sân rộng chừng hai mươi bước, đó có thể gọi là khu chung cư hoà thuận của gà, lợn và thỏ. Tận cuối sân là một cái kho chứa gỗ. Giữa kho chứa đồ và cửa sổ nhà bếp treo lủng lẳng một chân bát để hứng nước mỡ ở bồn rửa bát rơi xuống. Khoảng sân này có một cái cống nhỏ mở ra phố Neuve- Saint- Geneviève mà người đầu bếp dùng làm nơi tống rác từ ngôi nhà ra sau khi đã dùng nước để kỳ cọ nhà cửa cho hết mùi hôi thối.

Bởi vì ngôi nhà dùng vào việc kinh doanh nhà trọ bình dân, nên căn phòng đầu tiên của tầng trệt trông khá sáng sủa với hai cửa sổ nhìn ra đường phố, cùng với một cửa kính thông ra hành lang làm lối đi vào. Phòng này còn được thông với một phòng ăn, có buồng cầu thang ngăn cách phòng ăn với nhà bếp bởi những bậc thang bằng gỗ và bằng gạch vuông đã được đánh bóng. Thật là một cảm giác buồn tẻ khi nhìn vào căn phòng được trang bị bởi những chiếc ghế bành và ghế tựa bọc vải nhồi sợi chỗ xịn chỗ sáng. Chính giữa những chiếc ghế đó là một chiếc bàn tròn mặt làm bằng thứ đá hoa cương Sainte- Anne, trên bàn đặt một khay chén bằng sứ trắng có chỉ vàng đã bị mờ đi một nửa, thứ khay chén ngày nay có thể bắt gặp ở bất cứ nơi nào. Tường của căn phòng này được ốp gỗ đến vòm trần vịn, phía trên đó được dán bằng giấy bản vẽ đầy những tích truyện Télémaque ([1]) mà các nhân vật cổ điển được tô màu. Phần phẳng giữa hai cửa sổ giăng lưới sắt được dành cho khách trọ ngắm nhìn bức vẽ bữa tiệc Calypso tổ chức cho con trai Ulysse. Đã từ bốn mươi năm nay, tác phẩm tranh này luôn kích động sự giễu cợt của những khách trọ trẻ, những người luôn cho rằng mình ở cao hơn vị trí hiện tại khi chế nhạo bữa ăn tối mà ở đó sự nghèo khổ trở nên buộc họ. Lò sưởi bằng đá, mặt bếp sạch sẽ đã chứng thực là nó chỉ được

đốt lửa vào những dịp trọng đại, người ta trang trí bếp lò bằng hai bình cắm đầy hoa giả cũ mềm đi kèm với một chiếc đồng hồ quả lắc bằng đá hoa cương màu xanh nhạt còn kém thắm mỹ hơn. Căn phòng đầu tiên này tỏa ra một thứ mùi không có tên gọi trong ngôn ngữ và có lẽ nên gọi là mùi nhà trọ. Nó có vẻ như mùi của chỗ không thoáng khí, mùi mốc, mùi oi khét; nó tạo ra sự lạnh lẽo, ẩm ướt xông lên mũi, nó xâm nhập vào quần áo; nó có mùi vị như tất cả các mùi hợp lại: mùi một căn phòng sau bữa ăn tối, mùi hôi nhà bếp, mùi nhà tế bần. Dù chỗ này là đáng ghê tởm nhưng nếu bạn đem nó ra để so sánh với phòng ăn ở cạnh đó bạn sẽ thấy phòng khách này còn quá lịch sự và thơm tho biết bao, như một phòng riêng của thiếu nữ vậy. Phòng ăn đó hoàn toàn được ghép bằng gỗ, không rõ trước kia được sơn bằng màu gì mà giờ đây không còn nhận biết được nữa, nó trở thành một cái nền mà trên đó cái ghét đã vẽ lên những khuôn mặt kỳ dị. Căn phòng đầy những tủ đựng chén bát đồ đạc dính dớp, phía trên là những bình nhỏ bụng tròn hoặc những hình chữ V đã bị hỏng; những vòng tròn lấp lánh ánh kim, những chong đĩa bằng sứ dày có màu xanh lơ, được sản xuất tại Tournai. Trong một góc phòng có đặt một chiếc hộp nhiều ngăn đánh số dùng để đựng những chiếc khăn có vết bẩn hoặc là có vết rượu màu của khách trọ. Ở đây người ta tìm thấy những đồ đạc không thể xóa bỏ được, chúng không tồn tại ở khắp nơi nhưng lại hiện diện ở đây như nó phải thế, như những tàn tích đặc trưng cho nền văn minh của những người bị bệnh nan y. Bạn sẽ thấy ở đây một chiếc nhiệt kế hình con khỉ chồi ra mỗi khi trời mưa, những bức tranh kính tởm làm mất cảm giác ăn ngon miệng được lồng trong khung gỗ đánh véc ni có mạ vàng; một chiếc khung treo đồng hồ bằng đôi môi có khám đồng, một chiếc chảo màu xanh, những chiếc đèn dầu Argrard đầy bụi bặm lẫn vào dầu, một chiếc bàn dài phủ khăn trải bằng vải hồ khá bẩn đủ để một người ngoại trú viết tên của mình lên đó bằng ngón tay, những chiếc ghế tựa khập khiễng, những tấm chùi chân thảm hại bằng hàng đan dịch chuyển lung tung nhưng không bao giờ mất đi đâu và sau nữa là cái lò sưởi vỡ lở, bản lề chệch, củi trong đó đã cháy thành than. Để giải thích rõ đồ đạc ở đây cũ kỹ, nứt nẻ, mục nát, yếu ớt, mòn vẹt, què cụt, tồi tàn, hoang phế, hấp hối đến như thế nào, có lẽ cần một bài văn

miêu tả về nó mà vì thế có thể làm chậm lại quá nhiều hứng thú đối với câu chuyện này và những người bận rộn sẽ không tha thứ cho điều đó. Nền gạch màu đỏ đầy những lỗ do cọ sát hoặc do khuôn làm xấu. Tóm lại là cái nghềongự trị không khoan nhượng lên tất cả đời sống trong sự dè dặt, cô đọng và trơ trẽn. Nếu như nó chưa lấm bùn đen thì nó cũng đang có những vết bẩn và nếu như nó không thủng lỗ cũng không rách rưới, thì rồi nó cũng sẽ rơi vào tình trạng mục nát mà thôi.

[[1] Truyện Télémaque ở thế kỷ 17, kể những chuyện phiêu lưu của Télémaque - con của Ulysse và Penelop. Được lấy từ sử thi Ulysse.]

Căn phòng này trông choáng nhất là vào lúc bảy giờ, khi con mèo của bà Vauquer đi trước chủ, nhảy lên những chiếc tủ đựng bát đĩa và bàn ăn, đánh hơi thấy có nhiều sữa đựng trong bát chén được đậy bằng những chiếc đĩa, và khẽ rên những tiếng gừ gừ. Khi đó bà goá xuất hiện với chiếc mũ nồi bằng vải tuyn kì cục đội trên một vòng tóc giả không được chải chuốt tử tế, bà vừa đi vừa kéo lê đôi giày nhẵn nhúm. Gương mặt bà có vẻ già cũ, béo tròn như hạt mít, ở giữa mọc lên một cái mũi khoằm giống như chiếc mỏ của con vẹt, đôi tay nhỏ béo mũm mĩm, thân hình mập mạp như một con chuột trong nhà thờ, chiếc áo nịt ngực đầy ắp và phập phồng; tất cả như hài hoà với căn phòng này, nơi sự bất hạnh đang rò rỉ và sự bóc lột đang ẩn nấp, còn bà Vauquer thì hít thở mùi hôi thối một cách nhiệt tình mà không cảm thấy buồn nôn. Nét mặt bà tươi tắn như một làn tuyết đầu tiên của mùa thu, đôi mắt có dấu chân chim như không biết đến nụ cười, vẻ luôn cau có gay gắt của người làm chết chầu đối với những cô gái nhảy. Tóm lại toàn bộ con người bà thể hiện tính chất nhà trọ cũng như ngôi nhà trọ bao hàm hình ảnh con người bà.

Địa ngục trần gian sẽ không ổn nếu như không có cái ngục, bạn sẽ không thể nào tưởng tượng ra cảnh này mà không có thứ kia. Tình trạng phì nộn và nhợt nhạt của người phụ nữ nhỏ bé đó là sản phẩm của cuộc sống này giống như bệnh sốt truyền nhiễm là hậu quả của mùi xú uế từ một bệnh viện.

Chiếc váy lót bằng len đan của bà ta thò ra cả bên ngoài một chiếc váy cũ, sợi bông sờn ra những kẽ nứt của vải. Khi bà có mặt thì bức tranh ở đây hoàn tất. Ở độ tuổi chừng năm mươi bà Vauquer giống như tất cả những phụ nữ đã từng đau khổ.

Đôi mắt lơ đãng với vẻ vô hại của một người môi giới sẽ phản kháng quyết liệt để được trả giá cao hơn, nhưng mặt khác lại làm tất cả để được can thiệp số phận, sẵn sàng giải phóng cho Georges hoặc Pichegru ([2]), nếu như Georges hoặc Pichegru cần được giải phóng. Tuy nhiên bà là người phụ nữ tốt bụng như những khách trọ thường nói và họ tin rằng bà chẳng có của nả gì khi nghe bà phàn nàn rên rỉ và họ giống như họ. Ông Vauquer là ai? Bà chưa bao giờ nói về người chồng đã chết. Ông ta đã đánh mất tài sản như thế nào? Trong những lúc rui ro bất hạnh, bà đã kể lể, ông ta đối xử với bà tồi tệ, chỉ để lại cho bà đôi mắt dành để khóc, ngôi nhà dùng để ở và cái quyền chẳng phải động lòng thương xót tới bất kỳ sự không may mắn nào bởi vì, như bà nói, bà đã hứng chịu tất cả những gì có thể chịu đựng được. Khi nghe tiếng chạy lúp xúp của bà chủ, chị đầu bếp to béo Sylvie vội vàng dọn bữa sáng cho các khách trọ.

[[2]: Hai tướng Pháp âm mưu chống Napoléon.]

Thường những khách trọ tự do chỉ đặt cơm tối hết khoảng ba mươi pho-răng mỗi tháng. Vào thời điểm câu chuyện này bắt đầu, số người ăn trong nhà trọ là bảy người. Tầng một gồm hai căn phòng tốt nhất của ngôi nhà. Bà Vauquer ở phòng kém hơn còn phòng kia thuộc về bà Coutere, vợ góa của một ngài uỷ viên tư lệnh của nước Cộng hoà Pháp.

Cùng ở với bà là một cô gái còn rất trẻ tên gọi là Victorine Taillefer, người được bà dành cho tình cảm của người mẹ. Tiền trọ của hai quý bà này lên tới một nghìn tám trăm franc. Hai phòng ở tầng hai đã có người ở, một phòng được thuê bởi một ông già tên là Poiret; người ở phòng còn lại là một người đàn ông khoảng bốn mươi tuổi, đội một bộ tóc giả màu đen cùng

màu với chòm râu quai nón, tự cho mình là cựu thương gia, ông tên là Vautrin.

Tầng ba gồm bốn buồng trong đó có hai buồng đã được thuê, một cô tên là Michonneau, và một người trước đây sản xuất mì sợi được gọi với cái tên là lão Goriot. Hai buồng còn lại được dành cho những kẻ qua đường; những sinh viên vô sản, những kẻ đó giống như lão Goriot và cô Michonneau, chỉ có thể bỏ ra bốn năm phở- răng thanh toán cho việc ăn uống và việc ở trọ; còn bà Vauquer không mong muốn sự có mặt của họ cho lắm và chỉ nhận họ khi không tìm được điều gì tốt hơn: họ ăn quá nhiều bánh mì. Vào thời gian đó, một trong hai căn buồng kia thuộc về một chàng trai trẻ thuộc vùng lân cận Angoulême đến Paris để học luật và gia đình đông đúc của anh đã phải chịu sự thiếu thốn kéo dài khi phải gửi cho anh một nghìn hai trăm phở- răng mỗi năm. Eugène de Rastignac, tên của anh, là một trong những thanh niên quen làm việc do sự nghèo khổ, là những người hiểu rõ từ khi còn trẻ tuổi những hy vọng của cha mẹ đặt nơi họ và họ tự chuẩn bị một số mệnh tốt đẹp bằng cách tính toán trước tầm quan trọng những ngành học của họ và thích nghi trước với biến động trong tương lai của xã hội để trở thành những người đầu tiên triệt để tận dụng nó. Nếu như không có những quan sát tò mò của anh ta và cái tài khéo léo mà qua đó anh ta đến ra mắt trong các phòng tiếp khách ở Paris, câu chuyện này đã không có được những màu sắc chân thực, mà được như vậy cũng là nhờ anh ta có trí óc minh mẫn và ham muốn đi sâu vào khám phá những điều bí ẩn trong một cảnh ngộ kinh khủng dù nó được che đậy khéo léo bởi những kẻ gây ra hay người phải chịu đựng nó.

Phía trên tầng ba là kho chứa đồ để treo quần áo và hai căn buồng có che mái là nơi ở của một cậu bé làm công vất vả tên là Chirstophe và chị bé Sylvie, đầu bếp. Ngoài bảy người ăn ở tại nhà trọ này ra, bà Vauquer, tuy năm thịnh năm suy còn có tám sinh viên luật và y khoa cùng với hai hoặc ba người quen trong khu phố là những người thường chỉ đặt bữa ăn tối ở chỗ của bà. Phòng ăn tối chứa được mười tám người và có thể lên tới hai mươi

người nhưng bữa sáng chỉ có bảy khách trọ nên nó có cái vẻ của một bữa ăn gia đình. Mỗi người đều đi xuống nhà bằng đôi giày đi trong nhà, tự cho phép đưa ra những lời nhận xét kín đáo về cách ăn mặc hoặc dáng vẻ của những người bên ngoài, về những sự kiện của buổi tối trước đó trong khi thể hiện sự tin tưởng vào sự thân thiết ở đây.

Bảy người khách trọ này là những đứa trẻ hư được chiều chuộng bởi bà Vauquer, người luôn so tính những sự chăm sóc quan tâm dành cho họ với một nhận định theo kiểu các nhà Thiên văn, theo mức độ mà số tiền mà họ trả cho nhà trọ. Cùng một kiểu đánh giá như vậy làm ra vẻ những người này giống nhau một cách ngẫu nhiên. Hai người ở tầng hai chỉ trả có bảy hai phơ- răng mỗi tháng. Giá rẻ này chỉ có thể gặp được ở trong khu ngoại ô Saint - Marcel, ở giữa Bourbe và Sanpétrière và bà Couture là một ngoại lệ duy nhất, thông báo rằng chỉ dành cho những khách trọ bất hạnh ít nhiều trông thấy rõ. Cảnh tượng nào lòng như bên trong ngôi nhà được lặp lại trong trang phục khách trọ, cũng rách nát như vậy. Đàn ông mặc áo sơ- đanh- gô- t mà màu của nó đã cũ đến nỗi không nhận ra được, đi những đôi giày giống như những đôi bị vứt ở cột mốc trong những khu phố lịch sử, quần áo lót sờn rách không còn ra gì nữa. Phụ nữ mặc những chiếc váy phai màu được nhuộm lại rồi lại phai màu với viền đăng- ten cũ kỹ và lỗi mốt, đi những đôi găng tay trơn láng vì dùng nhiều, khoác chiếc cổ áo xếp luôn luôn có màu hung và khăn choàng vai rút sợi. Trang phục bên ngoài như vậy nhưng thân hình họ rất vững chắc: những thể trạng chống chịu được với bão táp cuộc đời, những gương mặt lạnh giá, khô khan, lu mờ như những chiếc khiên đã hết thời sử dụng. Những khuôn miệng méo mó được trang bị hàm răng hau háu. Những khách trọ đó khiến ta cảm thấy như sắp xảy ra những thảm kịch trọn vẹn, không phải là những màn kịch được đóng dưới ánh đèn sân khấu kia trong những màn vải vẽ sơn, mà là những bi kịch sống và câm lặng, những bi kịch lạnh lùng làm con tim thổn thức, những bi kịch đeo đuổi dai dẳng.

Cô gái già Michonneau giữ gìn đôi mắt mệt mỏi của mình bằng một tấm vải diềm taffetas màu xanh cáu bần được đính vòng quanh bởi một sợi dây đồng thau làm hoảng sợ cả thiên thần của lòng thương hại. Chiếc khăn san của cô với những viền nhỏ và có hình giọt lệ giống như phủ lên một bộ xương, những gì mà nó che giấu được đều có hình dạng rất xương xẩu. Sự chua chát nào đã chi phối việc tạo ra những đường nét phụ nữ đó của cô? Cô chắc hẳn đã từng xinh đẹp và toàn vẹn. Phải chăng là do sự thấp hèn, sự buồn phiền, lòng hám của?

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 2

Cô đã từng quá yêu, đã từng là người bán phấn buôn son hay chỉ là một cô gái đi? Có phải cô đang trả giá cho những chiến tích của một thời huy hoàng mà những thú vui trước đó đều ồ ạt, bằng một tuổi già mà những người đi qua đều trốn chạy? Ánh mắt nhìn của cô trắng dã lạnh lẽo, gương mặt cần cỗi đe dọa. Cô có một cái giọng lạnh lót của một con ve sầu kêu trong bụi cây khigần đến mùa đông. Cô nói đã từng chăm sóc một ông già bị chứng chảy nước mũi và bị con cái bỏ rơi không có nơi nương tựa. Ông già này đã tặng lại cô một nghìn phở - rằng lợi tức suốt đời, và cô đã phải luôn giành giật bởi những người thừa kế cùng những điều vu khống mà cô phải đương đầu hứng chịu. Cho dù cuộc sống nhiều sự đam mê đã tàn phá khuôn mặt cô, vẫn còn thấy một vài dấu vết thời trẻ: màu da trắng mịn cho phép đoán biết được thân hình chắc vẫn có vài nét đẹp còn sót lại.

Ông Poiret là một loại người kỳ cục. Cứ nhìn ông ta lẫm lẫm như một chiếc bóng màu xám dọc theo lối nhỏ của vườn cây trồng, đầu đội một chiếc mũ catket cũ và nhào nhoét cổ cầm cây gậy bằng gỗ táo màu ngà đã ngả vàng trong tay để mặc cho vạt áo rơi - danh - gột nhăn nheo phấp phới che hờ chiếc quần cộc gần như trống trải và đôi chân xanh lét run rẩy như chân người say rượu, để lộ chiếc gi - lê màu trắng bẩn và chiếc khăn đeo ngực bằng vải mut - xơ - lin dày co rúm kết hợp khập khiễng với chiếc cà - vạt cột quanh cái cổ gà tây của ông, rất nhiều người tự hỏi phải chăng cái bóng mỏng dính này thuộc về dòng giống liêu linh của những đứa con trai Taphet, những người bay lượn trên đại lộ Ý? Công việc nào đã có thể làm ông ta héo quắt như vậy? Nỗi đam mê nào đã làm nâu xám khuôn mặt có hình củ hành của ông ta, khuôn mặt dành cho biếm họa mà lại là thực? Ông ta đã làm gì? Có thể ông ta đã từng là nhân viên của bộ tư pháp, trong cơ quan mà những kẻ đao phủ gửi về những bản thanh toán chi phí, những hóa đơn mua khăn

đen cho những kẻ giết cha mẹ, mua cám cho những xe bọc chở tù, dây mảnh cho dao chém. Có thể ông ta là người tiếp nhận ở cửa lò mổ hoặc là phó thanh tra vệ sinh. Tóm lại người đàn ông này giống như là một con lừa ở cõi xay gió công cộng của chúng ta, một trong những con chuột Paris, những kẻ không biết đến ngay cả thánh Bertrard của họ, như một cái trụ trên đó đã quay đủ sự không may mắn và dơ bẩn của xã hội, cuối cùng là một trong những người đàn ông mà chúng ta nói đến khi nhìn thấy họ: dĩ nhiên là phải có những kẻ như vậy. Paris đẹp đẽ này không biết đến những gương mặt nhợt nhạt vì những đau khổ tinh thần hay thể xác nào đó. Nhưng Paris là một đại dương thực thụ. Bạn hãy ném vào đó một chiếc máy dò, bạn sẽ không bao giờ đo nổi độ sâu của nó đâu! Bạn hãy đi vòng quanh khắp lượt, hãy miêu tả nó! Dù bạn có thận trọng khi đi qua nó, mô tả kỹ nó, dù những nhà thám hiểm đại dương có đông đúc và hứng thú đến đâu, vẫn luôn bắt gặp ở đó một nơi sơ khai, một hang động chưa ai biết đến, những hoa, những viên ngọc trai, những con quý, một vài thứ kỳ lạ khó tin, bị lãng quên bởi những thợ lặn tài tử. Nhà trọ Vauquer là một trong những nơi quý quái lạ lùng đó.

Có hai hình ảnh trái ngược rõ rệt với đám khách trọ nội trú và đám khách ăn ngoại trú.

Victorine Taillefer là một cô gái trắng trẻo ốm yếu, giống như nước da của các cô gái bị bệnh xanh xao, và dù cô hòa mình với sự đau đớn, nó làm nền cho bức tranh này bởi một nỗi buồn quen thuộc, bởi một phong cách e ấp, ngượng ngùng, bởi một vẻ nghèo túng và yếu đuối thì gương mặt cô cũng không cần cỗi, các cử chỉ và giọng nói của cô vẫn còn nhanh nhẹn, hoạt bát. Con người trẻ tuổi bất hạnh này giống như một cây con đã có lá vàng, vừa mới bị trồng trong một mảnh đất không phù hợp. Sắc diện của cô ửng đỏ, mái tóc màu vàng hung, dáng người quá mảnh mai, thể hiện sự duyên dáng mà các nhà thơ hiện đại tìm thấy trên các bức tượng nhỏ thời trung cổ. Đôi mắt màu xám đen biểu hiện một sự dịu dàng, sự ngoan đạo của một tín đồ Cơ Đốc giáo. Quần áo cô mặc đơn giản, không quá đắt tiền,

để lộ những đường nét trẻ trung. Cô xinh đẹp một cáchchấp nhật. Nếu cô sung sướng chắc là đẹp mê hồn: hạnh phúc là chất thơ của phụ nữ cũng như kem phấn là chất liệu của việc trang điểm vậy. Giá như niềm vui luôn làm nước da ửng hồng trên gương mặt xanh xao của cô, giá như những ngọt ngào của một cuộc sống lịch sự được đong đầy, tô đỏ lên đôi má đã hơi lốm lốm một chút, giá như tình yêu làm tươi vui lại đôi mắt buồn của cô, Victorine đã có thể sánh được với những cô gái trẻ đẹp nhất. Cô thiếu thứ mà người phụ nữ cần có, những áo quần son phấn và những bức thư tình.

Truyện của cô có thể cung cấp chủ đề cho một cuốn sách. Chắc cô tin rằng mình có lý khi không thừa nhận cô, khi từ chối giữ cô ở bên cạnh, ông ta chỉ cho cô sáu trăm phơ- rãng mỗi năm và sẽ làm thay đổi số tài sản của cô để có thể chuyển toàn bộ sang cho con trai của ông ta. Một người bà con xacủa mẹ Victorine mà ngày xưa vì thất vọng, mẹ cô đã đến nhà của bà ta và chết ở đó, bà Couture đã chăm sóc cô bé mồ côi như con đẻ của mình. Thật không may bà goá của một vị uỷ viên tư lệnh quân đội cộng hoà lại chẳng có gì trên đời ngoài số tiền người chồng quá cố để lại và tiền trợ cấp; một ngày nào đó bà có thể bỏ rơi cô gái tội nghiệp này, không kinh nghiệm, không tài sản, hoàn toàn phó thác cho cuộc đời. Người phụ nữ tốt bụng ấy dẫn Victorine đi lễ nhà thờ tất cả các ngày chủ nhật và cứ mười lăm ngày lại đi làm lễ rửa tội để vô tình biến cô thành một cô gái sùng kính đạo. Bà nghĩ cũng đúng. Những tình cảm tôn giáo đã mang tặng một tương lai cho cô gái bị cha từ bỏ. Cô yêu mến cha mình, cô hàng năm tìm đến nhà ông ta để đem lời xin lỗi của người mẹ mà cánh cổng ngôi nhà ấy không bao giờ mở ra. Anh trai cô, người làm trung gian hòa giải duy nhất cho cô, không đến thăm cô lấy một lần trong bốn năm trời và cũng chẳng gửi cho cô một sự trợ giúp nào. Cô cầu xin Chúa làm cho cha cô tỉnh ngộ, làm cho trái tim anh trai cô biết cảm động và cầu phúc cho họ mà không hề có một lời oán hận. Bà Couture và bà Vauquer không tìm đủ lời trong từ điển để nguyên rửa cách cư xử thô bạo kia. Khi họ chửi rửa gã triệu phú đáng ghê tởm đó, Victorine lại nói nên những lời dịu ngọt, giống như bài ca của con chim bồ câu xám bị thương mà tiếng rên đau đớn của nó vẫn còn thể hiện tình yêu.

Eugène de Rastignac có khuôn mặt đặc biệt của người miền Nam, nước da trắng trẻo, tóc đen, mắt xanh. Lối diễn đạt, cung cách, tư thế quen thuộc của chàng chứng tỏ chàng là con của một gia đình quý tộc, nơi mà việc giáo dục từ nhỏ đã chỉ gồm toàn những truyền thống tốt đẹp. Chàng ăn mặc tiết kiệm, ngày thường chàng chỉ mặc những quần áo của năm cũ, nhưng thình thoảng chàng vẫn có thể đi chơi với cách ăn mặc như một chàng trai lịch sự. Chàng thường mặc chiếc áo rờ-đanh- gốt cũ, một chiếc gi-lê xấu xí, thắt chiếc cà- vạt đen nhàn nhĩ đáng ghét, cầu thả theo kiểu sinh viên, mặc một chiếc quần dài vừa vặn và đi đôi giày bốt đã được thay đế mới.

Giữa hai nhân vật này và những người khác thì Vautrin, người đàn ông bốn mươi tuổi có chòm râu má vẽ sơn là một bước chuyển tiếp. Ông ta là một trong những kẻ mà dân chúng bảo: đó là một gã láu lỉnh nổi tiếng! Ông ta có đôi vai rộng, thân trên nở nang, các cơ bắp nổi rõ, đôi bàn tay dày, vuông, và nổi bật các đốt ngón bởi những túm lông rậm rạp với một màu hung dữ dội. Gương mặt ông ta có nhiều rãnh bởi các nếp nhăn đến sớm, tạo ra những dấu hiệu của một số khắc khổ trái ngược hẳn với phong cách mềm mỏng hòa nhã của ông ta.

Giọng nói trầm vang hài hoà với tính vui vẻ không làm ai phải khó chịu. Ông ta là con người nhanh nhẹn và luôn tươi cười. Nếu như một ổ khoá nào đó bị hỏng, ông ta lập tức tháo nó ra, lắp ghép, tra dầu, giữa, ráp lại, vừa làm vừa nói "Cái này tôi biết". Và chẳng ông ta biết tất cả, những contau, biển cả, nước Pháp, nước ngoài, các vụ làm ăn, những con người, những sự kiện, các luật lệ, dinh thự, nhà trọ và cả nhà tù. Nếu như có một ai đó phàn nàn nhiều quá, ngay lập tức ông ta dành cho họ sự quan tâm phục vụ. Ông đã nhiều lần cho bà Vauquer và vài khách trọ nữa vay tiền, nhưng những người chịu ơn ông thì chết còn hơn là không trả lại được tiền cho ông vì dù có vẻ tử tế, ông ta vẫn khơi dậy nỗi sợ hãi bởi một cái nhìn sâu thẳm và đầy kiên quyết. Theo cách ông ta nhổ nước bọt, ông thể hiện một sự lạnh lùng không lay chuyển được không gì làm cho ông ta phải chịu lùi bước trước một tội ác để thoát khỏi một tình huống rắc rối. Như một vị quan toà nghiêm

khắc, con mắt của ông tadường như đi sâu vào tận cùng mọi vấn đề, mọi ý thức và mọi tình cảm. Thói quencủa ông là đi chơi sau bữa trưa và trở về để ăn tối, lui đi chơi sau bữa tối và rồi lại quay về lúc khoảng nửa đêm bằng một chiếc chìa khoá vạn năng mà bàVauquer tin tưởng giao cho. Ông ta là người duy nhất được hưởng ân huệ đó. Màcũng chính ông ta là người tốt nhất đối với bà goá mà ông ta gọi là mẹ trongkhi ôm lấy người bà, một sự nịnh hót mà bà goá không hiểu hết ý nghĩa. Ngườiphụ nữ tốt bụng tin sự việc này là khá dễ dãi, khi một mình Vautrin với đôicánh tay khá dài đủ để xiết chặt cái khối hình tròn thô kệch ấy. Một nét trongtính cách của Vautrin là chi trả một cách hào phóng mười lăm phơ- răng hàngtháng cho móngloria mà ông ta dùng trang miện. Những người hời hợtông cạn như bọn thanh niên trẻ tuổi bị lôi cuốn vào vòng xoáy của cuộc sống ởParis, hoặc là những người già kia thờ ơ với những gì không trực tiếp đụng chạmtới họ thì không nói làm gì, chứ những người sâu sắc hơn hẳn sẽ không dừng lạiở cảm giác e ngại mà Vautrin gây ra cho họ. Ông ta biết hoặc đoán biết đượccông việc của những người ở xung quanh mình trong khi đó thì không gì có thểxâm nhập vào ý nghĩ cũng như công việc của ông ta. Dù ông ta có trưng ra cái vẻ bề ngoài tử tế, sự ân cần nhẫn nại và sự vui vẻ như một lớp vỏ bảo vệ giữnhững người khác, ông ta vẫn để hé lộ lớp bên trong khủng khiếp của tính cách.Nhiều khi, một câu trào lộng sắc bén ngang tầm với Junéral, mà ông ta lấy làmthú vị đưa ra để vạch trần mâu thuẫn của nó khiến người ta nghĩ rằng ông ta cómột thù hằn với hiện trạng xã hội và trong sâu kín cuộc đời ông ta còn có điều bí ẩn được chôn vùi kỹ lưỡng.

Có lẽ đã ngầm bị cuốn hút bởi sức mạnh của người này hoặcbởi vẻ đẹp của người kia, cô Taillefes chia sẻ ánh mắt nhìn vụng trộm, những ý nghĩ thầm kín của mình cho cả người ở tuổi bốn mươi và chàng sinh viên trẻ;nhưng không ai trong số họ có vẻ mơ nghĩ đến cô mặc dù đến một ngày nào đó sựtình cờ có thể thay đổi vị trí của cô và biến cô trở thành một đám giàu có. Vàlại cũng chẳng ai trong số những người đó lại nhọc công xác minh xem những bấthạnh kia là thật hay giả. Mỗi người đều có một sự dửng dưng trộn lẫn với việckhông tin tưởng đối với những kẻ kia, do các cảnh

ngộ riêng tư của mỗi người. Nó cho thấy sự bất lực trong việc chia sẻ nỗi đau khổ của họ và tất cả họ đều có chiếc cúp chiến công của sự đau buồn bằng cách tự để cho mình huỷ hoại mình đến kiệt sức.

Giống như những cặp vợ chồng già, họ không còn có gì để nói với nhau. Thành ra chỉ còn lại giữa họ những quan hệ về cuộc sống máy móc, một bộ bánh xe không tra dầu. Tất cả đều tỉnh bơ đi thẳng trên đường phố trước một người mù, nghe kể chuyện về một người bất hạnh không chút cảm xúc và nhìn thấy ở cái chết giải pháp cho vấn đề nghèo khổ, điều đó làm cho họ lạnh lùng trước các cảnh hấp hối kinh hoàng nhất. Người hạnh phúc nhất trong những tâm hồn đáng buồn đó là bà Vauquer, người đang cai trị cái nhà khách thập phương tự do này.

Đối với riêng bà, khu vườn nhỏ mà sự yên lặng và lạnh lẽo, khô khan và âm thấp làm cho nó trở nên rộng rãi giống như một đồng cỏ lại làm một khu rừng đẹp mắt. Và đối với riêng bà, ngôi nhà màu vàng buồn tẻ toả mùi gỗ đồng của một quầy hàng này lại rất có thẩm mỹ. Những căn buồng như để nhốt người điên ấy thuộc về bà. Bà nuôi sống những kẻ khốn khổ tự nguyện với những đau khổ truyền kiếp bằng cách thực hiện đối với họ một hiệu lệnh buộc phải tôn trọng. Những kẻ nghèo khổ kia có thể tìm đâu thấy ở Paris, cái giá rẻ mà bà đã trả cho họ, những thức ăn ngon, đầy đủ và một căn phòng mà họ là những người có quyền sắp xếp, nếu như không lịch sự, tiện nghi thì chút ít cũng sạch sẽ và trong lành như vậy? Bà tự cho phép mình thỉnh thoảng quá quắt một chút và những người khách trọ phải chịu đựng nó không dám phàn nàn gì.

Một sự kết hợp như vậy ắt phải được thực hiện và đã thể hiện ra từng ít một các yếu tố của một xã hội trọn vẹn. Trong số mười tám khách ăn, giống như trong các trường trung học, hay như trên trái đất này, đều có một con người tội nghiệp đến chán nản, một làn hơi đau khổ hứng chịu những trận mưa giễu cợt. Vào thời gian bắt đầu năm thứ hai, cái con người này đối với Eugène de Rastignac là hình ảnh nổi bật nhất trong đám người mà chàng

còn phải chung sống hai năm nữa. Còn người này chính là người trước đây làm mì sợi, lão Goriot, mà trên đầu của lão, một họa sĩ cũng như một nhà sử học đã đổ vào đấy tất cả ánh sáng của bức tranh. Bởi sự tình cờ nào mà sự miệt thị nửa thù hằn, sự truy hại trộn lẫn với lòng thương xót, và cả sự không tôn trọng kẻ bất hạnh lại đập vào người khách trọ cao tuổi nhất? Có phải ông lão đã gây ra một vài trò nực cười và kỳ cục nào mà người ta khó tha thứ cho nó hơn là tha thứ cho những thói hư tật xấu khác chẳng? Những câu hỏi này liên quan đến phần nhiều những sự bất công trong xã hội. Có thể nó nằm trong bản chất của con người là khiến cho những ai hoàn toàn đau khổ bởi sự tự ti, bởi sự yếu đuối hay sự lãnh đạm đều phải chịu đựng tất cả. Phải chẳng chúng ta đều không thích chứng tỏ sức mạnh của chúng ta lệ thuộc vào một ai đó hay một cái gì đó? Sinh vật yếu đuối nhất, chú nhóc bám chuông tất cả các cửa khi có mưa tuyết, hoặc là leo lên để viết tên mình lên một công trình còn chưa được khai thác.

Lão Goriot, một ông già chừng sáu mươi chín tuổi, đã đến quán trọ của bà Vauquer vào năm 1813, sau khi nghỉ việc kinh doanh. Lúc đầu lão ở phòng của bà Couture bây giờ và trả một nghìn hai trăm phơ- răng, đối với một người đàn ông thì một món tiền trên dưới năm đồng louis là một món tiền không đáng kể. Người ta bảo rằng bà Vauquer đã tân trang lại căn buồng này, bắt ông lão phải trả trước một khoản phụ nghe nói đủ mua sắm bộ đồ đạc tòng tọng trong nhà: gồm có ri- đô bằng vải trúc màu vàng, những chiếc ghế bành bằng gỗ đánh vec- ni bọc vải nhung Utrecht, một vài bức tranh hồ, những bản ghi nhạc mà đến những tiệm hát ở ngoại ô cũng còn từ chối. Có thể bởi tính hào phóng vô tâm mà lão Goriot để bị lừa phỉnh, vào khoảng thời gian đó lão được trân trọng gọi là ông Goriot, bà Vauquer coi lão như một kẻ ngốc, một người chẳng biết tí gì về công việc làm ăn. Goriot đến ở mang theo một tủ quần áo đầy, những quần áo đẹp của một thương nhân không từ chối bất cứ một thứ gì khi rút lui khỏi công việc kinh doanh. Bà Vauquer thán phục mười tám chiếc áo sơ mi kiểu Hà Lan mà nét tinh tế của nó lại càng nổi bật hơn khi lão Goriot đeo trên cái lá sen cố định trước ngực hai chiếc ghim gắn liền với nhau bởi một sợi dây chuyền

nhỏ, mỗi chiếc có gắn một viên kim cương lớn. Thường đóng bộ màu xanh nhạt, mỗi ngày lão mặc một chiếc gi- lê bằng vải pích- kê màu trắng trên cái bụng phệ hình quả lê, làm cho chiếc dây chuyền vàng nặng trĩu, dây đeo chìa khóa như nảy lên. Hộp đựng thuốc lá của lão cũng bằng vàng, đựng một chiếc dây chuyền hình trái tim đeo ảnh và bên trong đầy tóc, làm ông cụ ra vẻ như đã phạm vào chuyện tình nhâtình ngài gì đấy. Khi bà chủ nhà kết tội lão là một anh chàng phong tình hào hoa, lão để nụ cười vui sướng của gã tư sản phảng phất trên môi, người ta đã bình nhin điều mà lão vốn thích. Những chiếc tủ của lão (phát âm từ theo kiểu dân đen) đầy ắp bát đĩa bằng bạc. Đôi mắt của bà goá sáng lên khi bà chiều lòng giúp lão bày biện và dọn dẹp những chiếc muôi, thìa ra- gu, những bộ đồ ăn, giá để lọ đựng giấm, những chiếc bát đựng nước sốt, rất nhiều đĩa, bộ chén đĩa ăn sáng với món mì sợi, tóm lại là các loại ít nhiều đều đẹp, nặng bằng một khối lượng marcs nào đó mà lão không muốn bán đi.

Những món quà đó gợi cho lão nhớ lại những chuyện trọng đại trong đời sống gia đình. "Cái này - lão nói với bà Vauquer trong khi nắm chặt một chiếc đĩa và một chiếc cốc nhỏ trên nắp có hình hai con chim cu gáy đang ngậm mỏ nhau âu yếm - là món quà đầu tiên mà vợ tôi tặng cho tôi, vào ngày kỷ niệm ngày cưới. Tôi nghiệp người phụ nữ tốt bụng! Bà ấy đã dành tiền tiết kiệm từ thời con gái để mua nó. Bà thấy không? Tôi thà phải bốc đất để ăn còn hơn là phải xa rời mấy thứ này. Cám ơn Chúa! Tôi sẽ có thể dùng cà phê trong chiếc cốc nhỏ này mỗi buổi sáng trong suốt những ngày còn lại của đời tôi. Tôi không phải ái ngại gì, tôi cũng còn có cái để mà ăn lâu dài".

Cuối cùng, bà Vauquer cũng thấy rõ bằng con mắt chim quạ của mình, thấy được mấy con số ghi trong cuốn sổ lớn, cộng sơ sơ lại, có thể tạo cho ông Goriot hoàn hảo kia một khoản thu nhập khoảng tám nghìn phơ- rãng mỗi năm. Từ hôm đó bà Vauquer, quê ở Conflans, người khi đó thực tế là bốn mươi tám tuổi nhưng chỉ công nhận mình ba chín tuổi đã có một số ý đồ. Dù khoẻ mắt của Goriot có bị lật lên, sưng húp, sẽ xuống thành thử ông

cụ cứ phải lau thường xuyên, bà ta vẫn thấy lão có vẻ thoải mái nhã nhặn. Và lại bắp chân lão đầy thịt nhô ra, cũng như chiếc mũi dài thẳng của lão, báo hiệu những phẩm chất tinh thần mà bà goá có vẻ tha thiết và được gương mặt đầy thơ mộng viễn vông khờ khạo một cách ngây thơ của ông già xác nhận. Đó là người có khả năng dồn tất cả ý chí vào tình cảm. Mái tóc lượn như cánh chim câu mà mỗi sáng người thợ cạo của trường đại học Bách khoa đều đến để rắc phấn cho lão, rủ xuống cái trán thấp thành năm mũi nhọn làm cho khuôn mặt lão rất dễ coi. Dù hơi cục mịch nhưng lão ăn mặc vắt trau chuốt, lão hút thuốc theo kiểu rất giàu có, hút với tư cách một người đàn ông luôn tin chắc mình có đầy thuốc lá thơm ướp hoa hồng Macoubat trong hộp đựng, đến nỗi mà cái ngày ông Goriot đến ở tại nhà bà, bà Vauquer lên giường ngủ buổi tối cứ như đang bị thiêu đốt, giống như một con gà bọc trong lán ở dưới làn lửa thiêu cháy, bởi lòng ham muốn rời bỏ tấm vải liệm nhà Vauquer để tái sinh thành người nhà Goriot. Làm đám cưới, bán nhà trọ đi, đưa tay cho ông hoa tư sản tinh tế đó, trở thành một bà quý tộc trong khu phố, đi quyên góp tiền cho những kẻ bần cùng nghèo khó, dự các buổi tiệc nhỏ ở Choisy, Soissy, Gentilly, đến xem biểu diễn theo ý mình mà không phải đợi những chiếc vé mà một vài người khách trọ đưa cho vào tháng bảy: bà mơ mộng hoàn toàn về vùng đất vàng trong những căn nhà nhỏ Paris. Bà không thú nhận với bất cứ ai rằng bà có bốn mươi nghìn phở - rãng tích góp từng xu. Chắc hẳn bà cho rằng mình cũng có một món khá thơm rồi. "Và lại, mình rất xứng với người đàn ông ấy đấy chứ?", bà tự nhủ khi trở mình trên giường như để tự chứng thực cho chính mình về vẻ quyến rũ mà cô nàng Sylvie nhận thấy mỗi buổi sáng là vết lõm sâu trên nệm thường của bà.

Từ ngày hôm đó, trong vòng khoảng ba tháng, bà quả phụ Vauquer luôn lợi dụng bác thợ cạo của Goriot và bỏ ra một ít tiền trang điểm, lấy lý do là sự cần thiết tạo cho căn nhà một vẻ hài hoà với những con người danh giá lui tới. Bà ta tham gia vào mọi thứ để thay đổi chất lượng khách trọ, và tự nhủ rằng từ nay chỉ chấp nhận những người lịch sự nhất. Bà ta tán dương lão Goriot, bảo đó là một trong những thương gia giàu có và uy quyền nhất

Paris đến trọ ở quán của bà. Bà ta lôi kéo khách hàng bằng tờ quảng cáo nổi bật hàng chữ to tướng: Nhà trọ Vauquier, trong đó có ghi rõ, "một ngôi nhà cổ và là nhà trọ được ưa chuộng nhất xứ Latinh. Nó nhìn ra thảo nguyên Gobelín (người ta có thể nhìn ngắm nó từ trên gác ba) và một khu vườn xinh xắn bao quanh nó với một hàng rào những cây bồ đề!" Bà ta khoe về không khí thoáng mát và trong lành. Những lời quảng cáo ấy đến tai bà bá tước vùng Ambermesnil, ba mươi sáu tuổi, hiện đang chờ giải quyết và thanh toán nốt món tiền trọ cấp bà được hưởng với tư cách là quả phụ của một vị chỉ huy đã hy sinh trong trận chiến. Bà Vauquier tận tình phục vụ, trang hoàng những phòng tiếp khách trong gần sáu tháng và thực hiện rất nghiêm túc những lời cam kết từ những lời quảng cáo mà bà ta đã đưa ra. Do đó, bà bá tước đã nói với bà Vauquier với cách gọi bạn thân mến, hứa rằng sẽ đưa thêm hai người nữa tới trọ ở quán. Đó là bà nam tước vùng Vaumerland và bà quả phụ ngài đại tá Picquoiseau, hai người bạn của bà ta, đã đến hạn thanh toán trong một quán trọ sang trọng hơn ở Marais. Mặt khác họ cần phải mạnh về tài chính khi Hội đồng chiến tranh giải quyết việc này. "Nhưng- bà ta nói- Hội đồng làm việc nhanh lắm, chỉ hơn mỗi con rùa". Hai người cùng ngồi lại sau khi ăn tối ở nhà bà Vauquier và tán chuyện phiếm, uống rượu catxi, ăn bánh nhân thịt làm riêng cho những người bạn quý mến. Bà Ambermesnil chú ý đặc biệt đến vị khách trọ Goriot, ngay trong ngày đầu tiên thấy lão, bà đã thấy rằng đây là một con người hoàn hảo.

-Ồ! Thưa bà kính mến, đúng là một người đàn ông thánh thiện như bà đã đánh giá, bà nói - một con người hoàn hảo, ông ta có thể đem lại cảm giác thật dễ chịu cho một người đàn bà đấy.

Bà bá tước tỏ vẻ độ lượng, còn trao đổi về cách ăn mặc chừa phù hợp của bà Vauquier. Sau khi tính toán kỹ, hai bà quả phụ cùng nhau đến Palais Royal, ở đó họ mua một chiếc mũ đính lông và một chiếc mũ nhỏ không vành. Bà bá tước dẫn bà bạn đến cửa hàng La Petite Jeannette, họ chọn được một chiếc váy dài và một chiếc khăn quàng.

Khi những thứ này được sử dụng và bà quả phụ diện chúng vào, bà ta gần trở thành một sự nực cười cho thiên hạ. Trông thấy mình hoàn toàn thay đổi, bà ta lại tin mình giống như bà bá tước. Vì vậy dù là một người keo kiệt, nhưng bà ta khẩn khoản mong bà bá tước nhận món quà là chiếc mũ giá hai mươi phơ- rãng và yêu cầu bà này tìm hiểu về ông Goriot hộ đồng thời nói tốt mình với ông ta. Bà bá tước vui vẻ nhận lời và tiến hành công việc. Sau một vài hôm bà bá tước cũng tiếp chuyện được với ông lão, nhưng sau sự thờ ơ đến trơ tráo của ông này trước những lời tán tỉnh với ý đồ chiếm ông cụ cho chính mình, thì vị nữ bá tước thất vọng bỏ đi.

- Bạn thân mến, bà ta nói với bạn mình, bạn sẽ chẳng kiếm chác được gì từ ông ta đâu, ông ta thật là nực cười, đó là kẻ chẳng có chút tình cảm nào cả, thật tồi tệ, ngu ngốc, ông ta chỉ gây cho bạn những phiền toái thôi.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 3

Có những điều gì không rõ giữa lão Goriot và bà Ambermesnil mà đến nỗi bà bá tước không muốn ở gần lão nữa. Ngày hôm sau bà ta đi mà quên trả tiền sáu tháng trọ, và để lại một mớ quần áo cũ đáng giá năm phơ-răng. Mặc dù đã cố gắng tìm kiếm nhưng bà Vauquer chẳng thể tìm thấy một thông tin nào về bà bá tước Ambermesnil ở đất Paris cả. Bà ta cứ nói mãi về hành động tệ hại ấy và phàn nàn vì đã quá tin người mặc dù bà ta vốn hay nghi ngờ như một con mèo cái nhưng lại cũng giống như một số kẻ thường đề phòng người thân mà lại nhắm mắt tin ngay một kẻ xa lạ. Điều này có vẻ lạ lùng nhưng là có thật, gốc rễ của nó thường có ở bụng dạ con người. Có một vài kẻ có lẽ thấy không kiểm soát được gì ở những người gần gũi thân thiết, lại bị người thân phê phán nghiêm khắc một cách đích đáng; những kẻ đó lại cảm thấy thèm muốn khát khao những lời phỉn nịnh cũng như họ thèm tỏ ra những đức tính không phải của họ, cho nên họ hy vọng ăn trộm được lòng quý mến hoặc tình cảm của những người xa lạ cho dù đến một ngày có bị mất nốt những tình cảm đó cũng cam lòng. Có những kẻ vốn đầu óc con buôn chẳng làm điều gì tốt đẹp cho bạn bè người thân như trách nhiệm họ phải làm; trái lại, họ giúp đỡ những người xa lạ để nhận được cái lợi là sĩ diện? Thế là thành ra "xa thương gần thường!" Bà Vauquer có được cả hai điều ấy: ti tiện, giả trá và khả ố.- Nếu tôi ở đó - Vautrien nói với bà ta - thì bất hạnh này sẽ không xảy ra với mẹ. Tôi lạ gì cái mặt mẹ ấy. Tôi sẽ lập tức vạch mặt chỉ tên ngay con mẹ ấy. Với một cách nghĩ thiên cận, bà Vauquer có thói quen không ra khỏi vòng quay của sự việc và không xem xét nguyên nhân. Bà ta là kẻ hay oán trách người khác qua chính những lỗi lầm của mình. Khi sự mất mát xảy ra bà ta coi ông lão làm mì là nguyên nhân của sự bất hạnh và bắt đầu từ đó, như lời bà ta nói, đã mở mắt cho bà. Khi mà bà ta biết điệu bộ lời nói cùng những món tiền dùng để trang điểm

chẳng có kết quả gì thì bà ta cũng đoán ra nguyên nhân; theo như phán đoán của bà ta, là ông lão đã có nơi có chốn rồi. Cuối cùng bà ta cũng thấy rằng hy vọng của mình quá là hão huyền và chẳng bao giờ xơ múi được gì từ người đàn ông đó, đúng theo lời bà bá tước nói, bà này quả là một người hiểu biết. Bà ta đã đi từ ghét cay ghét đắng đến hận thù. Sự hận thù của bà ta không phải là từ lý do tình yêu mà là bởi những hy vọng lầm lẫn. Nếu như trái tim bà biết được điểm dừng trong lúc vươn cao tới những thang bậc tình cảm, thì nó hiếm khi tự dừng lại trên nấc thang của những ý nghĩ hận thù. Nhưng ông lão Goriot là khách trọ của bà ta, bà ta bắt buộc phải kiềm chế những cơn bùng nổ của lòng tự ái bị tổn thương, và nén những tiếng thở dài thất vọng, những ý nghĩ trả thù, như tâm trạng một tu sĩ phật lòng bởi tu viện trưởng. Những kẻ đầu óc nhỏ nhen thường làm thỏa mãn tình cảm của chúng, tốt hoặc xấu, bằng những việc làm nhỏ nhen liên tục. Bà góa đem những cái độc địa ti tiện mà bà nghĩ ra để hành hạ ngầm đối với nạn nhân của mình. Bà ta bắt đầu bằng cách bỏ bớt những cái phù phiếm trong quán trọ: "Không đưa chuột, cá trích gì nữa, toàn là trò bịp bợm". Ông lão Goriot là người rất thanh đạm, ở nhà lão sự dè sẻn cần thiết đã trở thành thói quen. Súp, thịt, rau đã trở thành bữa tối quen thuộc của gia đình họ. Thật là khó cho bà Vauquer đối với khách trọ của mình, bà không thể nói gì về sở thích của họ được. Thất vọng vì gặp một người đàn ông vững chãi, bà ta nghĩ cách làm giảm đi thể diện của ông lão, tạo nên sự căm ghét với Goriot giữa những người khách trọ nhằm chơi trò trả thù. Đến cuối năm, bà góa đã cảm thấy ngờ vực, bà tự hỏi tại sao một thương gia giàu có với tám nghìn franc thừa hưởng, sở hữu bộ bát đĩa bằng bạc tuyệt đẹp và những đồ nữ trang rất đẹp như của một cô gái lại ở trọ trong nhà bà, trả những khoản tiền quá nhỏ mọn so với tài sản của mình. Năm đầu tiên, phần lớn thời gian Goriot thường ăn tối ở ngoài, sau đó; dần dần, lão chỉ đi ăn tối ở phố hai lần một tháng. Những thói quen ấy của ông Goriot rất hợp với lợi ích của bà Vauquer nên bà ta không khỏi cảm thấy bực tức khi vị khách trọ này lại dùng bữa đều đều tại nhà bà ta. Sự thay đổi đó làm giảm đi lợi nhuận của quán trọ mà cũng là một kiểu lão già trêu người mình, bà góa nhủ. Thói quen của những kẻ ti tiện là lại rất ghét những kẻ ti tiện khác. Thật bất

hạnh, cuối năm thứ hai, ông Goriot đã yêu cầu bà Vauquer cho chuyển xuống tầng hai và giảm tiền trọ xuống chín phơ- răng. Ông ta rất cần tiết kiệm và đến mùa đông này không đốt lò sưởi trong nhà nữa. Bà Vauquer muốn được trả tiền trước: ngay sau đó bà ta gọi ông là lão Goriot. Người ta cố đoán nguyên nhân của sự mặt vận này. Khó mà tìm ra được! Theo lời bà bá tước, lão Goriot là một kẻ đạo đức giả, trầm tư ít nói. Theo logic của những kẻ ít học, những kẻ ba hoa vì chẳng có gì đứng đắn để nói, thì những kẻ không bao giờ nói gì về công việc của họ chắc phải làm điều gì đó xấu xa. Vậy ra vị thương nhân rất đỗi lịch sự lại là một kẻ bất lương hay sao? Tuy nhiên, theo Vautrin, người cũng đến ở lúc đó tại nhà bà Vauquer, lão Goriot là một người đã từng đến Bourse; người mà theo cách gọi kiểu tiền bạc là kẻ lừa bịp những thứ thừa kế sau khi đã sạt nghiệp. Cũng có thể lão là một kẻ chơi cờ bạc chỉ mong kiếm được mười phơ- răng sau mỗi tối. Cũng có thể là gián điệp cho cảnh sát; nhưng Vautrin cảm tưởng rằng ông lão chưa đủ quý quýet để đạt được điều đó. Lão Goriot cũng là một kẻ hà tiện cho vay lãi tuần và chơi trò bài bạc. Người ta biến lão thành tất cả những gì là thói xấu, đáng hổ thẹn, bất lực và càng bí hiểm hơn. Tuy nhiên với những thói xấu hay sự ghê tởm người ta dành cho lão cũng chẳng khiến được lão phải rời khỏi quán bởi lão vẫn trả tiền ăn trọ đúng kỳ. Và mọi người thường trút lên đầu lão những lời giễu cợt lúc vui vẻ, lúc tục tằn thô lỗ tùy theo cảm xúc của họ. Bà góa Vauquer đưa ra một ý kiến và có vẻ được mọi người chấp nhận. Cái con người có vẻ tốt và lành mạnh dưới con mắt bà ta, con người đã làm vui cho tất cả đám khách trọ ấy chính là một kẻ ăn chơi trác táng và có những thích thú kỳ quặc. Sau đó là những sự việc càng làm tăng độ tin cậy cho những lời vu khống của bà góa. Một vài tháng sau ngày ra đi của bà bá tước thảm hại, kẻ đã phỗng được sáu tháng tiêu xài của bà góa, một buổi sáng, sau khi thức dậy, bà ta nghe thấy tiếng động nhẹ từ nhà Goriot nơi cánh cửa không khép. Lập tức Sylvie báo với bà chủ của mình rằng có một cô gái xinh xắn và thánh thiện giống như một thiên thần, mang giày không hề bị vấy bùn, vào nhà bếp hỏi cô ta về căn phòng của lão Goriot. Bà Vauquer và người đầu bếp chú ý nghe và ngạc nhiên với những lời phát ra run rẩy trong cuộc viếng thăm kéo dài ấy. Khi Goriot quay ra đi

theo cô gái, Sylvie cầm cái giỏ của mình và bám theo ra đến chợ như theo dõi một cặp tình nhân.- Thưa bà, cô ta nói với bà chủ khi trở về, có lẽ là ông Goriot phải cực giàu mới có thể đặt chân đến đó. Bà có tưởng tượng được rằng ở góc Estrapade có một toà nhà tráng lệ mà cô ta đã bước vào. Trong bữa chiều bà Vauquer kéo tấm màn che để lão Goriot không bị khó chịu bởi ánh nắng có thể chiếu vào mắt ông.- Ông quả là biết yêu những người đẹp, ông Goriot, ánh mặt trời mà ông tìm kiếm ấy, - bà ta ám chỉ đến cuộc viếng thăm mà ông ta nhận được. Thật lại ông có con mắt tinh đời, cô ta thật là xinh đẹp.- Đó là con gái tôi, lão nói với một chút vẻ kiêu kì, nhưng những người khách trọ lại cho là vẻ hợm mình của một ông già đang tỏ ra như vậy. Một tháng sau cuộc viếng thăm, lão Goriot lại có một cuộc viếng thăm khác. Con gái ông, lần trước đến vào buổi sáng thì lần này đến vào buổi tối và ăn mặc cứ như là đi dạ hội! Những người khách trọ đang bận tranh luận trong phòng khách, vẫn nhận thấy cô ta có một mái tóc màu vàng xinh xắn, đáng vẻ mảnh khảnh, dịu dàng và thật khó tin nếu nói rằng đó là con của lão Goriot.- Ông ta có hai con. - Sylvie nói mà không nhận ra cô gái hôm trước. Vài ngày sau, một cô gái khác, cao lớn, tóc đen, mắt lạnh lợi, hỏi thăm lão Goriot.- Ông ta có ba con! - Sylvie nói. Cô gái thứ hai, cũng đến thăm bố lần thứ nhất vào buổi sáng, vài ngày sau thì vào buổi tối, mặc trang phục dạ hội và đi xe ngựa.- Ông ta có bốn con! Bà Vauquer và Sylvie nói, vẫn không chịu nhận ra bất kỳ một nét giống nhau nào ở cô gái này với cô gái đến đây lần đầu vào buổi sáng. Tuy nhiên khi ấy lão Goriot vẫn ở trọ với giá một nghìn hai trăm phơ- răng và bà góa cho việc một người đàn ông giàu có, có đến bốn năm, nhân tình và việc các cô gái đến quán của mẹ là điều tự nhiên. Điều đó cắt nghĩa việc tại sao lão ta chẳng đoái hoài gì đến bà ta, cho nên đến năm thứ hai bà tự cho phép mình gọi ông lão là con mèo già. Và sau cùng, khi ông lão khách trọ hạ mức giá ăn ở xuống chín trăm phơ- răng thì bà ta hỏi bằng một giọng rất khó chịu là lão định biến nhà trọ của bà ta thành cái gì, lúc bà ta nhìn thấy một trong những cô gái kia ra khỏi phòng của ông lão. Lão Goriot trả lời đó là con gái ông.- Vậy thì ông có tới ba tá đứa con gái à? - Bà Vauquer hỏi một cách mỉa mai.- Tôi chỉ có hai - người khách trọ giải thích nhẹ nhàng với vẻ cam chịu của một người đàn

ông sạt nghiệp. Cuối năm thứ ba, lão Goriot đã giảm hẳn chi tiêu, lên ở tầng ba với giá tiền thuê trọ là bốn trăm phơ- rãng một tháng. Không hút thuốc nữa, cũng chẳng cần đến việc rắc phấn lên tóc nữa. Khi ông lão Goriot xuất hiện lần đầu không dùng phấn, bà chủ nhà đã không nhận ra lão và ngạc nhiên ghi nhận thấy màu tóc xám bạc lem nhem. Nét mặt lão với những vẻ buồn rầu bí hiểm ngày càng trở nên sần muộn hơn. Không còn một vẻ nào đáng buồn hơn vậy. Giờ đây trông lão ta đúng như một kẻ chơi bời trác táng; duy chỉ còn đôi mắt là chưa bị ảnh hưởng độc hại của những thứ lãng nhãng, có lẽ là do bàn tay của bác sĩ. Màu tóc ghê sợ thì có lẽ phản ánh rõ việc lão đã quá lạm dụng thuốc men để mua vui. Tình trạng thể lực và tinh thần ông lão có vẻ như đồng tình với những lời bàn tán xằng bậy trên. Khi quần áo của lão bị sờn, lão mua những mảnh vải trúc bầu rẻ tiền để thay thế những cái cũ. kim cương, hộp đựng thuốc lá bằng vàng, dây chuyền, đồ trang sức dần dần biến mất. Lão đã phải từ bỏ bộ quần áo màu xanh, những bộ đồng phục giàu có, để mặc áo ri- đinh- got màu vàng, cả mùa đông cũng như mùa hè, một áo gilê bằng lông dê, một chiếc quần màu xám bằng len. Lão trở nên gầy gò hơn, bắp chân nhão ra, bộ mặt béo phì vì cuộc sống sung túc trước kia nay đã hoàn toàn biến mất: trán thì nhăn nheo, hàm nhô ra. Đến năm thứ tư sống ở phố Neuve - Sainte - Geneviève, lão đã hoàn toàn đổi khác. Lão buồn mị ở độ tuổi sáu hai đã không còn cái vẻ bề ngoài của độ tuổi bốn mươi, vị trưởng giả giàu có mà cái dáng vẻ nhả nhớt làm vui mắt người qua đường, người có một vẻ gì đấy rất trẻ trung trong nụ cười, giờ đây như đã mang sức nặng của tuổi bảy mươi dần độn, đi đứng lão đảo, vẻ mặt nhợt nhạt. Đôi mắt màu xanh vốn lạnh lợi đã hơi lờ đờ, nhuộm màu xám xịt, chúng có vẻ bị mờ đi, không còn chảy nước mắt nữa, viền mắt đỏ như màu máu. Với một số người, thì trông thật kinh khủng, nhưng với những người khác thì đó là sự thương hại. Một buổi tối, sau khi ăn tối xong, bà Vauquer hỏi lão với vẻ chế nhạo: "Ê? Thế các con gái của ông không đến thăm ông nữa à?". Lão Goriot rùng mình như thể bà chủ quán đang đâm một mũi dao nhọn vào mình.- Chúng thỉnh thoảng vẫn đến, - lão trả lời với một giọng xúc động.- A! Ông vẫn thỉnh thoảng gặp họ cơ à - đám sinh viên kêu lên. - Hoan hô, ông Goriot. Nhưng ông lão không nghe

thấy những lời cợt nhả mà câu trả lời của lão gây ra, lão chìm trong cảm giác trầm ngâm mà mọi người tưởng tượng ông đang chìm trong sự tê cóng suy kiệt của sự lú lẫn. Nếu như họ hiểu đúng về ông lão, có thể họ sẽ nghĩ khác đi, nhưng thật là khó? Đối với những người này, cuộc sống muôn màu muôn vẻ của những người ở Paris làm cho họ quên ngay mọi chuyện sau khi ra khỏi phố Neuve - Sainte - Geneviève. Ngay cả người đàn ông khổ sở mà họ đang chế nhạo. Đối với những ý nghĩ hẹp hòi ấy, cũng như những kẻ vô tâm khác, sự tiêu tụy khốn khổ của lão Goriot và sự ngơ ngẩn của lão không thể nào là biểu hiện của một người có tài sản và khả năng nào đó cả. Còn về những đứa con gái của lão, mỗi người có một ý kiến khác nhau, bà Vauquer đưa ra một sự đánh giá logic từ những người đàn bà hay ngồi lê đôi mách trong buổi tối: "Nếu lão Goriot có những đứa con gái giàu có như những tiểu thư đến thăm lão, lão sẽ không ở trên tận tầng ba nhà này và phải trả bốn trăm phơ- răng một tháng và không phải ăn mặc như một kẻ khổ rách áo ôm". Chẳng ai muốn bác bỏ điều này. Vậy là, vào cuối tháng mười một năm 1819, thời điểm diễn ra câu chuyện này mỗi người trong quán trọ đều có những ý kiến riêng về ông già tội nghiệp. Một nhân viên bảo tàng là khách ăn theo bữa của quán thì nói về lão Goriot như sau: "Lão ta chẳng có vợ con quái gì, những chuyện chơi bời quá độ đã biến lão thành một con ốc sên, một loài nhuyễn thể hình người". So với lão thì Poiret, tên nhân viên kia quá là một kẻ hào hoa phong nhã. Poiret nói năng ra vẻ lí luận, nhưng thực ra chẳng biết phải trái gì sất vì y chuyên nhắc lại những điều người khác đã nói, nhưng dẫu sao, y còn làm cho câu chuyện thêm phần linh hoạt, còn như lão Goriot thì luôn ở độ không của chiếc nhiệt kế. Eugène de Rastignac trở lại với những trạng thái tâm lý mà những nhân vật đặc biệt thường có, hoặc do phải vượt qua nhiều khó khăn. Trong những năm đầu sống ở Paris, do việc học hành không có gì vất vả cho lắm nên chàng có thời gian tập tành thưởng thức những thú vui rành rành trước mắt ở cái chốn đô hội phù hoa. Một sinh viên không có nhiều thời gian nếu như anh ta muốn biết tất cả các tiết mục của mỗi nhà hát, tìm hiểu những góc ngách Paris, hiểu biết những phong tục, ngôn ngữ và cách ăn mặc vào những dịp đặc biệt ở thành thị, tìm tòi những mặt tốt và xấu của địa

phương, những trò chơi giai trí, liệt kê những tác phẩm ở viện bảo tàng. Chàng sinh viên say mê với những điều vợ vẫn làm cho anh ta có cảm giác vĩ đại Anh ta có một thần tượng, một giáo sư ở Học viện quốc gia. Anh ta sửa carvat của mình và làm duyên với một phụ nữ trước cửa nhà hát. Trong những thành công đầu tiên của mình, anh ta lột bỏ những điểm yếu, trưởng thành dần, và cuối cùng thì nhận được liên tiếp những sự thăng tiến trong xã hội. Nếu anh ta đã từng bắt đầu bằng việc ngắm nhìn những chiếc xe ngựa diễu hành trên đại lộ Champs - Elysées vào một buổi đẹp trời thì cuối cùng anh ta sẽ thêm khát chúng. Sau khi nhận được văn bằng tú tài về luật và văn khoa, Eugène về quê nghỉ hè mang theo cả những cái trò mà chàng đã thử tập. Những ảo tưởng thời trẻ, những ý nghĩ xa xưa đã biến mất. Chàng thông minh hơn, có những tham vọng cuồng nhiệt xuất phát từ những ý nghĩ về người cha và gia đình. Bố, mẹ, hai người anh, hai người chị và một người dì chỉ trông vào tiền trợ cấp, sống trên một mảnh đất ở Rastignac. Phần thu nhập khoảng ba nghìn phơ- rãng không ổn định được đem lại từ sản phẩm rượu nho công nghiệp và phải trích mỗi năm một nghìn hai trăm phơ- rãng cho chàng. Những ngày tháng thiếu thốn như vẫn còn đó. Chàng so sánh giữa các cô em gái hồi trẻ thơ xinh xắn với những phụ nữ Paris, hiện thân của thứ nhan sắc mà chàng hằng mơ tưởng, một tương lai không mấy lạc quan của một gia đình đông con đang chờ mong ở chàng, sự chắt chiu tiết kiệm từng ly từng tí trong những vụ thu hoạch, rồi thì việc cả gia đình phải uống một thứ nước ép lại từ bã nho đã ép kiệt. Và còn không biết bao thứ nữa hiện ra đã khiến chí tiến thủ, lòng khát khao danh vọng của chàng tăng thêm gấp mười lần. Và chàng muốn bằng chính tài trí của mình để đạt được những tham vọng đó. Nhưng chàng vốn dĩ là con người có tố chất miền Nam. Nên khi chàng bắt đầu vào việc thì lại phân vân y như một người lần đầu đi biển, giữa đại dương không biết hướng con thuyền đi về đâu. Lúc đầu chàng toàn tâm toàn ý vào việc học hành, nhưng chẳng bao lâu chàng nhận thấy phải gây dựng những mối giao du với những người phụ nữ mà theo chàng thì họ có một thế lực rất lớn trong đời sống xã hội. Và chàng đã quyết định hòa nhập với thế giới thượng lưu của Paris bằng việc tìm cho được một người phụ nữ có thế lực đỡ đầu. Mình là một chàng trai thanh lịch

có thể nói là cũng có đôi chút vẻ đẹp cơ bắp, cộng với lòng nhiệt tình và óc hài hước thì lẽ nào lại không có người phụ nữ nào quan tâm đến. Những ý nghĩ đó luôn ám ảnh chàng trong buổi đi dạo cùng các cô em gái của mình trong một lần về thăm quê. Các cô em gái thấy chàng giờ đây đã trưởng thành rất nhiều. Chàng trai đầy nhiệt huyết đó sức nhớ ra bà dì trước đây đã từng sống ở trong triều và có mối quen biết với rất nhiều các gia đình đại quý tộc. Chàng cũng chợt nhận ra cuộc chinh phục thế giới của những người thượng lưu quan trọng hơn rất nhiều tấm bằng tốt nghiệp trường đại học. Chàng tìm gặp bà dì và tỏ ý bà cho chàng biết xem còn có người thân nào có khả năng giúp đỡ chàng hay không? Sau một hồi lục tìm trong bộ nhớ của mình, bà dì cho rằng trong tất cả những họ hàng xa có thể giúp đỡ được cho chàng, mặc dù tất cả họ đều là những người ích kỷ thì duy nhất chỉ có bà bá tước Beauseant là còn dễ chịu nhất. Bà dì viết một phong thư gửi cho bá tước phu nhân họ, trong đó bằng những lời lẽ kiêu cách long trọng bà mong rằng Rastignac sẽ được bà bá tước đó giúp đỡ và nhờ bà này giới thiệu Rastignac với những người thân quen khác. Vài ngày sau Rastignac gửi bức thư này tới bà Beauseant. Bà bá tước hồi âm cho chàng trai bằng một thiệp mời dự tiệc vào ngày hôm sau.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 4

Bấy giờ đang là tháng 11 năm 1819. Rastignac đến nhà tử tước phu nhân Beauseant dự tiệc và ra về lúc 2 giờ. Trên đường về chàng tự hứa sẽ bù vào thời gian nhảy nhót trong bữa tiệc bằng việc sẽ lao vào bài vở cho tới sáng. Chàng rảo bước trên những con tỉnh lặng và tự mình thưởng thức vẻ hào hoả ẩn của một thế giới về đêm. Vì chàng không ăn bữa tối ở quán trọ nên mọi người cứ ngỡ là phải đến mờ sáng chàng mới về cũng như những lần chàng đi dự tiệc ở Prado hay Ordeon trong tình trạng say khướt. Trước khi chốt cửa, Christophe đã mở ra để ngắm nhìn đường phố, đúng lúc đó Rastignac xuất hiện, bước vào phòng mà lão không nghe thấy một tiếng động nào cả. Eugène trút bỏ quần áo dài, đi dép trong nhà, mặc áo choàng, đốt lò than sưởi trong phòng, và chuẩn bị công việc ngay. Eugène đắm mình trong yên lặng một lúc lâu trước khi cầm lấy những cuốn sách luật. Chàng vừa nhận ra một điều rằng bà tử tước Beauséant là một bà hoàng của những trào lưu mới Paris, và ngôi nhà của bà ta có không khí dễ chịu nhất của ngoại ô Saint - Germain. Bà ta, do tên họ và tài sản của mình, làm một trong những người nổi tiếng nhất trong số các đại quý tộc. Nhờ có bà dì Marcillac, cậu sinh viên tội nghiệp đã được vào trong ngôi nhà ấy mà không biết đến ảnh hưởng của nó. Được ngồi trong phòng khách sang trọng, bạn như được bước chân vào thế giới quý tộc, tự nhủ mình đã bước vào trong xã hội ấy, từ nay đã có con đường để đi tới mọi nơi. Bị ngợp bởi những gì trước mắt, đã có một vài lời nói chuyện với bà tử tước Eugène hài lòng nhận thấy giữa đám đông quý tộc Paris trong buổi tiệc, một trong những quý bà chắc sẽ chú ý tới chàng. Bà bá tước Anastasie de Restaud, cao lớn và xinh đẹp, bước chân mềm mại và có một cái nhìn thiện cảm. Bạn cảm thấy gì sau đôi mắt to và đen, bàn tay tuyệt đẹp, một người phụ nữ mà hầu tước Ronquorolles đã tặng cho danh từ: một con ngựa tuyệt đẹp? Sự tế nhị làm chàng không dám

đưa ra nhận xét: cô ta có một dáng người tròn trịa, không muốn nói là đang mập ra. Ngựa tốt, người dòng dõi đó là những cụm từ để thay thế cho từ thiên thần trong những huyền thoại về tình yêu. Đối với Rastignac, bà Anastasie de Restaud là một người đàn bà kêu gọi. Chàng đã chuẩn bị rất chu đáo, quan sát tất cả những người bạn nhảy để biết những điều cần thiết phải nói với cô ta trong lần nhảy đầu tiên. - Chúng ta có thể gặp nhau ở đâu nữa đây? Đột nhiên chàng hỏi cô với một giọng say mê tất nhiên nó rất làm vừa lòng cô ta. Cô ta trả lời: ở trong rừng, ở Bouffons, nhà tôi, tất cả mọi nơi.

Trong suốt buổi khiêu vũ với những điệu valse, Rastignac nồng nhiệt quần lấy phu nhân bá tước de Restaud. Sau khi tự giới thiệu mình là người bà con của bà Beauseant, chàng nhận được sự cho phép tới thăm, và chàng luôn tin tưởng nàng ta là một phu nhân quý tộc danh giá. Sau nụ cười mà cô ta dành cho mình, Rastignac nghĩ đến cuộc viếng thăm cần thiết. Chàng cảm thấy hạnh phúc vì đã gặp một người đàn ông đã không hề chế nhạo gì về vẻ ngây thơ của chàng, mà điều ngây ngô này là một khiếm khuyết nghiêm trọng giữa các nơi toàn những người như: Maulincourt, Ronquerolles, Maxime de Trailles, Marsay, Ajuda- Pinto và nhà Vandenesse, họ đã ở đó kiêu căng tự phụ và hoà lẫn với những quý bà lịch sự, bà Brandon, bà công tước Langeais, bà bá tước Kergarorot, bà Sérisy, bà công tước Carigliano, bá tước Ferraud, bà Lanty, bà hầu tước Aiglemont, bà Firmiam, bà hầu tước Listomère và bà hầu tước Espand, bà công tước Maufrigneuse và Grand-lieu. Vậy là rất may mắn, chàng sinh viên ngây ngô quen ngài hầu tước Montriveau, người tình của nữ công tước Langeais, một con người đơngiản như một đứa trẻ, điều đó giúp chàng biết rằng nữ bá tước Restaud sống ở phố Helder.

Còn trẻ, khao khát tìm hiểu thế giới, thèm khát một người phụ nữ thượng lưu, và cùng một lúc có hai nơi để chàng biến niềm đam mê của mình thành hiện thực - đặt chân trên vùng ngoại ô Saint - Germain đến nhà hầu tước Beauséant, bước đi trên phố Chaussée- d'Antin đến nhà bá tước

Restaud. Phóng tầm mắt nhìn quanh và tự tin rằng mình là anh chàng khá bảnh để có thể tìm kiếm sự giúp đỡ và bảo trợ trong trái tim những quý bà, Rastignac cảm thấy tràn đầy tham vọng để tự tin đặt những bước chân trên dây thừng của người làm xiếc và bước đi thận trọng mà không bị ngã, vì tìm ra trong số đó một người phụ nữ làm chiếc gậy và giữ thăng bằng tốt nhất. Với những ý nghĩ ấy và với hình ảnh một người đàn bà tuyệt đẹp hiện lên trong ánh lửa bập bùng của các ngọn nến hắt lên cái cảnh khốn khó như của Rastignac thì bất cứ ai cũng có quyền mơ tới tương lai xán lạn. Chợt một tiếng thở dài cắt ngang niềm mơ tưởng của Rastignac. Chàng mở cửa rất nhẹ khi bước ra hành lang, chàng nhận ra một luồng ánh sáng hắt ra từ phía cửa nhà lão Goriot. Eugène sợ rằng hàng xóm của mình bị ốm, chàng áp mặt nhìn qua khe cửa, nhìn vào trong phòng và thấy ông già đang bận rộn với công việc mà đối với chàng thật là bí ẩn. Ông lão Goriot đang đứng trước một cái bàn như thể đang cán mì vậy. Rastignac chỉ nhìn thấy đôi cánh tay trần của ông già như đang nhào nặn cái gì đó. Lúc này trông ông lão thật khòe kinh người. Lát sau chàng thấy trên tay ông cầm một thỏi bạc không bình thường mà có lẽ là do ông lão đã cán những đồ bằng bạc trong cái hòm của mình rồi xoắn chúng lại với nhau. Rastignac đoán như vậy bởi chàng nhìn thấy trên bàn một chiếc đĩa và một cái liễn xúp bằng bạc cùng với mấy đồ vật trông như dụng cụ hành nghề của những gã thợ bạc. Ông lão Goriot ngấm nhìn thỏi bạc mà nước mắt giàn dụa rồi lại thở dài.

Ông lão bị điên? Chàng sinh viên thầm nghĩ.

- Các con tội nghiệp. Lão Goriot nói to.

Với câu nói ấy, Rastignac cảm thấy cần phải thận trọng và giữ im lặng trong lúc này, và đừng nên kết luận gì về ông lão cả. Chàng trở về nhà sau khi đột nhiên nghe thấy một tiếng động khó mà phân biệt được, tiếng động chắc là của những người đi giày vải dẹt bước lên cầu thang. Eugène lắng tai nghe, và thấy có tiếng thở của hai người đàn ông. Rồi chàng cũng biết là

hội về phòng của ông Vautrin vì ở đó thấy ánh đèn sáng lên và vì chàng đang núp ngay cạnh căn phòng này.

- Cái quán trọ này sao mà lắm chuyện bí mật thế! Chàng nghĩ và chợt nghe thấy những tiếng động của vàng va chạm rồi tiếng kẹt cửa, ánh đèn phòng ông Vautrin phụt tắt. Sau đó chàng nghe thấy tiếng chân bước xuống cầu thang xa dần.

- Ai đấy? Bà Vauquer vừa hét lên vừa mở cửa số phòng.

- Tôi đây mà, bà Vauquer. Vautrin nói to.

- Quái thật? Christophe đã cài then cửa rồi cơ mà, Eugène tự nhủ khi trở về phòng. Phải nghe ngóng thì mới biết hết những chuyện đang xảy ra xung quanh mình. Cứ mãi quanh quẩn mãi với những toan tính chứa đầy khát vọng tình yêu, giờ thì chàng đã bắt tay vào việc học. Nhưng những mối nghi ngờ về tài sản của lão Goriot cứ ám ảnh chàng mãi và nhất là hình ảnh gương mặt của bà Restaud, nó cứ hiển hiện từng giờ từng phút trước mắt như hiện thân của cuộc sống giàu sang. Cuối cùng, chàng quyết định đi ngủ mà ngủ rất say nửa chừng. Thường là thanh niên nói thức làm việc mười đêm thì đến bảy đêm là họ ngủ.

Sáng hôm sau, cả thành phố Paris chìm trong màn sương mù dày đặc ẩm đạm khiến người ta không thể xác định được thời gian. Nhiều người lơ hện trong các vụ làm ăn. Vì khi chuông điểm mười hai giờ, ai cũng cứ tưởng mới chỉ tám giờ. Lúc chín giờ rưỡi, bà Vauquer còn chưa rời khỏi giường.

Christophe và cả cô nàng Sylvie to béo cũng dậy muộn, cả hai cùng lặng lẽ uống cà phê sữa loại dành cho khách trọ mà Sylvie đã hâm nóng lại để bà Vauquer khỏi cho cô là kẻ ăn hại.

- Sylvie, Christophe nói khi đang nhúng ướm lát bánh mì, - ông Vautrin dù sao cũng là một người tốt, đêm qua ông ấy đã gặp gỡ hai người khách. Nếu bà chủ tỏ ra lo lắng thì cũng đừng nên nói gì về ông ấy.

- Ông ta đã đưa cho anh cái gì phải không?

- Ông ấy đưa cho tôi một trăm xu, đấy là cách bảo tôi phải im lặng.

- Ngoài ông ta và bà Couture là những người không mấy tiện lợi lắm trong chi tiêu, còn những người khác thì chỉ muốn lấy không của chúng ta mà thôi, Sylvie nói.

- Họ có bao giờ cho không ai cái gì đâu cơ chứ?

Christophe thốt lên, một màn kịch tồi tệ và một trăm xu để vào vai diễn. Từ hai năm nay lão Goriot tự đánh giày cho mình. Cái lão hà tiện Poiret còn không chịu đánh xi, lão thà chịu uống nó chứ không chịu dành cho mấy đôi giày cũ kĩ của lão. Còn cái cậu sinh viên gầy còm thì chỉ đưa cho tôi bốn mươi xu. Bốn mươi xu chẳng đủ để tôi mua bàn chải, có vậy mà cậu ta cũng phải bán cả mấy bộ quần áo cũ đi đấy, rõ thật kiệt xác?

- Kiệt xác cậu ta! Sylvie vừa uống từng ngụm cà phê vừa nói, - chỗ chúng ta làm và ở vẫn là tốt nhất trong khu phố, mình vẫn sống thoải mái ở đây mà. Nhưng mà anh Christophe này, thế còn thằng cha Vautrin, người ta có nói điều gì cho anh biết không?

- Ừ, cách đây mấy ngày, tôi đã gặp một người trên phố, ông ta hỏi tôi là có phải cái ông sống trong nhà ta đã nhuộm chòm râu má không? Tôi đã trả lời như thế này. "Dạ không, thưa ngài, ông ấy không nhuộm râu. Một người vui vẻ như ông ấy, không phải mất thời gian để làm việc đó." Thế rồi tôi cũng thuật lại cho ông Vautrin nghe, ông đã nói với tôi rằng: "Con đã hành động đúng lắm, con trai của ta ạ! (Lúc nào ông ấy cũng nói thế.). Không có gì bức mình hơn là để cho ai đó biết những khiếm khuyết của chính mình. Nếu để họ biết thì chẳng thể lấy được vợ đâu.

- Còn ở chợ, người ta thật bất công khi bắt em phải nói xem có phải ông ta thay cái áo khác không. Thật khôi hài, vợ vẫn. Này anh, - Sylvie chuyển hướng, đã mười giờ kém mười lăm rồi đấy, vậy mà chưa có ai dậy cả.

- Ôi trời, mặc kệ họ. Họ đi cả rồi. Bà Couture và cô con gái đi lễ ở nhà thờ Sang Étienne từ 8 giờ rồi. Lão Goriot cũng đã mang một túi hàng đi rồi. Còn cậu sinh viên thì chỉ trở về sau giờ học, lúc mười giờ. Tôi đã thấy họ đi khi đang lau chùi cầu thang; lão Goriot đã nện tôi một cú bằng cái túi hàng lão cầm theo, nó cứng như sắt vậy. Mà ai làm gì lão cơ chứ? Khiến lão phải quay như chong chóng. Nhưng dù sao lão ta cũng còn tử tế hơn tất cả bọn họ: lão chẳng cho ai cái gì nhưng khi sai tôi đến nhà các bà thì thỉnh thoảng lão lại cho tôi tiền, còn cách nói năng của các bà ấy cũng thật tử tế.

- Những bà mà lão ta gọi là con gái ấy hả? Lão ta phải có tới hàng tá.

- Bao giờ lão cũng sai đến nhà hai người đã từng đến đây thôi.

- Này, bà chủ có lẽ dậy rồi đấy; bà ta sắp la om sòm bây giờ: em phải lên đó mới được. Anh trông chừng chỗ sửa này nhé, Christophe, coi chừng lũ mèo đấy.

Nói xong Sylvie chạy vội lên phòng bà Vauquer.

- Thế này là thế nào hả Sylvie, đã mười giờ kém mười lăm rồi, cô để tôi ngủ say li bì thế hả? Đừng bao giờ để chuyện gì tương tự như thế này xảy ra nữa đấy.

- Đây là do sương mù chứ ạ.

- Thế còn bữa sáng thì sao?

- Mặc kệ! Bọn khách trọ của bà là lũ quỷ chứ không phải là người; chúng đã cuốn xéo đi với lão quản gia rồi.

- Nói cho nghiêm túc xem nào Sylvie, bà Vauquer quát, phải nói là ông quản gia.

- Vâng thưa bà, con sẽ nói như bà dạy bảo. Bà có thể dùng bữa sáng lúc mười giờ. Michonnette và Poireau chưa dậy. Chỉ còn mỗi họ ở nhà và họ đang ngủ say như chết vậy.

- Nhưng mà Sylvie này, mà để hai đứa nó ở cùng nhau như là...

- Như là gì ạ? Sylvie hỏi lại và cười to một cách khoái chí. Bọn họ là một cặp rất xứng đôi.

- Kể cũng lạ, Sylvie này: đêm qua ông Vautrin làm sao vào được nhà khi mà Christophe đã chốt cửa?

- Ngược lại là khác, thưa bà. Christophe đã nghe thấy tiếng ông Vautrin nên đã xuống mở cửa. Vậy mà bà lại tưởng là...

- Đưa cái áo cho tao và mau chuẩn bị bữa trưa đi. Phần thịt cừu còn lại hầm với khoai tây, mang lê chín và những quả lê giá nửa xu ra đây.

Vài phút sau, bà Vauquer đi xuống đứng vào lúc con mèo vừa lật cái đĩa dậy bát sữa ra và đớp lấy đớp để - Mèo, bà ta hét lên. Con mèo vọt rồi quay lại rụi vào chân bà ta. - Được lắm, được lắm, mà cứ giở trò trộm cắp ra đi rồi lại nịnh tao, con mèo già bẩn thỉu. Bà ta nói với nó. Sylvie! Sylvie đâu!

- Dạ? có chuyện gì vậy, thưa bà?

- Hãy nhìn xem con mèo đã uống cái gì kia.

- Tại Christophe đấy ạ, con đã bảo anh ta dọn bàn ăn. Anh ấy đi đâu rồi? Bà đừng bận tâm làm gì, chỗ sữa ấy sẽ pha cà phê của ông Goriot. Con sẽ cho thêm nước vào, ông ta không nhận ra đâu. Ông ấy chẳng để ý đến việc gì, ngay cả những đồ ông ta ăn.

- Thế thì lão ta đi đâu rồi, cái lão già quý quý ấy? bà Vauquer nói khi đang sắp đĩa.

- Con mà lại biết ư? Ông ta kín như bưng.

- Ta đã ngủ quá nhiều rồi, bà Vauquer nói.

- Thế mà trông bà vẫn tươi tắn như một bông hồng...

Vừa lúc đó thì có tiếng chuông kêu, rồi Vautrin vừa bước vào phòng vừa hát to:

- Từ lâu nay ta đi khắp thế gian. Và ở nơi nào mọi người cũng biết ta.

- Ôi? chào bà Vauquer, - ông nói khi trông thấy bà chủ nhà, và nồng nhiệt ôm hôn bà.

- Nào, thôi đi.

- Bà lại nói không hay rồi đấy, ông ta nói. Này, bà hãy nói đi. Có phải bà đang muốn nói lắm không? Được rồi, tôi sẽ dọn bàn ăn cùng với bà. - Chà, tôi thật tử tế, phải không bà?

Tán tỉnh cô nàng tóc nâu và tóc vàng

Yêu đương, thờ dài...

Tôi vừa thấy một chuyện rất kì lạ.

...bất chợt

- Gì cơ? bà goá hỏi.

- Lão Goriot đã đến phố Dauphine lúc 8 giờ rưỡi vào nhà gã thợ kim hoàn chuyên mua bộ đồ ăn cũ và quần hàm. Lão bán đất cho gã ấy bộ đồ

bếpbằng bạc mạ vàng và được một món tiền kha khá, lão đã phải cò kè khá lâu đấy.

- Kệ hẳn, nhưng thật thế à?

- Thật. Tôi đã quay lại đây sau khi tiễn một người bạn đượchãng vận tải hoàng gia phái sang nước ngoài. Tôi đã đợi lão Goriot để biết câu chuyện nực cười này là thế nào. Lão đã quay lại khu phố Grès vào nhà một gã chovay nặng lãi tên là Gobseck, một kẻ kì khôi, keo bần, độc ác. Dù là một gã DoThái, Ả rập, Hy Lạp, hay một tên Digan cũng đừng hòng lấy được gì của gã, vì gãluôn gửi tiền ở ngân hàng.

- Thế thì lão Goriot làm gì ở đây?

- Lão chẳng làm gì cả, Vautrin nói, lão đang phá hoại thìcó. Cái gã đó thật là một kẻ đần độn tới mức tiêu tan cơ nghiệp chỉ vì say mêlũ con gái, mà bọn con gái thì...

- Ông lão đã về đây rồi! Sylvie nói.

- Christophe, lão Goriot hét lên, lên đây tao bảo.

Christophe đi theo lão rồi lại xuống ngay.

- Mà đi đâu đấy? bà Vauquer hỏi tên gia nhân.

- Con làm theo lệnh của ông Goriot...

- Cái gì thế, - Vautrin vừa hỏi vừa lôi từ tay Christophemột lá thư, bên ngoài có ghi dòng chữ: Kính gửi bà bá tước Anastasie deRestaud.

- Mà đi đến đấy chứ gì? - Ông ta hỏi khi trở lại bức thưcho Christophe.

- Phố Helder. Tôi được lệnh phải mang bức thư này giao tậntay cho bà bá tước.

- Trong đó có cái gì thế? - Vautrin vừa hỏi vừa giơ ra trước ánh sáng: phiếu thanh toán chẳng? - Không phải. Ông ta mở hé phong bì. - Một tờ ngân phiếu - Ông ta bật kêu lên. Ghê thật? Lão ta thật hào phóng, lão dám đứng ra bảo trợ cơ đấy? Này, chàng trai đừng cảm, - ông ta vừa nói vừa vuốt tóc Christophe, rồi xoay tròn nó như xoay con xúc xắc, - cậu sẽ được một món tiền thưởng hời lắm đấy.

Bàn ăn được dọn ra, Sylvie đã hâm nóng sữa.

Ông Vautrin giúp bà Vauquer đốt lò sưởi, ông ta còn luôn miệng hát hò:

Từ lâu nay ta đã đi khắp thế gian. Và ở nơi nào mọi người cũng biết ta.

Khi mọi thứ đã sẵn sàng thì bà Couture và cô Tallefer về.

- Quý bà xinh đẹp của tôi, bà đi đâu mà về sớm thế này? Bà Vauquer nói với bà Couture.

- Chúng tôi vừa đến nhà thờ Saint Étienne du Mont để nghe giảng đạo. Ngày hôm nay chúng tôi còn phải tới nhà ông Taillefer. Ôi con gái bé nhỏ đáng thương, nó đang run lên như cây sậy, bà Couture vừa nói vừa ngồi xuống rồi hơi đôi giày gần miệng cửa lò sưởi cho khô ráo.

- Thế thì cô cứ sưởi ấm đi, Victorine, bà Vauquer nói.

- Thế là tốt cô ạ, cầu Chúa làm cho trái tim của cha cô biết xúc động, ông Vautrin nói khi tiến về phía ghế ngồi của cô bé mồ côi. Nhưng vậy vẫn chưa đủ. Cô nên có một cậu bạn trai, cậu ta sẽ phải nói thẳng sự thật với lão ấy. Một lão già độc ác có tới ba triệu mà không cho cô một cái gì gọi là của hồi môn. Vào thời buổi này, một cô gái xinh đẹp như cô cũng cần phải có của hồi môn chứ.

- Tội nghiệp con bé, con bé thật đáng thương, bà Vauquer nói. Người cha tàn nhẫn của con đã bỏ mặc con trong đau khổ mà hưởng thú vui cho riêng

mình.

Lặng nghe những lời nói đó, Victorine rơm rớm nước mắt, còn bà Couture thì ra hiệu cho bà Vauquer ngừng nói.

- Nếu chúng ta chỉ cần nhìn thấy ông ta, nếu tôi có thể nói với ông ta, đưa cho ông ta lá thư cuối cùng của vợ ông, bà vợ góa của ông ủy viên tư lệnh nói. Tôi không bao giờ dám giả mạo cho bà ấy, ông ta biết chú của tôi mà...

- Ôi những người đàn bà ngốc nghếch, đáng thương và bất hạnh,- ông Vautrin kêu lên, cắt ngang lời nói đó,- chuyện này sẽ đi tới đâu đây?

Trong vài ngày nữa, tôi sẽ lo việc này, rồi mọi chuyện sẽ tốt đẹp cả thôi.

- Ôi, thưa ông,- Victorine vừa nói vừa đưa đôi mắt ngấn nước và tha thiết nhìn về phía ông Vautrin, mà ông này lại chẳng để ý gì đến điều đó cả, - nếu ông biết có cách gì đến được chỗ cha tôi, xin ông hãy nói với cha tôi rằng tình yêu thương của cha và danh dự của mẹ tôi quý giá hơn tất cả của cải trên thế gian này. Nếu ông nhận thấy biểu hiện nhẹ nhàng nào trong cung cách nghiêm khắc của cha tôi, tôi sẽ cầu Chúa phù hộ cho ông. Xin ông hãy tin rằng tôi vô cùng biết ơn ông...

- Từ lâu nay ta đã đi khắp thế gian. Vautrin hát với giọng mỉa mai.

Vào lúc đó ông lão Goriot, cô Michonneau, Poiret đi xuống, có thể do mùi thơm hấp dẫn của món sốt mà Sylvie làm từ phần thịt cừu còn lại.

Trong lúc bảy vị khách vừa ngồi vào bàn vừa hỏi thăm nhau thì chuông đồng hồ điểm mười giờ. Mọi người nghe thấy tiếng bước chân của cậu sinh viên đang vào nhà.

- À, thật đúng lúc quá, thưa cậu Eugène - Sylvie nói,- hôm nay cậu sẽ ăn trưa cùng với các vị này.

Cậu sinh viên chào các vị khách trọ và ngồi xuống gần lão Goriot.

- Có một chuyện rất lạ lùng đã xảy ra với tôi,- chàng sinh viên nói khi đang lấy thêm miếng thịt cừu cho mình và cắt một mẩu bánh mì, trong khi ấy bà Vauquer xét nét nhìn cậu.

- Ôi, một chuyện lạ lùng cơ đấy! Poiret nói.

- Này, tại sao ông lại ngạc nhiên như vậy? - Vautrin nói với Poiret: ông cũng nên làm quen dần với những chuyện như vậy đi.

Cô Taillefer rụt rè nhìn cậu sinh viên trẻ.

- Hãy nói cho chúng tôi biết chuyện gì đã xảy ra với cậu, bà Vauquer đề nghị.

- Hôm qua, tôi đã tới buổi khiêu vũ của bà tử tước Beauséant, là chị họ tôi. Chị ấy có một ngôi nhà rất đẹp, những căn phòng dán toàn bằng giấy bóng, và chị mời chúng tôi dự một bữa tiệc tuyệt vời ở đó, tôi đã vui vẻ như một ông vua...

- Này nhỏ,- ông Vautrin thô bạo cắt ngang.

- Thưa ông,- Eugène vội hỏi,- ông muốn nói gì cơ?

- Tôi nói là nhỏ, vì các tiểu vương thường vui đùa nhiều hơn là một vị vua bình thường.

- Đúng như vậy: tôi luôn thích là hoàng tử vì không phải ư sầu như đức vua, vì...- Poiret nói hòa vào.

- Cuối cùng, cậu sinh viên nói, cắt ngang câu nói của Poiret, tôi đã khiêu vũ với một trong những phụ nữ đẹp nhất vũ hội, một nữ bá tước rất quyến rũ, người phụ nữ tuyệt diệu nhất mà tôi đã từng gặp. Nàng luôn cài bông hoa đào trên đầu, nàng như một bó hoa đẹp nhất toả hương thơm tự nhiên,

nhưng thôi, ông phải nhìn thấy tận mắt nàng mới biết được, quả thật là rất khó có thể miêu tả được một người phụ nữ quyến rũ như thế nào khi khiêu vũ. Chà? Sáng nay tôi đã gặp nàng, bá tước tuyệt đẹp đi bộ trên phố Grès lúc 9 giờ. Ôi, trái tim tôi đã rạo rức, tôi cứ tưởng rằng...

- Rằng bà ta đến đây chứ gì,- Vautrin vừa nói vừa ném về phía cậu sinh viên một cái nhìn thấu đến tận tim gan.- Chắc hẳn bà ta đã đến nhà lão Gobseck, một kẻ cho vay nặng lãi thôi. Nếu có khi nào cậu nhìn thấy được trái tim của các quý bà ở Paris, cậu sẽ thấy gã cho vay nặng lãi luôn chiếm vị trí quan trọng hơn cả tình nhân của các bà. Nàng bá tước của cậu tên là Anastie de Restaud, sống ở phố Helder?

Nghe nhắc đến cái tên đó, cậu sinh viên nhìn Vautrin chămchăm. Lão Goriot đột nhiên ngẩng phắt đầu lên, lão liếc nhìn hai người đang nói chuyện với tia nhìn sáng quắc, đầy lo lắng, làm cho những người khách trọ rất ngạc nhiên.

- Christophe sẽ đến muộn mất thôi, thì ra con bé đã đến đó trước rồi.- lão Goriot đau khổ kêu lên.

- Đây là tôi đoán thế,- Vautrin cúi xuống nói thầm vào tai bà Vauquer.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 5

Lão Goriot ăn như một cái máy mà không biết rằng lão đang ăn cái gì. Chưa bao giờ thấy lão có tâm trạng và ăn uống như thế này cả.

- Thưa ông Vautrin, tên quái quỷ nào đã nói cho ông biết tên của nàng? Eugène hỏi.

- À! À thế này vậy, Vautrin trả lời. Lão Goriot biết rõ lắm đấy. Phải, chính ông ta? Thế thì làm sao mà tôi lại không biết được chứ?

- Ông Goriot ư? Cậu sinh viên kêu lên.

- Cái gì? - Ông Goriot khốn khổ hỏi lại. - Vậy là, ngày hôm qua trông con bé nó đẹp lắm phải không?

- Ai cơ?

- Bà Restaud - phu nhân de Restaud.

- Ông có thấy đôi mắt của lão già ki bo kia bừng sáng lên không? Bà Vauquer nói với Vautrin.

- Vậy lão ta sẽ chu cấp cho nàng ta chứ? Cô Michonneau nói nhỏ với Eugène.

- Ồ, vâng, nàng đẹp mê hồn, - cậu ta nhắc lại khi lão Goriot long lanh nhìn chàng. Nếu chị tôi, phu nhân Beauséant không ở đó thì bà bá tước xinh đẹp của tôi đã là nữ hoàng của buổi dạ hội rồi. Những chàng trai trẻ đều nhìn theo, tôi là người thứ mười hai trong số đó, nàng nhảy tất cả các điệu khiêu vũ đôi. Các quý bà khác lại tỏ ra tức tối ghen tị. Nếu người phụ

nữ nào hạnh phúc nhất trong ngày hôm qua thì đó chính là nàng. Người ta rất có lý khi nói rằng chẳng có gì đẹp đẽ hơn khi tàu chiến căng buồm, khi ngựa phi nước đại và khi người phụ nữ khiêu vũ.

- Hôm trước thì vui sướng cực độ ở nhà một công tước phunhân, Vautrin nói, - còn đến sáng ngày hôm sau lại ở dưới đáy của xã hội, ở trong nhà gã buôn thương phiếu: những phụ nữ Paris là vậy. Nếu chồng họ không thể bảo trợ cho những cuộc vui xa hoa và phóng túng đó thì các bà ấy tự bán đi nhân phẩm của mình. Nếu không còn cách nào thì họ lại tìm đến những người sinh ra họ để moi tiền nhằm phục vụ cho những cuộc chơi bởi tiệc tùng. Rồi cuộc họ làm tan nát trái tim những người thân yêu của họ.

Bộ mặt của lão Goriot đang sáng bừng như ánh dương rạng rỡ khi nghe cậu sinh viên nói, bỗng tối sầm lại trước những lời bình phẩm của Vautrin.

- Ôi trời ơi? Bà Vauquer sốt ruột, vậy thì vấn đề chính cậu muốn nói là gì? Cậu đã nói gì với bà ta? Hay cậu đã hỏi là bà ấy có muốn học luật không à?

- Nàng không nhìn thấy tôi, Eugène nói. Nhưng gặp một trong số những người phụ nữ đẹp nhất Paris trong phố Grès lúc chín giờ, một phụ nữ rời buổi khiêu vũ về nhà lúc hai giờ sáng, điều đó không có gì kì cục ư? Chỉ có Paris mới xảy ra những chuyện thế này.

- Ôi dào, còn nhiều chuyện kì khôi hơn ấy chứ, Vautrin kêu lên.

Cô Taillefer chỉ nghe loáng thoáng vì cô còn đang mãi bận tâm để ý đi đâu. Bà Couture ra hiệu cho cô đứng dậy đi mặc thêm quần áo. Khi hai người đi khỏi, lão Goriot cũng đứng lên luôn.

- Này, ông đã nhìn thấy lão ta hả? - Bà Vauquer hỏi Vautrin và nói tiếp với những người khách trọ khác - Rõ ràng lão ta đã tốn nhiều tiền của cho những con đàn bà đó.

- Không bao giờ người ta buộc được tôi phải tin nữ bá tước xinh đẹp ấy là người tình của lão Goriot, cậu sinh viên la lên.

- Nhưng mà chúng tôi đâu có bảo cậu phải tin. - Vautrin cắt ngang lời cậu ta. Cậu còn quá trẻ để hiểu rõ Paris. Sau này cậu sẽ hiểu được đây là nơi gặp gỡ của những con người đầy dục vọng...(Nghe thấy vậy, cô Michonneau nhìn Vautrin đầy tinh quái, có thể ví như một chú ngựa trong trung đoàn khi nghe thấy tiếng kèn lệnh) - À! À, mà chính chúng ta đã làm nảy sinh dục vọng, chính chúng ta, cậu có hiểu không? Vautrin nói và liếc cái nhìn sắc sảo về phía cậu sinh viên. (Cô gái lơ thì cụp mắt xuống như một tín đồ tôn giáo nhìn những bức tượng thánh). Những kẻ đó thường có một ý định nào đó nhưng lại không biết thực hiện nó như thế nào. Họ chỉ khát một thứ nước duy nhất được lấy từ một nguồn nước nhất định mà thường lại là nước tù đọng. Để uống được thứ nước đó, họ bán vợ, bán con, bán luôn cả tâm hồn họ cho quỷ dữ. Đối với kẻ này thì nguồn nước đó là cờ bạc, là thị trường chứng khoán, là bộ sưu tập tranh hoặc côn trùng, âm nhạc, còn với kẻ khác lại là một phụ nữ biết làm các kiểu loại bánh kẹo. Với những gã này, dù cậu có tặng họ tất cả đàn bà trên thế gian này thì họ cũng chẳng cần. Họ chỉ muốn có người phụ nữ biết làm thoả mãn những dục vọng của họ mà thôi. Thường thì người phụ nữ như vậy lại chẳng yêu gì họ cả, lại còn đối xử với họ rất tàn nhẫn và luôn đòi hỏi rất nhiều trong khi chỉ cho họ hưởng chút ít. Vậy đấy? Thế mà vẫn có những người đem bán nốt những thứ cuối cùng để lấy tiền chực cấp cho những ả như vậy. Lão Goriot là một trong số những kẻ đó. Cái ả bá tước lợi dụng lão vì lão rất kín đáo, con người tốt đẹp là vậy đấy. Lão già đáng thương suốt ngày chỉ nghĩ đến ả ta. Cậu thấy đấy, ngoài niềm đam mê cháy bỏng ra thì lão chỉ là một kẻ thô tục ngu ngốc. Thôi hãy gác chuyện đó lại, còn chuyện đôi mắt của quý bà đó sáng lên như ánh kim cương thì không khó gì đoán ra được. Sáng nay lão đã mang một ít đồ bạc mạ vàng đi, tôi đã thấy lão ta vào nhà gã Gobseck, phố Grès. Cậu hãy nghe cho rõ đây! Khi trở về, lão đã sai Christophemang đến cho ả bá tước Restaud và tên ngốc này đã nói cho chúng tôi biết địa chỉ để chuyển thư, trong bức thư đó là một tấm ngân phiếu. Rõ ràng là ả bá tước phải vội đến

ngay nhà gã buôn thương phiếu. Lão Goriot cực kì rộng rãi về khoản tiền bạc với ả ta. Chẳng cần phải chấp nối các sự việc cũng đã đủ thấy được có cái gì bí ẩn trong mối quan hệ của hai người đó. Chàng trai của tôi ơi, thế cũng đủ cho cậu thấy được rằng khi bà bá tước của cậu có cười nói, khiêu vũ, có rung rinh như cánh hoa đào hay kéo cao váy lên đi chẳng nữa thì trong lòng bà ta đang rối bời lên đấy, như chúng ta vẫn thường nói là còn phải nghĩ đến những tờ ngân phiếu hay những bức thư tình.

- Ông đã nhét vào đầu tôi một mong muốn điên rồ là phải biết toàn bộ sự thật trong câu chuyện này. Ngày mai tôi sẽ đến gặp phu nhân De Restaud, Eugène gào lên.

- Phải đấy, Poiret nói, - ngày mai cậu nên đến gặp bà ta, có thể cậu sẽ gặp ông già Goriot ở đó đấy. Chắc hẳn ta sẽ đến để đón nhận cái gọi là lòng biết ơn từ những hành động hào phóng của mình.

- Thế thì thành phố Paris của các ngài thật đen tối và bẩn thỉu, Eugène nói với vẻ ghê tởm.

- Và cũng rất kì quặc nữa chứ. - Vautrin nói thêm. - Những người đi xe đến đây đều được coi là những người danh giá. Còn những ai đi bộ đến đều bị coi là quân lưu manh.

- Sao cơ, lão Goriot đã bán bộ đồ ăn bằng bạc mạ vàng ư? Bà Vauquer la lên.

- Có hình hai con chim cu gáy ở nắp phải không? Eugène hỏi.

- Đúng như vậy.

- Vậy lão phải quý nó lắm đấy, tôi đã bất chợt thấy lão khò lúc lão nhìn cái liễn và cái đĩa mà.

- Lão coi chúng quý giá như tính mạng của mình, bà goá trả lời.

- Cậu đã nhìn thấy thế ư? Lão ta yêu đến thế kia à? Vautrinkêu lên. -
Người đàn bà ấy qua luôn luôn biết cách xoa dịu tâm hồn lão.

Cậu sinh viên đi lên phòng mình. Vautrin đi ra ngoài. Vài phút sau, bà Couture và Victorine bước lên xe ngựa mà Sylvie đã gọi cho họ. Poiret khoác tay cô Michonneau và cả hai đi dạo trong vườn suốt hai giờ liền.

- Gớm! Cứ như họ đã là vợ chồng rồi vậy. - Sylvie lên tiếng. Hôm nay là lần đầu tiên họ đi chơi cùng nhau đấy. Trông cả hai người cứ khô queo như thế nếu họ chạm vào nhau sẽ toé lửa lên vậy.

- Coi chừng cái khăn choàng của Michonneau, nó cũng có thể cháy lên như một bó đuốc lắm chứ, bà Vauquer vừa nói vừa cười âm lên.

Vào khoảng 4 giờ sáng, khi lão Goriot quay về, qua ánh sáng tờ mờ của hai ngọn đèn dầu đang toả khói khét lẹt, lão nhìn thấy đôi mắt Victorine đỏ hoe. Ban sáng bà Vauquer đã biết chuyển viếng thăm ông Taillefer chẳng có kết quả gì. Ông ta vô cùng tức giận vì phải tiếp cô con gái và bà Couture. Ông Taillefer đã gặp mặt họ và nói cho cả hai biết ý định của mình.

- Bà bạn thân mến của tôi, bà Couture nói với bà Vauquer, bà hãy tưởng tượng xem, thậm chí lão còn không thèm bảo Victorine ngồi xuống. Con bé cứ phải đứng suốt. Còn với tôi, lão ta chẳng tỏ ra tức giận gì mà chỉ nói rất lạnh nhạt là chúng tôi chỉ mất công đến đây thôi. Lão còn chẳng thèm gọi tên con gái mình, chỉ nói rằng tự nó đã phá hỏng đời nó và cản trở cả lão nữa, rằng mẹ của Victorine khi lấy lão, bà chẳng có tài sản gì, nên con bé cũng không đòi hỏi gì được ở lão. Rốt cuộc là toàn những chuyện khủng khiếp nhất trên đời lẫn trong dòng nước mắt của con bé đáng thương. Vậy là con bé ấy bị cha bỏ rơi, nó rất dũng cảm khi nói với lão ta rằng nó tha thiết như vậy là vì mẹ nó mà thôi, rằng nó sẽ làm như ông ta muốn mà không kêu ca, oán trách gì cả, nhưng nó lại cầu xin lão hãy đọc di chúc của người mẹ đáng thương đã quá cố của nó, nó lấy lá thư đưa cho lão và nói những điều tốt đẹp nhất trên đời này và những điều đó được nó diễn đạt vô cùng mạch

lạc, rõ ràng. Tôi không hiểu làm sao nó có thể nói được những điều đó, phải chăng Chúa trời đã giúp đỡ nó, vì nó đã làm cho tôi xúc động đến nỗi bật lên khóc khi nghe nó nói. Bà có biết hành động đê tiện của lão ta là gì không? Lão ngồi cắt móng tay chứ, lão cầm lấy lá thư thấm đẫm nước mắt của bà Taillefer tội nghiệp rồi ném vào trong lò sưởi và nói rằng: "Thế là xong!" Lão còn dính kéo cô con gái đang quì xuống muốn được hôn tay lão nhưng rồi lão lại thôi. Đó không phải là một hành động tàn nhẫn sao? Thằng con trai cao lớn nhưng vụng về của lão bước vào cũng chẳng thèm chào hỏi gì chị gái mình.

- Thật đúng là một lũ quỷ chứ không phải là người. Lão Goriot nói.

Bà Couture nói chẳng thèm đếm xỉa gì đến lời lão:

- Sau đó, lão bố và thằng con trai lão chào, xin lỗi tôi rồi bỏ đi. Cả hai đang vội làm việc gì đó. Đây là tất cả những chuyện đã xảy ra với chúng tôi trong chuyến đi vừa rồi. Ít ra thì lão ta cũng thấy được con gái mình. Tôi không hiểu tại sao lão lại không chịu thừa nhận con gái mình, con bé giống lão như đúc vậy.

Những người thợ lữ lượt kéo đến, chào hỏi nhau, nói chuyện phiếm nhau, bất cứ một chuyện gì liên quan đến một vài phẩm chất của người Paris, bằng một kiểu nói năng hài hước "bình dân". Thứ ngôn ngữ trào phúng này thực phải gọi là một loại tiếng lóng khôi hài rẻ tiền và ngày càng được nhiều người sử dụng. Nhưng những tiếng lóng thường không tồn tại quá một tháng, nó được thay bằng những từ mới. Một sự kiện chính trị, một vụ kiện ở tòa đại hình, một màn diễn, một bài hát dân gian... tất cả đều đẻ ra những tiếng lóng. Rồi người ta sử dụng chúng và loan chúng đi thật nhanh. Mới đây, người ta đã phát minh trò chơi Diorama, tạo ra cảm giác sống động hơn cả trò Panoramas, trò chơi này đã len lỏi vào một số xưởng vẽ với kiểu nói đùa với âm vận rama, cách nói châm biếm mà một họa sĩ trẻ đã tiêm nhiễm tới đây do ảnh hưởng từ cách sống trong quán trọ của bà Vauquer.

- Ôi? thưa ngài Poiret, gã nhân viên ở bảo tàng tự nhiên nói, tình hình sức khoẻ - rama của ngài như thế nào ạ? Rồi, không để ai trả lời gã tiếp tục:
- Thưa các quý bà quý cô, bà và cô đang có điều gì phiền muộn phải không?
- gã nói với bà Couture và Victorine.

- Chúng ta sắp ăn tối chưa đây? Horace Bianchon, sinh viên trường y, bạn Rastignac kêu lên, cái dạ dày lép kẹp của tôi đang réo lên đây này.

- Chân tôi rét run Vautrin rên lên. Lão lui ra một chút đi, lão Goriot! Quý tha ma bắt lão đi.

Chân lão che gần hết miệng lò sưởi rồi kia kìa.

- Hãy nói lại xem nào ông Vautrin, Bianchon nói, tại sao ông lại nói là chân rét run? Ông nói sai một chỗ rồi đấy, phải nói là rét run chân mới đúng chứ.

- Không đâu, gã nhân viên bảo tàng tự nhiên nói, đúng là "chân rét run" bởi vì ông ta lạnh ở hai bàn chân.

- À ra thế!

- Đây là ngài bá tước Rastignac, Bianchon kêu lên rồi ôm chặt lấy cổ Eugène, ghì mạnh đến nỗi làm cậu ta ngạt thở. Này? Những người khác đâu cả rồi, này?

Cô Michonneau nhẹ nhàng đi ra, chào các vị khách, không nói lời nào, cô tiến lại ngồi gần phía ba người đàn bà.

- Cô ta luôn làm tôi ớn lạnh cả người, con mụ chết tiệt, Bianchon vừa chỉ cô Michonneau vừa nói nhỏ với Vautrin. Tôi mà học đến phần nghiên cứu của bác sĩ Gall về các chức năng và sự định vị các dây thần kinh, tôi sẽ tìm thấy ở cô ta những cái bước Judas.

[Judas: Tông đồ phản Chúa. Ý nói: Cô Michonneau có tướng phản trắc, không tin cậy được.]

- Ông ta nghiên cứu phần ấy ư? Vautrin hỏi.

- Sao lại không? Bianchon trả lời. Tôi nói thật nhé, mẹ già trắng bệch này làm tôi nghĩ đến cái loại sâu dài mình ăn mòn hết cả rằm nhà.

- Thế đấy, thanh niên bao giờ cũng thế, người đàn ông ngoài bốn mươi vừa vuốt chòm râu má vừa nhận xét như vậy.

Hoa hồng, nàng đã sống một kiếp hoa hồng.

Sớm mai vừa nở, chiều trông đã tàn.

- À đây rồi! Một món súp-rama, Poiret reo lên khi nhìn thấy Christophe trịnh trọng bưng món canh đến.

- Xin thứ lỗi cho tôi, thưa ngài, bà Vauquer nói, đó chỉ là món canh bắp cải thôi mà.

Mấy chàng trai phá lên cười âm ỉ.

- Lùi lại đi, Poiret!

- Có lùi lại ngay không Poiret?

- Thưởng hai điểm cho bà Vauquer, Vautrin nói.

- Có ai để ý tới sương mù buổi sáng nay không? Gã nhân viên hỏi.

- Có, Bianchon nói, sương mù dày đặc rất lạ, một màn sương mù ảo não, u sầu, tái nhợt, đuối sức, một kiểu sương mù Goriot?

- Goriotrama, chàng họa sĩ thốt lên, vì trong đó chúng ta chẳng nhìn thấy gì cả.

- Này, cái ngài Goriotte đang lý sự với giống bò đấy.

Ngồi ở chỗ khuất nhất, gần cửa ra vào, lão Goriot ngẩng đầu lên nhìn mọi người khi nhẹ nhàng gửi một mẩu bánh mì dưới khăn ăn của lão, do một thói quen tính toán cố hữu đôi khi chột đến.

- Ôi, bà Vauquer nói toáng lên át cả tiếng thìa nhựa và tiếng mọi người xung quanh, - ông có nghĩ là bánh mì không được ngon lắm không?

- Không đâu, thưa bà, ông lão Goriot trả lời, nó được làm từ loại bột hảo hạng của tỉnh Étempes.

- Sao ông biết? Eugène hỏi.

- Cứ nhìn cái màu trắng và ngửi mùi vị của bánh là biết.

- Vì ông ngửi thấy mùi bánh nên ông mới căn cứ vào mùi vị để biết, bà Vanquer dài giọng. Hẳn là ông cũng cố gắng lắm thì mới tìm được cách sống nhờ đánh hơi mùi nhà bếp.

- Thế thì ông phải lấy bằng sáng chế đi thôi, - gã nhân viên bảo tàng tự nhiên học kêu lên, rồi ông sẽ có một gia tài kha khá đấy.

- Thôi đi, ông ấy làm như thế chỉ để nói cho chúng ta biết rằng ông ta đã từng làm mì sợi thôi mà, - gã họa sĩ nói.

- Vậy thì mũi của ông ta cũng giống như cái bình cổ cong ấy, gã nhân viên bảo tàng vẫn tiếp tục nói.

- Cong cái gì? Bianchon hỏi.

- Cong - quả thù du.

- Cong - cái kèn túi.

- Cong - mã não hồng.
- Cong - sườn treo dốc núi.
- Cong - dưa chuột bao tử ngâm dấm.
- Cong - con quạ.
- Cong- mọi cái.

Tám câu nói đó vang lên nhanh như chớp, rồi họ cười âm thầm khiến lão Goriot ngơ ngác nhìn những vị khách mời như đang phải cố hiểu một thứ tiếng nước ngoài vậy.

- Cục chai ư? Lão hỏi Vautrin đang ngồi gần lão.

- Cục chai ở chân, ông bạn đáng kính ạ? Ông Vautrin đập nhẹ vào đầu lão Goriot làm cho cái mũ sụp xuống gần tới mắt. Lão già tội nghiệp đờ người ra một lúc vì quá ngạc nhiên trước hành động đột ngột đó. Christophe lạy đon đũa của lão vì tưởng rằng lão đã ăn xong, nhưng sau khi chỉnh lại mũ, lão lại cầm lấy thìa định ăn tiếp, thế là lão tức giận đập mạnh bàn. Các vị khách ở đó đều cười ồ lên.

- Này ông, - lão già nói, - ông đùa thật vô duyên, nếu ông còn tiếp tục như thế thì...

- Thì sao nào, bố già? Vautrin cắt ngang lời lão.

- Được lắm. Một ngày nào đó, ông sẽ phải trả giá đắt cho chuyện này.

- Dưới địa ngục chăng? Gã họa sĩ nói, trong cái góc nhỏ tối tăm mà người ta chỉ thấy toàn những đứa trẻ hư đốn thôi.

- Ở kìa? Cô bé, - Vautrin nói với Victorine, - cô không ăn nữa sao? Cha cô vẫn cứ ngoan cố thế ư?

- Thật là ghê tởm, bà Couture nói.

- Phải làm cái gì cho ông già biết chứ, Vautrin đáp lại.

- Thôi! Rastignac đứng gần Bianchon nói, - cô có thể đưa đơn kiện tố cáo về vấn đề cấp dưỡng bởi vì cô không cần ăn. Chà! Chà, các vị xem ông lão Goriot nhìn cô Victorine mới chăm chú làm sao!

Lão già quên cả ăn vì đang mãi nhìn cô bé gái đáng thương đang buồn rầu đau khổ, nỗi đau của một đứa trẻ bị ruồng bỏ, nhưng vẫn rất mực yêu cha mình.

- Bạn thân mến, Engène thấp giọng, - chúng ta đã nhầm về ông lão Goriot. Lão chẳng phải là một kẻ ngu xuẩn hay xấu xa gì. Cậu cứ áp dụng cholão lý thuyết Gall của cậu đi, và hãy nói cho tôi biết cậu nghĩ gì về điều đó. Buổi tối, tôi đã nhìn thấy ông lão mân mê xoay cái đĩa bạc mạ vàng, cứ như thể là đang đánh xi vậy, lúc ấy bộ mặt ông lão trở nên đầy tâm sự. Cuộc đời của lão thì chứa đầy bí ẩn kỳ lý thú đáng để tôi tìm hiểu đấy chứ. Đúng, Bianchon ạ, cậu có cười cũng vô ích thôi, tôi chẳng nói đùa với cậu đâu.

- Lão đúng là một sự kiện y học, Bianchon nói, - đồng ý, nếu lão muốn thì tôi sẽ phẫu thuật lại lão xem sao.

- Không, hãy sờ vào cái đầu của lão ấy chứ.

- À, ái chà chà, sự ngu xuẩn của lão có thể lây lan đấy.

Hôm sau, khoảng ba giờ chiều, Rastignac ăn mặc rất lịch sự và đi đến nhà phu nhân Restaud, trên suốt chặng đường, chàng chỉ mãi mê với những hy vọng hết sức hão huyền là làm sao cho cuộc sống của những con người trẻ tuổi tràn đầy xúc cảm đẹp đẽ hơn, và con người ấy chẳng sợ đến trở ngại hay nguy hiểm nào, họ nhìn vào sự thành công và biến cuộc sống của mình trở nên thi vị hơn bằng trò chơi tưởng tượng duy nhất. Rồi họ tỏ vẻ

thất vọng, buồn chán khi sụp đổ các kế hoạch chỉ nằm trong niềm dục vọng vô độ mà thôi; nếu họ không phải là những kẻ ngu đần và nhút nhát thì người dễ tính cũng sẽ không thể chịu nổi.

Eugène đi bộ rất cẩn thận tránh khỏi lấm bùn, vừa đi chàng vừa nghĩ đến cái điều mà chàng sẽ nói với bà Restaud, chàng lại cố gắng tưởng tượng ra nhiều tình huống nho nhỏ có thể có lợi cho việc tỏ tình làm cơ sở xây dựng tương lai của chàng sau này. Không may chàng bị lấm bùn, phải đánh xi đẹn đôi ủng của mình, phải gột lại quần ở Palais-Royal. Chàng tự nói: "Nếu ta trở nên giàu có ta sẽ dùng xe ngựa mà đi, rồi sau đó nghĩ tới việc nghỉ ngơi sung túc".

Chàng đổi đồng ba mươi xu để trang trải trong hoàn cảnh khốn khổ này.

Cuối cùng Eugène cũng đến khu phố Helder và hỏi thăm bà bátước Restaud. Bằng thái độ phớt lờ của một người đàn ông ngày nào đó sẽ vượt qua được nỗi nhức nhối đau khổ và thái độ lạnh lùng, chàng bước qua những con mắt soi mói của mọi người khi nhìn thấy mình đi bộ qua sân và không nghe thấy tiếng ồn ào của chiếc xe để ngoài cửa.

Cái nhìn đó đối với chàng rất nhạy cảm khiến chàng hiểu ngay được có cái gì đó trong chàng khi bước vào phía trong sân nơi có một chú ngựa rất đẹp được đóng vào một trong những chiếc xe lộng lẫy phô trương cuộc sống xa hoa phóng túng, có vẻ đó như là một thói quen và trở thành niềm hạnh phúc của người Paris. Khi chỉ có một mình thì chàng lại trở nên bực bội, cáu kỉnh. Trong đầu chàng lúc ấy bao nhiêu ý tưởng bỗng nhiên hoàn toàn biến mất, và chàng thấy mình trở nên ngu dốt làm sao.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 6

Trong khi chờ đợi tên hầu đi vào báo cho bà bá tước biết danh tước các vị khách đến thăm, Eugène bước lại gần một cái cửa sổ mở trong phòng đợi, bỗng nhiên Eugène nghe thấy giọng nữ bá tước.

- Này? Maxime, anh đi à, bà ta nói với giọng trách móc phalẫn chút bực mình.

Bà bá tước không để ý đến chiếc xe ngựa trần hai chỗ ngồi. Rastignac quay lại và nhìn thấy bà bá tước khoác một chiếc áo choàng rất duyên dáng bằng vải catsomia màu trắng, thắt nơ hồng, giống như những người phụ nữ Paris vẫn mặc vào buổi sáng vậy; người bà ta toả ra một hương thơm nồng nàn, chắc hẳn bà vừa mới tắm, một thân hình mềm mại, dịu dàng nhưng rất gợi cảm; đôi mắt bà ươn ướt. Con mắt của bọn thanh niên hiểu thấy tất cả: tâm trí của họ tập trung vào những nét toả sáng của người phụ nữ như là một cây xanh hấp thụ trong không khí những chất tinh khiết nhất cho mình. Bởi vậy, Eugène như đang thấm dần cảm giác mát mẻ dễ chịu toả ra từ đôi bàn tay của bà ta mà không cần chạm vào. Chàng nhìn thấy làn da hồng hào trên cổ, ngực mà đôi khi chiếc áo choàng lại để hở, lộ ra rất quyến rũ và chàng cảm mắt nhìn vào. Chiếc áo nịt cũng thật là vô ích với bộ ngực như đang cố tình căng tròn lên, cái cổ quyến rũ đến kỳ lạ, kêu gọi những ái tình ngọt ngào và đôi bàn chân xinh xắn trong đôi giày păng túp. Maxime nắm bàn tay bà để hôn, và khi ấy bà bá tước thoáng thấy Eugène.

-Ồ, ông là Rastignac, tôi rất sung sướng khi gặp ông, bà nói với một vẻ mà khiến cho người khác khi tiếp xúc luôn luôn phải tuân theo.

Maxime nhìn Eugène rồi nhìn sang bà bá tước với ngụ ý muốn bảo kẻ không mời kia hãy rút đi. "Ôi, bà thân mến, tôi mong rằng bà để cho tôi tổng khứ cái thằng này đi?". Câu đó biểu lộ rõ ràng để hiểu ánh mắt của người đàn ông xấu láo tự hào mà nữ bá tước Anastarie đã gọi tên là Maxime.

Đối với con người này, Rastignac cảm thấy căm ghét vô cùng. Trước tiên mái tóc màu nâu đẹp đẽ của Maxime báo cho chàng biết cái đầu mình thật đáng ghê sợ. Sau đó là Maxime có đôi ủng quá đổi mịn màng sạch sẽ so với ủng của chàng bị dính một lớp bùn mỏng, mặc dù chàng đã rất cẩn thận trong lúc đi bộ. Cuối cùng, Maxime mặc một chiếc áo rờ-đăng- gót bó chặt một cách hoàn hảo cái thân hình của gã và làm cho gã giống như một người đàn bà xinh xắn trong khi đó thì Eugène mặc một bộ đồ màu đen mà những người lịch sự chỉ mặc vào buổi tối.

Chàng trai thông minh của xứ Charente cảm thấy cái vẻ trịch thượng qua cách ăn mặc của gã một công tử bột mảnh mai này, tô điểm cho ánh mắt trắng dã, cho nước da xanh xao, hảnh như là một trong những kẻ có khả năng làm cho lũ trẻ mồ côi hư hỏng. Không đợi Eugène trả lời, bà Restaud vội đi nhanh vào phòng khách khiến cho những vạt áo choàng của bà bay phấp phới như một con bướm xinh đẹp đang bay vậy; và Maxime đuổi theo bà. Eugène điên tiết đi theo Maxime và bà bá tước.

Vậy là cả ba người đó chạm chán nhau ngang trước lò sưởi, ở giữa phòng khách rộng lớn. Chàng sinh viên biết rằng mình sẽ làm phiền gã Maxime bỉ ổi này; và chắc chắn sẽ làm cho bà Restaud không hài lòng, nhưng chàng muốn quấy rầy tên công tử bột này. Bỗng nhiên, chàng nhớ rằng mình đã gặp tên này trong buổi khiêu vũ tại nhà bà Beauséant, chàng đã đoán Maxime có quan hệ gì đối với bà Restaud, và với sự táo bạo của thanh niên hoặc là mắc phải những lời đại dột, hoặc là có được sự thành công to lớn, chàng tự nói: "Hắn là đối thủ của tôi, tôi muốn chiến thắng hắn". Thật đại dột?

Chàng sẽ không biết được rằng gã bá tước Maxime de Traillesẽ không để cho mắng chửi, như vậy gã sẽ đấu súng với chàng và giết một cáchkhông thương tiếc. Eugène là một thợ săn rất tài, nhưng trên trường bắn chàngchưa hạ được 20 trong số 22 bia. Ngài bá tước trẻ ngồi vào chiếc ghế bành tolớn bên cạnh bếp lửa, cầm những chiếc kẹp nhỏ và cời bếp lò bằng một động tácthô bạo làm cho vẻ mặt đẹp đẽ của bà Anastasie bỗng nhiên buồn rầu. Người đàn bà trẻ trung quay về phía Eugène, và nhìn chàng một cách lạnh lùng như muốn nói lên rằng: "Tại sao ông không đi đi?" Và nếu là một người thông minh thì phảihiểu là cần rút lui ngay lập tức.

Eugène lấy vẻ hết sức nhã nhặn nói:

- Thưa bà, tôi nóng lòng muốn gặp bà để...

Chàng ngừng lại nửa chừng. Cửa đã mở. Người ngồi trên chiếcxe khi này bỗng nhiên xuất hiện, không chào hỏi bà bá tước, nhìn Eugène một cách lo lắng, và vừa đưa tay đón Maxime vừa nói: "Xin chào" với cách nói rấtthân thiện làm cho Eugène hơi ngạc nhiên. Những con người trẻ trung trong tình lẻ không biết được cuộc sống tay ba êm dịu biết chừng nào.

- Đây là bá tước Restaud, - bà bá tước vừa nói với chàngsinh viên vừa chỉ cho chàng ông chồng của bà.

Eugène cúi người xuống chào.

- Anh ạ, bà tiếp tục nói và giới thiệu Eugène cho bá tướcRestaud, ngài đây là ông de Rastignac, bà con với bà tử tước Beauséant có họ với gia đình Marcillac, mà em rất vinh dự được gặp gỡ trong buổi khiêu vũ gầnđây ở nhà nữ tử tước.

Bà con với bà tử tước Beauséant, có họ với gia đìnhMarcillac! Những từ này được nữ bá tước đọc từng từ mà âm điệu của nó chứng tỏ lòng kiêu hãnh của một bà chủ nhà chỉ tiếp đón những con người danh giá. Những từ

này đã khiến ngài bá tước bỏ bộ mặt lạnh lùng rồi trịnh trọng chào chàng sinh viên.

- Rất hân hạnh được làm quen với cậu,- lão nói vậy. Và gã bá tước Maxime de Trailles như tỏ ra lo lắng, dè dặt nhìn về phía Eugène và bỗng nhiên hết cái vẻ hỗn láo. Cú sốc này, có thể do sự tác động mạnh của một cái tên, đã mở ra 30 ô trong bộ não của con người miền nam này, và trả lại cho chàng cái tài trí mà chàng đã sẵn có. Một tia sáng làm cho chàng thấy rõ hơn tầng lớp thượng lưu trong xã hội ở Paris vốn còn tăm tối mù mịt đối với chàng.

- Tôi nghĩ gia đình Marcillac không còn ai?

Ngài bá tước Restaud nói với Eugène.

- Vâng, thưa ngài, chàng trả lời. - Ông bác của tôi, kỵ sĩ Rastignac, đã lấy cô con gái được hưởng một gia tài lớn của gia đình nhà Marcillac. Ông ấy chỉ có một người con gái, làm vợ thống soái Clarimbault, ông bên ngoài của bà Beauséant. Chúng tôi thuộc thế hệ sau, nghèo hơn dòng họ của bác tôi rất nhiều, trước đây ông là phó đô đốc, đã phục vụ nhà vua nữa.

- Thưa ngài, bác của ngài đã chỉ huy đội quân Trá Thủ trước năm 1789 chứ?

- Đúng thế.

- Vậy thì, ông ấy biết ông nội tôi, chỉ huy đội quân Warwick.

Maxime vừa vờ vai nhẹ nhàng vừa nhìn bà Restaud, và như là muốn nói với bà: "Nếu cậu ta bắt đầu nói chuyện thân mật với lão ta, thì chúng ta bị thua". Anastasie đã hiểu cái nhìn của ngài Trailles. Với sức mạnh đáng phục vốn có ở những người phụ nữ, bà vừa mỉm cười vừa nói: "Này, Maxime, tôi có điều cần hỏi anh. Vậy thưa các ngài, chúng tôi sẽ để cho các ngài đi lại cùng nhau theo đội quân Warwick và theo đội quân Trá thủ."

Bà đứng dậy và ra hiệu cho Maxime đi cùng bà ra khỏi phòng khách. Cặp chúa trời và dân thường này, chẳng có từ ngữ tiếng Đức xinh xắn nào tương đương từ trong tiếng Pháp, để nói như vậy. Ngài bá tước ngừng cuộc nói chuyện của mình với Eugène.

- Anastasie này thôi đi, hãy ở lại, nào em yêu, ông ta thốt lên rất hài hước, em biết rõ là...

- Em quay lại, em sẽ quay lại, nàng vừa nói vừa ngắt lời ông ta, em chỉ cần một lát để nói với Maxime cái điều mà em muốn ủy thác cho anh ấy thôi.

Nàng nhanh chóng quay lại. Như mọi người phụ nữ, cố gắng để thái độ của chồng mình để có thể có cách cư xử riêng của mình, biết mức độ để không làm mất lòng tin cao quý, vì vậy họ không bao giờ làm cho các ông chồng của mình phải suy tư trong mọi khó khăn nhỏ nhất của cuộc đời, sau sự chững chạc nói của ngài bá tước, thì nữ bá tước đã biết rằng tốt nhất là ở lại trong phòng khách. Mọi việc không ổn có lẽ tại Eugène vì chàng nhận thấy ánh mắt đầy oán hận mà nữ bá tước nhìn chàng. Maxime nói:

- Thôi mọi người đang bận, tôi không muốn làm phiền nữa. Xin chào.

- Nào, hãy ở lại, Maxime! Ngài bá tước kêu lên.

- Gặp nhau bữa tối nhé? Bà bá tước nói, để lại một mình Eugène và ngài bá tước, đi theo Maxime vào phòng khách đầu tiên mà họ cùng nhau ở lại rất lâu để tin rằng ông Restaud đuổi Eugène.

Rastignac nghe thấy hết người này đến người khác cười, nói chuyện và rồi im lặng, nhưng cậu sinh viên ranh mãnh đã vận dụng kỹ xảo cùng với ông Restaud, nịnh hót ông ta hay tâng bốc ông ta trong lúc tranh cãi, cốt để gặp lại bà bá tước và để biết mối quan hệ của bà ta với lão Goriot là gì. Người đàn bà đó, chắc chắn là người yêu của Maxime; người phụ nữ này

đã dối trá được chồng và còn quan hệ lén lút với ông già làm mì, chuyện này quả là một điều bí mật. Chàng muốn khám phá tận đáy sâu của bí mật này, vì thế thì mới hy vọng có thể thống trị người đàn bà này như một ông hoàng.

- Anastasie, bá tước lại gọi vợ mình.

- Nào, Maxime đáng thương của em, - cô ta nói với anh chàng trẻ trung, cần phải chịu nhẫn nhục. Vào tối nay...

- Tôi mong rằng em sẽ tống cổ thằng nhóc con đáng thương ấy đi. Đôi mắt của nó sáng lên như lửa mỗi khi chiếc áo choàng của em hé mở, hãnh nói vào tai nữ bá tước Restaud. Nó sẽ tỏ tình với em, tôi cuộc với em như thế, và em sẽ ép buộc tôi giết nó đấy.

- Maxime, ông điên rồi? Nàng nói. Những cậu sinh viên khốn khổ này, ngược lại, không phải là những người đờ đạn tuyệt vời ư? Chắc chắn là tôi sẽ làm cho hắn và Restaud ghét nhau.

Maxime phá lên cười và đi khỏi, bà bá tước theo sau, đứng ở trước cửa sổ để trông thấy gã lên xe. Bà chỉ trở lại khi chiếc xe khuất dạng và cửa chính đóng lại.

- Nào, bà nói đi, - bá tước hỏi bà khi bà đi vào, - bà thân mến, khu đất mà ngài đây ở gần vùng Verteuil thuộc xứ Charente. Ông bác của ngài và ông nội tôi quen biết nhau.

- Rất là hãnh diện được ở nơi danh giá như vậy, nữ bá tước vui vẻ nói.

- Hơn là bà nghĩ đấy, Eugène nhẹ nhàng nói.

- Như vậy là như thế nào? Bà vội nói.

- Chả là, - cậu sinh viên lại nói, - tôi vừa nhìn thấy một "quý ông" vừa từ trong nhà bà đi ra mà ông ta lại ở cùng trong khunhà trọ với tôi đấy, lão

Goriot.

Nghe cái tên được tô điểm thêm từ "lão" này, bá tước đang coi lò vụt ném chiếc kẹp than vào đồng lửa, như thể là nó đã làm bỏng bàn tay của ông, rồi ông ta đứng dậy.

- Thưa ngài, đáng lẽ ngài phải gọi là cụ Goriot?- Ông ta thốt lên.

Mới đầu bà bá tước xanh xao khi trông thấy sự thiếu kiên nhẫn của chồng bà, sau rồi đỏ bừng mặt, và tất nhiên là ngượng ngùng, bà trả lời bằng một giọng cố tỏ vẻ tự nhiên, và với nét mặt cố tình giả tạo: "Không thể hiểu được con người mà chúng tôi yêu quý nhất..." Nàng ngừng lại, ngắm nghía cây đàn piano, như thể làm nó trở dậy lại một vài sở thích riêng ở trong bà, và nói: - Thưa ngài, ngài thích nhạc lắm phải không?

- Rất thích, Eugène đỏ mặt và đần người ra sau một suy nghĩ mơ hồ là mình đã phạm phải một sai lầm nặng nề rồi.

- Ngài hát chứ? Nàng vừa nói, vừa tiến lại chỗ cây đàn piano của nàng, nàng chạm rất nhanh vào tất cả các phím đàn và gây ra tiếng kêu từ nút đô thứ đến nút pha trưởng. Rraah!

- Không, thưa phu nhân.

Bá tước Restaud đi lại trong phòng.

- Thật tiếc, ông thiếu phong cách diễn đạt. - Ca - a - ro, ca - a - ro, ca - a - a - a - ro, non dubita - re, bà bá tước hát vậy.

Khi nhắc tới tên cụ Goriot tức là Eugène đã gõ đôi đũa thần, nhưng hiệu quả lại trái với mong muốn. Chàng thấy mình đang ở trong một tình trạng của một người được đặc ân được vào xem một gian phòng triển lãm nhưng vô ý chạm phải một cái tủ đựng các bức tượng điêu khắc, làm rúng mấy cái

đầu găng không kỹ. Chàng chỉ còn cách độn thổ cho đỡ ngại. Về mặt nữ bá tước lạnh khô và đôi mắt thần thờ lảng tránh cái nhìn của chàng sinh viên.

- Thưa bà, cậu ta nói, - chắc bà cần nói chuyện cùng ông Restaud, xin bà nhận tấm lòng tôn kính của tôi, và cho phép tôi...

- Vâng những lần ông đến sau, chắc chắn sẽ làm cho chúng tôi có được niềm hân hoan vui sướng nhất.

Eugène chào vợ chồng bá tước và đi ra. Ông De Restaud theo tiễn chàng đến tận phòng đợi mặc dù Eugène khẩn khoản xin miễn.

- Bất cứ khi nào ông này tới đây, ông ta nói với người gianhân - thì nói là cả tôi và phu nhân đều đi vắng nhé.

Vừa bước chân tới bậc thềm thì Eugène mới biết trời đang mưa.

- Mình thật vô duyên, thật vụng về, chàng tự nhủ, mà còn làm hỏng cả bộ quần áo và cái mũ. Mình chắc chỉ xứng đáng làm một quan tòa nghiêm khắc chúi mũi vào những quyển sách luật mà thôi. Mình có thể đi vào thế giới thượng lưu hay không? Biết bao thứ phải có, dây chuyền vàng, ủng bóng lộn, xengựa, cả những chiếc mũ nữa, buổi sáng đi găng tay trắng giá những sáu quan còn buổi tối nhất thiết phải là găng tay màu vàng. Chà? Lão Goriot thật là kỳ quặc.

Khi Eugène bước tới lề đường thì gặp một chiếc xe ngựa chặc chằn vừa chở xong một chuyến, và người đánh xe cũng không mong gì hơn là xoáy của chủ vài cuốc xe lậ. Người đánh xe nhận thấy Eugène đóng lễ phục gilê trắng, đôi ủng đánh bóng và găng tay màu vàng nhưng không có ô bèn ra hiệu mời đi xe. Eugène đang bị ảnh hưởng của cơn điên cuồng âm thầm chi phối, và nó đẩy mãi chàng xuống cái vực thăm mà chàng đang bước tới, những tưởng là ở đó hy vọng có một lối thoát may mắn. Eugène chấp nhận giá 20 xu và nhảy lên xe, chàng nhận thấy sàn xe có vài cánh hoa cam và mấy sợi dây kim tuyến.

- Thưa ngài, ngài đi đâu? Người đánh xe hỏi, tay không còn đeo găng trắng nữa.

- Đã vậy thì, Eugène tự nhủ, - chính vì mình đã thua ư, ítra điều đó phải mang lại cho mình điều gì chứ? Ông hãy chạy đến dinh thự Beauséant, chàng cao giọng nói.

- Dinh thự nào? Người đánh xe hỏi.

Câu hỏi tuyệt vời làm cho Eugène ngạc nhiên.

Chàng trai lịch sự này không biết rằng có hai dinh thự Beauséant.

- Ngài tử tước Beauséant, phố...

- De Grenelle, người đánh xe vừa nói vừa lắc đầu và ngắt lời chàng ta. - Ngài thấy không, còn có dinh thự của bá tước và của hầu tước Beauséant nữa, phố Saint Dominique, ông ta vừa nói vừa lôi cái ghế đỡ chân ra.

- Tôi đã biết rõ nó, Eugène trả lời bằng nét mặt tỉnh khô. Té ra hôm nay mọi người đều chế nhạo mình. Chàng vừa nghĩ vừa ném chiếc mũ củamình lên đồng gối phía trước. Thật là một buổi trốn học đi chơi tốn kém quá nhiều. Nhưng ít ra gọi là mình đi thăm cô em họ theo cách quý phái ra trò. Lão Goriot ít nhất cũng đã làm mình thiệt mất 10 phơ- rãng, lão già quái ác. Mình xin hứa, sẽ kể việc phiêu lưu của mình cho bà Beauséant, có thể mình sẽ làm cho bà ta buồn cười. Tất nhiên là bà ta biết bí mật của mối tình duyên ác độc giữa lão chuột già không đuôi này và người phụ nữ kia. Tốt hơn hết là làm cho cô em họ tôi được vui lòng và cho tôi biết về người đàn bà kia, người đã gây cho tôi cảm giác là phải trả giá rất đắt. Nếu cái tên của bà tử tước đẹp để danh giá, vậy thì con người của bà phải cao sang biết chừng nào? Chúng ta phải trao đổi với nhau. Khi chúng ta tìm cách giải quyết cái gì đó trên bầu trời, thì cần phải nhớ đến Chúa trời?

Những lời nói ấy là một công thức ngắn gọn của một nghìn lẻ một ý tưởng trong đầu chàng lúc này. Chàng lấy lại chút ít bình tĩnh và tự tinker nhìn ngoài trời mưa. Chàng tự nhủ là mình có nên phung phí hết hai tờ một trăm quý giá còn lại hay không, thật là may mắn nếu nó được chi tiêu vào việc bảo quản quần áo, đôi ủng, và chiếc mũ.

Chàng không khỏi phì cười khi người đánh xe ngựa kêu: - Mở cửa, xin làm ơn hãy mở cửa. Người gác cổng kéo cánh cửa tòa nhà kêu cọt kẹt, và Rastignac rất thoải mái khi nhìn thấy chiếc xe của mình đi qua cổng lớn, rẽ vào trong sân, và dừng lại dưới mái che bậc thềm. Người đánh xe mặc chiếc áo choàng rộng màu lơ che kín khuôn mặt đỏ ửng rượu đặt cái ghế để chân xuống. Khi xuống xe, Eugène đã nghe thấy tiếng cười nắc nẻ phát ra dưới hàng cột quanh nhà. Bốn người hầu đã nói đùa về chiếc xe tầm thường này. Tiếng cười của họ làm cho cậu sinh viên hiểu rằng cậu đừng mơ mà so sánh chiếc xe này với một trong những chiếc xe lịch sự nhất của thành phố Paris, được thẳng hai con ngựa khỏe mạnh có những bông hồng ở tai, đang cắn hàm thiếc của mình, và khi người đánh xe trang điểm, thắt ca vát ghì dây cương như là chúng đã muốn phi chạy. Những cỗ xe như vậy chàng đã gặp trong nhà nữ bá tước Reustaud và bây giờ trong sân nhà cô em họ, tử tước phu nhân Beauséant cũng có một cỗ xe hào hoa đang đỗ, cỗ xe trị giá tới ba vạn phơ- răng.

- Ai đang ở trong đấy nhỉ! Eugène tự hỏi và muộn màng hiểu rằng ở Paris này rất ít phụ nữ không bận tiếp khách đồng thời cũng hiểu được rằng cái giá của việc chinh phục những nữ hoàng này thật là đắt đỏ. Quái lạ! Có lẽ cô em họ mình cũng có một gã Maxime chẳng.

Với tâm trạng hụt hẫng chàng bước lên thềm.

Cánh cửa kính được mở ra và chàng trông thấy bọn gia nhân nghiêm trang như những con lừa đang được chải lông. Trong buổi lễ chàng được tham dự lần trước được tổ chức ở tầng trệt của dinh thự Beauséant. Vì trong khoảng thời gian nhận được lời mời và cuộc khiêu vũ chàng không tới

thăm cô em họ được nên chàng chưa có dịp chiêm ngưỡng những nét huyền diệu và thanh lịch của ngôi nhà mà nó phản ánh linh hồn và phong thái của những người đàn bà quý tộc. Chàng thăm so sánh nơi này với phòng khách của nữ bá tước Restaud và nhận thấy những điều thú vị. Chỉ có thể đến gặp nữ tử tước vào lúc 4 giờ 30 phút, nếu đến sớm dù là 5 phút cũng không được tiếp. Những lễ nghi của Paris thì Eugène chẳng biết một chút gì.

Chàng đi theo một chiếc cầu thang lớn trang trí đầy hoa, có tay vịn bóng loáng, nên trải thảm đỏ dẫn tới phòng của phu nhân Beauséant, một người mà chàng không biết về cái tiểu sử mà mọi người luôn quan tâm, nhưng có lẽ nó cũng sẽ lắng dần xuống như bất cứ những câu chuyện không bình thường khác trong xã hội thượng lưu Paris.

Từ ba năm nay, bà tử tước có quan hệ tình cảm với một trong những quý ông nổi tiếng và giàu có người Bồ Đào Nha, hầu tước Ajuda Pinto. Đó là một trong những mối tình trong trắng đầy sự quyến rũ của những con người gần bó sâu sắc như vậy và họ không bao giờ chấp nhận người thứ ba.

Cho nên, dù muốn hay không, đích thân ngài tử tước công khai và chấp nhận cuộc tình giữa chúa trời và thần dân này. Vào những ngày đầu của mối tình này, mọi người đến thăm bà tử tước vào lúc hai giờ ắt sẽ gặp ngài hầu tước Ajuda Pinto. Bà Beauséant, nếu không đón tiếp thì điều đó vô cùng bất lịch sự, nên bà bắt buộc phải tiếp đón nhưng với thái độ lạnh nhạt và chăm chú ngắm nhìn đường ven nổi trên cánh tay mình. Bà ta đi xem hề hoặc là đi đến nhà hát kịch Opéra cùng với ông Beauséant và ông Ajuda Pinto: nhưng vì là người hãnh diện nên ông Beauséant luôn bỏ mặc vợ mình và người đàn ông Bồ Đào Nha sau khi đã tìm chỗ ngồi cho họ. Ông Ajuda sắp lấy vợ, ông sẽ lấy cô Rochefide. Trong xã hội thượng lưu chỉ có một người duy nhất chưa biết cuộc hôn nhân này, người đó là bà Beauséant. Một vài người bạn của bà đã nói cho bà về cuộc hôn nhân đó nhưng bà cho là mơ hồ; bà cười nhạo điều đó, tin rằng họ chỉ muốn đảo lộn cuộc sống hạnh phúc của bà vì ghen tuông. Và rồi cuộc hôn nhân cũng sắp được công bố.

Mặc dù ông ta đến là để thông báo cho bà tử tước biết cuộc hôn nhân này, nhưng ông người Bồ Đào Nha tao nhã chưa dám nói lời phản bội. Tại sao? Tất nhiên chẳng có gì khó khăn bằng phải thông báo cho một người đàn bà một tin quan trọng như thế cả. Một số người đàn ông cảm thấy thoải mái hơn khi đứng trước một người đàn ông đe dọa con tim bằng một thanh kiếm hơn đứng trước một người đàn bà, sau khi đã ngâm nga những khúc bi thương trong suốt hai giờ, rồi giả bộ chết ngất và đòi được người muối hồi sinh. Vì vậy trong lúc này ông Ajuda Pinto lúng túng quá, muốn ra ngoài, khi tự nhủ rằng bà Beauséant sẽ biết tin này, ông ta sẽ viết cho bà, dễ dàng hơn việc nói những lời nóng nảy. Khi mà tên hầu của bà tử tước báo là ông Eugène de Rastignac đến, hẳn đã làm cho ngài hầu tước Ajuda Pinto run lên vì vui mừng. Các bạn hãy nhớ rõ điều này, một phụ nữ đang yêu rất tài tình khi tự tạo ra những sự nghi ngờ còn hơn là khéo léo thay đổi niềm vui. Nữ tử tước cảm nhận được một điều bất hạnh khủng khiếp sắp xảy ra qua thái độ của gã hầu tước Ajuda Pinto. Một điều mà Eugène không biết được đó là khi đến nhà bất cứ một ai phải được bạn bè hoặc người thân kể chonghe những chuyện về người chồng, người vợ hoặc con cái nhà đó để tránh khỏi mắc phải những sai lầm vụng về lối bịch, mà người ta quen gọi theo kiểu Ba Lan: Hãy thắt năm con bò vào cổ xe của anh, chắc chắn để lôi anh ra khỏi vũng bùn lầy mà anh sa vào. Nhưng ở Pháp thì những sai lầm như vậy chưa có tên gọi, có thể là vì ở đây những lời nói xấu xa đầy rẫy ngoài đường, trong nhà. Sau khi bị lầy trong vũng bùn ở nhà nữ bá tước Beauséant, mà bà này cũng chẳng để cho Eugène kịp đóng bò vào xe, thì ở đây chàng sẽ có cơ hội để làm cái việc đánh xe bò đó. Nhưng nếu chàng làm phiền cho phu nhân Restaud và ngài Trailles thì lại giải thoát cho ngài Ajuda.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 7

- Xin chào, ông người Bồ Đào Nha vừa nói vừa bước vội ra cửa khi mà Eugène đi vào trong phòng khách xinh xắn mờ mờ hồng, nơi mà sự xa hoa có vẻ chỉ là sự thanh lịch.

- Tối nay chúng mình không đi xem kịch ư? Bà Beauséant vừa nói, vừa quay đầu lại liếc nhìn ngài hầu tước.

- Tôi không thể, ông ta vừa nói vừa cầm nắm cửa.

Bà Beauséant đứng dậy, gọi ông ta lại gần, không hề có một chút chú ý đến Eugène, đang đứng nghiêm, ngây ngất trước cái vẻ lấp lánh, lộng lẫy của sự giàu sang phô ra làm Eugène như đang sống ở thế giới của những câu chuyện cổ tích Ả rập và không biết là mình chui vào đâu khi đứng trước người đàn bà này nếu như không được bà ta để ý.

Bà tử tước giơ tay phải chỉ, và bằng một cử chỉ xinh xắn ra hiệu cho ngài hầu tước một chỗ ngồi trước bà ta. Trong hành động này, có một sự độc đoán say mê vô cùng mãnh liệt khiến hầu tước bỏ tay khỏi cái nắm cửa và quay trở lại. Eugène nhìn ông ta với ánh mắt ghen tị.

- Đó, chàng trai tự nhủ, anh chàng đi trên chiếc xe đẹp đẽ. Nhưng phải chăng là do những chú ngựa khoẻ mạnh, những bộ chế phục và tiền vàng nhiều để có được cái liếc nhìn của một người đàn bà Paris? Con quỷ của sự xa hoa đã cắn chặt chàng, sự say mê đã thấm vào chàng, sự khát khao tiền vàng đã làm cổ họng chàng cháy bỏng. Chàng có một trăm ba mươi phơ-răng để chi tiêu trong một quý. Bố mẹ, anh chị em, cô dì, chú bác của chàng, tất cả không tiêu hết hai trăm phơ-răng mỗi tháng. Làm một phép so sánh

nhanh chóng giữa hoàn cảnh hiện nay của chàng và mục đích cần phải đạt đến đã làm cho chàng ngỡ ngàng cả người.

- Tại sao, bà tử tước vừa cười vừa nói: - các ông không thể vượt qua được những người Ý lãng tử sao?

- Công việc làm ăn. Tôi sẽ ăn tối ở nhà ngài đại sứ quán Anh.

- Ông sẽ rời bỏ họ.

Khi mà một người đàn ông không chung tình, thì buộc hẳn phải dùng hết lời nói dối này đến lời nói dối khác. Vì vậy ngài Ajuda vừa nói vừa cười:

- Bà muốn thế ư?

- Vâng, tất nhiên.

- Đó là cái mà tôi tự mình muốn nói, ông ta vừa đáp vừa cố nhìn nàng với ánh mắt tình tứ, ánh mắt đã từng làm yên tâm nhiều phụ nữ khác. Ông ta cầm tay bà tử tước, hôn bà, và ra đi.

Engène vuốt tóc và nghiêng mình chào, tin rằng bà Beauséants sẽ nghĩ đến mình; bỗng nhiên bà đứng phắt dậy vội vàng đi lên cầu thang, đến cửa sổ và nhìn ông Ajuda khi mà ông đang lên xe; bà ta lắng nghe mệnh lệnh và nghe thấy người phục vụ nhắc lại cho người đánh xe: "Nhà ngài Rochefide". Những từ và cách mà ông Ajuda ngồi vào xe như tia chớp trùng phạt đối với người đàn bà này. Những thảm họa kinh khủng nhất trong giới thượng lưu chắc không vượt quá được điều ấy. Bà tử tước trở lại phòng ngủ, ngồi vào bàn, và cầm một tờ giấy xinh xắn và viết. "Vì ông ăn tối tại gia đình Rochefide chứ không phải nhà ông đại sứ quán người Anh, nên ông phải có bốn phạn giải thích cho tôi, tôi đợi ông".

Sau khi đã vạch vài nét chữ viết nguệch ngoạc do tay run, bà viết một chữ C có nghĩa là Claire de Bourgoque và bấm chuông gọi gia nhân.

- Jacques, bà nói với tên hầu vừa đến, - anh hãy đến nhà ông Rochefide lúc 7 giờ 30 phút, anh sẽ hỏi ngài hầu tước d' Ajuda. Anh đưa mẫu giấy này cho ông ta mà không cần trả lời; nếu ông ta không ở đấy thì anh quay về và trả lại tôi bức thư.

- Thưa bà, có người đợi bà trong phòng khách.

- Chao ôi! Đúng thật, bà vừa nói vừa đẩy cánh cửa.

Eugène đã bắt đầu cảm thấy khó chịu, cuối cùng chàng nhận thấy bà tử tước nói với chàng bằng một giọng mà sự xúc cảm đã làm cho những sợi tơ lòng của chàng xao xuyến: "Xin lỗi ngài, tôi có một vài từ cần viết, bây giờ tôi là tất cả đối với ông". Bà ta nói mà không biết là mình nói gì, vì bà đang mải nghĩ ngợi: "À, ông ta muốn lấy cô Rochefide. Mà ông liệu có được làm người tự do không? Buổi tối nay, cuộc hôn nhân sẽ bị phá vỡ, hoặc là mình... nhưng ngày mai sẽ không còn là vấn đề đó nữa."

- Cô em họ của tôi... Eugène nói.

- Hả? Bà tử tước vừa liếc nhìn chàng bằng ánh mắt bề trên làm cho cậu sinh viên phát ón.

Eugène hiểu cái há này. Trong khoảng ba giờ đồng hồ gần đây chàng đã biết rất nhiều thứ khiến chàng luôn cảnh giác.

- Thưa phu nhân, chàng nhắc lại khi mà mặt đã đỏ bừng. Chàng chần chừ. Sau đó nói tiếp: - Xin hãy tha thứ cho tôi; tôi cần nhiều sự che chở mà phu nhân là người thân nhất chắc sẽ không từ chối.

Bà Beauséant nở một nụ cười buồn: bà ta cảm thấy sự bất hạnh găm lên trong không khí sắp sửa rơi xuống đầu mình.

- Nếu như phu nhân hiểu được hoàn cảnh của gia đình tôi hiện nay, chàng nói tiếp, thì bà sẽ thích đóng vai như những bà tiên cứu rỗi đứa

trè làm tiêu tan đi những lo lắng, trở ngại của nó.

- Ê này! Ông anh họ của tôi, bà vừa nói vừa cười, tôi có ích gì đối với anh?

- Tôi cũng không biết chính xác nữa. Nhưng chỉ một điều làm mỗi thân thuộc của phu nhân dành cho tôi cũng đem lại cho tôi biết bao hạnh phúc. Tôi muốn nói bao điều nhưng phu nhân đã làm rối loạn hết lên rồi. Ôi chao! Tôi vừa muốn xin ý kiến phu nhân vừa muốn được che chở và sẵn sàng chết vì phu nhân.

- Ông sẽ giết chết ai đó vì tôi chứ?

- Tôi sẽ giết hai người nào đó, Eugène nói.

- Trẻ con thật! Phải, anh là một thằng trẻ con, bà ta nói và cố kìm nén những dòng nước mắt; anh sẽ yêu chân thành chứ, hỡi ông anh họ?

- Vâng. Chàng vừa nói vừa gật đầu.

Bà tử tước đã thực sự chú ý đến cậu sinh viên vì một câu trả lời của người đầy tham vọng. Bà cho người miền nam là như vậy đó theo cách nhìn và suy nghĩ ban đầu của bà. Qua hai lần viếng thăm phòng khách của hai quý bà, chàng đã nghiên cứu được một bộ luật của riêng Paris mà không có một trường nào dạy cả. Nếu thuộc và ứng dụng nó tốt thì sẽ đạt được mọi điều mà mình mong muốn.

- À, tôi hiểu, Eugène nói. - Tôi đã chú ý bà Restaud tại nhà khiêu vũ của phu nhân, sáng nay, tôi đã đến nhà bà ấy.

- Ông đã làm phiền bà ấy quá, bà Beauséant vừa nói vừa mỉm cười.

- A, đúng, tôi là một kẻ không biết gì và để mặc cho mọi người chê cười, nếu phu nhân từ chối giúp tôi. Tôi chắc rằng rất là khó khăn để gặp một

người đàn bà trẻ, đẹp, giàu có, lịch sự mà rảnh rỗi ở Paris này, và tôi cần một người phụ nữ dạy tôi cái mà phu nhân và những người phụ nữ khác biết cùng với những lời giải thích rõ ràng: cuộc sống. Vì thế tôi đến với bà để xin bà giải đáp cho một ẩn số, và mong bà hãy nói cho tôi về bản chất của sự ngudoốt nào đó mà tôi đã mắc phải với bà. Tôi đã nói về một lão...

- Bà công tước Langeais...

Jacques bước vào ngắt lời cậu sinh viên, khiến chàng ta làm cử chỉ của một người đàn ông bị phạt ý một cách mạnh mẽ.

- Nếu anh muốn thành công, bà tử tước thấp giọng nói, thì trước hết anh cũng không nên vội vàng.

- À. Xin chào, người bạn thân thiết, bà ta vừa nói vừa đứng dậy đón bà công tước và bắt tay bà này với rất nhiều cử chỉ thân thiết mà lẽ ra bà ta có thể chứng tỏ đối với một người chị. Bà công tước đáp lại bà bằng những cử chỉ dịu dàng mơn trớn nhất.

- Đó là hai người bạn tốt, Rastignac tự nhủ. - Có lẽ bây giờ mình sẽ có được hai người che chở; cả hai người đàn bà này cần phải có những tình cảm giống nhau. Mong rằng bà kia cũng sẽ lưu ý tới mình.

- Tôi cảm thấy thật hạnh phúc khi được gặp bà - phu nhân Beauséant nói.

- Bởi tôi đã thấy ông d'Ajuda Pinto đi vào nhà ông Rochefide, và vì vậy tôi nghĩ rằng bà đang ở nhà một mình.

Bà Beauséant không hề mím môi, không đỏ mặt, ánh mắt của bà vẫn vậy, trán của bà đã có vẻ sáng ra trong khi bà công tước nói những lời đó.

- Nếu tôi biết rằng bà bận bịu... bà công tước lại nói tiếp khi quay về phía Eugène.

- Ngài Eugène de Rastignac, một trong những người họ hàng của tôi - bà tử tước nói. Bà có nhận được tin tức gì về đại tướng Montriveau không? Sérisy hôm qua đã nói cho tôi rằng người ta không gặp ông ta nữa, hôm nay bà đã đón tiếp ông ấy ở nhà bà chẳng?

Bà công tước mà mọi người nghĩ rằng đã bị ngài Montriveau từ bỏ, bà ta vô cùng say mê ngài Montriveau, cảm thấy đau nhói trong lòng khi nói tới vấn đề này. Bà đỏ bừng mặt mà đáp:

- Ông ấy ở nhà thờ hôm qua.

- Ông ấy đến đây à? bà Beauséant nói.

- Chưa, bà công tước lại nói, và để lộ những sự ác ý qua cái nhìn của mình, dĩ nhiên bà biết rằng, ngày mai việc công bố kết hôn giữa ngài d'Ajuda Pinto và cô Rochefide sẽ được công khai chứ?

Câu nói này quả nhiên đã làm bà tử tước bị thương tổn tột độ, dù vậy bà vẫn gượng cười nói:

- Dự luận này có lẽ làm cho bọn ngu dốt có cơ để chế giễu người khác. Tại sao một người danh giá nhất Bồ Đào Nha lại đưa vào nhà mình một kẻ mang dòng họ Rochefide? Dòng họ này trước kia đâu phải là cao quý gì.

- Nhưng nghe nói nhà ấy sẽ cho cô Rochefide hai trăm nghìn phở - răng làm của hồi môn đấy.

- Điều này chắc ngài Ajuda chẳng để tâm đâu, ông ta đã quá giàu rồi.

- Nay, bà bạn thân mến, cái cô Rochefide đó cũng rất duyên dáng.

- Vậy ư? Hôm qua ông ta ăn tối ở đó và mọi việc đã xong xuôi rồi. Tôi thật ngạc nhiên vì bà không biết điều đó. Thôi Berthe, họ nói, sẽ soạn ra hai

trăm nghìn quyển sách mới nhất đấy. Ngài d'Ajuda rất giàu có để thực hiện những dự tính này...

- Thôi mà, bạn thân mến, cô Rochefide rất duyên dáng...

- Vậy thưa ông, ông đã mắc phải sự đại dột nào vậy? Bà Beauséant quay sang Eugène nói. Anh chàng đáng thương này bị ném bỏ vào thế giới vô cùng mới mẻ, khiến anh ta chẳng hiểu gì, Antoinette thân mến của tôi. Bà hãy đối xử tử tế đối với anh ta, ngày mai chúng ta lại tiếp tục tâm sự về điều đó. Ngày mai, bà thấy không, mọi thứ sẽ chính thức, và chắc chắn có thể sẽ là không chính thức.

Bà công tước quay nhìn Eugène, một trong những cái nhìn ngạo nghễ bao trùm người đàn ông từ chân đến đầu, làm cho anh ta bị đẩy vào tình trạng của một người vô dụng.

- Thưa bà, không ngờ tôi đã thọc dao găm vào tim bà Restaudrôi. Vì tôi không ngờ, đó là lỗi của tôi - Chàng sinh viên nói, và chàng cũng vừa nhờ có trí thông minh mà kịp hiểu được những điều châm chọc chua cay sau những lời nói trù mến của hai người đàn bà này. Có lẽ chàng còn phải gặp mặt nhiều lần với những kẻ chuyên gây thương tích cho người khác nhưng họ cũng không biết được nỗi đau do vết thương ấy gây ra như thế nào. Chàng sợ một ngày kia sẽ trở thành một người vụng dại không biết lợi dụng gì cả mà tất cả mọi người đều có thể cười chê được.

Bà Beauséant nhìn chàng sinh viên với ánh mắt chứa chan tình cảm chỉ có ở những tâm hồn cao thượng. Cái nhìn này như một liều thuốc xoa dịu vết thương trong tim chàng bởi đôi mắt của bà công tước nhìn chàng lúc trước.

- Phu nhân chắc hẳn nghĩ rằng tôi vừa mới được đón nhận tấm lòng khoan dung từ ngài bá tước Restaud ư? Bởi vì, chàng vừa nói vừa quay về phía bà công tước với một vẻ vừa kính cẩn vừa ranh mãnh, thưa bà, cần

phải nói với bà rằng tôi chỉ là một cậu sinh viên quý sứ đáng thương mà thôi, rất cô đơn, rất nghèo khổ...

- Thưa ông Rastignac, ông đừng nói điều đó. Chúng ta không bao giờ muốn làm những điều mà người ta không muốn làm với người phụ nữ khác.

- Ôi chao! Eugène kêu, tôi mới chỉ có 22 tuổi, cần phải biết chịu đựng những điều bất hạnh ở độ tuổi này. Và lại, tôi đang xưng tội; và không thể không quỳ xuống trong một phòng xưng tội nào đẹp đẽ xinh xắn như ở đây: người ta phạm tội ở nơi này và người ta phải thú tội với người ở nơi khác.

Bà công tước nghe bài luận văn chống tôn giáo này với một vẻ lạnh nhạt rồi bà nói với bà tử tước:

- Ông đây....

Bà Beauséant đã bật lên cười một cách tự nhiên vì ông anh họ của mình và cả bà công tước.

- Bà bạn thân mến của tôi, ông ta mới đến và đang tìm kiếm một cô giáo dạy cho ông ta biết phép thanh lịch.

- Thưa bà công tước - Eugène nói tiếp - chắc không trái với tự nhiên nếu như tôi muốn bước đầu được tìm hiểu những bí mật của cái làm chúng ta say mê chứ? Nào, chàng thăm nghĩ, có lẽ mình đang nói những câu mới học được của anh thợ cắt tóc đây mà.

- Nhưng bà Restaud, tôi tưởng rằng bà là học trò của ngài Trailles, bà công tước nói.

- Tôi chẳng biết gì về điều đó, thưa bà, cậu sinh viên nhắc lại. Cho nên tôi xông vào giữa họ, thật là ngốc nghếch. Cuối cùng, tôi rất hợp ý với người chồng, nhưng ngay sau đó, tôi thấy mình bị một người đàn bà làm cho đau

khổ, khi mà tôi nói với họ rằng tôi biết gã đàn ông vừa mới ra khỏi nhà quacầu thang bí mật, và ông ta đã ôm bà bá tước lúc ở hành lang.

- Ai vậy? cả hai người đàn bà nói.

- Một ông già thuê trọ với giá 40 phơ- rằng mỗi tháng ở giữavùng ngoại ô Saint Marceau, cũng như tôi, một cậu sinh viên nghèo; đây là một người bất hạnh thực sự khiến mọi người chế nhạo mà chúng tôi gọi là lão Goriot.

- Thôi mà, ông thật là ngây thơ, bà tử tước thốt lên, bà Restaud chính là cô Goriot.

- Con gái của một gã làm mì, bà công tước lại nói, người phụ nữ bé nhỏ được giới thiệu trước hoàng thượng ngày hôm đó lại là con gái củangười bán bánh ngọt. Bà còn nhớ không bà bạn? Hoàng thượng cũng phải cười, và đã nói một từ rất hay bằng tiếng la tinh. Những người, thế nào nhỉ, những người...

- Ejusdem farinae ([4]).

[[4]:Thành ngữ Latinh, có nghĩa là cùng một giuộc.]

Eugène nói:

- À, đó là bố của nàng ư? Cậu sinh viên nhắc lại với một cử chỉ rất kinh ngạc.

- Đúng thế, người đàn ông nhân từ này có hai đứa con gái mà ông rất say mê, mặc dù cả hai gần như đã không chịu nhận ông.

- Đứa thứ hai đã lấy một ông chủ ngân hàng người Đức, bà tử tước vừa nói vừa nhìn bà Langeais, hay còn là nam tước Nucingen? Cô ta có phải tên là Delphine? Có phải là cô bé tóc hoe có tòa nhà gần nhà hát kịch Opera, cũng hay đến xem kịch, và cười rất to để được chú ý đến?

Bà công tước cười tùm và nói:

- Thôi, bạn thân mến, tôi phục bà đấy. Tại sao bà lại bận tâm đến những con người đó? Nên yêu say đắm, như là Restaud vậy, để được tôn vinh cái tên Anastasie ấy. Ô! ông ta chẳng phải là một tên lái buôn tốt bụngđâu? Cô ta nằm trong bàn tay của ông Trailles và ông này sẽ làm cho cô ta khốn đốn đấy.

- Họ không chịu nhận cha mình? Eugène nhắc lại.

- Phải, cha của chúng, người cha, một người cha, bà tử tướclại nói, một người cha tốt đã cho chúng cuộc sống, đã cho mỗi đứa năm hoặc sáu trăm nghìn phơ- rãng của hồi môn để tạo hạnh phúc khi mà gả chồng cho chúng, và chỉ giữ lại cho mình từ 8 đến 10 nghìn phơ- rãng lợi tức. Ông tin rằng những đứacon của mình sẽ vẫn là những đứa con mình như hồi nào, và ông đã tạo ra hai giadình, hai căn nhà nơi mà ông được tôn thờ, được nuông chiều, được chăm lo. Nhưng chỉ trong hai năm, những đứa con của ông ta đã đuổi ông ta khỏi cuộc đời chúng như một người khốn khổ...

Nghe những điều ấy Eugène rưng rưng nước mắt. Chàng vừa bước vào chiến trường của nền văn minh thượng lưu, đang say mê với niềm tin trẻ trung thì bắt gặp một tình cảm gia đình cao cả, một tình cảm trong sáng. Những cảm xúc thiết thực vô cùng dễ lây đến nỗi trong một lúc cả ba người im lặng nhìn nhau.

- Ôi? Lạy Chúa, bà Langeais nói, phải, điều đó thật là kinh khủng, vậy mà hàng ngày chúng ta vẫn phải chứng kiến nó. Chẳng lẽ điều đó lại không thể lý giải được hay sao? Này bạn thân mến Hãy nói cho tôi biết đi, chẳng lẽ chưa bao giờ chị nghĩ đến con rể của mình ư? Đúng, một cậu con rể và rồi chúng ta sẽ phải nuôi nấng đứa con mình cho nó, chị hoặc tôi, chúng sẽ ràng buộc với ta bởi hàng nghìn mối liên kết, khi đó đứa trẻ chào đời sẽ là niềm vui của cả gia đình trong mười bảy năm, Lamartine đã nói, đứa trẻ có một tâm hồn trong trắng và rồi sau đó trở thành một người độc ác. Khi

người đàn ông này mang đi đưa con gái chúng ta hẳn đã coi tình yêu của mình như một cái rìu để cắt đứt sợi dây tình cảm trong trái tim và da thịt của con bé này đối với gia đình mình. Mới hôm trước, con gái của chúng ta là tất cả đối với chúng ta, và ngược lại, chúng ta đối với nó cũng vậy; đến hôm sau nó trở thành kẻ thù của chúng ta. Liệu chúng ta có nên nhìn vào cảnh bi đát này khi mà hàng ngày nó vẫn diễn ra không? ở đây, cô con dâu xấu láo với ông bố chồng khi ông ta dành tất cả mọi thứ cho cậu con trai của mình. Và kia, cậu con rể còn đuổi mẹ vợ mình ra khỏi cửa chứ. Tôi muốn hỏi còn đâu là đạo lý nữa trong xã hội ngày nay; nhưng bi kịch mà cậu con rể tạo dựng ra thật là khủng khiếp, không kể đến cuộc hôn nhân của chúng ta ngày nay cũng trở thành một điều ngu ngốc. Tôi đã thấy rõ bao chuyện xảy đến với lão già làm mì sợi này Tôi tin vào trí nhớ của mình, lão Foriot ấy...

- Goriot chứ, bà...

- Phải, cái lão Moriot này đã từng giữ chức chủ tịch chi bộ trong thời kỳ cách mạng; ngay cả trong lúc cơ cực nhất lão ta cũng biết giữ bí mật đấy, và cùng thời gian ấy, lão bắt đầu cơ nghiệp của mình bằng cách bán bột mì đắt mười lần so với giá của nó. Lão ta đã có nhiều bột như lão mong muốn. Người quản gia của bà tôi đã bán bột cho ông ta để có được một khoản tiền kèch sù. Lão Goriot chắc chắn đã chia phần cho tất cả mọi người trong ủy ban Salut Public. Tôi nhớ rằng người quản gia đã nói với bà tôi rằng bà cứ yên tâm mà ở lại Granvilliers, bởi vì lúa mì của bà đã có cái giấy chứng nhận quyền công dân rất có giá trị. Thật ngạc nhiên! Lão Loriot chỉ có một niềm đam mê là bán lúa mì cho những người thợ chuyên cắt quần áo. Người ta nói Loriot rất yêu quý các cô con gái của lão. Lão ta đã gả đứa con lớn cho nhà Restaud, đưa còn lại thì làm vợ nam tước Nucingen, một giám đốc ngân hàng giàu có làm trong nền quân chủ bảo hoàng. Chắc các bạn hiểu rằng, dưới thời đế chế, hai cậu con rể không cảm thấy quá phật ý khi có lão già chín ba tuổi này ở trong nhà họ; điều đó cũng có thể xảy đến với Buonaparte. Nhưng khi những người thuộc dòng họ Bourbons quay trở lại, ông lão là vật ngăn cản ông Restaud và ngài giám đốc ngân hàng. Các

cô con gái thường thì rất yêu bố mình nên đã muốn dọn món thịt dê và bắp cải radđai bố và chồng; khi các cô không có ai, các cô mới nhận lão Goriot làm bố, các cô đã tưởng tượng ra những lời lẽ dịu dàng nói với bố của mình nào là "Bố, hãy đến với chúng con, chúng con sẽ hạnh phúc hơn, bởi vì chúng con chỉ có một mình?" ... Tôi, người tin ở chính mình, tôi tin rằng những tình cảm thực sự chỉ có được ở trong mắt và trí thông minh: vì vậy trái tim của lão già khốn khổ chín ba tuổi này đã bị chảy máu. Khi lão nhận thấy các con lão phải xấu hổ vì mình; ông lão nhận thấy rằng ông đã gây nguy hại cho các cậu con rể của mình mà các cô con gái của ông thì yêu thương chồng chúng. Vì vậy, cần phải hy sinh. Ông lão đã hy sinh, bởi vì ông lão là bố. Ông lão đã tự loại trừ chính mình. Nhìn các cô con gái hài lòng, ông lão hiểu rằng ông lão làm thế là đúng. Ông bố và những đứa con đã trở thành những kẻ tòng phạm cho chính những hành động đáng khinh bỉ này.

Chúng ta nhìn thấy điều đó ở khắp mọi nơi. Có phải lão Goriot này đã không để lại một vết bản đầu mỡ trong phòng khách của các con gái mình không? Lão rất ngại khi ở trong đó, lão cảm thấy buồn tẻ và chán nản. Điều đến với ông bố này cũng có thể đến với người phụ nữ xinh đẹp nhất cùng người đàn ông mà cô ta yêu thương nhất: nếu cô ta chán ngán nhìn hẳn thì hẳn lại radđai, hẳn sẽ làm những hành động hèn nhất để chạy trốn nó. Tất cả tình cảm đều nằm ở những hành động hèn nhất đó. Trái tim của chúng ta là một kho báu, nếu làm cạn kho báu đó trong chốc lát, các bạn sẽ bị sạt nghiệp. Chúng ta không thà thứ cho một người đàn ông không có đến một xu dính túi khi ông ta bộc lộ tình cảm. Ông bố này đã cho tất cả. Trong hai mươi năm, ông dành trọn tình thương của một người mẹ, tình yêu của một người cha cho các con mình; rồi một ngày ông cụ cho đi tất cả cơ nghiệp của mình. Quả chanh đã bị vắt kiệt, rồi chính các cô con gái lại đem miếng chanh ấy vứt bỏ ở góc đường đi.

- Con người thật là bản thủ, bà tử tước vừa nói vừa tháo chiếc khăn choàng vai ra và không hề ngước mắt, vì bà đang cố gắng lắng nghe như

nuốt từng câu chữ để hiểu những gì bà Langeais kể lại.

- Bán thiu ư? Ồ không, bà công tước nhắc lại, Cuộc đời là thế đấy. Vì vậy nếu tôi nói điều đó với bà, tức là tôi không phải là người dể bị lừa trên thế gian này. Tôi cũng nghĩ như bà, bà ta vừa nói vừa nắm tay bà tử tước. Thế gian này là một vũng bùn, chúng ta hãy cố gắng giữ lại những gì gọi là thanh tao. Bà ta đứng dậy, hôn lên trán bà Beauséant rồi nói tiếp: "Lúc này, bà thật là đẹp, bà bạn thân mến của tôi ạ. Bà có những sắc thái đẹp nhất mà tôi chưa bao giờ nhìn thấy". Rồi bà ta ra ngoài sau khi khẽ nghiêng đầu chào Eugène.

- Lão Goriot tuyệt vời đấy chứ! Eugène nói rồi nhớ lại cái đêm lão ngắm bộ đồ bạc mạ vàng.

Bà Beauséant không nghe thấy, bà đang suy tư. Thời gian im lìm trôi đi, trong một trạng thái sững sờ đến xấu hổ, cậu sinh viên đáng thương tiến thoái lưỡng nan chẳng nói chẳng rằng gì.

- Con người thật bán thiu và độc ác, cuối cùng bà tử tước nói. Ngay khi số phận đen tối đến với chúng ta, sẽ có ngay một người bạn đến để sẵn sàng nói với chúng ta về điều đó, và sẵn sàng đâm vào con tim chúng ta bằng một con dao găm, khiến cho chúng ta đau đớn nhìn ngắm cái cán của nó ư? Đó là sự sỉ vả, sự chế nhạo! Phải rồi, ta sẽ tự bảo vệ mình. Bà ta ngẩng đầu đúng như phong cách của một bà lớn, và sự lạnh lợi toát lên từ đôi mắt kiêu hãnh. - Ừ? Cậu còn ở đó sao? bà ta nhìn Eugène.

- Còn, chàng nói một cách thản hại.

- Này? Cậu Rastignac, hãy đối xử với cuộc đời này đúng với bản chất của nó. Cậu muốn biết điều đó, ta sẽ giúp cậu. Cậu sẽ nhìn thấy sự hủ hỏng của người đàn bà nó sâu đến mức nào. Rồi cậu sẽ cảm thấy khinh bỉ đến độ nào trước tính sĩ diện kiêu căng đến khốn khổ của bọn đàn ông. Mặc dù tôi đã đọc cuốn sách đời người, tuy nhiên có những trang tôi vẫn chưa biết

đến. Bây giờ thì tôi biết tất cả. Cậu càng tính toán lạnh lùng, cậu sẽ càng đi đến đích trước. Đánh không thương tiếc, cậu sẽ được thiên hạ sợ. Chỉ chấp nhận những người đàn ông và những người đàn bà như những con ngựa đưa thư mà cậu sẽ để mặc cho nó mệt lử qua mỗi trạm nghỉ tiếp sức thôi, cậu sẽ đến được đỉnh cao của dục vọng. Hãy nhìn xem, cậu sẽ chẳng là gì ở đây cả nếu không có một phụ nữ quan tâm đến cậu. Người phụ nữ mà cậu cần phải trẻ trung, giàu có và rộng lượng. Nhưng nếu cậu có tình cảm thực sự, hãy giấu nó đi như một tài sản; đừng bao giờ để tài sản đó bị nghi ngờ, anh bạn sẽ mất tất cả đấy. Cậu sẽ không còn là kết án nữa nếu cậu trở thành nạn nhân. Nếu cậu chưa bao giờ yêu, hãy giữ lại thành bí mật của mình, đừng giao nó trước khi biết rõ về người mà cậu muốn mở trái tim mình. Để cố giữ tình yêu này trước khi nó không còn tồn tại nữa, cậu nhớ hãy học cách đề phòng cái thế giới này. Hãy nghe tôi, Miguel... (bà tanhằm lẫn tên một cách ngớ ngẩn mà không hề nhận ra điều đó) Còn gì ghê sợ bằng việc ông bố bị bỏ rơi bởi hai cô con gái của mình, chúng mong cho ông chết đi. Đó là sự tranh đua của hai chị em gái. Restaud có con, vợ chàng đã được chấp nhận; nhưng còn em gái cô ta, người em gái giàu có, quý bà Delphine de Nucingen xinh đẹp, vợ của một người đàn ông có tiền bạc, nhưng có thể chết vì buồn sâu; lòng ghen ghét cắn xé cô ta, cô ả đứng cách xa chị gái mình; giờ đây chị em họ có còn là chị em nữa? Hai con người này từ mặt nhau như họ từ bỏ chính bố đẻ của mình. Như thế, cái cô nàng Nucingen sẵn sàng hít tất cả những bụi bặm ở phố Saint - Lazare và phố Grenelle để được đến nhà tôi. Cô ta đã tin rằng de Marsay sẽ làm cho cô đạt được mục đích của mình, cô ta tình nguyện làm nô lệ cho de Marsay, quấy rầy de Marsay. De Marsay cũng lo lắng một chút cho cô ả. Nếu cậu được giới thiệu tôi với cô ấy, cậu sẽ là người đáng yêu nhất, cô ta sẽ si mê cậu. Cậu hãy yêu cô ấy nếu cậu có thể, nếu không cậu hãy lợi dụng cô ta. Tôi sẽ nhìn cô ta một hay hai lần, vào buổi dạ hội lớn, cảnh tượng lúc ấy rất ồn ào; nhưng tôi sẽ chẳng bao giờ nhìn thấy cô ta vào buổi sáng đâu đấy. Tôi sẽ chào quý cô đó, thế là đủ. Cậu đã tự đóng cửa nhà bà bá tước vì đã gọi tên lão Goriot. Phải rồi, bạn thân mến, cậu đến nhà phu nhân Restaud hai mươi lần, thì hai mươi lần cậu đều sẽ thấy bà ta vắng mặt. Hãy nhớ lại xem. Này! chỉ có lão Goriot mới có

thể đưa cậu đến gần Delphine de Nucingen. Quý bà Nucingen xinh đẹp sẽ là một bằng hiệu cho cậu. Các đối thủ của cậu, những người bạn của cậu, những người bạn tốt nhất của cậu đều muốn cậu chinh phục được người đàn bà xinh đẹp đó. Có những người phụ nữ chỉ yêu những người đàn ông đã có người phụ nữ của đời chàng, có những trưởng giả đáng thương, đội những chiếc mũ của chúng ta, hy vọng rằng sẽ có được những phong cách của chúng ta. Cậu sẽ thành công ở Paris, thành công là tất cả, đó là chìa khoá của quyền lực. Nếu như giới phụ nữ tìm thấy ở cậu về tinh thần, tài năng, thì giới đàn ông tin vào điều đó, nếu cậu không làm họ thất vọng. Như vậy cậu có thể mong ước mọi điều, cậu sẽ được tới mọi nơi. Cậu sẽ biết mọi cái trên thế giới, của những người dễ bị lừa gạt và những kẻ lừa đảo. Cậu đừng rơi vào trong số những người dễ bị lừa gạt và cũng đừng là một trong số những kẻ lừa đảo. Tôi sẽ chỉ cho cậu cái kim chỉ nam để vào trong cái mê cung này, đó là tên họ tôi, dòng dõi tôi. Đừng làm hỏng nó - bà ta nói trong khi uốn cong cổ mình và đưa cái nhìn của một bà hoàng về phía cậu sinh viên - hãy mang cái đó còn nguyên vẹn về cho tôi. Thôi, hãy để tôi yên nhé. Chúng tôi, những người phụ nữ, chúng tôi cũng phải chiến đấu cho cuộc sống của chúng tôi.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 8

- Phải chăng bà cần một người đàn ông tràn đầy thiện chí có thể làm nổ tung cả cái hầm mỏ lên? Eugène ngắt lời bà ta.

- Cần chứ? bà ta nói.

Chàng đặt tay lên ngực, mỉm cười với cô em họ của mình, và đi ra. Đã năm giờ. Eugène thấy đói; chàng sợ là không về kịp vào giờ ăn tối. Nỗi lo này lại làm cho chàng cảm thấy niềm hạnh phúc đang đến rất nhanh. Sự thích thú hoàn toàn máy móc đọng lại trong toàn bộ những suy nghĩ đang rối tinh lên của chàng. Một người đàn ông trẻ tuổi như chàng bị tổn thương trước sự khinh bỉ, ắt hẳn nổi khùng, nổi cáu lên, hăn năn tay đe dọa cả xã hội, hăn muốn trả thù và cũng nghi ngờ chính bản thân mình. Điều đang đè bẹp Rastignac nặng nề: chàng đã tự đóng cửa nhà bà bá tước. - Mình sẽ đi! Chàng tự nhủ, và nếu bà Beauséant có lý, nếu mình bị cấm cửa... mình... phu nhân Restaud sẽ tìm thấy mình trong tất cả các phòng mà bà ấy đến. Mình sẽ học chế tạo vũ khí, học bắn súng, và mình sẽ giết chết kẻ tình địch là Maxime! - Và tiền? chàng kêu lên trong sự nhận thức muộn màng của mình, nhưng mà kiếm tiền ở đâu hả?

Bỗng nhiên sự giàu có được phô trương ra ở nhà bà bá tước Restaud toả sáng trước mắt chàng. Chàng đã nhìn thấy ở đó sự tráng lệ mà một tiểu thư nhà Goriot đã chết mê chết mệt, những lớp mạ vàng, những đồ vật có giá cả rõ ràng, sự xa xỉ đầy thông minh của kẻ mới nổi, sự lãng phí của một phụ nữ giàu có. Hình ảnh lộng lẫy này bỗng nhiên đã đè bẹp được ngôi nhà sang trọng của bà Beauséant. Trí tưởng tượng bay đến tận đỉnh cao xã hội Paris, đã nhồi vào đầu óc chàng hàng nghìn tư tưởng xấu xa, mở rộng tầm nhìn và nhận thức cho chàng. Chàng sống trên đời như thể chàng là luật pháp và là

luân lý nhưng không có hiệu lực của giới giàu có. "Vautrin có lý, của cải là sức mạnh." chàng tự nhủ.

Đến phố Neuve- Sainte- Geneviève, chàng lên nhanh phòng mình, rồi xuống để đưa mười phrăng cho người đánh xe ngựa, và trở lại cái phòng ăn mọc meo bần thiêu này. Ở đây chàng đã nhận ra, như những con vật vục đầu trong những cái máng, mười tám vị khách mời đang ăn thoả thích. Cảnh tượng về những kẻ khốn cùng và khung cảnh của căn phòng này đã làm cho chàng phát ón đến kinh tởm. Sự chuyển tiếp thật quá đột ngột, sự tương phản thì quá lớn, chúng làm tăng thêm khát vọng của chàng. Một bên là bức tranh với những hình ảnh tươi đẹp duyên dáng của xã hội thanh lịch, những bộ mặt tươi trẻ sâu sắc say mê thi ca say sưa với những vẻ đẹp nhất của nghệ thuật. Một bên là bức tranh bi thảm xấu xí được viền bằng lớp bùn mà những bộ mặt trên đó chỉ còn lại sự cũ kỹ và trần trụi. Chàng đã được phu nhân chỉ bảo nhiều trong cơn giận dữ của kẻ bị bỏ rơi một kẻ mà trong cảnh khốn cùng về tình ái đã bộc lộ hết những bản chất cao đẹp của mình. Rastignac quyết định mở hai chiến hào song song ở tình yêu và học vấn, để tiến tới sự giàu sang; chàng vừa là một tiến sĩ khoa học vừa là con người hợp thời. Nhưng chàng vẫn còn quá ngây thơ! Hai con đường đó không bao giờ đồng hướng mà nhất lại là ở con người của Eugène.

- Ông vẫn buồn đấy à, ông hầu tước, Vautrin nói với chàng, rồi đưa cái nhìn chăm chú lên khuôn mặt chàng bởi con người này đang định bắt đầu moi móc những bí mật được giấu kín trong tim người khác.

- Tôi căm ghét những lời trêu đùa của những kẻ gọi tôi là ông hầu tước, chàng đáp lại. Bây giờ, để thực sự trở thành hầu tước, cần phải có hàng trăm nghìn tiền phở- răng, và khi chúng ta sống ở trong nhà trọ Vauquer, thì chẳng bao giờ có cơ hội đâu.

Vautrin nhìn Rastignac với vẻ nhân từ và khinh bỉ, như muốn nói: "Thật là trẻ con? Nếu là ta thì thật đơn giản?" Rồi ông ta nói:

- Anh luôn ở trong trạng thái buồn bã, bởi vì anh đã không thể thành công khi ở bên cạnh bà bá tước Restaud xinh đẹp.

- Bà ta không muốn tiếp tôi chỉ vì tôi đã trót nói rằng ông lão này thường cùng chúng ta ăn tối.

Tất cả những vị khách được mời đều nhìn. Lão Goriot sụp mắt xuống, và quay về phía khác để khỏi phải chịu đựng những cái nhìn kia.

Lão Goriot đưa tay dụi mắt, rồi nói với người ngồi bên cạnh:

- Anh làm bắn cả thuốc lá vào mắt tôi.

- Từ nay nếu ai làm nhục lão Goriot tức là đã làm nhục tôi, Eugène nhìn người ngồi cạnh cụ làm gì nói, tất cả chúng ta ngồi đây không ai có thể tốt hơn ông cụ. Tôi không nói với các quý bà; chàng nói tiếp mắt nhìn về phía cô Taillefer.

Eugène nói điều ấy như một lời tuyên bố khiến tất cả đều yên lặng. Vautrin nói với chàng như một lời chỉ bảo riêng:

- Cậu muốn làm người bảo vệ cho ông cụ một cách có trách nhiệm thì phải biết đấu kiếm và bắn súng giỏi đấy.

- Tôi sẽ làm được điều đó, Eugène nói.

- Và điều đó sẽ được cậu thực hiện ngay bây giờ?

- Chắc thế, Rastignac đáp. Nhưng tôi chẳng phải chịu ơn ai, ngay cả trong công việc của tôi, hy vọng rằng tôi không phải cố gắng để đoán xem những cái mà người khác làm vào ban đêm.

Vautrin lườm Rastignac.

- Anh bạn bé nhỏ của ta, nếu chúng ta không muốn biến thành kẻ ngu ngốc như những con rối bị giật dây, thì cần phải vào hẳn trong cái nhà lụp xụp chẳng nên đứng ngoài nhìn vào qua cái lỗ thủng của tường, ông ta vừa nói thêm vừa nhìn Eugène lúc đó gần như phản kháng một cách mãnh liệt. Chúng ta sẽ có một cuộc trò chuyện thân mật nếu anh muốn điều đó.

Bữa tối trở nên buồn tẻ và nhạt nhẽo. Lão Goriot, đã ăn trong sự đau đớn tột cùng trước câu nói của cậu sinh viên, và lão không hiểu rằng từ nay mọi người đã nhìn lão với con mắt khác, chàng trai trẻ tuổi đã đứng về phía lão.

- Vậy kể từ giờ phút này lão Goriot sẽ là cha của nữ tử tước? Bà Vauquer hỏi nhỏ.

- Và của cả nữ nam tước, Rastignac đã đáp lại bà Vauquer.

- Điều này hiển nhiên là như thế. Bianchon nói với Rastignac, tôi đã xem kỹ cái đầu ông ta: chỉ có một cái bấu, cái bấu chứ đừng tư cách làm cha, đó là một người cha bất tử.

Eugène quá nghiêm trang đến nỗi câu nói đùa của Bianchon cũng không làm cho chàng cười.

Chàng muốn tận dụng những lời khuyên của bà Beauséant, và tự hỏi chàng sẽ kiếm tiền từ đâu và như thế nào. Chàng trở nên trầm tư, tưởng tượng ra một cánh đồng cỏ rộng lớn đang trải rộng trước mắt mình vừa trống rỗng vừa tràn đầy. Rồi mọi người để chàng một mình trong phòng ăn khi bữa tối đã kết thúc.

- Vậy cậu đã nhìn thấy con gái của ta chưa? Lão Goriot nói với chàng bằng một giọng xúc động.

Và như lão đã đánh thức sự trầm tư sâu kín trong con người chàng, Eugène cầm tay lão và nhìn lão với sự mũi lòng: - Cụ quả là một con người nhân hậu và đáng kính. Sau tôi sẽ nói chuyện với các cô con gái của cụ.

Chàng đứng dậy không muốn nghe lão Goriot nói thêm nữa, và chàng đi vào phòng của mình, sau đó viết cho mẹ chàng một bức thư:

"Mẹ kính yêu, con tự hỏi liệu có phải mẹ đã không tin con. Con đang trong thời điểm làm giàu nhanh chóng. Con cần 1.200 phơ-răng, và con cần chúng với bất cứ giá nào. Mẹ đừng nói gì về yêu cầu của con với bố, có thể bố sẽ phản đối điều đó, và nếu con không có được khoản tiền này, nỗi thất vọng sẽ giày vò ám ảnh con và có thể nó sẽ làm nổ tung cái đầu bé nhỏ này mẹ ạ. Con sẽ giải thích với mẹ về những lý do của con ngay khi con gặp mẹ, bởi vì con cần phải cho mẹ biết những lý do để mẹ hiểu được tình thế mà con đang gặp phải. Con không chơi bời, người mẹ tốt bụng của con, con không nợ nần gì cả; nhưng nếu mẹ đã cho con cuộc sống thì mẹ hãy đảm bảo cuộc sống cho con. Cuối cùng, con phải đến nhà tử tước Beauséant, người đã che chở con dưới sự bảo trợ của bà. Con phải bước vào cuộc sống, và không có lấy một xu để mua đôi găng tay riêng cho mình. Con sẽ chỉ ăn bánh, chỉ uống nước, con sẽ nhịn ăn nếu cần; nhưng con không thể thiếu dụng cụ để làm ăn ở nơi đây được. Đối với con vấn đề là bước lên hay đứng ì ra đấy. Con biết tất cả những kỳ vọng mà bố mẹ đặt ở con, và con muốn thực hiện được chúng một cách nhanh chóng. Người mẹ tốt bụng của con, hãy bán một vài thứ trong đồng đồ trang sức cổ xưa của mẹ, con sẽ thay cho mẹ bằng những đồ mới trong thời gian ngắn. Con cũng biết rõ hoàn cảnh của gia đình mình và biết giá trị của những hy sinh lớn lao đó, và mẹ hãy tin rằng con không đòi hỏi mẹ làm những điều đó một cách vô ích, nếu không con sẽ trở thành một con quỷ.

Mong mẹ thấy được rằng đây là lời cầu xin khẩn thiết nhất của con. Tương lai của con hoàn toàn nằm trong khoản tiền cứu trợ này, với khoản tiền đó con sẽ có những kế hoạch chiến lược; bởi vì cuộc sống ở đất thị thành Paris là những trận chiến liên miên không dứt. Vậy, để cho đủ khoản tiền đó, không có cách nào khác ngoài việc bán những tấm vải ren của dì con, mẹ hãy nói với dì là con sẽ gửi lại cho dì những cái đăng ten đẹp hơn." v. v..

Chàng đã viết thư cho các em gái của mình để hỏi về tình hình kinh tế của các cô, và để moi tiền từ hầu bao của các cô mà không để nói với gia đình về việc này, để cho họ phải giúp cậu trong sự hạnh phúc, chàng quan tâm đến sự tế nhị của họ bằng cách tấn công vào vấn đề danh dự mà vấn đề này là nốt nhạc kêu vang trong những trái tim non trẻ.

Khi chàng viết những bức thư này, chợt nhận thấy một sự rung động không cố ý xảy ra: chàng run rẩy, chàng rùng mình. Con người trẻ tuổi đầy tham vọng này đã nhận thấy rất rõ sự cao thượng trong trắng của những tâm hồn bị chôn vùi trong sự cô đơn, chàng cũng đã biết được những vất vả mà chàng gây ra cho hai em gái của mình, cũng như những niềm vui của họ do chàng đưa tới; với niềm vui sướng họ sẽ kín đáo trao đổi với nhau về ông anh yêu quý.

Chàng biết rất rõ khoản tiền nhỏ bé đó là tài sản của họ, nhưng chàng cũng biết họ sẽ rất vui sướng khi giấu gia đình lén gửi món tiền này cho chàng và cho đây là một việc làm cao thượng của họ. "Trái tim của những cô em gái như những viên kim cương của sự thuần khiết". Chàng thầm nghĩ như vậy, chàng cảm thấy xấu hổ vì đã viết thư. Những mong ước của họ mới lớn lao làm sao, sự khao khát hướng về phía trời cao trong tâm hồn họ mới thuần khiết làm sao? Họ sẽ vui vẻ đến chừng nào nếu họ hi sinh vì chàng? Mẹ chàng sẽ đưa đón đến nhường nào nếu bà không thể gửi được toàn bộ số tiền đó?

Những tình cảm cao đẹp này, những sự hy sinh lớn lao này sẽ giúp cho cậu ta đến với quý bà Delphine de Nucingen. Bất giác những giọt nước mắt trào ra rơi trên đôi gò má chàng trai, chàng đi lại trong phòng với nỗi chua xót dâng trào. Lão Goriot nhìn thấy chàng qua khe cửa liền bước vào và hỏi:

- Cậu sao thế?

- Ông lão hiền hậu đấy à, tôi cũng là một người con, một người anh cũng như cụ đang là người cha vậy. Cụ thật đúng khi lo lắng cho nữ bá tước

Anastasie, cô ấy là người của ngài Maxime de Trailles, gã này chắc sẽ làm cô ta nguy mất thôi.

Lão Goriot lui ra ngoài nhưng vẫn nói một vài câu trong sự ấp úng mà Eugène không hiểu.

Ngày hôm sau, Rastignac đi gửi những bức thư. Đến phút cuối cùng thì chàng lại do dự nên hay không nên gửi đây, cuối cùng chàng cũng quyết định để chúng vào hòm thư, rồi nói: "Ta sẽ thành công".

Câu nói ấy của những kẻ đầy tham vọng, của một viên tướng, ngôn từ của người theo thuyết định mệnh đã làm bao người thất vọng không phương cứu chữa. Mấy ngày sau, Eugène đến nhà bà Restaud nhưng đều không gặp. Ba lần, chàng quay lại đó, là ba lần chàng thấy cửa đóng, mặc dù chàng đã biết rằng vào giờ đó bá tước Maxime de Trailles không có ở nhà. Bà tử tước đã có lý. Cậu sinh viên không theo đuổi việc học nữa. Chàng đã đến lớp để điếm danh, và khi chàng đã xác nhận sự có mặt của mình thì lại muốn chạy trốn ra ngoài.

Chàng đã tự mình suy luận như phần lớn các sinh viên. Chàng quyết định bỏ qua những năm thứ hai và thứ ba, những bài vở sẽ dồn tập trung vào lúc gần thi, khi ấy chàng sẽ thực sự học luật một cách nghiêm túc và liên mạch. Như thế chàng đang có trước mắt mười lăm tháng để bơi lội trên đại dương Paris, mặc sức vùng vẫy với các phu nhân hay tìm kiếm những tài sản cho mình. Trong tuần này, chàng đã hai lần ở trong nhà phu nhân Beauséant, chỉ vào khi đã nhìn thấy chiếc xe của hầu tước Ajuda khuất bóng đi xa. Một vài ngày nữa người phụ nữ nổi danh này, người có khuôn mặt ngây thơ trong trắng của vùng ngoại ô Saint-Germain, vẫn là một người hạnh phúc vì đã làm tạm hoãn đám cưới của cô Rochefide với hầu tước Ajuda. Nhưng những ngày gần đây, nỗi sợ hãi đánh mất hạnh phúc càng dâng lên cao hơn, rồi rơi vào một thảm họa. Hầu tước Ajuda, đồng ý với Rochefide, đã nhìn sự giận dữ và hòa hoãn này như một tình huống đầy may mắn: họ hy vọng rằng bà Beauséant sẽ làm quen với ý tưởng của cuộc hôn nhân này và phải hi sinh

những lần gặp gỡ ban ngày để ông ta có cuộc sống tự do của mình. Mặc dù những lời hứa tốt đẹp thường được nhắc lại mỗi ngày nhưng ai cũng biết là hầu tước Ajuda đang đóng kịch và bà tử tước cũng vào vai giả dối. Nữ công tước Langeais, người bạn thân nhất của bà tử tước đã nói về bà thế này: "Đáng lẽ phải dùng cảm nháy qua cửa sổ thì bà ấy lại lăn xuống cầu thang". Tuy nhiên vai diễn vẫn chưa kết thúc nên bà tử tước vẫn còn ở lại Paris để giúp người họ hàng của mình với một thứ tình cảm yêu thương cuồng tín.

Eugène cũng thể hiện sự tận tụy và thông cảm với bà tử tước trong mọi hoàn cảnh, cả trong những lúc người phụ nữ không còn cảm nhận được sự yêu thương vỗ về an ủi thực sự mà bất cứ ai cũng có thể cảm nhận được. Những lúc như vậy nếu người đàn ông nói những lời lẽ mật ngọt với bà ta tức là hắn đang trục lợi đấy.

Với ý muốn hoàn toàn tìm hiểu rõ đấu trường của mình trước khi thử tiến gần đến ngôi nhà của Nucingen, Rastignac muốn tự đặt mình vào chính cuộc sống trước kia của lão Goriot, và để biết được tiểu sử ông lão, Eugène đã thu thập được những thông tin cần thiết nhất giúp ích cho chàng.

Jean - Joachim Goriot, trước cách mạng, đơn giản lão chỉ làm một người công dân làm mì chuyên cần, thành thạo, tiết kiệm, và khá là táo bạo khi mua lại hẳn cả cơ nghiệp của ông chủ mình, ông này là nạn nhân trong cuộc nổi loạn năm 1789, Goriot đã mở cửa hàng của mình ở khu phố Jussienne, gần Halle- aux- blés, với ý tưởng khôn ngoan là cùng lúc đảm nhiệm chức chủ tịch khu vực này, ông có thể dễ dàng kinh doanh nhờ vào sự giúp đỡ của các nhân vật quan trọng có ảnh hưởng nhất trong giai đoạn nhốn nháo này. Sự khôn ngoan ấy bắt nguồn từ gia cảnh nghèo đói của ông ta và có thể xuất phát từ tình hình giá ngũ cốc ở Paris hồi đó vô cùng đắt đỏ. Dân chúng chen nhau trước tấm cửa kính để mua cho bằng được bột mì.

Năm ấy ông Goriot phát tài và số vốn liếng đó đã giúp ông sau này buôn bán dễ dàng với ưu thế của kẻ giàu có. Những điều không thành công xảy ra

với một số người thì chẳng bao giờ xảy ra với ông. Thân phận trước đây hay vẻ chân thật bên ngoài đã cứu giúp ông chẳng. Và lại tuy đã giàu có nhưng ông chẳng làm hại ai nên cũng chẳng ai ghen ghét ông làm gì. Công việc buôn bán ngũ cốc dường như đã lôi cuốn tất cả sự thông minh sáng suốt của lão. Vấn đề là ở chỗ, lúa mì, bột nhào, hạt khô là phải nắm rõ chất lượng, nguồn gốc của chúng, phải bảo quản chúng cẩn thận, dự đoán về giá cả, được mùa hay mất mùa làm sao để có thể mua được ngũ cốc với một giá rẻ và xoay sở một mình như thế nào ở Sicile, Ukraine vì lão chẳng có một người phụ tá nào trợ giúp. Nhìn chung cách làm việc của ông thì thấy ông đúng là một nhà buôn bán đại tài. Nhanh nhẹn kiên trì tích cực năng động nhanh nhẹn trong mọi thứ. Ông là một con người nhìn xa trông rộng, biết tất cả và cũng giấu giếm tất cả. Nhưng khi rối rắm hoặc sa nhữnng nỗi vất vả phải hứng chịu thì ông lại trở lại là một người thợ ngu độn và thô lỗ, một con người không hiểu biết thậm chí không biết suy luận, không mảy may ham muốn những niềm vui tinh thần, tóm lại chỉ là một người giỏi ngu ngốc mà thôi. Những con người như thế này hầu như chẳng mấy khác nhau.

Ở những người này có thể thấy được những tình cảm cao siêu trong tâm hồn. Những tình cảm cố chấp choán đầy con tim ông phó mìn, nó mang đi tất cả những gì ấm áp của con tim cũng như nghề buôn bán phải huy động tất cả trí thông minh trong bộ não. Vợ ông, là con gái duy nhất của ông chủ nông trại Bsie, được ông dành cho một tình yêu tôn kính vô bờ bến. Ông Goriot thực sự cảm phục người vợ nhạy cảm và quyến rũ, mảnh mai nhưng rất mạnh mẽ, những tính cách ấy tương phản hoàn toàn với ông. Nếu như có một tình cảm bẩm sinh của người đàn ông phải chẳng đó là sự kiêu hãnh được thường xuyên bảo vệ phụ nữ? Nếu bạn thêm vào đó tình yêu thì nó trở thành lòng biết ơn sôi nổi của tất cả những người thẳng thắn đối với những lạc thú của họ; và bạn sẽ hiểu được những điều kì quặc về tâm lý. Sau bảy năm sống hạnh phúc thì điều bất hạnh ập xuống đầu Goriot: vợ ông chết khi mà bà đang bắt đầu có ảnh hưởng với ông ngoài phạm vi tình cảm. Nếu vợ ông chưa chết có lẽ ông không còn là con người ngu ngốc nữa vì có thể bà sẽ nhồi nhét vào đầu ông những hiểu biết về cuộc sống. Trong tình cảnh

này thì tình cha con của ông Goriot đã phát triển không bình thường. Bởi tình yêu dành cho người vợ đã chết không tròn vẹn nên ông chuyển hết sang cho hai cô con gái và lúc đầu họ làm cho ông luôn cảm thấy mãn nguyện.

Nhiều người giàu có rất muốn gả con gái cho Goriot, nhưng ông nhất định không ưng ai mặc dù họ đưa ra rất nhiều cám dỗ. Ông cụ thân sinh ra vợ quá cố của ông, người được ông Goriot kính trọng duy nhất, đã nói rằng: ông Goriot thề mãi chung thủy với vợ cho dù là bà đã mất. Ở cái khu chợ này toàn là những kẻ không có khả năng hiểu được điều cao thượng ấy. Họ giễu cợt và gán cho ông một danh hiệu lố bịch. Người đầu tiên trong bọn họ, trong khi uống rượu đã lôi cái danh hiệu đó ra và ngay lập tức bị ông Goriot tặng một quả đấm ngã lộn cổ ở đầu khu phố Oblin. Sự tận tâm thiếu suy nghĩ, tình yêu thương nóng nảy và quá nâng niu của ông dành cho hai cô con gái ngày càng quá.

Một hôm do sự ghen ghét giữa hai cô con gái, một cô đã nói rằng chiếc xe chở cô chị vừa bị lật ngược, mong muốn ông đi khỏi nhà để tâm tình với một gã cùng buôn bán. Người cha sợ hãi tái nhợt mặt mũi và lập tức mắc mưu. Do những điều dối trá ấy và những tình cảm trái ngược luôn xảy ra nên ông Goriot bị ốm liền mấy ngày, và rồi có kẻ vì nói xấu con gái ông đã bị ông tống ra khỏi khu buôn bán, sau đó nhân có cơ hội ông đã dẫn gã đó đến chỗ phá sản.

Sự giáo dục con cái của ông ngày càng vô lý.

Một người có tới hơn sáu mươi ngàn phơ- rãng lợi tức nhưng chỉ dành cho cuộc sống của mình một nghìn hai, còn bao nhiêu chỉ lo thỏa mãn những đòi hỏi ngông cuồng của các cô con gái và điều ấy là hạnh phúc của ông. Ông còn cho mỗi cô một người hầu gái, và thật may mắn là những cô hầu người ông thôn rất thông minh hiểu biết; họ theo các cô mỗi lúc lên xe xuống ngựa. Còn hai cô con gái sống một cuộc sống của một bà hoàng có người cha giàu có. Cho dù những đòi hỏi tốn kém thế nào cũng chẳng bao giờ ông từ chối, ông chỉ mong được bù đắp lại bằng những cử chỉ âu yếm

nhỏ nhoi của đứa con dành cho cha mà thôi. Goriot đặt các con gái của mình vào hàng thiên thần, và nếu cần thiết còn được đặt trên cả lão nữa, đúng là một người đàn ông đáng thương. Lão yêu cả những cái xấu mà các cô con gái làm với lão. Khi các cô con gái của lão đến tuổi lấy chồng, chúng có thể chọn cho mình một tấm chồng theo sở thích vì mỗi người trong các cô đều có của hồi môn, một phần hai gia tài của bố mình. Anastasie đã có những thiên hướng quý tộc và bá tước Restaud đã đưa cô rời khỏi nhà bố để mình để bước chân lên những nấc thang xã hội quyền lực. Delphine thích tiền: cô đã cưới Nucingen, giám đốc ngân hàng gốc là người Đức trở thành nam tước Saint- Empire. Goriot lại trở về với nghề làm mì. Các cô con gái và các cậu con rể của ông tỏ vẻ khó chịu, chướng tai gai mắt thấy ông tiếp tục buôn bán, mặc dù đó là tất cả cuộc sống của ông. Sau năm năm chịu đựng những lời thúc giục của chúng, ông thôi không buôn bán nữa, rút lui khỏi thương trường với số tiền bán cửa hàng và một ít tiền trong năm năm kinh doanh vừa qua. Số tiền này theo sự tính toán của Vauquer là khoảng tám đến mười vạn pho- răng.

Điều bắt buộc ông phải vào ở trong quán trọ là do những cô con gái ông - do sự cưỡng bức của chồng - đã chối bỏ ông ở trong nhà chúng và thậm chí không được gặp ông một cách công khai nữa.

Những điều kể trên biết được là do ông Maret - người đã mua lại cửa hàng của ông Goriot - cung cấp, ông này hiểu rất rõ gia đình ông lão Goriot.

Những điều mà công tước Langeais nói với Eugène hôm trước nay đã là sự thật. Đến đây có thể kết thúc phần mở đầu tấn bi kịch Paris âm thầm nhưng vô cùng bi đát và kinh khủng này.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 9

VÀO ĐỜI

Một ngày cuối tuần đầu trong tháng 12 này, Rastignac đã nhận được hai lá thư, một bức thư là của mẹ, một bức là của cô em lớn gửi. Thoáng qua, chàng đã nhận ra ngay nét chữ viết trên thư, nó đang làm chàng run lên vì một niềm sung sướng xen lẫn cả một nỗi lo sợ vô cơ. Hai tờ giấy mỏng này sẽ thổi bùng lên hay lại làm lụi tắt đi những hy vọng trong chàng... Chàng cảm nhận được nỗi khiếp sợ khi gọi lại sự khốn cùng của bố mẹ mình, và chàng sẽ thấy rõ sự nuông chiều quá đỗi của bố mẹ chàng, chẳng hề tiếc chi khi được hiến tặng tới những giọt máu cuối cùng cho con. Bức thư của bà mẹ viết:

"Con trai yêu quý của mẹ, mẹ gửi cho con cái mà con đã yêu cầu. Hãy làm một công việc tốt với số tiền này. Vấn đề là cứu cuộc sống của con. Mẹ sẽ không thể nào tìm được một số tiền quá lớn như vậy vào lần thứ hai mà bố con không biết. Và nếu có được nó lần nữa thì trong gia đình cũng chẳng còn chút bình yên nào nữa. Con biết không? Chúng ta đã phải lấy miếng đất nhà ra làm thế chấp, đảm bảo cho con có được số tiền lớn vậy. Mẹ đây không thể phán đoán kết quả thu lợi từ các dự án của con mà mẹ không hề hay biết. Chúng ta chỉ cần một lời nói của con, cũng như bao người mẹ hiền từ khác và nó có thể đưa mẹ tránh thoát khỏi nỗi lo lắng trong sự nghi ngờ đau đớn. Mẹ không thể giấu con cái cảm giác đau đớn mà bức thư con gửi đã gây ra cho mẹ. Con trai yêu quý của mẹ. Con đã rất đau đớn khi viết thư cho mẹ. Mẹ biết, vì mẹ cũng rất đau lòng khi đọc những dòng chữ con viết trong thư. Con đã bắt đầu bằng công việc gì vậy? Cuộc sống của con, niềm hạnh phúc của con lẽ nào sẽ gắn bó với những điều mà từ trước đến nay con chưa có nó và con nhìn nhận thế giới dưới con mắt hoàn toàn khác

hắn, phải chi tiêu số tiền lớn mà mẹ không thể trợ giúp cho con được, lẽ nào để mất thời gian quý giá cho việc học tập của con? Eugène tốt bụng của mẹ, con hãy tin tưởng vào cảm tính của người mẹ này, những con đường nghèo khổ không dẫn đến cái gì lớn lao cả. Sự kiên nhẫn và sự cam chịu phải trở thành những đức tính của lớp trẻ khi ở trong tình trạng như con. Mẹ không trách con, không mắng con, mẹ không muốn gây một sự thất vọng nào cho con khi con nhận được số tiền gia đình gửi cho con. Những lời nói của mẹ là những lời nói của một bà mẹ cũng tin con nhưng cũng biết lo xa, con cũng hiểu bổn phận của con rồi đấy. Còn mẹ mẹ biết rằng, trái tim của con thật trong sáng, những dự định của con thật tuyệt vời biết bao. Mẹ cũng có thể nói với con một cách không ngại: Này, con cứng của mẹ, hãy cất bước.

Mẹ run lên bởi vì mẹ là mẹ; nhưng mỗi một bước đi của con sẽ luôn đi cùng với những lời cầu chúc phúc lành của bố mẹ. Hãy cẩn thận, con trai của mẹ. Hãy tỏ ra là một người đàn ông thực thụ. Số mệnh cả nhà đều do con nắm giữ. Phải, tất cả cơ nghiệp của chúng ta là con, như niềm hạnh phúc của con là chúng ta. Chúng ta cầu nguyện đức chúa để giúp đỡ con trong công việc. Di Marcillac của con tốt với con vô cùng, di còn thông cảm với những chiếc găng tay của con nữa cơ đấy. Di ấy nói trong niềm vui sướng: "Eugène, đứa cháu ngoan của di" Mẹ chỉ nói cái điều di đã làm cho con khi con thành công thôi nếu không đồng tiền của di chẳng nữa tiêu đi. Con biết không? Thậm chí là di đã hi sinh cả những kỷ vật ngày xưa. Di muốn ôm, hôn lên trán đứa cháu và truyền đến nó một sức mạnh có thể trở thành con người sung sướng, hạnh phúc. Người đàn bà tốt bụng và tuyệt vời này đã có thể viết cho con rồi nếu như không có điều bất hạnh đến: di mắc căn bệnh thống phong ở các đầu ngón tay. Bố của con thì vẫn khỏe mạnh. Vụ mùa năm 1819 cho chúng ta thêm chút hy vọng. Chào, tạm biệt con trai của ta. Ta sẽ không nói gì với các em gái của con. Laure viết thư cho con. Mẹ đã rất vui vẻ để nói chuyện vật vãn gia đình. Hãy tạo ra riêng cho mình một khoảng trời riêng thành đạt con nhé? Ôi! Phải rồi, con sẽ thành công, Eugène của mẹ. Mẹ đã biết đến đau đớn rồi, đừng để mẹ phải chịu đựng nó

một lần nữa. Cái nghèo mẹ đã hưởng quá nhiều rồi. Mẹ chỉ ao ước có một cơ ngơi khang trang dành trọn cho đứa con trai yêu của mẹ. Thôi nhé! Tạm biệt con trai. Hãy báo cho chúng ta những tin mới nhất về con. Mẹ hôn con, con trai của mẹ."

Khi Eugène đọc hết bức thư này, chàng đã khóc, chàng nghĩ tới lão Goriot đã phải xoắn chỗ đồ bạc mạ vàng của lão và bán nó đi để có tiền gửi cho cô con gái lão. Mẹ bán đi đồ trang sức của bà, chàng tự nhủ. Chắc hẳn dì của cậu đã khóc nức nở khi buộc bán một vài thứ cổ vật của dì? Thế mà chàng lại dám nguyền rủa Anastasie. Vì cái tính ích kỷ của mình chàng đã làm theo cái việc mà cô ta đã làm vì người tình, chàng và cô ta cũng giống nhau thôi. Chàng cảm thấy tâm can như bị một ngọn lửa thiêu đốt. Chàng muốn từ bỏ xã hội thượng lưu mà chàng đang theo đuổi, chàng không muốn nhận số tiền này nữa. Trong tim chàng dâng trào một nỗi hối hận cao thượng mà ít thấy ở những kẻ khác trong xã hội thượng lưu này. Những nỗi hối hận thường bị những quan tòa phán xử nhưng lại được các thiên thần tha thứ.

Rastignac mở bức thư của cô em gái viết bằng tất cả lời lẽ ngây thơ và đáng yêu, đã làm xoa dịu bớt trái tim chàng.

"Bức thư của anh đã đến rất đúng lúc, anh trai yêu quý. Agathe và em định dùng món tiền của bọn em cho nhiều việc khác nhau, nhưng bọn em cũng không biết nên giải quyết vào việc mua cái gì nữa. Anh đã làm như một người thân cận của đức vua Tây Ban Nha khi mang những chiếc đồng hồ đeo tay cho ông chủ của mình. Anh khiến chúng ta không thể có một lời nào từ chối cả. Bọn em thường xuyên tranh luận về sở thích để đưa ra một ưu tiên nào đó cần được mua sắm, và không thể cùng một lúc giải quyết hết những sở thích được. Agathe đã nhảy lên vì sung sướng. Cuối cùng, bọn em cũng như hai kẻ điên cả ngày hôm đó, khiến mẹ đã nói với bọn em bằng một giọng nghiêm khắc: các con có cái gì nào, các cô gái? Nếu bọn em bị quở trách chút ít, thì em tin là bọn em vẫn vui vẻ. Một người đàn bà phải lấy làm

vui sướng khi được hy sinh vì người mình yêu. Chắc hẳn em là một phụ nữ không tồi rồi, em là người tiêu xài quá hoang phí.

Em đã mua hai cái thắt lưng, một cái đục xinh xắn để chọc thủng những khuy lỗ luôn dây giày của em, những cái ngớ ngẩn đến nỗi em có ít tiền hơn cả Agathe, một người rất tiết kiệm, con bé ấy tích trữ những đồng bạc một cách không tin được. Em Agathe của anh có những hai trăm phơ- răng! Em, em chỉ có năm mươi đồng ê qui thôi, ôi! Anh đáng thương của em. Em đáng bị trừng phạt nặng, em muôn quảng dây thắt lưng của em xuống giếng, sẽ thật là nặng nhọc đối với em khi mang nó. Vì nó mà em có ít tiền dành cho anh. Agathe thật là dễ thương. Agathe đã nói với em: Chúng ta có hơn ba trăm phơ- răng để gửi cho anh ấy. Em không thể nhịn được, em phải kể cho anh nghe sự thật là thế nào. Để phục tùng mệnh lệnh của anh bọn em đã mang những đồng tiền vinh dự ấy đến thẳng Ruffec. Ở đó bọn em tận tay giao số tiền cho ông Grimbert, người quản lý văn phòng của hãng vận tải hoàng gia! Anh có biết khi trở về bọn em cảm thấy thoải mái thế nào không? Bọn em còn nói biết bao chuyện nữa nhưng chắc không kể với anh đâu, một người Paris thật sự, vì đã kể quá nhiều chuyện với anh rồi. Tất cả mọi điều chỉ cần gói gọn trong mấy từ này thôi: Chúng em yêu quý anh vô cùng.

Còn những chuyện ở gia đình ta thì cũng có vài điều bí mật, đó là chuyện của mẹ và dì hay thì thầm với nhau. Nhưng có lẽ những chuyện này em sẽ thông báo cho anh ngay sau khi em biết rõ ràng.

Chào tạm biệt, anh trai yêu quý. Qua đây em xin gửi mọi lời chúc tốt đẹp, chúc cho hạnh phúc, tình yêu và thành công của anh. Vậy thì anh sẽ kể cho bọn em nghe tất cả mọi chuyện ngay khi anh quay trở về nhé! Anh sẽ nói chuyện với em tất cả, đúng không, với riêng em bởi em là em lớn của anh mà. Dì đã nói với bọn em, rằng anh sẽ gặt hái được rất nhiều thành công lớn trong cuộc đời. Chúng ta phải hiểu nhau chứ! Eugène này, nếu anh muốn, em có thể không cần tới những chiếc khăn mùi xoa nữa, và em sẽ dành vải để khâu rồi gửi cho anh những cái áo sơ mi. Anh thấy thế nào - hãy

trả lời em nhé. Nếu anh cần ngay những cái áo sơ mi tuyệt đẹp, tất nhiên bọn em sẽ gửi đến ngay cho anh, và nếu như ở Paris còn có nhiều kiểu cách nào khác mà em chưa được biết, thì gửi cho em một mẫu về, đặc biệt chú ý đến phần cổ tay áo anh nhé. Tạm biệt, tạm biệt! Em hôn anh. Em dành một trang cho Agathe, nó hứa với em rồi nó sẽ không đọc những gì mà em đã viết cho anh. Nhưng để cho chắc ăn hơn, em sẽ ngồi ngay bên cạnh khi nó viết thư cho anh. Yêu anh nhiều.

Em gái Laure de Rastignac.

- Ô, phải rồi, Eugène tự nhủ, phải rồi, phải giàu có bằng bất cứ giá nào. Của cải không thể trả giá cho sự tận tâm này. Ta muốn mang lại cho họ niềm hạnh phúc cùng một lúc. Một nghìn năm trăm năm mươi phơ- răng! Chàng tự nhủ sau khi nghĩ ngợi. Mỗi một đồng bạc cần phải đạt được mục đích chứ! Với suy nghĩ của một người phụ nữ, Laure đã có lý! Ta chỉ có những chiếc áo sơ mi họa tiết bằng những bông hoa lớn. Vì hạnh phúc của một người khác, thì một cô gái trẻ cũng có thể trở nên xảo trá như một tên kẻ cắp. Cô ta rất chất phác với bản thân nhưng lại lo xa cho mình giống như một thiên thần trên bầu trời, nàng bỏ qua mọi lỗi lầm trên trần gian mà chẳng cần biết những lỗi lầm ấy ra sao. Cái xã hội thượng lưu cũng phụ thuộc vào những người thợ may. Họ xem xét và thể hiện cái mong muốn của xã hội đó trên những bộ quần áo. Khi gặp ông Trailles chàng đã hiểu cái uy lực của trang phục có tác dụng như thế nào. Chao ôi! Chàng đang ở giữa hai dòng suy nghĩ khi gặp một người thợ may hoặc có thể là một kẻ tử thù, hoặc là một người bạn, được biết qua hoá đơn thanh toán. Eugène nhìn thấy trong con người bác thợ may toát lên cái uy lực của nghề nghiệp vì con người này luôn tự biết mình là cái cầu nối giữa hiện tại và tương lai của bọn trai trẻ. Rastignac rất hiểu điều đó, chàng bày tỏ điều này bằng cách nói với bác thợ may: "Tôi rất hiểu con người và nghề nghiệp của bác, hai chiếc quần đẹp cũng có thể đem lại món lợi tức hai mươi nghìn phơ- răng".

Một nghìn năm trăm phơ- rãng và những bộ quần áo, vào lúc này thì chàng trai đáng thương không chần chừ gì nữa, anh xuống ăn trưa với một đáng vẻ khó hiểu của một thanh niên đang được sở hữu một số tiền lớn. Khi nghe thấy những tiếng sột soạt của tiền trong túi thì chàng sinh viên nghèo như thấy mình đang được dựa vào một cái cột thần kỳ. Chàng bước đi kiêu hãnh và vững vàng hơn trước, chàng đã có một điểm tựa cho chiếc đòn bẩy của cuộc đời mình. Chàng nhìn vào điểm tựa đó, chàng cảm thấy như mọi hoạt động của mình trở nên linh hoạt hơn, mới ngày hôm qua thôi, khiêm nhường và nhút nhát, chàng đã phải đón nhận những trận đòn; thì đến ngày hôm sau, chàng lại mơ màng chiếc ghế thủ tướng. Mọi điều giờ đây có thể trở thành hiện thực. Chàng muốn tất cả và sẽ đạt được tất cả chàng ao ước lung tung, chàng sẽ hào phóng và cởi mở với mọi người. Chàng như con chim tìm lại được đôi cánh đã mất của nó. Chàng sinh viên không tiền bạc gặm nhấm niềm vui giống như một chú chó ăn cắp được mẩu xương sau khi đã phải vượt qua hàng nghìn những khó khăn, thử thách, chú ta cắn vỡ đôi mẩu xương đó ra, mút hết tủy ở mẩu xương đó, và chú ta cảm thấy thật mãn nguyện, chạy nhảy tung tăng. Còn chàng, với những đồng tiền sắp có trong túi, mơ màng với những khát khao đam mê khoái lạc, từng tí một thưởng thức nó, giờ đây những điều gần gũi với sự khốn cùng không còn tồn tại nữa. Paris đã hoàn toàn thuộc về chàng. Chàng đang ở độ tuổi mà dường như tất cả đều sáng loáng, tất cả đều lấp lánh và tỏa sáng! Ở tuổi đó sao chẳng có một ai là không biết tận dụng niềm vui, sức mạnh của tuổi trẻ, không ai là không lợi dụng một kẻ khác: một người đàn ông hay một người đàn bà! Cái tuổi mà sự nọ nần, sợ hãi lo âu chỉ bằng một phần mười những niềm vui khác. Ai mà chưa từng đặt chân tới tả ngạn của dòng sông Seine, giữa phố Saint- Pères thì coi như chưa hiểu biết gì về cuộc sống nhân loại' - "Ồ! Giá mà những người phụ nữ ở Paris biết như vậy!" Rastignac tự nhủ trong lúc ăn ngẫu nhiên những quả lê chín với giá một đồng xèng được bà Vauquer dọn ra, những trái lê thật ngon lành. Đúng lúc đó người phát thư tín của hoàng gia xuất hiện trong phòng ăn sau khi đã bấm chuông ngoài cửa. Ông ta hỏi Eugène de Rastignac, rồi trao cho chàng hai cái túi lớn

và một cuốn sổ để chàng ký nhận. Rastignac cảm thấy mình như bị một cú đánh bằng roi bởi cái nhìn đầy ẩn ý của Vautrin ném về phía chàng.

- Anh đã có cái để mà trả cho những bài học về gươm và súng rồi đấy nhỉ
- người đàn ông này nói với Rastignac.

- Thuyền tiếp tiền tới rồi đây, bà Vauquer vừa nói vừa nhìn hai cái túi mà người đưa thư mang đến.

Cô Michonneau nhìn ra chỗ khác vì sợ rằng tiền bạc làm cho chói mắt và sợ rằng sẽ phải nói ra sự ham muốn của mình.

- Anh có một bà mẹ thật tuyệt vời đấy, bà Couture nói.

- Ông có một bà mẹ tuyệt vời, Poiret nhắc lại.

- Vâng, các bà mẹ thường là người phải chi tiêu nhiều, Vautrin nói. Giờ anh có thể chơi đùa trong thế giới thượng lưu, và thu lượm ở đó một ít của hồi môn, cùng khiêu vũ với bà bá tước cài những bông hoa đào trên đầu. Nhưng hãy tin tôi đi, chàng trai trẻ ạ, hãy đi đến nơi dạy bắn súng trước.

Vautrin làm một cử chỉ của một người đàn ông nhắm vào địch thủ của mình. Rastignac muốn tặng cho người đưa thư một chút tiền để mua đồ uống nhưng chàng chẳng tìm thấy gì trong túi của mình cả. Vautrin lục túi của mình và ném hai mươi xu cho Rastignac.

- Anh có chỗ để vay rồi đấy, Vautrin nhắc lại và nhìn cậu sinh viên nghèo khó.

Rastignac miễn cưỡng cảm ơn ông ta, mặc dù chính bằng những lời nói rất chua chát vào cái hôm mà anh quay lại nhà bà Beauséant, người đàn ông này đã làm cho chàng không thể chịu được.

Trong tám ngày qua Eugène và Vautrin cũng chẳng thềm nói với nhau một lời nhưng luôn để ý lẫn nhau. Chàng sinh viên cứ tự hỏi tại sao lại vậy. Chắc rằng những ý tưởng được đưa ra hoàn toàn vì lý do quyền lực, và nó sẽ tự thể hiện ra, nó tác động vào trí não phản ánh bởi một quy tắc toán học giống như một quy tắc bắn súng cối bằng những trái bom. Nếu như chàng là những người bản xứ thân thiết thì ở đó những ý tưởng sẽ được phổ biến rộng rãi, chàng cũng là một trong những người bản xứ mạnh mẽ được trang bị đầy đủ, những kẻ bạo dạn trên thành lũy đang hô đồng thanh theo ý muốn của những người khác khúm núm và rơi rụng giống như những viên đạn bắn vào một bức tường thành; tiếp sau đó, chàng còn trong vai trò của những người bản xứ mềm yếu, và ở vào vai trò đó thì những ý tưởng của người khác đến rồi tan biến như những quả đạn đại bác yếu dần đi trên mặt đất mềm mại của đồn lẻ. Rastignac là con người thông minh có thể vượt qua được những biến cố trong đời. Chàng còn quá trẻ để có thể dễ dàng đưa ra những ý kiến riêng, hay làm cho lan truyền những thứ tình cảm đôi khi là những điều kỳ dị bất thường đang làm cho chúng ta lo lắng mà chúng ta không hề hay biết. Quan niệm của chàng về đạo đức thể hiện chính qua cửa sổ tâm hồn là đôi mắt sáng suốt và tinh nhanh. Người có cả hai điều này đều có cái nhìn xa rộng đến kỳ lạ. Cái lạnh lẽo đến rồi phát đi ở những người đàn ông cao thượng, mạnh mẽ, khôn khéo nắm bắt sơ hở của đối phương. Và lại, từ khoảng một tháng nay, ông ta đã phát hiện ở Eugène những đức tính tốt cũng như những đức tính xấu. Cái xấu ở chàng ư, đó là chàng đã đòi hỏi quá nhiều ở thế giới và ở lòng tham muốn đạt được mọi thứ. Trong khi đó đức tính tốt của Eugène, lại chính là ở cái lạnh lợi, nhạy bén, sắc sảo của người miền Nam, đức tính này làm cho chàng biết cách xử sự đúng đắn khi giải quyết những vấn đề khó khăn, nó không cho phép một người đàn ông xứ Loire tỏ ra chần chừ lưỡng lự trong bất kỳ một công việc nào; nhưng đối với những người ở miền Bắc thì đức tính tốt này gọi là khiếm khuyết: đối với họ, phải chăng đó là số mệnh của Murat, đó cũng là nguyên nhân dẫn đến cái chết của ông ta.

Cần phải kết luận rằng khi mà một người miền Nam biết kết hợp một cách hài hoà giữa tính gian xảo của người miền Bắc với tính táo bạo của người miền Trung thì sẽ trở thành một ông vua Thụy Điển. Vậy thì Rastignac không thể chịu đựng lâu hơn được cái kiểu của gã Vautrin mà chàng cũng không biết được là bạn hay là kẻ thù, nhiều khi chàng cảm nhận thấy rằng người đàn ông kỳ cục này lại thấu hiểu những khát vọng của chàng và đọc được ý nghĩ của mình, mặc dù trong con người ông ta thì tất cả dường như là đóng kín và rất khó hiểu, ông ta có thể thấy tất cả nhưng lại chẳng nói gì cả. Eugène đã cảm nhận được sức mạnh của hai túi tiền và chàng nghĩ đã đến lúc chọi lại.

- Ông tưởng tôi thích thú lắm khi phải nợ nần đấy à, anh nói với Vautrin sau khi đã uống một hớp cà phê.

- Tại sao? Gã đàn ông bốn mươi tuổi vừa trả lời vừa đặt cái mũ sang bên cạnh rồi cầm lấy một thanh sắt và quay tít nó như một người đàn ông dũng cảm không thấy một chút sợ hãi nào khi bị bốn tên cướp tấn công.

- Tôi sẽ trả cho ông, Rastignac nhắc lại, cởi một cái túi và đếm một trăm bốn mươi phở - rằng đưa cho bà Vauquer. Chàng nói với bà goá: Tiền bạc làm nên tình bạn. Tôi đã thanh toán cho bà tới tận ngày lễ thánh Sylvestre nhé. Hãy đổi cho tôi một trăm xu.

- Tình bạn làm nên tiền bạc, Poiret vừa nhắc lại vừa nhìn ông Vautrin.

- Đây hai mươi xu - Rastignac nói và đưa cho ông ta.

- Người ta nói rằng anh sợ khi phải nợ tôi? Gã Vautrin kêu lên và liếc một cái nhìn soi mói về phía người thanh niên trẻ, miệng gã khẽnhếch một nụ cười đầy gian trá mà điệu cười đó đã hàng trăm lần làm cho Eugène nổi cáu.

- Nhưng... đúng như vậy, chàng sinh viên trả lời và cầm hai cái túi, sau đó đứng dậy mang về phòng mình.

Vautrin đi ra qua lối cửa dẫn tới phòng khách còn chàng sinh viên sẵn sàng đi ra cửa lối dẫn đến phía góc cầu thang.

- Ngài biết không? Hầu tước Rastignac - Corama, những điều mà ngài nói với tôi quả không lịch sự một chút nào, Vautrin nói và đóng sầm cánh cửa phòng khách rồi đi đến chỗ chàng sinh viên đang nhìn ông ta với ánh mắt lạnh lùng.

Rastignac đóng cửa phòng ăn lại, rồi theo gã Vautrin đi cùng đến chỗ cầu thang, qua chỗ ô vuông chia cắt giữa phòng ăn và nhà bếp, nơi mở cánh cửa hướng ra phía vườn nhà và qua một dãy dài khu nhà cho thuê với các đồ đạc bằng sắt. Ở đó, chàng sinh viên đã nói:

- Thưa ngài Vautrin, tôi không phải là hầu tước, và tên của tôi không phải là Rastignacorama.

- Họ lại sắp đánh nhau đấy, cô Michonneau nói vẫn tỏ vẻ thờơ.

- Đánh nhau? Poiret hỏi lại.

- Còn không nữa à, bà Vauquer vừa trả lời vừa vuốt ve xấp xỉ của mình.

- Nhưng những người đó... đang dạo chơi dưới mấy cái cây mà, cô Victorine vừa kêu lên vừa đứng dậy để nhìn vào trong vườn. - Tuy nhiên thì người thanh niên khốn khổ kia đã có lý.

- Chúng ta thôi đi, cô bạn nhỏ yêu quý của tôi, bà Couture nói, những chuyện này không liên quan tới chúng ta.

Khi bà Couture và Victorine đứng lên, đi ra cửa thì chạm phải Sylvie to béo đứng chắn ở đó.

- Có chuyện gì ở đây vậy? Chị ta nói. Ngài Vautrin đã nói với Eugène: Chúng ta cần nói chuyện. Sau đó Vautrin giữ cánh tay của Eugène, và họ

cùng đi tới chỗ hàng rào móc gai.

Đúng lúc ấy Vautrin xuất hiện:

- Bà Vauquer, gã vừa nói vừa cười, đừng sợ điều gì cả, ta sẽ xử tất cả các khẩu súng của ta dưới những gốc cây đoạn.

- Ô! thưa ngài, Victorine nắm chặt tay và nói, tại sao ngài lại muốn giết Eugène vậy?

Vautrin bước lùi thêm hai bước và lặng ngắm Victorine. - Nói chuyện khác đi - ông ta hét lên và bằng giọng nói chế nhạo, làm cho cô gái trẻ đáng thương xấu hổ. Con người đó là một người tốt bụng được sao? Vautrin nói. Cô đã gợi cho tôi một ý tưởng thật hay. Tôi sẽ làm cho cả hai người được hạnh phúc, cô bé đang yêu của tôi ạ.

Bà Couture cầm tay Victorine lôi đi và nói vào tai cô: - Này, Victorine này, sáng nay cháu thật kỳ cục đấy.

- Tôi không muốn người ta bắn giết nhau ở nhà tôi, bà Vauquer nói. Các anh không sợ cảnh sát hay sao?

- Hãy bình tĩnh nào, mẹ Vauquer, Vautrin trả lời - Tất cả sẽ tốt đẹp thôi, chúng tôi sẽ bắn ngoài đường. Vautrin đuổi theo kịp Rastignac nắm tay chàng một cách thân mật và nói:

- Ta muốn nói với cậu một điều: trong vòng ba mươi năm bước trong cùng một loạt đạn của ta sẽ có năm viên đạn trúng mục tiêu. Điều này có lẽ chẳng làm cậu sợ. Gã nói tiếp. Ta thấy cậu có vẻ phát khùng rồi đấy, nếu xảy ra đầu súng thì cậu sẽ chết như một tên đàn.

- Ngài muốn bỏ cuộc ư? Eugène hỏi.

- Đừng có làm ta nổi khùng, Vautrin đáp lại. Sáng nay trời không lạnh đâu, chúng ta hãy đến đằng kia, Vautrin vừa nói vừa chỉ cái ghế sơn màu xanh. Ở kia không có ai nghe thấy chúng ta đâu. Ta đang có chuyện muốn nói với người đấy. Người là một người đàn ông tốt, và ta không muốn làm cho người đau khổ, ta thật sự yêu quý người. Hãy tin ta. Tin vào Vautrin này. Tại sao talại nói điều đấy với nhà người chứ, ta hiểu nhà người cứ như thể ta là chàng người vậy, và ta sắp chứng minh cho người thấy điều đó. Hãy đặt túi của nhà người vào kia, Vautrin nói và chỉ cho Rastignac chiếc bàn tròn.

Rastignac để túi tiền lên bàn và ngồi xuống, cảm thấy bị tính tò mò thôi thúc trước sự thay đổi chóng mặt trong cách cư xử của người đàn ông này, người mà một lúc nãy còn nói rằng sẽ giết chàng thì bây giờ tự cho mình là người che chở cho chàng.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 10

- Người rất muốn biết ta là ai, những điều ta đã và đang làm, Vautrin nói tiếp. Người quá tò mò đấy, cậu bé ạ. Chúng ta bắt đầu nào, và hãy bình tĩnh. Nhà người sẽ phải biết nghe lời người khác! Ta đã không gặp may mắn cho lắm. Trước hết hãy nghe lời ta, rồi người sẽ phải trả lời ta. Đây, cuộc đời ta chỉ có mấy từ. Ta là ai? Vautrin. Ta làm gì? Cái đó khiến ta cảm thấy hài lòng. Qua đây, người rất muốn biết về con người ta phải không? Ta đối xử tốt với những người tốt với ta và ta nói về bản thân ta cho những ai thật lòng với ta. Ở những người này tất cả đều thoải mái, họ có thể giáng cho ta những cú đá vào chân mà ta không bao giờ nói với họ: Hãy liệu chừng. Nhưng, thật đốn mạt! Ta độc ác như một con quỷ dữ với kẻ nào làm phiền ta, hoặc với những kẻ không nhớ đến ta. Và thật tốt biết bao nếu nhà người hiểu được rằng ta rất bận lòng khi phải giết một người như người. Gã nói và làm bắn cả nước bọt ra ngoài.- Cho dù phải giết người một cách tử tế, khi nhất thiết phải làm như vậy Ta là cái hạng người mà người vẫn gọi là một nghệ sĩ. Ta đã đọc tác phẩm Mémoires de Benvenuto Cellini ([5]), ta đã học ở người đàn ông đó, đó là một con người rất cương quyết, một người được mô phỏng như Providence, kẻ yêu mến tất cả những cảnh đẹp ở khắp nơi khi hắn tới đó. Và chẳng phải là một cuộc đấu súng đẹp mắt sao, nếu nó đem lại sự buồn tẻ cho mọi người và cả sự may mắn nữa? Ta đã suy nghĩ kỹ về hoàn cảnh và địa vị xã hội của nhà người hiện nay, cậu bé của ta à, cuộc độ sức này giống như một trò trẻ con, một việc làm thật ngu ngốc biết bao khi mà hai người đàn ông chúng ta đang sống, bỗng nhiên một người kia phải chết, ngu xuẩn thì mới phó thác thân mình vào sự may rủi. Độ sức ư; đó là nỗi đau khổ hay sự thua thảm hại? Ta nhận năm loạt đạn một lúc từ khẩu súng ngắn của ta và đều trúng đích khi cách ba mươi năm bước. Khi người ta được tạo hoá phú cho tài năng đó, người ta có thể tin rằng chắc

chấn sẽ đánh bại đối thủ của mình. Ta đã bắn trượt một thằng nhãi chỉ cách có hai mươi bước. Người xem này, gã kì quặc ấy vừa nói vừa cời bỏ áo gi lê và chỉ vào bộ ngực đầy lông màu hung hung trông thật ghê tởm và hãi hùng của mình, bộ ngực giống như lưng của một con gấu, thằng nhãi con này đã làm tacháy xem lông, gã nói tiếp và đặt ngón tay của Rastignac lên vết sẹo còn trên ngực hấn, nhưng hồi đó ta còn nhỏ bằng tuổi anh bạn bây giờ, hai mươi một tuổi. Khi ấy ta có niềm tin vào một điều gì đấy, tình yêu của một người phụ nữ, có hàng đồng sự ngu ngốc mà rồi người sẽ thấy mình sao mà lại trở nên luống cuống như thế chứ. Chúng ta đang định đánh nhau, không phải vậy sao? Nhà người có thể giết ta. Giả sử là ta phải chết đi, nhà người sẽ ở đâu? Phải đi thôi, đến Thụy Sĩ sống bằng tiền của người cha mà ông ta thì chẳng có gì. Ta sẽ soi sáng chon nhà người thấy cái địa vị của mình trong lúc này, và với tư cách là một người đàn ông chân chính chuyên xem xét kỹ lưỡng những điều tốt đẹp ở trần gian, thấy rằng chỉ có hai phương pháp hoặc là phục tùng một cách ngu ngốc hoặc là nổi dậy. Nhưng ta chẳng phục tùng gì cả, đúng không và người có biết con đường đi để tới đích thì phải mất bao nhiêu không? Một triệu và phải ngay lập tức. Với cái đầu thiếu cân của người thì có lẽ phải lang thang khắp khu Saint- Cloud để xem có tìm được đấng cứu thế nào không. Số tiền một triệu này ta sẽ cho cậu. Gã nhìn Eugène một lát rồi tiếp. Chà! Bây giờ người đón tiếp bố trẻ Vautrin nònghậu rồi đấy. Khi người nghe được một triệu người giống như một cô gái trẻ đượcai đó hẹn: "Tối nay nhé" và vừa trang điểm vừa liếm mép như mèo uống sữa. Nào chúng ta thử trở về quê nhà nhé, ở đó có bố mẹ, bà dì, hai cô em (mười bảy và mười tám), hai cậu em (mười lăm và mười tuổi) thế là tất cả rồi nhé. Bà dì thì dạy dỗ các cô em gái, còn hai cậu em thì nhờ cha xử dạy tiếng la tinh. Trong nhà không mấy khi được ăn bột mì trắng. Ông bố thường mặc quần cộc còn bà mẹ chỉ có một chiếc váy mùa đông và một cái mùa hè. Các cô gái thì tự xoay sở lấy cái mặc. Ta đã từng ở miền Nam và ta biết tất cả điều ấy. Cảnh nhà cậu, ta không lạ gì, mỗi năm lợi tức chỉ có ba nghìn phơ- rãng lại phải cung đốn một ngàn hai trăm phơ- rãng một năm cho cậu. Trong nhà đã có một cô đầu bếp và một gia nhân, cần phải giữ đúng nghi lễ, chà là nam tước mà. Còn người, người có tham vọng, người có

gia đình nhà Beauséant làm đồng minh mà vẫn phải đi bộ, người muốn một gia sản kếch xù nhưng lại chẳng có nổi lấy một xu. Người thường ăn những món ở quán này nhưng lại thích những buổi tối xa hoa ở Saint - Germain, người ngủ trên chiếc giường tồi tàn thế mà lại muốn có cả tòa nhà sang trọng. Cậu bé của tôi có quá nhiều tham vọng đấy, nhưng ta cũng hiểu được. Hãy hỏi những người phụ nữ xem; họ tìm người đàn ông như thế nào? Những người có nhiều tham vọng. Những kẻ tham vọng, giàu có và thể lực mạnh nhất, có trái tim rạo rức hơn hết thấy những thằng đàn ông khác. Và phụ nữ sẽ trở nên hạnh phúc biết bao, xinh đẹp biết bao khi họ sung sức và họ thích nhất những người đàn ông khoẻ mạnh, họ sẵn sàng liều lĩnh cả tính mạng mình cho chàng trai họ yêu mến. Ta sẽ làm một bản liệt kê những sự tham muốn của người rồi hỏi người mấy điều đấy. Đấy là một câu hỏi ta dành cho người. Chúng ta đói lắm rồi, hai hàm răng run cầm cập, làm thế nào chúng ta có cái để ăn đây? Trước tiên cậu phải xơi hết cái bộ Luật đã, tất nhiên là chẳng có vị gì nhưng vẫn phải tiêu hóa, và cậu trở thành luật sư, rồi chánh án tòa Đại hình, rồi tổng cố những tên quý sứ ra khỏi giấc ngủ ngon của các vị quý tộc Vấn đề này đã tồn tại từ lâu rồi và chẳng có gì là hay ho. Vì phải mất hai năm chờ đợi và ngóng trông ở cái đất Paris này. Không bao giờ được nếm những thứ mà mình thích, thật là mệt mỏi khi những điều mình mong muốn mà không có được. Nếu bản chất là kẻ yếu đuối nhu mì thì không nói làm gì, nhưng cậu lại có cái máu hung hăng của con sư tử háu đói, có thể một ngày xảy ra hai mươi chuyện điên rồ. Nếu không được thì thật là một cực hình, mà chúng ta chỉ thấy ở dưới địa ngục. Ví thử cậu ngoan ngoãn vừa uống sữa và làm thơ buồn; thì sau khi chịu đủ mọi thiếu thốn và buồn chán đến nỗi chó cũng nổi điên lên, cậu sẽ trở thành một thẩm phán đại diện cho vài kẻ nạn nào đó của một cái tỉnh lẻ và được hưởng tiền lương, đồng tiền bóc lột của các công nhân, như một con chó hưởng những thìa súp thừa. Cậu cứ việc cắn thẳng tọt, bênh vực thẳng giàu và chém đầu những người tốt. Phải như vậy thôi, và nếu cậu không có người bảo trợ thì suốt đời cũng không ngóc lên được. Khoảng ba mươi tuổi nếu nhận chiếc áo thụng đen thì cậu được hưởng hai nghìn phơ - rãng mỗi năm, bốn mươi tuổi cậu sẽ lấy con gái của một ông chủ cối xay bột giàu có nào đó với lợi tức

chừng sáu nghìn phơ- rãng. Nếu may mắn có người bảo trợ thì ba mươi tuổi cậu được làm chứng lý tòa phúc thẩm với mức lương một ngàn ê qui mỗi năm và sẽ cưới con gái ngài thị trưởng. Nếu cậu dám làm những điều hèn hạ về chính trị chẳng hạn như trong lá phiếu bầu cử, đáng lẽ đọc là Manuel lại đọc là Villèle (điều này có ý nghĩa đấy nếu lương tâm không cắn rứt) thì năm bốn mươi tuổi cậu sẽ làm quan tổng biện lý tòa phúc thẩm cấp cao và có thể trở thành nghị sĩ nữa. Cậu bé của ta, người phải lưu ý rằng, như vậy là người đã gây nên những vết nhơ trong tâm hồn, đã trải qua hai mươi năm buồn chán, âm thầm khổ khổ, và các em gái của người đã quá thì cả rồi. Ta rất vinh hạnh khi thấy nhà người ở vào địa vị của hai mươi chưởng lý tòa phúc thẩm Trung ương ở Pháp, người là một trong hai mươi nghìn người đang khao khát chức vụ này, trong đó ta thấy một số kẻ có thể bán rẻ cả gia đình họ để đạt được nó. Nếu nhà người chán nghề này thì chúng ta sẽ tìm một nghề khác.

[[5]: Hồi ký của Benvenuto Cellini, một nhà điêu khắc người Ý nổi danh ở thế kỷ 16.]

Liệu có phải ngài nam tước Rastignac muốn làm một luật sư? Ôi, điều đó thật tuyệt vời. Cần phải biết chịu khổ cực trong vòng mười năm, chi phí một nghìn phơ- rãng mỗi tháng, phải có một thư viện, một phòng làm việc, phải đi khắp thế giới, cố trở thành một người được uỷ nhiệm để có những vụ kiện, quét sạch cung điện bằng ngôn từ. Nếu nghề này mà người hoàn thành tốt, mà ta chắc chắn là người làm được. Nhưng người hãy thử tìm cho ta ở Paris năm luật sư ở tuổi năm mươi mà kiếm được hơn năm mươi nghìn phơ- rãng mỗi năm? MẶc KỆ! Đừng nghĩ nhiều đến tâm hồn, bởi ta thích nhất là được làm một tên hải tặc vì ta sẽ kiếm được nhiều tiền ở nghề này chẳng? Tất cả điều đó chẳng vui sướng gì. Chúng ta đã có tiền hồi môn của một phụ nữ. Người muốn lấy vợ không? Điều đó sẽ giống như một cái gông đeo vào cổ người, nếu người lấy vợ vì tiền thì mối quan hệ ấy có phản ánh được cái phẩm chất cao quý của người không, có cho người trở nên có danh

vọng không hời chàng quý tộc của ta? Vậy người hãy bắt đầu làm cuộc nổi dậy trong người đi.

Và ít ra nhà người cũng tìm thấy hạnh phúc. Nhưng nhà người thật là bất hạnh như những hòn đá dưới cổng ngầm khi phải sống cùng người phụ nữ người cưới về làm vợ. Thà rằng giao chiến với kẻ kinh địch còn hơn là giao chiến với vợ. Đó là ngã ba của cuộc đời mà một người đàn ông trẻ phải chọn lựa một con đường cho riêng mình. Nhà người đã chọn rồi đấy: người đã đi đến nhà người bà con Beauséant và ở đó người thấy đấy, giàu có xa hoa. Người đã đến nhà phu nhân Restaud, con gái của lão Goriot, và người đã đánh hơi thấy ở đó một quý bà Paris. Ngày hôm đó người đã trở về với một quyết tâm và ta đã đọc được suy nghĩ ấy: đạt tới! Đạt tới bằng bất cứ giá nào! Ta đã nói: Hoan hô, đó là một cậu nhóc rất hợp với ta, người cần phải có tiền. Nhưng ở đâu ra? Người đã rút hết tiền của các em gái người. Tất cả những ông anh trai không ít thì nhiều đều lừa gạt các cô em gái của họ. Một nghìn năm trăm phở-răng của nhà người lấy được thì chỉ có chúa mới biết được, ở cái xứ sở người ta tìm thấy hạt dẻ nhiều hơn là những đồng một trăm xu. Và số tiền ấy sẽ sớm đi nhanh mà thôi. Thì người đã và đang thấy đấy, lao động chỉ hợp với những thằng con trai khoẻ mạnh giống như Poiret ở cái quán trọ này. Giàu có nhanh chóng là cả một vấn đề mà trong lúc này năm mươi nghìn thanh niên trẻ tuổi dự định sẽ đạt được. Họ tự nhận thấy mình trong cương vị của người. Người là một chàng trai trẻ trong số đó. Hãy tưởng tượng về những cố gắng mà người cần phải làm và cả sự vật lộn chiến đấu nữa. Cần phải biết đấu tranh để sinh tồn, giống như những con nhện ở trong cùng một cái bình, phải lưu ý rằng sẽ chẳng bao giờ có được năm mươi nghìn vị trí đều tất cả đâu. Người phải biết người ta làm gì và làm như thế nào trên con đường mà người lựa chọn chứ? Người ta phải theo ánh hào quang của các bậc anh tài hoặc sự khéo léo trong lừa lọc mua chuộc. Cần phải xâm nhập vào đám đông những người đàn ông giống như một loạt đạn đại bác, hoặc len lỏi vào đó như một bệnh dịch. Thành thực chẳng để làm gì cả. Chúng ta phục tùng quyền lực của bậc anh tài, chúng ta căm ghét hẳn, chúng ta ra sức vu khống hẳn ta, bởi vì hẳn ta không chia sẻ với chúng

ta, nhưng chúng ta vẫn phải phục tùng vì hăn luôn tồn tại. Nói tóm lại, chúng ta quỳ gối ngưỡng mộ hăn khi chúng ta không thể chôn vùi hăn dưới bùn đen. Kẻ biến chất thì nhiều, tài năng thì thật hiếm hoi. Như vậy, kẻ thoái hoá biến chất tầm thường thì có rất nhiều và nhà người sẽ cảm nhận được điều đó quanh mình. Người sẽ thấy những người phụ nữ mà chồng của họ chỉ có vền vện sáu nghìn franc tiền công nhưng họ lại chi vào việc trang điểm của họ đến hơn mười nghìn franc. Người sẽ thấy những viên chức lương một nghìn hai trăm franc và mua được đất. Người sẽ thấy những người phụ nữ bán mình để được ngồi trên những chiếc xe sang trọng của con trai quan đại thần, kẻ có thể chạy tới Long Champ trên con đường chính.

Người đã trông thấy vẻ khốn khổ, ngu đần của lão Goriot, buộc phải trả tiền hồi phiếu, lẽ ra nó thuộc về trách nhiệm của con gái lão mà chồng cô ta có tới năm mươi nghìn phơ- răng lợi tức mỗi năm. Ta thách nhà người đi được hai bước ở Paris mà không gặp những kẻ mánh khoé quý quyết. Ta đánh cược cái đầu ta với người là cái mớ lộn xộn mà nhà người có được trong hoàn cảnh gian nguy ở nhà người phụ nữ đầu tiên sẽ làm cho nhà người vui lòng, phải chăng là vì cô ta giàu có xinh đẹp, trẻ trung. Chính những đạo luật đã lừa phỉnh tất cả và những người phụ nữ lại tiếp tục gây chiến với chồng họ vào bất cứ lúc nào. Ta không thể nói hết chuyện được nếu ta phải cắt nghĩa cho cận những mánh khoé vì người tình, vì quần áo, công việc nội trợ, vì tính kiêu căng đôi khi cả vấn đề đạo đức nữa. Cận cứ tin vào điều đó đi. Cũng như người quân tử thù ghét cái tầm thường. Nhưng người có tin mình là người quân tử không? Ở Paris, một người quân tử là người im lặng, và từ chối chia sẻ.

Ta không nói về những kẻ cùng cực khốn khổ, những kẻ làm công việc của mình mà không bao giờ được nhận một phần thưởng nào mà ta gọi tên là kẻ hầu hạ của chúa. Chắc hẳn, đó là đức hạnh trong tất cả cái phần tinh tuý nhất của vẻ ngu đần, nhưng đó cũng là sự khốn khổ. Từ đây ta thấy

vẻ nhẵn nhóc của những người nhân hậu nếu như đức chúa trời chỉ đưa cho chúng ta lời nói đùa xét nét mà thiếu đi lời phán quyết cuối cùng.

Vì vậy nếu nhà người muốn giàu có nhanh chóng, cần phải giàu có thực sự hoặc là phải tỏ vẻ như vậy. Để làm giàu, vấn đề là phải đánh những quả lớn; nói một cách khác là lừa đảo. Nếu như trong hàng trăm nghề muốn làm, người gặp mười người đàn ông chớp nhoáng trở nên giàu có thì cả mười tên đều bị công chúng gọi là những tên kẻ cắp. Hãy rút ra bài học cho mình đi, đời là vậy! Điều đó chẳng đẹp hơn gì cái bếp nấu thiêu bốc mùi, nếu đôi bàn tay có bị nhờn bởi sự ăn vụng thì phải biết rửa sạch khi xong việc. Cái đó là một đạo lý trong thời kỳ hiện nay.

Ta nói với người như vậy về thiên hạ, bởi thiên hạ đã dạy ta như thế, ta rất biết điều đó. Cậu cho là ta chê trách nó phải không? Không đâu. Nó luôn luôn như vậy đó. Những nhà đạo đức học chẳng bao giờ thay đổi điều đó cả. Con người là chưa hoàn thiện. Đôi khi có ít hay nhiều những kẻ đạo đức giả và những kẻ khờ khạo nói rằng hãy theo hoặc không theo phong tục. Ta không kết tội sự giàu có là bất lợi cho dân chúng: con người lúc thì ở trên nấc thang cao nhất, lúc xuống dưới đáy của xã hội, lúc lại lơ lửng ở giữa. Họ là hàng nghìn nghìn người như kiểu loài gia súc thượng đẳng sống vô tư lự, đặt mọi chuyện ở trên đỉnh cao, kể cả luật pháp, tôi là một trong số đó. Napoléon đã gặp một vị bộ trưởng tên là Aubry, và người đã gửi ông ta đến các nước thuộc địa. Im lặng nào! Hãy nhìn xem có phải sáng nào cậu cũng thức dậy với tâm trạng như hôm trước không. Trong trường hợp này, ta sẽ đề nghị cậu làm một chuyện mà không ai từ chối cả. Hãy nghe cho rõ nhé. Ta có một ý tưởng. Ý tưởng của ta là sống một cuộc sống như của người tộc trưởng giữa một lãnh địa rộng hàng trăm nghìn mẫu, chẳng hạn như ở vùng Nam Mỹ, ta muốn trở thành người chủ đồn điền, có nô lệ, kiếm được nhiều tiền nhờ đàn bò, thuốc lá, gỗ, sống như một quân vương mà ở đây người ta chưa ý thức được, người ta sống co ro trong một hang đắp bằng thạch cao. Ta sẽ là một nhà thơ vĩ đại. Thơ ca của ta, ta không viết ra chúng mà chúng được thể hiện trong hành động và tình cảm của ta. Và lúc này đây, ta

có khoảng năm mươi nghìn phơ- răng, số tiền ấy sẽ mang lại cho ta khoảng bốn mươi tên nô lệ da đen. Ta cần hai trăm nghìn phơ- răng nữa, vì ta muốn có hai trăm tên nô lệ để thoả mãn cuộc sống vương giả của mình. Bọn nô lệ ấy mà, cậu biết không? Đó là những đứa trẻ con làm theo mệnh lệnh của ông chủ mà chẳng có lấy một tên thanh tra cảnh sát nào đến để hoạnh hoẹ cậu vì sử dụng lao động trẻ con cả. Với khoản tiền đó, trong mười năm ta sẽ có ba hoặc bốn triệu. Nếu ta thành công, không một ai dám hỏi ta: "Mày là ai?" cả. Ta sẽ là ngài Bốn triệu, một công dân của nước Mỹ. Lúc đó ta sẽ năm mươi tuổi. Ta sẽ không còn làm một tên hư hỏng nữa, ta sẽ nghỉ ngơi theo cách của mình. Này! Nếu ta cấp cho cậu một khoản tiền thừa kế trị giá một triệu cậu sẽ cho ta hai trăm nghìn phơ- răng chứ? Hai mươi phần trăm tiền hoa hồng. Được chứ? Có đắt quá không? Rồi cậu sẽ yêu vợ cậu. Một khi đã làm đám cưới, cậu sẽ có nhiều chuyện để lo nghĩ, cậu sẽ cảm thấy buồn bực trong khoảng mười lăm ngày. Rồi đến một đêm, sau vài trò khi, cậu sẽ chìm trong những nụ hôn, hai trăm nghìn quan tiền sẽ có lối thoát vì cậu nói với cô ta: ôi tình yêu của ta! Chuyện khôi hài này xảy ra như cơm bữa với những cặp vợ chồng trẻ. Một người vợ trẻ không biết từ chối khoản tiền chi cho người chồng biết nịnh cô ta đâu. Cậu có tin là cậu sẽ mất rất nhiều tiền không? Không đâu, cậu sẽ tìm cách để kiếm được hai nghìn phơ- răng trong một vụ làm ăn thôi.

Với tiền bạc và trí tuệ của cậu, cậu sẽ kiếm được lượng tài sản nhiều như cậu đã từng ao ước. Trong sáu tháng cậu sẽ đem lại hạnh phúc cho vợ cậu, cho lão già Vautrin này, đây là chưa kể đến gia đình cậu, những người đang sống khổ cực trong mùa đông lạnh lẽo. Cậu đừng ngạc nhiên về những lời ta vừa nói với cậu. Cứ sáu mươi cái đám cưới đẹp để diễn ra ở Paris thì có tới bốn mươi bảy đôi có cuộc thương lượng tiền bạc. Phòng công chứng viên buộc ông...

- Tôi phải làm gì đây? Rastignac nôn nóng hỏi, cắt ngay lời Vaurin.

- Gần như chẳng làm gì cả, gã Vautrin trả lời trong khi để lộ ra niềm vui như kiểu một người đi câu như được con cá cắn câu vậy. Hãy nghe cho rõ đây! Trái tim một cô gái đáng thương, bất hạnh và khốn khổ giống như một miếng xốp khô đang háo hức được yêu, một miếng xốp khô nhanh chóng phồng lên khi nhỏ vào đó một giọt tình cảm. Hãy tán tỉnh một cô nàng trẻ trung đang trong tình cảnh cô đơn, thất vọng và nghèo khổ trong khi cô ta không biết mình sắp sửa được giàu sang. Đây, quả là một điều kỳ diệu, cũng như mua xổ số mà biết chắc là trúng giải độc đắc. Cậu sẽ xây dựng một đám cưới đẹp như mơ mà không gì có thể thay đổi được. Hàng triệu phở - rằng sẽ đến với cô gái trẻ này, cô ấy sẽ ném chúng xuống dưới chân các cậu như thể đó là những viên sỏi vậy "Lấy đi. Bọn yêu quý của tôi! Lấy đi Adolphe! Lấy đi Alfred! Lấy đi Eugène! Cô ấy sẽ nói như thế nếu Adolphe, Alfred hay Eugène đã có thiện ý sẵn lòng hy sinh cho cô ấy. Điều mà tôi chờ đợi bởi những sự hy sinh ấy chính là bán một bộ đồ cũ để tới nhà hàng Cadran- Bleu ăn cùng với cô ta món vỏ bánh mì nhồi nấm, rồi tới nhà hát kịch Ambigu- Comique; đặt chiếc đồng hồ của anh chàng ở hiệu cầm đồ để mang đến cho cô nàng một chiếc khăn san. Tôi không nói với cậu về sự lắt léo của tình yêu cũng như về những chuyện nhảm nhí mà bao phụ nữ vẫn quen thể hiện, đơn cử như việc nhỏ ra vài giọt nước mắt lên trang giấy viết thư để ngầm nói đó là những giọt nước mắt khi mà người ta ở xa họ: cậu đã có vẻ nhận ra đầy đủ cái tiếng lóng của trái tim rồi đấy. Như cậu thấy đấy, Paris như một khu rừng của Tân thế giới, nơi trú ngụ hai mươi loài của các bộ tộc hoang dã, người Illinois, người Huons, sống nhờ vào các chiến lợi phẩm từ các cuộc chiến đấu với các bộ tộc khác, cậu là một tay săn bạc triệu. Để lấy được nó, cậu sử dụng bẫy, ống sáo có lưỡi gà, còi nhử. Có nhiều cách để săn: kẻ này săn của hồi môn, kẻ khác lại săn các loại hối phiếu có giá trị thanh toán; lại có kẻ câu tư tưởng của người khác hoặc ngược lại tự bán những gì mình vốn có. Những kẻ nào trở về với cái túi đầy tiền thì sẽ được xã hội thượng lưu chào mừng, cổ vũ và đón nhận. Chúng ta hãy mang đến sự công bằng cho mảnh đất hiếu khách này. Cậu cũng có một phần trách nhiệm. Nếu những nhà quý tộc cao ngạo trên thế giới từ chối một nhà triệu

phú bị ổi vào hàng ngũ của họ, thì chính Paris sẽ chìa tayra đón nhận, sẽ ăn tối và cụng ly để chúc mừng những chiến công mà hã đã đạtđược.

- Nhưng một cô gái như thế sẽ tìm thấy ở đâu?- Eugène nói.

- Ở ngay gần cậu, phía trước cậu đấy!

- Cô Victorine ư?

- Đúng thế!

- Hả? Thế nào?

- Cô ấy đã yêu cậu, phu nhân Rastignac nhà cậu đấy!

- Cô ấy không có lấy một xu, Eugène ngạc nhiên tiếp lời.

- À! Chúng ta đây đều biết. Chỉ cần hai từ là mọi việc sẽ rõ cả thôi, Vautrin nói. Lão Taillefer là một lão đểu giả vừa giết một người bạn của ông ta trong cuộc cách mạng. Đó là một trong những nhân vật đáng quan tâm nhất của tôi, lão này rất bảo thủ, ông ta là chủ ngân hàng và là hội viên chính của hiệp hội Frédéric Taillefer và Công ty. Ông ta muốn để gia tài của mình cho đứa con trai độc nhất của ông ta. Điều đó sẽ gây thiệt hại cho Victorine. Tôi thì tôi không ưa gì sự bất bình đẳng đó Tôi giống Don Quichotte, tôi thích bảo vệ cái yếu, chống lại cái mạnh. Nếu Chúa bỗng nhiên mang đứa con trai duy nhất của lão ta đi thì lão Taillefer sẽ lại dành mọi của cải cho đứa con gái; có lẽ khi đó, ông ta sẽ rất muốn nhường quyền thừa kế cho bất kỳ ai, thậm chí cả những con vật ngu si trong thiên nhiên ấy chứ. Thực ra, ông ta không thể có con được nữa, tôi biết thế. Victorine dịu dàng và tốt bụng, cô ấy sẽ sớm chiếm được tình cảm của ông bố và làm ông ta phải quay như một con quay bằng sợi dây tình cảm! Cô ta có cảm tình với cậu và cậu sẽ lấy cô ấy. Tôi, tôi sẽ đảm nhiệm vai trò của thiên sứ, tôi sẽ mang đến những điều tốt lành của Chúa. Tôi có một anh bạn mà tôi rất quý, anh này đã từng là đại tá quân đội xứ Loire nay mới được đảm nhiệm việc

bảo vệ hoàng gia. Anh ấy lắng nghe những ý kiến của tôi, rồi tự cho mình là người tuyệt đối trung thành với nền quân chủ bảo hoàng. Đó không phải là một trong những kẻ ngu xuẩn giữ khư khư ý kiến đâu. Nếu tôi còn một lời khuyên dành cho cậu, thiên thần của tôi, thì đó chính là đừng giữ mãi ý kiến của mình mà hãy nói ra. Khi ai đó muốn có những ý kiến ấy thì hãy bán cho họ. Một người đàn ông huênh hoang rằng chàng ta không bao giờ thay đổi ý kiến và luôn đi theo lẽ phải thì luôn là một kẻ ngu ngốc tin vào sự chắc chắn của mọi việc. Không có nguyên nhân, chỉ có sự kiện; không có luật pháp, chỉ có hoàn cảnh. Người cầm quyền sẽ kết hợp những hoàn cảnh với những sự kiện để viện dẫn chúng. Nếu luật pháp chặt chẽ thì nhân dân chẳng phải yêu cầu thay đổi luật liên tục như là người ta thay áo. Một người ít giúp ích cho nước Pháp nhất, lại là một kẻ được tôn trọng và ngưỡng mộ, nhưng bất quá hẳn chỉ đáng đem bày trong cái trạm bảo dưỡng giữa đám máy móc cũ rì. Trong khi đó một hoàng thân bị ném đá, khắc nhõ vào mặt khi ông này có ý chê bai nhân loại và ngăn cản việc phân chia nước Pháp tại hội nghị Vienne, đáng lẽ được nhận vòng hoa thì lại bị ném vào vũng bùn. Trên toàn quốc gia, người đàn ông không còn tuyệt đối cống hiến như trước nữa. Ai ít phục vụ cho nước Pháp là một biểu hiện đáng tôn trọng và luôn có được sự ngưỡng mộ, trong các trạm bảo dưỡng, cách tốt nhất để bảo vệ các máy móc là dán cho chúng một nhãn hiệu mang tên La Fayette; trong khi đó vị hoàng tử của chúng ta đã bị mỗi người ném cho một hòn đá vào mặt khi có ý chê bai nhân loại và ngăn cản việc phân chia lại nước Pháp tại hội nghị Vienne: họ phải cho ra ngoài lề, họ phải ném ngài vào ô nhục. Ô! Tôi biết những việc làm đó. Tôi, tôi có những bí mật rất riêng của những người đàn ông! Thế là đủ. Tôi sẽ có một ý kiến không gì lay chuyển được khi nào tôi bắt gặp bác ái đầu cùng đồng tình về việc sử dụng và tôi sẽ phải chờ lâu đấy! Người ta không hề thấy trong một phiên tòa nào mà ba vị quan tòa lại có chung ý kiến về một điều luật. Tôi trở về với gã bạn của tôi. Tôi sẽ cầu Chúa xin ngài tha tội nếu như tôi xưng tội với ngài về những điều đó. Chỉ một câu của bố trẻ Vautrin, gã ấy sẽ lập tức xử cậu con trai vì cái tội đã không gửi tiền, dù chỉ 100 xu cho cô em gái nghèo khổ của hắn... và thế... - Đến đây ông Vautrin đứng bật dậy, làm những động tác để bảo vệ con chiên

của mình với uy quyền của một người cha xứ. - Và thế là mọi việc sẽ ổn
thoả! Gã nói thêm.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 11

- Thật kinh khủng. Eugène nói, ông muốn đùa đấy à, ông Vautrin?

- Nào, nào, bình tĩnh - người đàn ông đó lại tiếp tục - đừng trẻ con thế. Tuy nhiên, nếu điều đó có thể làm cậu thích thì cậu có thể bán những thông tin ấy đi! Cậu mang đi! Cậu hãy nói rằng, tôi là một người thô lỗ, đểu giả, một tên trộm cắp nhưng đừng gọi tôi là kẻ lừa đảo hay gián điệp! Nào hãy nói đi, hãy buông ra tất cả những lời lẽ của cậu! Tôi sẽ cảm thông cho cậu, ở tuổi của cậu thì điều ấy cũng tự nhiên thôi! Tôi cũng đã từng như thế. Chỉ có điều, hãy suy nghĩ lại. Vài ngày nữa, cậu sẽ bước chân đến nhà các quý bà xinh đẹp để ve vãn họ và cậu sẽ được tiền. Cậu hẳn đã nghĩ tới điều đó. Bởi, cậu sẽ thành công như thế nào nếu cậu không nhờ vào tình yêu của cậu? Chàng sinh viên yêu quý của tôi, cậu chẳng cần ý thức được đạo đức có hay không có. Người ta nói chúng ta phải đền tội cho những lỗi lầm của mình. Còn một điều thật dễ thương nữa là người ta lấy việc làm nhân đạo, có đạo đức để biện minh cho một tội ác. Quyển rũ một phụ nữ để có thể tiến thân, gieo rắc sự chia rẽ giữa những đứa con trong gia đình, tất cả những hành động bỉ ổi ấy cuối cùng sẽ được thiêu cháy hay nói cách khác, được dùng vào mục đích mua vui hoặc cho lợi ích cá nhân, cậu có tin rằng, đó là hành động của đức tin, của hy vọng và của lòng bác ái? Vì sao chỉ có hai tháng tù với một vị công tử trong nửa đêm đã tước đi nửa gia tài của một đứa trẻ, còn tại sao một kẻ nghèo khổ lại trở thành tội phạm khổ sai vì ăn cắp một tờ một nghìn phơ- rãng với những tình tiết tăng tội? Đây là luật pháp của cậu đấy! Đó không phải là luật vì nó quá phi lý. Kẻ giết người đã trở thành một kẻ tôn xưng giám mục: tất cả tội ác sẽ lùi vào bóng tối. Giữ việc tôi đề nghị cậu và việc cậu định làm, hãy cân nhắc. Hãy bỏ qua con người và hãy nhìn tấm lưới xem qua đó người ta có lọt ra khỏi Bộ luật

được không. Bí mật của những tài sản lớn không có nguyên nhân rõ rệt chính là một tội ác đã được quên đi bởi lẽ nó không để lại dấu vết gì.

- Nào, thưa ông, tôi không muốn nghe thêm về điều đó nữa, ông sẽ khiến tôi nghi ngờ về chính mình mất. Vào thời gian này tình cảm là toàn bộ sự nhận biết của tôi.

- Tùy ý cậu, chàng trai đáng mến. Tôi đặt nhiều niềm tin ở cậu, Vautrin nói, tôi sẽ không nói nữa. Tuy vậy, còn một lời cuối. Ông ta nhìn xoáy sâu vào chàng sinh viên: Cậu đang nắm bí mật của tôi.

- Một thanh niên khi biết khước từ hẳn sẽ biết cách quên nó đi.

- Cậu cũng đã nói câu ấy rồi, và nó khiến tôi hài lòng. Ngoài ra cậu thấy đấy, cậu vẫn còn một chút do dự. Nên nhớ điều mà tôi muốn làm cho cậu. Tôi cho cậu mười lăm ngày đấy. Cậu phải quyết định đi.

- Quả là một người đàn ông có cái đầu sắt đá!

Rastignac nhủ thầm khi nhìn Vautrin và lẳng lặng ra đi với cái gậy trong tay. Ông ta đã nói với mình một cách trắng trợn điều mà bà Beauséant đã ẩn ý nói với mình. Ông ta đã xé nát trái tim mình với những chiếc móng vuốt cứng như sắt. Tại sao mình lại muốn đến nhà quý bà Nucingen? Ông ta đã đoán ra ý định của mình ngay khi mình vừa nghĩ ra nó. Bằng vài lời, ông ta đã phơi bày nhiều điều về phẩm hạnh hơn tất cả những gì mà trước đây mình từng nghe từng đọc. Nếu nhân phẩm không chấp nhận sự hèn nhát nào thì hóa ra mình đã ăn cắp của người thân sao? Chàng vừa nói thầm vừa ném cái túi lên bàn. Chàng ngồi xuống, và thừ người ra trong một vẻ đăm chiêu kỳ lạ. - Tôi! Trời! Tất cả mọi người tin vào đạo đức nhưng ai đại diện cho đạo đức? Những dân tộc đã có tỵ do để tôn sùng; nhưng nơi đâu trên trái đất có một dân tộc tự do? Thời thanh xuân của mình vẫn còn xanh trong như bầu trời không một gợn mây, mong muốn được trở nên vĩ đại và giàu có, thế mà phải dối trá, phục tùng, luồn cúi, gânggượng, nịnh bợ, che giấu ư? Vì

thế mà chấp nhận tự trở thành đầy tớ của những kẻ dối trá, xu nịnh và luôn cúi ư?

Trước khi trở thành đồng bọn của chúng thì phải phục tùng chúng. Thật lắm lẠc. Không. Mình muốn làm công việc thanh cao, trong sạch; mình muốn làm việc cả ngày lẫn đêm, chỉ để tạo ra cơ đồ bằng chính nghề nghiệp của mình. Đó sẽ là cách tạo lập cơ nghiệp chậm chạp nhất, nhưng mỗi ngày, đầu mình sẽ được đặt trên chiếc gối mà không mảy may một ý xấu xa nào. Có gì đẹp hơn là lẶng ngẫm cuộc đời mình và thấy nó thanh khiết như một bông hoa bách hợp? Mình và cuộc đời mình như thế là chàng trai trẻ và vị hôn thê tương lai. Vautrin đã giúp mình thấy được điều gì sẽ đến sau 10 năm... Quý thật! Cái đầu của mình đã lẶc mất rồi. Mình không muốn nghĩ tới điều gì nữa, trái tim mình sẽ biết đi đúng hướng.

Giọng nói của Sylvie đã kéo Eugène ra khỏi cơn mộng mị, cô ta bảo bác thợ may đã tới. Chàng bèn xuống gặp bác ta với hai túi bạc trên tay. Khi thử vận những trang phục cho buổi chiều, chàng mặc lại bộ trang phục mới đã mặc buổi sáng, bộ trang phục ấy đã biến đổi hoàn toàn chàng. - Tôi, tôi có giá trị lắm đấy ngài Trailles, chàng ta tự nhủ. Cuối cùng tôi cũng có vé của một người đàn ông lịch lãm.

- Này cậu, lão Goriot nói khi bước vào nhà Eugène, cậu đã hỏi tôi có đúng là tôi biết những ngôi nhà mà bà Nucingen hay đến phải không?

- Vâng, đúng vậy.

- Thế hả! Quý bà ấy sẽ tới buổi khiêu vũ của ngài thống chế Carigliano. Nếu cậu có thể tới đó, cậu hãy nói cho tôi xem có phải hai cô con gái của tôi đang rất hạnh phúc hay không, chúng ăn mặc như thế nào, vậy thôi.

- Làm sao lão biết những điều đó, lão Goriot của tôi?

- Người hầu phòng ở đó đã cho tôi biết. Eugène giúp lão ngồi xuống bên cạnh lò sưởi của mình. Nhờ Thérèse và Costance mà tôi biết tất cả những gì

chúng làm. Ông lão lấy lại vẻ vui mừng, lão giống như một người trẻ tuổi đang yêu hạnh phúc vì một mưu mẹo để có thể giúp lão gặp gỡ với tình nhân của mình mà không bị nghi ngờ gì cả. - Cậu sẽ thấy chúng, cậu ạ! Lão nói một cách tự nhiên, bộc lộ một mong muốn đơn giản.

- Tôi không biết nữa, Eugène trả lời. Tôi sẽ đến nhà bà Beauséant để nhờ bà ấy xem bà ấy có thể giới thiệu tôi với vị phu nhân của thống chế trong buổi khiêu vũ đó hay không.

Eugène đã nghĩ tới một niềm vui sâu xa của mình với vị tử tước phu nhân khi chàng xuất hiện với bộ quần áo mới, thật sự nó đã giúp chàng ta trở nên sang trọng. Cái mà những nhà tư tưởng học gọi là những bi kịch của trái tim con người cũng chỉ là những ý nghĩ chán nản, thất vọng, những hành động không tự nguyện, chỉ vì lợi ích cá nhân. Những sự đột biến ấy, chủ đề của bao sự khiêu nại, sự thay đổi bất ngờ là những sự tính toán được thực hiện nhằm mục đích mua vui của chúng ta.

Cảm thấy đã mặc đẹp, đi găng vừa vặn, đôi ủng phù hợp, Rastignac đã quên mất sự hoàn thiện nhân cách cho mình. Những người trẻ tuổi không dám tự chất vấn mình, khi họ rơi vào sự bất công, trong khi người đứng tuổi lại ý thức được điều đó. Chính điều đó làm nên toàn bộ sự khác biệt giữa hai thế hệ sống. Thế mà hai người hàng xóm Eugène và lão Goriot, từ lúc nào đã trở thành bạn tốt. Tình bạn thiêng liêng của họ được xây dựng trên cơ sở tâm lý đối lập hẳn với thứ tình cảm giữa Vautrin và chàng sinh viên. Nhà triết gia mạnh dạn nào đã từng phê phán những thứ tình cảm xấu xa của chúng ta sẽ không ngại ngừng mà cho rằng đó là những biểu hiện của các loài động vật. Liệu có một nhà xem tướng nào có thể đoán được một con chó sẽ phản hồi lại một người lạ như thế nào khi chưa biết người này có quý nó hay không? Người ta khi cảm thấy được yêu mến, những tình cảm được in dấu vào mọi thứ và trải vào không gian. Một lá thư là một tâm hồn, là nơi phản ánh chân thực nhất những tâm tư tình cảm mà những con người thông minh rất hay để ý đến và xem đó như là một báu vật của tình yêu.

Lão Goriot, người luôn để tình cảm vượt ra khỏi ý chí, đã được soi sáng bởi lòng trắc ẩn, sự cảm thông mà chàng sinh viên trẻ tuổi đã dành cho mình. Tuy thế, sự gắn kết vừa mới được hình thành ấy vẫn chưa dẫn tới một sự trao gửi tâm sự nào. Nếu Eugène tỏ ý muốn gặp quý bà Nucingen, thì đó không phải là vì chàng tin tưởng vào lão để được lão dẫn đến nhà cô ta; mà là chàng tính đến việc qua ông lão biết thêm được nhiều thông tin có lợi cho mình. Và lão Goriot đã nói nhiều về hai cô con gái cưng:

- Chàng trai yêu quý của tôi, lão nói với chàng vào ngày hôm sau, làm thế nào mà cậu có thể tin rằng bà Restaud giận cậu khi cậu nhắc tên tôi? Hai cô con gái của tôi rất yêu quý tôi. Tôi là một người cha hạnh phúc. Duy chỉ có hai thằng con rể của tôi là cư xử tệ với tôi. Tôi không muốn làm đau lòng những đứa con yêu quý chỉ vì những bất hoà của tôi với chồng của chúng, và tôi thích bí mật nhìn ngắm chúng. Điều bí ẩn này đã mang đến cho tôi hàng ngàn nỗi sướng vui mà những người cha khác không hiểu được bởi họ có thể gặp con gái họ khi nào họ muốn. Tôi, tôi không thể làm được điều đó, cậu hiểu được không? Thế là khi nào đẹp trời, tôi sẽ đến quảng trường Champs-Élysées, sau khi đã hỏi các bà hầu phòng xem là các cô con gái của tôi có đi dạo hay không. Tôi đợi chúng ở lối đi nhỏ, trái tim tôi đập mạnh khi những chiếc xe của chúng đến, tôi ngắm nhìn chúng trong các bộ trang phục, chúng đi ngang qua và ném cho tôi một nụ cười ý nhị làm sáng rực cả không gian quanh tôi như thể có những tia nắng ấm áp soi rọi vào. Và tôi ở lại để ngắm chúng lúc chúng trở về. Tôi vẫn còn có thể nhìn ngắm chúng! Những lần đi chơi làm cho con gái tôi trở về với khuôn mặt hồng hào rạng rỡ hạnh phúc. Tôi nghe thấy những lá bàn tán xung quanh: "Thật là một phụ nữ xinh đẹp.". Điều đó đem lại cho tôi niềm hân hoan. Đó chẳng phải là giọt máu của tôi đó sao? Tôi yêu những con ngựa chúng cưỡi. Tôi mong muốn được là chú chó nhỏ được chúng ôm vào lòng. Tôi sống vì niềm vui của các con gái. Mỗi người có một cách để yêu thương, cách của tôi không gây phiền lụy cho ai. Tại sao mọi người lại bận lòng tới tôi? Tôi hạnh phúc với cách của riêng mình. Luật pháp nào chống lại tôi khi tôi muốn nhìn các con tôi ra khỏi nhà để đi khiêu vũ vào buổi tối? Đáng buồn biết bao nếu tôi

đến muộn, và người ta sẽ nói với tôi: Bà ấy đã đi rồi. Có một buổi tối tôi đã chờ tới tận ba giờ sáng để được nhìn ngắm Nasie, mà đã hai ngày rồi tôi chưa trông thấy. Khi được nhìn thấy nó tôi suýt ngất vì vui sướng. Tôi chỉ cần nói chuyện của tôi thôi thì cậu cũng đã hiểu rằng các cô con gái của tôi tốt đến độ nào. Chúng muốn làm vui lòng tôi bằng đủ các loại quà tặng; tôi đã ngăn chúng, tôi nói: "Hãy giữ tiền của các con. Các con muốn ta làm gì với chúng đây? Ta chẳng cần gì cả!". Quả thực, chàng trai yêu quý của ta, ta là gì chứ? Một người đã chết mà tâm hồn còn lang vãng khắp những nơi nào mà các con ta đến. Khi nào cậu đã gặp quý bà Nucingen, cậu nhớ nói cho tôi biết xem cậu thích ai hơn trong hai đứa nó nhé, lão nói sau một lúc im lặng khi nhìn Eugène chuẩn bị đi dạo tại Tuileries trong lúc chờ đợi đến giờ được gặp bà Beauséant.

Cuộc dạo chơi này sẽ mở ra nhiều điều tốt đẹp cho chàng sinh viên. Một vài phụ nữ sẽ để ý đến chàng. Chàng quá điển trai, quá trẻ và có sự lịch lãm của người đàn ông thời nay. Cảm nhận được mình đang là đối tượng của một sự chú ý gần như là ngưỡng mộ, chàng chẳng hề nghĩ đến các em của mình cũng như tới bà dì đã rời bỏ, kể cả đến sự ghê tởm về nhân phẩm của mình. Chàng đã thấy một con quý đi ngang qua trên đầu mà thật dễ dàng để nhầm lẫn với một thiên thần, tên quý này với đôi cánh hồng sắc đã rắc những viên hồng ngọc, buông những tấm màn vàng của nó vào trước cửa của dinh thự, khoác bộ xiêm y đỏ cho các phụ nữ đang mơ ước đến một vinh hoa, phủ hào quang lên vàng vốn có nguồn gốc thô sơ; chàng đã nghe theo lời của cái danh vọng hảo huyền ấy mà những viên hồng ngọc giả làm cho chúng ta tưởng đâu là một biểu tượng của quyền lực. Lời nói của Vautrin, dù cho nó có tệ đến thế nào thì vẫn trú ngụ trong trái tim chàng như trong ký ức của một trinh nữ, luôn khắc sâu hình ảnh mũ chủ lâu xanh khi mũ nói với cô này: "Vàng và tình yêu đều dồi dào." Sau khi đi dạo đã thấm mệt, đến khoảng năm giờ, Eugène có mặt tại nhà của bà Beauséant, chàng nhận được ở đó một cú sốc tâm lý khủng khiếp mà thường những chàng trai trẻ lại không đủ dũng khí để chống chọi với nó. Trước đây, chàng đã thấy bà tử tước với

đầy đủ vẻ taonhã, lịch thiệp cùng một sự ban ơn ngọt ngào được tạo ra bởi nền giáo dục quý tộc và rất hoàn mỹ nếu được xuất phát từ trái tim.

Khi chàng vào trong nhà, bà Beauséant đã có một cử chỉ lạnh nhạt và nói với chàng bằng một giọng cộc cằn:

- Cậu Rastignac, tôi không thể gặp cậu lúc này, cho dù có thể nào đi nữa, tôi còn phải thương lượng...

Đối với một người biết quan sát và phán đoán và Rastignac đã nhanh chóng trở nên người như thế thì câu nói ấy, cử chỉ, ánh mắt, sự uốn giọng gây mang tính cách và của thói quen giữ đặc quyền. Chàng nhận ra bàn tay sắt dưới đôi găng nhung, bản tính ích kỷ dưới những kiểu cách: như bản chất của gỗ được che đậy bằng lớp sơn bóng láng. Eugène hình dung thấy chữ "ta là vua" hiện ra trên trán của kẻ chí tôn và nét mặt vinh quang của gã quý tộc hạng thấp. Eugène quên ngay giọng nói cộc cằn lúc nãy một cách dễ dàng vì tin vào sự thanh cao của quý bà. Chàng đã ký một hiệp ước tốt đẹp gắn liền với một ân nhân bất khả kháng, điều khoản dành cho hai trái tim vĩ đại ấy là một sự bình đẳng. Sự quảng đại đã gắn kết hai cơ thể sống vào làm một, là một sự đam mê thần diệu vừa không thể hiểu hết được vừa hiểm hoi như một tình yêu thực thụ. Cả hai đều là sự lãng phí của tâm hồn cao đẹp. Rastignac muốn tới buổi khiêu vũ của bà công tước Carigliano, và chàng không thể vì lí do gì mà không đến được nơi ấy.

- Thưa bà, chàng nói bằng một giọng xúc động, nếu vấn đề không quan trọng, tôi không đến để quấy rầy bà. Xin bà hãy mở tấm lòng rộng lượng lịch thiệp vốn có để cho phép tôi được gặp bà sau, tôi sẽ chờ.

- Thôi được. Hãy đến dùng bữa tối với tôi, bà ta nói với giọng có vẻ hơi ân hận: bởi người phụ nữ này thực sự tốt như một nữ quý tộc vốn thế.

Mặc dù rất cảm động bởi sự bất ngờ đó, Eugène tự nhủ trong khi quay trở ra: "Hãy nhún nhin, chịu đựng tất cả. Rồi sẽ ra sao đây nếu một thời gian

sau người phụ nữ tốt nhất quên đi lời hứa của tình thân hữu để quảng cáo ở đó như một cái giày cũ? Vậy ai có phận người ấy ư? Thật sự thì nhà bà tacũng chẳng phải là một cửa hàng và quả là mình đã nhầm vì đã cần bà ta. Như Vautrin nói, cần phải tàn nhẫn."

Suy nghĩ cay đắng của chàng sinh viên sớm bị tiêu tan bởi sự hài lòng, chàng tự hứa sẽ đến dùng bữa tối ở nhà bà tử tước. Định mệnh với những biến cố nhỏ trong cuộc đời đã góp phần đẩy chàng vào con đường mà ở đó sự soi mói của những nữ quái thần dán trên tường nhà Vauquer cứ đeo bám, như trên chiến trường, chàng giết để không bị giết, lừa để không bị lừa; ở đó chàng luôn phải đứng ở ngưỡng cửa của ý thức chí và, trái tim của mình. Chàng phải đeo mặt nạ, tự đóng vai người đàn ông ở Lacédémone, cao thượng và hiếu chiến nắm lấy vận mệnh của mình để không bị phát hiện, để đạt được quyền lợi.

Khi chàng lại trở lại nhà bà tử tước, chàng đã thấy bà ta đối với chàng đầy vẻ nhân ái và ân cần. Cả hai bước vào phòng ăn, một căn phòng sang trọng với bộ bàn ghế xếp thời phục hưng bóng nhoáng, ở đó ngài tử tước đang đợi phu nhân của mình. Và ai cũng biết rằng căn phòng này được xếp vào loại hàng xa xỉ nhất. Ngài Beauséant có vẻ giống với nhiều kẻ chán ngắt không còn niềm vui nào khác hơn là những thú vui rẻ tiền; thực ra ông ta là một tên phát xít của đế chế Louis 18 và của công tước Escars. Vậy thì chiếc bàn của ông ta còn được tăng đôi giá trị, sự sang trọng của vẻ bề ngoài và chất liệu bên trong. Đôi mắt của Eugène không còn cử động được nữa, như khi chàng đóng kịch vì lần đầu tiên chàng ăn tối trong số những ngôi nhà sang trọng do những người giàu có thừa kế cho nhau. Bây giờ người ta đã không còn dùng bữa đêm sau các buổi khiêu vũ đã tồn tại từ thời đế chế, vì thời ấy các vị tướng lĩnh thường lấy lại sức chuẩn bị cho cuộc chiến đang chờ họ cả bên ngoài lẫn bên trong. Eugène còn chưa được tham dự những buổi vũ hội ấy. Sự tự tin tác động đến chàng một cách siêu phàm, đến độ chàng đã bắt đầu dùng bữa, ngăn để không ngạc nhiên một cách ngớ ngẩn. Nhưng bằng cách nhìn những đồ ăn bằng bạc được chạm khắc và hàng

ngàn mét cầu kỳ của một chiếc bàn lộng lẫy, bằng cách ngưỡng vọng cho lần đầu tiên được một sự phục vụ không một tiếng động, thật khó với một anh chàng giàu trí tưởng tượng để không thích cuộc sống luôn luôn phong nhã này hơn là cuộc sống nghèo túng mà chàng muốn dứt cháy. Ý nghĩ ấy đã làm chàng thoáng nghĩ tới căn phòng chung cư của mình ban sáng. Chàng đã ghé tởm nó đến độ mà chàng thề rời bỏ nó vào tháng giêng, cũng là ở trong một ngôi nhà sạch đẹp để lánh xa Vautrin mà chàng cảm thấy như một gánh nặng trên vai. Nếu người ta vừa nghĩ tới hàng ngàn hình thức tham nhũng đang diễn ra ở Paris, được công bố hay rơi vào quên lãng, một người đàn ông thông minh sẽ tự hỏi rằng: đâu là sai lệch của nhà nước khi đặt những ngôi trường, những con người trẻ tuổi vào đây? Những người phụ nữ được tôn trọng như thế nào? Tại sao những người đổi tiền không bao giờ bị mất một tí nào mà họ hay phô trương từ những bát vàng của mình? Nhưng ngay cả khi người ta ít nghĩ đến những tội ác điển hình do một thanh niên gây nên thì liệu rằng người ta có còn tôn trọng nữ không những kẻ Tantalès đã kiên trì chiến đấu chống lại họ? Nếu được miêu tả cuộc chiến giữa chàng và Paris, chàng sinh viên nghèo sẽ cung cấp cho chúng ta một trong những chủ đề bi hài nhất của nền văn minh hiện đại. Bà Beauséant lãnh đạm nhìn Eugène như để giục chàng nói, chàng chẳng muốn nói gì khi có mặt ngài tử tước.

- Anh có thể đưa em tới chỗ những người Ý tối nay không? Tử tước phu nhân hỏi chồng.

- Anh rất vui khi được phục tùng em, ông ta trả lời vợ với một vẻ ân cần, lịch lãm như là để chế giễu sự có mặt của Eugène, nhưng anh sẽ phải tiếp người của nhà Variétés.

- Vợ của ông ta chứ gì, nàng tự nói.

- Thế Ajuda không đi với em tối nay sao? tử tước hỏi.

- Không ạ! Bà ta nhả nhó trả lời.

- Ô! Nếu em thực sự cần một người đi cùng thì hãy đi với ngài Rastignac này cũng được chứ sao.

Bà tử tước nhìn Eugène mỉm cười.

- Điều đó sẽ làm phiền cho cậu, bà ta nói.

- Người Pháp thích mạo hiểm bởi họ tìm thấy trong đó niềm vinh quang, ngài Chateaubriand đã nói thế - Rastignac trả lời bằng cử chỉ gập người xuống.

Một lát sau, chàng được đi cùng bà Beauséant tới nhà há thiện đại trên một chiếc xe ngựa hai chỗ ngồi và bị hút vào cảnh bài trí của nhà hát, chàng càng hiểu rõ hơn vì sao các bà tử tước mang theo ống nhòm, các bà ấy ăn mặc thật là đẹp, chàng bay bổng từ sự quyến rũ này đến sự quyến rũ khác.

- Cậu có điều gì để nói với tôi - bà Beauséant hỏi. À này, quý bà Nucingen ngồi cách chúng ta ba ô. Chị gái cô ấy và ngài Trailles thì ở ô bên cạnh.

Vừa nói, bà tử tước vừa nhìn ô có cô Rochefide và không thấy có ngài d'Ajuda ở đó, vẻ mặt bà trở nên tươi sáng lạ thường.

- Cô ấy thật đẹp, Eugène nói sau khi đã nhìn bà Nucingen.

- Cô ấy có đôi lông mi vàng ệch ra ấy mà!

- Phải, nhưng dáng dấp mảnh dẻ của cô ấy mới tuyệt làm sao.

- Thật chẳng cân đối chút nào.

- Nhưng đôi mắt thì tuyệt đẹp!

- Cô ta có khuôn mặt dài ngoẵng.

- Nhưng đây mới là nét đặc biệt.

- Hãy xem cách cô ấy nâng ống nhòm kia. Mọi cử động của cô ta giống hệt như lão Goriot. - bà tử tước nói làm Eugène vô cùng ngạc nhiên.

Thực tế, bà Beauséant đã nhòm trộm căn phòng và luôn chú ý tới bà Nucingen, tuy nhiên lại giả vờ như không làm gì cả. Tất cả đẹp một cách tao nhã. Delphin de Nucingen ít chú ý tới người họ hàng trẻ đẹp và lịch lãm của bà Beauséant, trong khi chàng thì chỉ nhìn mỗi nàng.

- Nếu cậu cứ tiếp tục nhìn cô ấy như nam châm như thế thì cậu sẽ gây tai tiếng đấy, cậu Rastignac. Cậu sẽ chẳng đạt được gì đâu nếu cậu bị rơi vào sự đàm tiếu của mọi người.

- Người họ hàng quý mến của tôi, Eugène nói, bà đã bảo vệ tôi thật tốt, nếu bà muốn hoàn thành công việc ấy của bà, tôi chỉ yêu cầu bà là hãy cho tôi được nhờ vả bà đôi chút. Điều ấy sẽ đem lại một chút phiền hà cho bà nhưng lại là lợi ích lớn cho tôi, tôi đã thỉnh cầu bà như thế đấy. Đó, tôi đã bắt đầu ngây ngất rồi đó.

- Đã ư?

- Vâng.

- Người phụ nữ đó?

- Vậy những nguyện vọng của tôi đã được nghe thấy ở đâu khác rồi ư? Chàng nói bằng cách chiếu cặp mắt vào người họ hàng. Bà công tước Carigliano đã gắn bó với bà công tước Berry, chàng lại tiếp tục sau một hồi ngừng lại, xin phu nhân hãy gặp bà ấy, hãy nhân từ mà giới thiệu tôi tại nhà bà ấy và dẫn tôi đến buổi khiêu vũ mà bà ấy tổ chức vào thứ hai. Tôi sẽ gặp bà Nucingen ở đó, và tôi sẽ vào cuộc.

- Sẵn lòng, bà ta nói. Nếu cậu cảm thấy đã thích thú cô ấy. Công việc của trái tim cậu sẽ tiến triển tốt đẹp. Kia là Marsay ở ô của quận chúa Galathionne. Bà Nucingen đang có điều khổ tâm mà bà ta tự chuốc lấy. Chẳng có thời kỳ nào tốt hơn lúc này để tiếp cận với một phụ nữ nhất là một phụ nữ có chồng là chủ ngân hàng. Những quý cô xứ Chaussée - d'Antin thích mọi sự trảnhu.

- Vậy bà sẽ làm gì trong trường hợp ấy, theo bà?

- Tôi à, ta âm thầm chịu đựng.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 12

Đúng lúc đó, ngài hầu tước d'Ajuda xuất hiện trong ô của bà Beauséant.

- Tôi đã làm vội vàng công việc chỉ để đến gặp lại bà, ôngta nói, tôi muốn nói với bà rằng đó không phải là một sự hy sinh.

Sự hân hoan hiển diện trên khuôn mặt của bà tử tước báo choEugène nhận biết rằng đây là dấu hiệu của một tình yêu đích thực và để khôngtrộn lẫn cử chỉ ấy với những điệu bộ nhõng nhẽo của các gái điếm ở Paris. Chàng ngưỡng mộngười họ hàng của mình và im lặng thờ dài khi nhường chỗ cho ngài d'Ajuda. "Ngườiiphụ nữ đang yêu trông mới thanh cao và sang trọng biết bao, chàng tự nhủ. Thêmà gã lại say mê con bé khác. Sao người ta có thể làm thế được nhỉ?"

Chàng cảm thấy trái tim mình có một niềm đam mê trẻ thơ.Chàng muốn chạy với đôi chân của bà Beauséant, chàng mong ước có được quyền lựccủa quỷ thần để mang bà ta vào trong trái tim mình, như một con đại bàng tha từthảo nguyên vào trong tổ của nó một chú dê non trắng vẫn còn đang bú sữa. Chàngđã hạ mình vì ở trong bảo tàng sắc đẹp vĩ đại này không có bảng chú thích, không người hướng dẫn cho chàng. "Có một người thầy và một địa vị khá vươnggiả, chàng tự nhủ, đó chính là dấu hiệu của quyền lực!" Và, chàng nhìn bàNucingen như một kẻ bị lãng mạ đang nhìn kẻ thù của mình. Nữ nam tước quay lạiphía chàng để ý tứ gửi tới chàng ngàn lời cảm tạ bằng cái nháy mắt. Hành độngđầu tiên đã được hoàn thành.

- Ngài rất quen bà Nucingen và có thể giới thiệu ngàiRastignac với bà ấy chứ? bà Beauséant nói với ngài hầu tước d'Ajuda.

- Hẳn là cô ấy rất lấy làm hài lòng được gặp ngài, ngài hầutước nói.

Anh chàng người Bồ Đào Nha điển trai đã đứng dậy, cầm tay

chàng sinh viên và chỉ trong nháy mắt đã thấy cả hai ở ngay cạnh bà Nucingen.

- Bà nam tước, ngài hầu tước nói, tôi vinh hạnh được giới thiệu với bà ngài kỹ sư Eugène de Rastignac, một người họ hàng của bà tử tước Beauséant. Bà đã gây ấn tượng mãnh liệt cho ngài đây và tôi thấy rất vui sướng khi để ngài tiếp cận với người mà ngài ái mộ.

Những lời lẽ đó được nói với một giọng mang vẻ chế nhạo nhưng xuất phát từ mồm của ngài d'Ajuda nên chẳng phụ nữ nào phật lòng. Bà Nucingen cười và tặng cho Eugène chỗ của chồng bà vừa bước ra ngoài.

- Tôi không dám cả gan đề nghị ngài ở lại gần tôi thưa ngài, nàng nói với chàng. Khi người ta có vinh hạnh được ở bên cạnh bà Beauséant thì thường người ta sẽ ở lại đó.

- Nhưng, Eugène nói với nàng bằng giọng trầm, thưa bà, tôi cho là nếu tôi muốn làm hài lòng người họ hàng của tôi, tôi sẽ ở gần bà. Trước khi ngài hầu tước tới, chúng tôi đã nói chuyện về bà và về sự thanh nhã của toàn bộ con người bà, chàng nói cao giọng.

Ngài d'Ajuda rút lui.

- Thực sự, thưa ngài, bà nam tước nói, ngài sẽ ở lại với tôi ư? Vậy thì chúng ta sẽ làm quen, chị Restaud đã đem đến cho tôi niềm mong muốn mãnh liệt nhất được gặp ngài.

- Vậy thì bà ấy thật dối trá, bà ấy đã chặn tôi ở cửa nhà của bà.

- Sao cơ?

- Thưa bà, tôi có trách nhiệm phải nói lý do với bà, nhưng tôi rất cần bà lượng thứ khi gửi gắm bà một điều bí mật như thế. Tôi là hàng xóm của cha bà. Tôi không hay biết bà Restaud là con gái ông. Tôi đã thiếu cẩn trọng khi nói to điều này một cách vô ý và tôi đã khiến chị gái bà cùng với chồng bà ấy tức giận. Bà không thể tin được bà công tước Langeais và người họ hàng của tôi đã thấy sự từ bỏ của con cái đó xấu xa đến bao nhiêu. Tôi đã kể cho họ tình cảnh của ông ấy và họ đã cười như những kẻ điên. Tôi so sánh giữa bà với chị bà, bà Beauséant đã nói với tôi bằng những lời rất tốt và bảo tôi bà đã đối xử tuyệt vời với người hàng xóm của tôi biết bao, với ông Goriot ấy. Thực tế thì thế nào, bà không thể không tôn thờ ông ấy? Ông ấy vô cùng yêu quý bà đến nỗi mà tôi đã phải ghen tức cơ đấy. Chúng tôi đã nói về bà sáng nay trong vòng hai giờ. Rồi, tất cả toàn là những điều mà cha bà đã kể cho tôi, chiều nay trong khi ăn tối với chị họ tôi, tôi đã nói với chị ấy rằng chị không thể đẹp bằng bà được. Vì muốn ưu ái cho sự ngưỡng mộ nồng nhiệt đó, bà Beauséant đã đưa tôi đến đây và nói với tôi rằng thế nào tôi cũng sẽ được gặp bà.

- Thưa ngài, vợ ông chủ ngân hàng nói, vậy thì tôi phải trả ơn bà ấy thế nào đây, chắc hẳn không bao lâu nữa chúng ta sẽ trở thành bạn bè thân thiết.

- Dù sao đi nữa, khi tôi ở gần bà lẽ đương nhiên chúng ta là bạn, Rastignac nói, nhưng thực sự tôi không muốn là bạn của bà.

Những lời nói thẳng thắn mà khéo léo ấy ở một người trẻ tuổi lại có vẻ gây ấn tượng mạnh cho các quý bà. Cử chỉ, giọng nói, cái nhìn của một chàng trai trẻ mang đến cho họ những giá trị vô biên. Bà Nucingen thấy Rastignac thật dễ thương. Rồi, như mọi người phụ nữ khác không thể nói gì với những câu hỏi mà chàng sinh viên vừa mới đặt ra, cô nàng trả lời theo hướng củamình.

- Phải, chị của tôi đã bị lầm lẫn bởi cách thức mà chị ấy đối xử với người cha đáng thương, cha tôi thực sự là một vị thần đối với chúng tôi. Ông Nucingen chồng tôi đã dứt khoát chỉ cho tôi gặp cha tôi vào buổi sáng và tôi

không thể làm khác được Tôi đã rất day dứt vì điều đó trong một thời gian dài. Tôi đã khóc. Chính những việc bạc đãi như thế này vào thời gian sau khi cưới đã làm sút mẻ tình cảm trong quan hệ với bố tôi. Trong con mắt mọi người, tôi là người phụ nữ hạnh phúc nhất Paris nhưng trên thực tế, tôi là người đàn bà bất hạnh. Ngài sẽ cho rằng tôi điên mới nói với ngài như vậy. Nhưng ngài đã quen biết cha tôi vậy ngài không thể là người xa lạ đối với tôi được.

- Chắc hẳn bà chưa từng gặp người nào, Eugène nói với cô nàng, một người luôn có những ý nghĩ tốt đẹp và trung thành tuyệt đối với bà. Bà tìm kiếm gì? Hạnh phúc, chàng tiếp tục bằng giọng nói đầy truyền cảm. Ô! nếu với một người phụ nữ, hạnh phúc là được yêu, được tôn vinh, có một người bạn trai để có thể gửi gắm những ước mong, sự yêu thích, nỗi phiền muộn, niềm vui; được cất giấu trong sâu thẳm tâm hồn, với những thiếu sót đáng yêu của họ và những phẩm chất tốt đẹp của họ mà không sợ bị tiết lộ; hãy tin tôi, trái tim tận tâm này, luôn luôn đầy nhiệt huyết này chỉ có thể gặp ở một chàng trai trẻ đầy triển vọng và có thể chết trên một lời nói duy nhất của bà bởi bà trở thành thế giới đối với chàng ta rồi. Bà hãy nhìn tôi và bà sẽ cười vì sự ngây thơ của tôi. Tôi đến từ vùng xa nhất của một tỉnh lẻ, hoàn toàn mới lạ, chỉ có thể được biết đến bởi những tâm hồn cao đẹp, và tôi dự định ở lại không cần tình yêu. Nhưng tôi đã gặp chị họ của tôi người đã yêu thương tôi hết mực; bà ấy đã khiến tôi khám phá ra hàng ngàn kho báu của niềm an mê, tôi thì, như thế Sê- guy- banh, là người yêu của tất cả phụ nữ, trong khi chờ đợi, tôi có thể hy sinh cho một người trong số họ. Khi nhìn thấy bà, lúc đi vào tôi đã cảm thấy bị hút về phía bà như thế lực hút của một khối nam châm. Tôi đã nghĩ thật nhiều tới bà nhưng tôi không nghĩ rằng là bà đẹp đến thế này. Bà Beauséant đã ra lệnh cho tôi không được ngắm bà nhiều như thế. Bà ấy không biết hết sức lôi cuốn của đôi môi mọng đỏ xinh tươi của bà, làn da trắng trẻo của bà, đôi mắt quá dịu dàng của bà. Tôi đang nói với bà những lời điên rồ nhưng hãy để tôi được nói ra những điều ấy.

- Không gì khiến những người phụ nữ hài lòng hơn là được nghe thấy những lời dịu ngọt đến thế. Cho dù là một bà sùng đạo khắc khổ nhất cũng rất thích nghe chúng, mặc dù không được phép nghe. Vì thế sau khi đã bắt đầu, Rastignac tuôn ra một tràng bằng một giọng có vẻ thăm dò và bà Nucingen khích lệ chàng ta bằng những nụ cười trong lúc mắt vẫn không rời Marsay, còn chưa rời khỏi ô của quận chúa Galation. Rastignac ở lại gần bà Nucingen cho tới lúc chồng bà đến để đưa bà đi.

- Thưa bà, Eugène nói với nàng, tôi vui lòng đến gặp bà trước buổi khiêu vũ của nữ công tước Carigliano.

- Phu nhân của tôi đã nhận giới thiệu thì chắc chắn ông sẽ được đón tiếp nhiệt tình, ngài nam tước nói với khuôn mặt tròn đặc sệt nét của người xứ Alsace - Đức, thông báo một sự tinh xảo đầy nguy hiểm.

Mọi việc chắc là tốt đẹp, bởi vì nàng đã không lấy làm hoảng sợ khi nghe mình nói "Bà có mở lòng với tình yêu của tôi chăng?" Vật thể đã đặt đúng chỗ. Hãy nhảy lên và ngự trị nó. Eugène tự nhủ khi đi chào bà Beauséant đang đứng dậy và ra về cùng với ngài d'Ajuda. Chàng sinh viên nghèo khổ không biết rằng khi này bà nam tước lơ đãng, và chờ đợi một trong những điều tệ nhất từ Marsay.

Cảm thấy rất hạnh phúc bởi những thành công hão, Eugène tiễn bà từ tước tới hàng cột mặt tiền nhà nơi mọi người đợi xe.

- Anh họ bà không còn giống với chính mình nữa. Tên người Bồ Đào Nha nói bằng cách mỉm cười với bà từ tước khi Eugène đã rời xa. Cậu ấy sẽ lọt vào ngân hàng. Cậu ta mềm mỏng như một con cá chình và tôi tin là cậu ấy sẽ tiến xa, đó là nhờ bà đã có thể lựa chọn cho cậu ấy một cách cẩn trọng, một người phụ nữ đang khi cần được an ủi.

Bà Beauséant nói:

- Nhưng cần phải biết xem cô ta có còn yêu người đã từ bỏ cô ấy hay không.

Chàng sinh viên đi bộ về từ nhà hát Ý tới đường Neuve - Sainte - Geneviève và hình thành một dự định êm ái nhất.

Chàng đã nhận thấy rất rõ sự quan sát chăm chú của nữ bá tước Restaud dành cho mình khi chàng ở ô của nữ tử tước cũng như khi ở cạnh nữ nam tước Nucingen và cánh cửa nhà nữ bá tước sẽ không còn đóng lại với chàng nữa. Vậy là chàng đã có bốn mối quan hệ lớn và chàng sẽ làm vui lòng phu nhân thống chế cũng như để quan hệ tốt đẹp với giới thượng lưu. Không quá quan trọng về phương tiện, nhưng chàng hiểu trong guồng máy đã chạy của những mối lợi lộc trong giới quý tộc này thì mình phải hãm cho được một bánh xe rồi theo đó mà đặt vị trí cao của guồng máy đó. Nếu bà Nucingen quan tâm đến mình, mình sẽ dạy bà ta cách lái chông. Người chông này kinh doanh vàng, ông ta có thể giúp mình gạt hái được nhanh chóng một sản nghiệp. Chàng không tự nói điều đó ra một cách sống sượng. Chàng chưa đủ khôn ngoan để ước lượng được tình tình. Đánh giá và tính toán: những ý kiến ấy xuất hiện phía chân trời dưới dạng những đám mây nhẹ và dù rằng chúng đã không loại trừ ý kiến của Vautrin, nếu đem chúng dung hòa lại bằng lương tâm thì cũng chẳng hình thành được thành quả trong sạch. Bằng một loạt những giao dịch loại này, con người sẽ đến với nền đạo đức dễ dãi mà thời đại ngày nay đang giảng dạy, thời mà thật hiếm khi những người đàn ông chính trực, những tấm lòng cao đẹp lại cùng gặp gỡ nhau trong một khoảng thời gian nào đó, những người không bao giờ phục tùng cho điều xấu, coi sự sai lệch nhỏ nhất của đường đời như là một tội ác, đó là hình ảnh tuyệt vời của tính trung thực mang lại cho chúng ta với hai kiệt tác: Alceste của Molière, rồi mới đây nữa là Jenny Deans và cha chàng trong tác phẩm của Walter Scott. Tác phẩm có thể được đối chiếu với bức tranh của những rắc rối mà trong đó, một người đàn ông của xã hội, một kẻ đầy tham vọng làm cháy ý thức của mình bằng cách thử giao du với cái

xấu để đạt đến mục đích, nhưng vẫn giữ được vẻ bề ngoài, bức tranh này không đẹp ít hơn đi và cũng không âm đạm hơn đi.

Khi đến được ngưỡng cửa của khu nhà trọ, Rastignac đã say đắm bà Nucingen. Bà ta có vẻ mảnh mai và nhanh nhẹn như một con én đối với chàng, sự dịu dàng ngất ngây của đôi mắt nàng, lớp vải lụa mỏng manh và làn da mịn như tơ mà chàng tưởng đâu đã thấy mạch máu đang chảy ở dưới lớp da ấy, giọng nói đầy cảm dỗ của nàng, mái tóc vàng của nàng, chàng nhớ lại tất cả; làm cho dòng máu chảy mạnh trong con người chàng, khuyến khích chàng chờ đợi sự quyến rũ ấy.

Chàng sinh viên gõ nhẹ vào cánh cửa nhà lão Goriot. Người hàng xóm của tôi, chàng nói, tôi đã gặp bà Delphine.

- Ở đâu?

- Ở chỗ những người Ý.

- Con bé vui vẻ chứ? Hãy vào đi nào. Lão Goriot kéo lại chiếc áo sơ mi, mở cánh cửa và lại lên giường nằm ngay.

- Hãy kể về con bé cho tôi nghe! Lão đề nghị.

Eugène không khỏi ngạc nhiên khi so sánh ngôi nhà tồi tàn mà lão Goriot đang ở với bộ trang phục của cô con gái lão. Cửa sổ không có rèm, giấy dán tường đã bị rách thành nhiều chỗ bởi ảnh hưởng của không khí ẩm và quần tít lại để lộ ra lớp tường đã ngả vàng vì khói. Lão nằm trên chiếc giường cũ kỹ chỉ có một tấm chăn mỏng và một tấm đệm được làm với những mảnh vải giống như cắt từ những chiếc áo dài cũ của bà Vauquer. Cửa sổ thì ẩm ướt và đầy bụi bặm. Đối diện với cửa sổ có những cái tủ làm bằng gỗ tốt đã cũ với phần thân phòng lên được gắn những chiếc móc bằng đồng cong queo theo cách của những cây leo được điểm vào vài chiếc lá hay hoa. Một cái bàn cũ kỹ trên đặt một bình đựng nước và chứa tất cả những dụng cụ cần thiết để cạo râu. Trong góc, và chiếc giày, ở đầu giường là lò

sưởi, nơi chẳng có dấu hiệu nào của lửa, một cái bàn vuông làm bằng gỗ hồ đào mà các đường ngang của nó giúp lão Goriot biến cái tô của mình thành bạc thỏi. Một chiếc bàn nhỏ xấu xí để cái mũ của lão, một cái ghế bành sẫm bằng rơm và hai ghế tựa làm cho cảnh nghèo nàn của căn phòng thêm trọn vẹn. Trên đỉnh màn, được buộc với trần bằng một mảnh dây vải xấu xí màu kerdô và trắng. Kê ở đợ trong quán của bà Vauquer chắc còn được bố trí khá hơn là tình cảnh của lão Goriot. Dáng vẻ của căn phòng này đưa đến sự lạnh lẽo và bóp nghẹt con tim, nó giống như phòng giam thâm nhất của một nhà tù. May mắn thay, lão Goriot không nhận thấy thái độ của Eugène khi chàng đặt cây nến xuống cái bàn nhỏ.

Lão quay người về phía chàng đồng thời kéo chăn che lên tới cằm.

- Ô! Cậu yêu quý ai hơn, Restaud hay Nucingen?

- Tôi thích Delphine hơn vì cô ấy yêu quý lão nhất, chàng sinh viên trả lời.

Nghe lời lẽ nồng đượm ấy, lão chìa tay ra khỏi thường và siết chặt tay Eugène.

- Cảm ơn, cảm ơn, lão già cảm động trả lời. Vậy con bé có nói gì về tôi với cậu không?

Chàng sinh viên lặp lại những lời của bà tử tước nhưng đã làm đẹp chúng hơn và lão già đã lắng nghe nó như thể lão đang nghe thấy lời nói của chúa.

- Con yêu quý. Phải, phải, nó rất yêu quý ta. Nhưng cậu đừng tin nó trong chuyện nó đã nói về Anastasie. Hai chị em chúng nó ghen ghét nhau, cậu có thấy thế không? Restaud cũng rất yêu quý tôi. Tôi biết thế. Một người cha đối với các con của mình giống như chúa đối với chúng ta vậy, người sẽ đi tới tận cùng của những trái tim, và phán đoán ý định của nó. Cả hai đứa chúng nó đều rất đáng yêu. Ôi! nếu tôi có những chàng rể tốt, tôi sẽ quá là hạnh phúc. Chắc chắn là chẳng có hạnh phúc trọn vẹn hơn thế. Giá

mà tôi đã được sống ở nhà của chúng, được nghe thấy giọng nói của chúng, biết được chúng đang ở đó, được thấy chúng đến, đi như khi tôi có chúng ở nhà mình. Điều đó làm rạo rức trái tim tôi. Chúng có mặc đẹp không?

- Có, Eugène nói. Nhưng ông lão Goriot à, khi mà các cô con gái của ông giàu có đến vậy thì vì lẽ nào lão lại phải trú ngụ trong một căn nhà ổ chuột như thế này?

- Niềm tin của tôi, lão nói với vẻ ngoài như không suy tư gì, cái gì có thể giúp tôi hạnh phúc hơn chứ? Tôi khó giải thích với cậu những điều ấy; tôi không biết nói hai lời như nhiều khi cần phải thế. Tất cả là ở đây, lão vừa nói vừa đập tay vào ngực mình. Cuộc sống của tôi, đối với tôi, ở ngay trong hai cô con gái của tôi. Nếu chúng vui vẻ, nếu chúng hạnh phúc, ăn mặc đẹp đẽ, nếu chúng chạy trên thảm, tôi có thể đập bất cứ loại chần nào và ngửi ở bất cứ nơi đâu! Tôi không lạnh nếu chúng đang ấm, tôi không bao giờ ưu tư nếu chúng vui cười. Tôi sẽ chỉ buồn nỗi buồn của chúng thôi. Khi nào cậu là cha, khi cậu tự nhủ trong lúc thấy các con líu lo vui đùa: "Đó là sự sáng tạo của ta.", thì cậu sẽ cảm thấy những đứa con yêu thương ấy như là từng giọt máu trong người cậu và chúng thật như những bông hoa thuần khiết. Cậu sẽ mong muốn được sờ lên da thịt chúng; dõi theo từng bước đi của chúng. Giọng nói của chúng tôi nghe thấy ở mọi nơi. Một ánh nhìn của chúng có chút buồn, sẽ khiến máu trong tôi ngưng đọng lại. Rồi một ngày cậu sẽ biết rằng người ta thực sự hạnh phúc bởi niềm vui của con cái hơn là niềm vui của riêng mình. Tôi không thể giải thích với cậu vì sao: đó là sự vận động trong lòng làm phân phát niềm vui khắp thân. Tóm lại trong tôi có ba cuộc sống. Cậu cho là tôi nói với cậu một điều lạ lùng phải không? Chao ôi! Khi tôi được làm cha, tôi mới thấy hiểu Chúa. Người ở khắp cả mọi nơi, bởi lẽ sự sáng tạo xuất phát từ Chúa. Chàng trai ạ, tôi với các con tôi cũng vậy. Duy chỉ một điều, tôi yêu các con gái tôi còn nhiều hơn Chúa yêu vạn vật, bởi vạn vật thì không đẹp như Chúa mà các con gái tôi thì lại đẹp hơn tôi. Chúng gắn với tâm hồn tôi mật thiết đến độ tôi đã có ý nghĩ chắc chắn rằng cậu sẽ gặp chúng ngay tối nay. Cầu Chúa! Một người đàn ông đã mang

hạnh phúc đến cho Delphine yêu dấu của ta khiến nó được yêu thương chân thành; thì tôi sẽ đánh giày cho chàng, sẽ làm theo mọi sự uỷ thác của chàng. Qua bà hầu phòng tôi biết rằng gã Marsay lùn tịt ấy là một tên chó đẻ. Hắn đã khiến tôi muốn vạ cổ hắn. Hắn không biết yêu một người phụ nữ đẹp để có cái giọng sơn cavà như được tạo ra bởi khuôn mẫu là sự tốt đẹp. Không hiểu vì sao chúng lại chung sống với cái giống đàn độn như thế, điều mà các cô gái xinh đẹp dễ thương đáng lẽ không phải chịu. Chẳng qua đây là những sở thích mà đáng lẽ không phải của các con tôi.

Lão Goriot thật cao thượng. Eugène không bao giờ có thể thấy lão viển vông bởi những ngọn lửa tình yêu nồng cháy của người cha. Một điều được chú ý là sự truyền lan của tình cảm. Một con người dù thô lỗ đến mấy nhưng khi biểu lộ tình yêu thâm thiết thì ở họ toát lên một điều thật đặc biệt làm khuôn mặt thay đổi, lời nói sinh động, cử chỉ linh hoạt. Thường thì những kẻ ngu đần nhất đều trở thành kẻ hùng biện đại tài, khi mà có một tình yêu mãnh liệt thúc đẩy, nếu như không ở trong lời nói thì cũng ở trong ý thức và nó phát huy cùng với những diễn đàn rực rỡ ánh sáng. Lúc này trong giọng nói và cử chỉ của ông lão thể hiện có một sức truyền cảm mạnh mẽ của một nhà văn lớn.

- Ô! Có lẽ ông sẽ rất vui khi được biết rằng cô ấy chắc chắn sẽ cắt đứt quan hệ với Marsay, gã công tử đó đã rời bỏ cô ấy để đến với quận chúa Galathionne. Về phần tôi, chiều nay, tôi đã phải lòng bà Delphine.

- Há? lão Goriot nói.

- Vâng, tôi đã không làm cô ấy phật lòng. Chúng tôi đã nói chuyện yêu đương suốt một giờ và tôi sẽ được đến gặp cô ấy vào chiều thứ bảy.

- Ôi! Tôi sẽ quý cậu biết mấy, chàng trai đáng mến của tôi, nếu cậu làm cho con bé hạnh phúc. Cậu là một chàng trai tốt, cậu sẽ không làm nó đau khổ. Nếu cậu lừa gạt nó, tôi sẽ cắt cổ cậu trước tiên. Một phụ nữ không có hai tình yêu, cậu hiểu chứ? Chúa ơi! Tôi đang nói những điều ngớ ngẩn,

cậu Eugène à. Ở đây sẽ lạnh với cậu đấy. Lạy Chúa. Vậy thì cậu đã nghe con bé nói gì về tôi?

- Chẳng có gì cả, Eugène tự nói với chính mình. - Cô ấy nói với tôi, chàng trai cao giọng trả lời, rằng cô ấy gửi tới ông một cái hôn thăm thiết.

- Lạy Chúa tôi, anh hàng xóm của tôi, ngủ ngon nhé, tôi cũng sẽ mơ đến những giấc mơ đẹp bởi câu nói đó của cậu đấy. Chúa sẽ phù hộ cậu trong mọi ước muốn! Chiều nay, với tôi cậu đã là một thiên thần, cậu mang đến cho tôi tình cảm của con gái tôi.

- Người đàn ông đáng thương của tôi, Eugène tự nói khi nằm ngủ, đến đá cũng phải động lòng. Con gái lão chẳng hề nghĩ gì tới cha mình cả.

Từ sau cuộc chuyện trò thân mật đó, lão Goriot tìm thấy ở anh hàng xóm một người bạn tâm giao tình cờ. Giữa họ hình thành nên mối quan hệ duy nhất của lão Goriot dành cho người đàn ông khác.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 13

Mối quan hệ ấy không bao giờ bất lợi cả. Lão Goriot cảm thấy gần gũi với con gái mình hơn một chút. Lão cảm nhận là được đón nhận tốt hơn nếu Eugène trở nên thân thiết với bà nam tước. Ngoài ra lão còn gửi gắm cho chàng một trong những tâm sự đau khổ của lão. Đến hàng ngàn lần mỗi ngày, lão lại mong ước hạnh phúc sẽ đến với bà Nucingen, người đã không còn những cảm xúc ngọt ngào của tình yêu. Chẵn chẵn, đối với lão thì Eugène là một trong số những chàng trai trẻ tốt bụng nhất mà lão đã từng gặp, và lão có vẻ như cảm nhận trước được rằng chàng sẽ mang đến cho cô con gái tất cả những niềm vui sướng mà nó đã bị tước đoạt. Vậy là lão dành cho cậu hàng xóm một tình thân ái ngày càng lớn mà thiếu nó thì chắc chắn sẽ không biết kết cục của câu chuyện này như thế nào.

Buổi sáng hôm sau, vào bữa trưa, lão Goriot trìu mến nhìn Eugène rồi lão ngồi lại gần nói với chàng vài câu và sự thay đổi tâm lý khác thường của lão giống như một chiếc mặt nạ bằng thạch cao đã khiến cho khách trọ ngạc nhiên. Vautrin gặp lại chàng sinh viên lần đầu tiên kể từ sau cuộc bàn luận của họ và có vẻ muốn đọc cả tâm hồn chàng.

Ngay đêm hôm ấy Eugène ngẫm lại những dự tính của con người này, chàng đã định ra con đường thênh thang với món tiền hồi môn. Và lúc này chàng vẫn còn ý nghĩ đó và bắt buộc chàng nhìn Victorine như người đàn ông đứng đắn nhất nhìn ngắm một người thừa kế giàu có. Tình cờ, ánh mắt họ gặp nhau. Cô gái nghèo khổ đã kịp nhìn thấy vẻ quyến rũ trong phong cách mới của chàng. Cái liếc mắt mà họ trao cho nhau có đủ ý nghĩa. Một giọng nói vang lên trong chàng: "Tám trăm nghìn phơ- răng?" Nhưng bất chợt chàng bị rơi trở lại vào miền ký ức của ngày hôm trước, và nghĩ

rằng niềm đam mê cần thiết dành cho bà Nucingen đã là liều thuốc giải độc cho những ý nghĩ xấu không có chủ ý của chàng.

- Hôm qua, tôi được nghe bản nhạc Chàng thợ cạo Séville của Rossini. Tôi chưa bao giờ nghe thấy loại nhạc nào tuyệt vời đến thế, chàng nói. Lạy chúa. Người ta thật diễm phúc khi có được một lô trong nhà hát đó.

Lão Goriot bắt được câu nói ấy khi âm vang của nó chưa dứt như thế một chú chó nằm bắt được cử động của chủ nó. - Cậu giống như những chú gà trống trong xóm nhà, bà Vauquer nói, cậu cũng như những người đàn ông khác, làm bất cứ việc gì mình thích.

- Cậu đã về bằng cái gì? Vautrin hỏi.

- Đi bộ, Eugène trả lời. - Tôi, kẻ dụ dỗ nói tiếp, tôi không thích niềm vui nửa chừng; tôi muốn tới đó trong chiếc xe của tôi trong lô của tôi và trở về thật tiện lợi. Hoặc là tất cả hoặc không gì cả. Đó là phương châm của tôi.

- Ai mà lại tốt số vậy, bà Vauquer tiếp lời.

- Có thể lão sẽ tới thăm bà Nucingen, Eugène nói nhỏ với Goriot. Chắc hẳn cô ấy sẽ đón chào lão với vòng tay rộng mở; cô ấy muốn biết về lão từ hàng nghìn chi tiết nhỏ mà tôi không có. Tôi đã biết được rằng cô ấy sẽ làm tất cả với mọi người để được tiếp đón ở nhà chị họ tôi, bà tử tước Beauséant. Đừng quên nói với cô ấy rằng tôi yêu cô ấy quá để không thể không nghĩ tới việc mang đến cho cô ấy sự thoải mái đó.

Rastignac đi nhanh tới trường Luật, bởi chàng không muốn ở lại lâu trong căn nhà tồi tàn này.

Chàng lượn lờ hầu như suốt cả ngày, bị giày vò bởi căn bệnh tương tư mà những chàng trai trẻ thường mắc phải, vì những hy vọng quá mãnh liệt. Những lý lẽ của Vautrin làm chàng nghĩ tới cuộc sống xã hội, vào đúng lúc đó chàng đã gặp anh bạn Bianchon trong vườn Luxembourg.

- Cậu có cái vẻ trầm trọng này do đâu thế? Cậu sinh viên y khoa nói với chàng cùng với cái bắt tay rồi cả hai đi dạo trong vườn trường.

- Mình đau khổ bởi những ý nghĩ xấu xa.

- Thế chúng đã được khắc phục bằng cách nào, những ý tưởng ấy? Sẽ qua hết thôi.

- Thế nào cơ?

- Hãy chịu thua nó.

- Cậu không hiểu vấn đề mà cười được ư? Cậu đã đọc Rousseau chưa?

- Rồi.

- Cậu có nhớ đoạn mà ông ấy hỏi bạn đọc cái mà ông ấy sẽ làm trong trường hợp ông có thể trở nên giàu có bằng cách giết một quan chức già ở Trung Quốc chỉ bằng ý chí của mình mà bản thân không rời khỏi Paris?

- Ừ, có.

- Thế!

- Tôi thì đã làm đi đời tên quan thứ ba mươi ba đây.

- Đừng bỡn cợt. Đi thôi, nếu chứng minh được rằng sự việc là có thể và cậu còn nhớ chút gì đó đến tôi thì cậu sẽ làm gì?

- Viên quan chức đã khá già phải không? Nhưng, ồ? trẻ hay già, ốm yếu hay khỏe mạnh, tôi cũng... Quý thật! Ồ, không.

- Cậu là một chàng trai tử tế, Bianchon ạ. Nhưng nếu cậu yêu một phụ nữ đặt tâm hồn mình song song với cô ấy vì cô ấy có tiền, rất nhiều tiền, với

trang phục của cô ấy, với xe ngựa của cô ấy và cuối cùng là chiều theo với tất cả những sở thích của cô ấy thì sao?

- Nhưng cậu đã đề cập đến lý do đó thì có nghĩa là cậu muốn trở nên là người có lý trí.

- Ừ, Bianchon, tôi thật ngờ ngẩn, hãy giúp tôi. Tôi có hai đứa em gái, họ là những thiên thần của sắc đẹp và của sự trong sáng, tôi muốn họ được hạnh phúc. Lấy đâu ra hai trăm ngàn phơ- rãng dành làm của hồi môn cho họ trong vòng năm năm nữa đây? Cậu thấy đấy, đó chính là những tình huống trong cuộc sống làm ta bắt buộc phải đánh một ván bạc lớn chứ không thể để mòn mỏi niềm hạnh phúc trong việc phải tích góp từng xu.

- Nhưng cậu đặt câu hỏi dành cho mọi người lúc mới bước vào đời, và cậu muốn chấm dứt một cách tàn nhẫn tình trạng bế tắc này bằng thanh kiếm. Vậy thì để giải quyết vấn đề, bạn yêu quý, cần phải là Alexandre ([6]), nếu không sẽ dẫn tới địa ngục đấy. Tôi, tôi vui vẻ vì sự tồn tại khiêm nhường của mình mà tôi đã tạo ra nơi tĩnh lặng, ở đó tôi dễ dàng nổi nghiệp cha tôi. Những xúc cảm của con người được thoải mái trong đường tròn nhỏ thì cũng đầy như trong một vòng tròn rộng lớn. Napoléon không ăn tối hai lần và không thể có nhiều người tình hơn một sinh viên y khoa khi chàng ở nội trú trong tu viện Capucins. Hạnh phúc của chúng ta, bạn yêu mến của tôi, luôn giới hạn ở giữa gan bàn chân và gáy của chúng ta và nó trị giá hàng triệu phơ- rãng mỗi năm hay một trăm đồng tiền vàng, thì ta vẫn chỉ là ta thôi. Tóm lại, mình sẽ để cho viên quan Trung Hoa ấy sống.

[[6]: Vua xứ Bắc Hy Lạp đào khoảng thế kỷ IX B.C, nhân vật gắn liền với một truyền thuyết về lòng dũng cảm tài ba.]

- Cảm ơn, cậu đã giúp tôi hiểu rõ cái đúng, Bianchon ạ. Chúng ta sẽ vẫn luôn là những người bạn.

- Thôi nào, chàng sinh viên y khoa tiếp lời, bằng kiến thức rút ra từ giờ học của giáo sư Cuvier ở Bách Thảo, tôi vừa nhận ra Michonneau và Poiret trò chuyện hớn hờ trên một chiếc ghế dài với gã nào đó mà tôi đã gặp trong đợt nhốn nháo năm ngoái ở phía phòng nghị sĩ, và gã khiến tôi cảm thấy như là một tên mật thám cải trang thành người quý tộc chính trực sống bằng đồng lương mình kiếm ra ấy. Hãy quan tâm đến cái cặp đó: tôi sẽ nói với bạn lý do sau. Lạy Chúa, mình phải điếm danh lúc bốn giờ.

Khi Eugène trở về khu nhà trọ, chàng thấy lão Goriot đang đợi mình.

- Cầm lấy, lão nói, đây là lá thư của con bé. Này, phong thư lịch sự quá.

Eugène bóc niêm và đọc lá thư.

"Thưa ngài, cha tôi đã cho tôi hay ngài thích nghe nhạc Ý. Tôi thật hạnh phúc nếu ngài vui lòng nhận một chỗ trong phòng xem của tôi. Chúng tôi sẽ có Fodor và Pellegrini vào thứ bảy, tôi tin là ngài sẽ không từ chối tôi. Ông Nucingen và tôi mời ngài đến dùng bữa tôi thân mật với chúng tôi. Nếu ngài ưng thuận, ngài sẽ mang đến niềm vui lớn lao để giúp ông ấy vừa làm tròn trách nhiệm của người chồng vừa không phải đưa tôi đi. Đừng trả lời tôi, hãy đến, và cho tôi gửi lời thăm hỏi."

D. De. N.

- Cho tôi xem nào, lão nói với Eugène khi anh đã đọc xong lá thư. Cậu sẽ đi phải không? Lão nói thêm sau khi đã ngửi ngửi tờ giấy. Chà nó thơm quá! Những ngón tay của con bé đã sờ vào đây mà.

- Một người đàn bà dù thế nào cũng không lập tức bám lấy người đàn ông, chàng sinh viên tự nhủ. Cô ta muốn dùng mình để lôi kéo Marsay đây. Chỉ có sự tức giận mới khiến cô ta có những hành động ấy.

- Này, lão Goriot nói, cậu đang nghĩ tới điều gì thế?

Eugène không nhận ra sự mê đắm viễn vông mà một vài phụ nữ mắc phải vào cái thời kỳ ấy, và không biết rằng, để mở được cánh cửa trong vùngngoại ô Saint - Germain, bà chủ nhà băng có thể sẽ dám làm tất cả. Lúc ấy, quanniệm đương thời bắt đầu coi trọng những người phụ nữ hơn, một vài quý bà tronglâu đài Petit- Château đã nói như vậy, trong đó có bà Beauséant, bạn gái của bà là nữ công tước Langeais và nữ công tước Maufrigneuse giữ vị trí thứ nhất. Chíchó Rastignac là không biết những người phụ nữ ở Chaussée- d'Antin khát khaomãnh liệt đến như thế nào được vào vòng xoáy đó nơi mà vẻ đẹp giới tính của họ luôn được toả sáng. Nhưng sự nghi ngờ đã giúp ích cho chàng, nó mang đến cho chàng vẻ lạnh lùng và khả năng lãnh đạm để đặt ra những điều kiện thay vì phải chấp nhận chúng.

- Phải, tôi sẽ đi, chàng trả lời.

Thế là vì tò mò chàng tới nhà bà Nucingen trong trường hợp mà người phụ nữ này khinh miệt chàng thì có thể là lòng say mê sẽ đưa chàng tới đó. Tuy nhiên không kiên nhẫn được nữa nên chàng chẳng cần đợi đến ngày hôm sau, cũng chẳng đếm xỉa gì đến giờ khởi hành. Với một người trẻ tuổi, có thể trong mảnh khoé đầu tiên của chàng vẫn tồn tại sự quyến rũ mà chàng gặp trong mỗi tình đầu. Sự thành công chắc chắn mang đến hàng ngàn thuận lợi mà người đàn ông không bao giờ thú nhận nhưng đó lại là sự lôi cuốn của một vài phụ nữ. Lòng mong mỏi sẽ tạo ra nhiều thuận lợi và ít khó khăn hơn. Tất cả mọi đam mê của đàn ông chắc chắn được thúc đẩy và duy trì trong một hoặc hai lý do ấy, mà hai lý do này đã phân chia sự hoàng kim của tình yêu. Sự phân chia này là một câu hỏi lớn về những xúc cảm đang chế ngự trong xã hội mà người ta thường đặt ra. Nếu những giai điệu bỗng nhiên cần một nốt trầm để gây ấn tượng thì có lẽ mọi người sẽ rất căng thẳng hoặc nổi cáu nếu nốt trầm ấy kéo dài quá lâu, sự chịu đựng là quá khắc nghiệt. Nói theo cách khác, bài ca buồn thì cũng uỷ mị như là bài thơ buồn và gợi nỗi ưu tư.

Trong khi sửa sang trang phục, Eugène nhăm nháp tất cả những hạnh phúc nhỏ bé ấy, hạnh phúc mà những người trẻ tuổi không dám cả gan nói ravi sợ sẽ làm mọi người cười chế giễu họ, nhưng lại kích thích cho tình yêu trong sáng. Chàng sửa sang mái tóc của mình mà nghĩ rằng ánh mắt của một phụ nữ xinh đẹp sẽ chảy dưới những lọn tóc đen ấy. Chàng tự cho phép mình làm những động tác của trẻ thơ giống như điệu bộ mà một thiếu nữ thường làm khi mặc trang phục trong buổi khiêu vũ. Chàng ngắm thân hình mảnh dẻ của mình đầy mãn ý và vừa vuốt phẳng lại bộ quần áo, chàng tự nhủ, chắc chắn có người cảm thấy biquan vì nhìn thấy nó! Rồi chàng đi xuống, lúc ấy những người khách quen thuộc trong khu nhà trọ đã ngồi vào bàn ăn và chàng nhận một cách vui vẻ tiếng vỗ tay ngớ ngẩn dành cho phong cách lịch lãm của mình.

Đó là thói quen đặc biệt ở những khu nhà trọ tư sản và cũng vì họ quá ngạc nhiên về bộ trang phục của chàng. Không một ai mặc một bộ đồ mới mà lại có ai đó không nói lời nhận xét.

- Chậc, chậc... Bianchon ra hiệu bằng cách tặc lưỡi như để khuyến khích một chú ngựa.

- Như một công tước, công khanh ấy, bà Vauquer nói.

- Ngài đi chinh phục đấy ư? Cô Michonneau thăm dò.

- Cúc cu cúc cu! Chàng họa sĩ kêu lên.

- Gửi những lời thăm hỏi của tôi tới phu nhân của ngài, cận nhân viên ở Bảo tàng nói.

- Ngài có một phu nhân rồi ư? Poiret hỏi.

- Một phu nhân có nhiều ô, chịu được ngâm trong nước, bề mặt mịn màng và được vẽ những hình vuông đã lỗi thời, dễ giặt, dễ dùng, nửa bằng vải phin, nửa bằng bông, nửa bằng len, có thể chữa khỏi bệnh đau răng

và một số các bệnh khác mà Viện hàn lâm hoàng gia đã công nhận. Mặt khác! Còn rất tuyệt cho trẻ nhỏ, còn tốt hơn nữa trong việc chống bệnh đau đầu, đầy hơi, và những bệnh khác về họng, mắt và tai. Vautrin kêu lên liền thoảng đây hài hước với ngữ điệu của người thợ máy. Nhưng, sự tuyệt diệu này đáng giá bao nhiêu, ngài sẽ nói cho tôi chứ, thưa ngài? Hai xu hả? Không, không đáng kể. Đó là cái còn sót lại của những vật dụng được làm ở Grand Mongol mà tất cả các quân vương của châu Âu, cả ngài đại công tước Bade đều muốn thấy. Hãy đến ngay trước tôi đây, và qua một cái bàn nhỏ. Nào, nổi nhạc! Bum, là là, trinn là là, bum, bum. Anh chàng thổi kèn, cậu chơi sai rồi, gã nói tiếp bằng một giọng khàn, tôi sẽ chỉ cho cậu cách sử dụng các ngón tay.

- Chúa ơi, người đàn ông đó thật dễ mến, bà Vauquer nói với bà Couture, tôi sẽ không bao giờ cảm thấy buồn chán khi nói chuyện với ông ta.

Cuộc nói chuyện hài hước này đang diễn ra giữa những tiếng cười và những lời chế giễu, lúc đó Eugène bắt gặp cái nhìn lén lút của cô Taillefer, cô ta ghé vào tai bà Couture nói điều gì đó.

- Xe đến rồi! Sylvie nói.

- Vậy thì cậu ăn tối ở đâu? Bianchon hỏi.

- Ở nhà bà nam tước Nucingen.

- Con gái ông Goriot - chàng sinh viên đáp.

Nghe thấy tên này, mọi con mắt đổ dồn về phía người thợ làm mì có thâm niên và ông ta thì đang thích thú ngắm nhìn Eugène.

Rastignac đi tới khu phố Saint- Lazare, nơi đây những ngôi nhà tồi tàn có những cột nhà nhỏ và dãy hành lang chật hẹp tạo nên một bộ mặt xấu ở Paris, nhưng có một ngôi nhà của giám đốc nhà băng là còn giá trị vì bên trong có nhiều đồ vật đắt tiền, nhiều đồ vật giả cẩm thạch và bạc cầu

thang được khảm bằng đá hoa. Chàng thấy bà Nucingen đang ở trong một phòng có treonhiều bức hoạ được trang trí giống như những quán café. Nữ nam tước đang buồn. Những cố gắng của nàng che giấu đi nỗi buồn phiền lại càng khiến cho Eugène đặc biệt quan tâm hơn bao giờ hết. Chàng tin là sự hiện diện của mình sẽ mang hạnh phúc đến cho một người phụ nữ lúc này đang chìm trong nỗi tuyệt vọng. Nỗi thất vọng này xoáy sâu vào lòng tự ái trong chàng.

- Thừa bà nam tước, ít ra tôi cũng có một chút hy vọng nào từ phía bà chứ, chàng nói sau khi đã trêu chọc những lo lắng bản khoản của nàng; nhưng nếu như bà thấy bất ổn, tôi luôn tin tưởng, bà sẽ nói với tôi điều đó một cách thẳng thắn.

- Ngài hãy ở lại, bà nam tước nói, nếu ngài đi rồi thì tôi thật cô đơn. Ông Nucingen thì ăn tối trong thành phố, và tôi không muốn ở một mình, tôi cần được nghỉ ngơi.

- Nhưng bà bị làm sao vậy?

- Ông sẽ là người cuối cùng tôi nói điều đó. Nữ nam tước kêu lên.

- Tôi muốn biết điều đó. Và như thế tôi đã can dự phần nào vào điều bí mật này.

- Có thể chứ! Nhưng không, bà nam tước lại tiếp tục, những cuộc cãi vã trong gia đình phải được chôn vùi trong sâu thẳm trái tim. Hôm kia tôi không nói với ngài điều đó sao? Tôi không hề được hạnh phúc. Dù có được đeo chuỗi ngọc giá trị nhất.

Khi một người phụ nữ nói với một người thanh niên rằng cô ta bất hạnh, nếu người thanh niên đó tâm lý hoặc nếu người đó có một nghìn năm trăm phơ- răng trong túi, chàng ta phải nghĩ tới điều Eugène đang tự nhủ trong lòng và trở nên tự phụ.

- Bà còn có thể muốn gì nữa đây? Bà vừa đẹp, trẻ trung, được yêu thương và giàu có.

- Chúng ta đừng nói về tôi nữa, nàng nói trong khi lắc đầu. Chúng ta sẽ ăn cơm cùng nhau, chúng ta sẽ đi nghe ban nhạc hay nhất. Nó có hợp với sở thích của ngài không? Nữ nam tước nói tiếp trong khi đứng dậy và chỉ chiếc váy được dệt bằng lông dê màu trắng của mình với những nét hoa văn Ba Tư cũ trông rất lịch lãm.

- Bà thật là hấp dẫn - Eugène nói, tôi muốn bà hoàn toàn thuộc về tôi.

- Ngài có một tài sản đau buồn, bà ta nói trong khi cười cay đắng. Ở đây, chẳng có gì cho ngài thấy nổi bất hạnh cả, tuy nhiên, dù với vẻ bề ngoài như thế này, tôi luôn luôn phải sống trong tâm trạng tuyệt vọng. Những nỗi phiền muộn nó làm tôi đến mất ăn mất ngủ và tôi sẽ trở nên xấu xí.

-Ồ! Điều đó thì không thể xảy ra, chàng sinh viên nói. Nhưng tôi tò mò muốn biết một tình yêu chân thành liệu có thể xóa đi những nỗi buồn này?

-Ồ! Nếu tôi tâm sự với ngài những điều đó ngài sẽ chạy trốn tôi, nàng nói. Ngài chỉ mới yêu tôi theo kiểu ga lăng lịch sự vốn thấy ở người đàn ông; nhưng nếu như ngài thực sự yêu thương tôi, tôi nghĩ ngài sẽ chìm trong nỗi tuyệt vọng khủng khiếp. Ngài thấy đấy tôi phải im lặng. Nàng nói tiếp, chúng ta nên vui lòng nói về vấn đề khác.

- Hãy đi xem những căn phòng của tôi.

- Không, chúng ta hãy ở lại đây, Eugène đáp và ngồi xuống chiếc ghế tràng kỷ trước đồng lửa gần bà Nucingen, rồi chàng nắm tay bà nam tước một cách tự tin.

Bà nam tước để nguyên tay mình và nắm chặt lấy bàn tay của người thanh niên như đang truyền sang những cảm xúc mạnh mẽ dâng trào.

- Xin bà hãy nghe tôi - Rastignac nói với bà nam tước, nếu như quý bà có những điều phiền muộn, bà nên tâm sự với tôi. Tôi có thể chứng minh cho quý bà thấy rằng tôi yêu quý bà. Bà sẽ nói với tôi những nỗi buồn của bà để tôi có thể làm tan biến nó dù phải giết sáu người đàn ông hay là tôi sẽ phải ra đi mãi mãi.

- Vậy sao? Bà Nucingen kêu lên, trong khi đó một ý nghĩ thất vọng xuất hiện trong đầu, tôi sẽ để cho ngài thấy. Và, chỉ còn cách này thôi. Bà nam tước rung chuông.

Bà nam tước hỏi người gia nhân:

- Xe của ông nhà tôi vẫn dùng được đấy chứ?

- Vâng, thưa bà.

- Vậy hãy để tôi và ông đây sử dụng chiếc xe đó. Anh hãy chuẩn bị bữa tối lúc 7 giờ nhé. Thôi chúng ta đi nào, bà nam tước nói với Eugène khi chàng đang mơ được ngồi trong chiếc xe của ngài Nucingen bên cạnh người phụ nữ xinh đẹp này.

- Hãy đến Cung điện Hoàng Gia gần nhà hát kịch Pháp. - Bà Nucingen nói với người đánh xe.

Trên đường đi, bà Nucingen có vẻ bồn chồn lo lắng và từ chối trả lời hàng nghìn câu hỏi của Eugène và chàng không hiểu được thái độ câm lạng và ngớ ngẩn này. Rastignac tự nhủ, bà ấy chỉ tránh mình một lúc thôi.

Khi xe dừng lại, bà nam tước nhìn chàng sinh viên ra vẻ buộc chàng phải im lặng không dám thốt những lời nói điên rồ của mình, bởi vì chàng đang rất bức mình.

- Ngài yêu tôi chứ? Bà nam tước nói.

- Vâng, chàng trả lời trong khi cố che giấu nỗi lo lắng đang bám riết lấy chàng.

- Dù tôi có yêu cầu ngài điều gì đi chăng nữa, ngài cũng không nghĩ xấu về tôi chứ?

- Không đâu thưa bà.

- Ngài sẵn sàng nghe lời tôi chứ?

- Một cách mù quáng.

- Thỉnh thoảng ngài có đến sòng bạc chứ? Bà nam tước nói với giọng run run.

- Không bao giờ.

- Ô! Thật là may mắn. Hạnh phúc sẽ mỉm cười với ngài. Đây là khoản tiền của tôi, một trăm phơ- rãng, ngài hãy cầm lấy đi, nàng nói. Đó là tất cả những gì người phụ nữ hạnh phúc này có, hãy đi vào một sòng bạc, tôi cũng không biết những sòng bạc này nằm ở đâu, nhưng tôi biết có một nơi nằm ở phố Palais- Royal. Hãy thử một trăm phơ- rãng này vào một trò chơi mà người ta thường gọi là quay xổ số. Ngài mất tất cả hoặc là sẽ mang lại cho tôi sáu nghìn phơ- rãng. Khi ngài trở lại tôi sẽ nói cho ngài biết những nỗi buồn của tôi.

- Quý bắt tôi đi nếu như tôi hiểu được điều tôi sắp làm đây, nhưng tôi sẽ nghe theo lời quý bà, chàng nói với niềm vui vẻ bởi ý nghĩ: "Khi nàng làm tổn thương danh dự của mình, nàng sẽ không có gì phải từ chối mình nữa".

Eugène cầm lấy khoản tiền, chạy đến khu phố Paris số chín sau khi đã được người bán quần áo chỉ đến sòng bạc gần nhất. Chàng bước vào trong, treo mũ lên, nhưng khi chàng bước vào và hỏi trò chơi quay xổ số ở đâu, những người khách quen của sòng bạc nhìn chàng một cách ngạc nhiên,

người phục vụ phòng dẫn chàng đến trước một cái bàn dài. Eugène không ngần ngại hỏi cần phải đặt tiền đặt cọc ở đâu.

- Nếu ngài đặt một đồng louis cho một trong ba mươi sáu số này và nếu ngài trúng thì ngài sẽ có ba mươi sáu đồng louis, một người quản lý với mái tóc trắng nói với chàng.

Eugène rút một trăm phơ- răng trên ô số tuổi hai mốt của mình. Một tiếng kêu ngạc nhiên bật ra mà chàng không hề để ý. Chàng đã thắng mà không biết điều đó.

- Ngài hãy lấy tiền của mình đi, người quản lý nói, người ta không thắng hai lần liên tiếp theo cùng một kiểu như vậy đâu.

Eugène cầm lấy cái cào và kéo tiền từ phía ông già về phía mình, chàng không hề biết chơi mà vẫn thắng ba nghìn sáu trăm phơ- răng. Mọi người đứng nhìn Eugène tiếp tục chơi với vẻ thèm muốn.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 14

Chàng thẳng tiếp lần thứ hai và ông chủ lại đưa cho chàng bànhên sáu trăm phơ- răng nữa.

- Ngài đã có bảy nghìn hai trăm phơ- răng. - ông già nói vàotai Eugène. Nếu ngài tin tôi thì ngài đi đi bởi vận may đã đến với ngài quá nhiều rồi. Nếu như ngài là người có lòng nhân ái, ngài sẽ nhận ra được ý tốt này và ngài an ủi sự nghèo đói của một cựu tình trường dưới thời Napoléon đang trong hoàn cảnh túng bấn một vài đồng.

Rastignac choáng váng để lại cho ông lão mười đồng louis và bước ra với bảy nghìn phơ- răng trong tay mà vẫn còn chưa hiểu một chút nào về luật chơi nhưng vẫn hạnh phúc về sự ngớ ngẩn của mình.

- Bà thấy rồi đấy? Bây giờ quý bà đưa tôi đi đâu? Chàng nói với bà Nucingen trong lúc chìa bảy nghìn phơ- răng ra và khi cánh cửa xe đóng lại.

Delphine ôm hôn chàng một cách điên dại nhưng không phải là tình yêu. "Ngài đã cứu tôi rồi?" Những giọt nước mắt lăn dài trên má bà nam tước. Tôi sẽ nói với ngài tất cả, người bạn của tôi. Ngài sẽ là bạn của tôi chứ? Ngài có tin là tôi giàu có không, hình như tôi chẳng thiếu cái gì cả! Đúng thế! Ngài có biết rằng ông Nucingen không để tôi sở hữu một đồng xu nào: ông ấy trả tất cả tiền nhà, tiền những chiếc xe của tôi và cả tiền xem hát nghe nhạc của tôi nữa, ông ấy không cho tôi đủ tiền để mua những đồ dùng cá nhân, ông ấy tính toán và giảm tiền chi tiêu của tôi. Tôi sẽ không phải là người cuối cùng nếu như tôi lấy tiền của ông ta với cái giá mà ông ta muốn ở tôi. Bởi tính tự phụ và kiêu hãnh mà tôi tự để mất bảy trăm nghìn phơ- răng! Chúng ta còn rất trẻ, rất vô tư khi chúng ta bắt đầu cuộc sống lứa đôi.

Lúc nào cũng phải xintiền của chồng mình, khiến tôi rất xấu hổ, tôi không bao giờ dám xin nữa, tôitiêu toàn bằng tiền tiết kiệm mà người cha tội nghiệp của tôi đã đưa cho tôi; dần dần tôi đã mắc nợ. Đám cưới đối với tôi là sự thất vọng kinh khủng, tôi có thể nói với ngài về điều đó: ngài cũng đủ biết rằng tôi sẽ nhảy qua cửa sổ nếu như phải sống với Nucingen trong căn phòng nếu nó không được ngăn đôi. Khi phải công khai với ông ấy những khoản nợ của tôi, những đồ trang sức, những sở thích riêng tư, tôi đã phải chịu đựng như một cảm tử quân nhưng cuối cùng tôi cũng có đủ can đảm để nói những điều đó. "Tôi không có một tài sản nào cho riêng mình sao?" Ông Nucingen nổi cáu. Ông ta đã nói với tôi rằng tôi làm cho ông ta phásản, thật kinh khủng. Tôi như muốn chui xuống đất. Vì ông ta đã dùng của hồi môn của tôi và ông ta sẽ trả nhưng kể từ nay ông ta định rõ về những chi tiêu cá nhân của tôi nó được xem là một khoản trợ cấp, tôi đã chấp nhận để có hoà bình. Kể từ đó, tôi đã muốn đáp lại lòng tự ái của một con người mà ngài biết đấy, mặc dù tôi đã bị lừa dối, tôi sẽ thật đáng chê trách nếu không thừa nhận tính cách cao thượng của người ấy. Cuối cùng ông ấy đã rời bỏ tôi một cách không xứng đáng chút nào. Trong ngày tháng nghèo khổ, người ta không nên rời bỏ một người phụ nữ trong khi người phụ nữ ấy đáng giá như cả một đồng vàng. Người ta phải luôn luôn yêu quý người phụ nữ đó mới phải chứ. Còn ngài, một tâm hồn cao đẹp của tuổi hai mốt, ngài còn trẻ và trong sáng, có phải ngài sẽ hỏi tôi một người phụ nữ như thế nào có thể chấp nhận tiền bạc của một người đàn ông. Chúa ơi! Khi người ta đang hạnh phúc thì những chuyện con con như thế có đáng kể gì. Tiền chỉ trở thành một cái gì đó vào thời điểm tình cảm không còn nữa. Chúng ta không gắn bó với nhau để sống sao? Ai trong số chúng ta dự báo được một cuộc chia tay trong khi nghĩ rằng mình đang rất được yêu? Ngài nghĩ chúng ta có một tình yêu vĩnh cửu, vậy thì có những quyền lợi rõ ràng như thế nào? Ngài không biết cái ngày hôm nay tôi đã phải chịu đựng thế nào trong khi ông Nucingen đã hoàn toàn từ chối đưa cho tôi sáu nghìn phơ- rãng, tháng nào ông ta cũng đều đưa nó cho người tình của ông ta, một cô gái ở nhà hát Opéra. Tôi muốn chết đi. Những ý nghĩ điên rồ cứ quanh quẩn trong đầu tôi. Đã có những lúc tôi thèm muốn có được cuộc sống của một người đầy tớ hay một

người hầu phòng. Hay đi tìm bố tôi, thật là một điều ngớ ngẩn. Anastasie và tôi, chúng tôi đã vắt kiệt bố chúng tôi rồi: nếu như bố tôi trị giá sáu nghìn phơ- rãng thì người bố tội nghiệp của tôi sẽ tự bán mình ngay. Tôi đã làm bố tôi tuyệt vọng. Ngài là người đã cứu tôi ra khỏi sự xấu hổ và cõi chết, trong lúc tôi đang đau khổ không còn chút tinh tảo nào nữa. Ô! thưa ngài, tôi phải giải thích với ngài điều này: tôi đã điên rồ một cách phi lý với ngài. Khi này khi ngài đi khuất thì tôi cũng định xuống xe và bỏ chạy...chạy về đâu? Tôi cũng không biết nữa. Đó là một nửa cuộc sống của những phụ nữ Paris: với vẻ bề ngoài xa hoa lộng lẫy, xa hoa nhưng sâu thẳm trong tâm hồn chứa chan những điều muộn phiền lolã. Tôi biết những người nghèo khổ còn bất hạnh hơn tôi. Tuy nhiên có những người phụ nữ phải xin những hóa đơn giả. Những người khác gắng sức ăn trộm tiền của chồng, người thì tin rằng những chiếc áo lông làm bằng lông dê giá một trăm đồng louis chỉ có năm trăm phơ- rãng, người khác thì cho rằng một chiếc áo lông dê năm trăm phơ- rãng thì trị giá một trăm đồng louis. Ông sẽ gặp gỡ với những người phụ nữ đáng thương họ đã để con mình nhịn đói chỉ vì dành dụm tiền để mua một chiếc váy. Còn tôi, tôi không làm những điều lừa phỉnh bỉ ổi đó. Và đây là mối lo sợ cuối cùng của tôi. Nếu có người phụ nữ tự bán mình cho chồng để họ được làm chủ, ít ra tôi cũng là người tự do! Tôi có thể khiến ông Nucingen sắm vàng bạc cho tôi, nhưng tôi thích khi khóc được để đầu lên trái tim của một người đàn ông mà mình có thể tin cậy. Ô! Tối nay ông Marsay sẽ không có quyền nhìn tôi như một người phụ nữ mà ông ấy đã mua bằng tiền.

Bà nam tước lấy tay che mặt để Eugène không thấy bà đang khóc, chàng gỡ tay nàng ra để chiêm ngưỡng khuôn mặt người phụ nữ mà chàng thấy cao quý.

- Trộn lẫn giữa tiền bạc và tình cảm, không phải là một điều kinh khủng hay sao? Ngài sẽ không thể yêu tôi, bà nam tước nói.

Sự pha trộn những tình cảm tốt đẹp đã làm cho người phụ nữ trở nên những quý bà, họ có lỗi lầm nhưng là do cơ cấu xã hội hiện nay tạo nên. Eugène thực sự xúc động, chàng vừa dịu dàng an ủi vừa nhìn người đàn bà xinh đẹp, ngây thơ và đại khờ trong tiếng kêu đau đớn của nàng.

- Ngài sẽ không lấy điều này để chống lại tôi chứ, bà nam tước nói, hãy hứa với tôi điều đó đi.

-Ồ, thưa quý bà! Tôi không có khả năng làm điều đó, chàng nói.

Bà Nucingen cầm tay chàng sinh viên và đặt lên ngực mình để bày tỏ lòng biết ơn và ưu ái của mình đối với chàng.

- Nhờ có ngài tôi mới lại được tự do và hạnh phúc. Bây giờ tôi muốn sống một cách đơn giản, không tiêu xài gì cả. Người bạn tốt của tôi, ngày mai ngài sẽ thấy tôi thay đổi như thế nào, như thế sẽ tốt hơn, có phải không? Ngài hãy nhận lấy chỗ này. Nam tước phu nhân nói và chỉ cầm lấy sáu tờ giấy bạc một nghìn phơ-răng, với lòng trung thực thì tôi còn nợ ngài một nghìn đồng ê-qui vì tôi đã tự coi món tiền này là của chung hai ta rồi.

Eugène kiên quyết chối từ như một nàng trinh nữ tự bảo vệ mình. "Tôi sẽ coi ngài như kẻ thù nếu ngài từ chối nó". Nữ nam tước nói và Eugène không thể không nhận được.

- Đây sẽ là vốn để phòng lúc khó khăn. - Eugène cầm tiền và nói.

- Đây là câu mà tôi rất sợ nghe thấy, bà nam tước kêu lên mặt tái nhợt đi. Nếu như ngài muốn rằng tôi là cái gì đó đối với ngài thì ngài hãy thề với tôi không bao giờ trở lại sòng bạc. Chúa ơi! Tôi đã làm hỏng ngài, tôi quá đau đớn về điều đó.

Họ đi đến căn nhà của nam tước Nucingen. Cái tương phản giữa giàu và nghèo làm chàng sinh viên choáng váng, bên tai vẫn còn đeo đẳng những lời xấu xa của Vautrin.

- Ngài hãy đứng dậy, bà nam tước nói trong khi bước vào phòng của mình và chỉ một chiếc tràng kỷ gần đồng lửa, tôi sẽ phải viết một bức thư rất khó xử. Xin ngài hãy cho tôi vài lời khuyên.

Eugène nói:

- Bà đừng viết, hãy lấy phong bì cho những tờ giấy bạc vào, ghi địa chỉ và bảo người hầu phòng của bà đem gửi nó.

- Ngài là vị thần tình yêu của con người. Ngài quả là con người đáng được tôn quý. Bà nam tước nói trong khi mỉm cười.

Nàng thật hấp dẫn, Eugène tự nhủ và càng lúc càng thấy yêu nàng say đắm hơn. Chàng nhìn khắp căn phòng toát lên nét thanh lịch của một khuê phòng giàu sang.

- Nó có làm ngài hài lòng không? Bà Nucingen nói trong khi rung chuông gọi người hầu phòng của mình.

- Thésère, chính cô hãy mang bức thư này cho ngài Marsay và đưa đến tận tay ông ấy. Nếu cô không thấy ông ấy, cô mang bức thư về cho tôi.

Thésère bước đi và liếc nhìn tinh quái về phía Eugène. Bữa tối đã sẵn sàng: Rastignac nắm tay bà Nucingen cùng đến một phòng ăn hấp dẫn và ở đó chàng thấy có một bàn ăn sang trọng mà chàng đã từng chiêm ngưỡng ở nhà người chị họ.

- Vào những ngày đoàn hát của Ý công diễn, ngài đến ăn tối với tôi, và đi cùng tôi nhé, bà nam tước nói.

- Tôi sẽ quen với cuộc sống thanh bình này nếu như nó được kéo dài, nhưng tôi là một sinh viên đáng thương đang phải gầy dựng cơ nghiệp.

- Cũng là thường tình thôi, nàng cười nói. Ngài thấy đấy, tất cả rồi sẽ đâu vào đó cả, tôi không tin là mình hạnh phúc như vậy.

Bản chất của người phụ nữ là chứng minh cái không thể bằng cái có thể, phá huỷ mọi việc đều do linh cảm. Khi bà Nucingen và Rastignac bước vào lô ngòi xem hát của họ ở Bouffons, thì bà nam tước có vẻ rất hài lòng nên trông nàng rất xinh đẹp, đến nỗi mỗi người đàn ông đều tự nguyện nói những lời vu oan và ngược lại phụ nữ thì không biện hộ cho nó và còn tin vào những lời bịa đặt bừa bãi để thấy hài lòng. Khi người ta biết về Paris, người ta không tin chút nào những điều thấy ở đó và không nói gì về những điều đã trở thành thông lệ ở đó. Eugène cầm lấy bàn tay của bà nam tước, và cả hai đều thấy tác động của nó. Đối với họ, buổi tối hôm nay ngầy ngất hạnh phúc. Họ bước ra cùng nhau, và bà Nucingen đưa Eugène về tới Pont - Neuf, trên suốt đoạn đường, bà nam tước luôn cự tuyệt trước nụ hôn của Eugène mà hôm trước ở đường Palais - Royal bà đã tặng chàng một cách hào phóng nồng nàn. Eugène trách nữ nam tước về thái độ thất thường.

- Khi ấy là lòng biết ơn của tôi đối với sự tận tâm - bà ta nói - còn bây giờ chẳng hóa ra một lời hứa hẹn sao.

- Mà phu nhân chẳng muốn hứa hẹn gì, thật là bội bạc. Chàng trai giận dữ nói. Trong khi không biết là một cử chỉ sốt ruột hay là vì tình, nữ nam tước đưa tay cho chàng sinh viên hôn. Rastignac không thể cưỡng lại sự mê hoặc của bàn tay ngọc ngà.

- Hẹn gặp lại thứ hai trong buổi khiêu vũ, bà nam tước nói.

Đi bộ dưới ánh trăng thanh, Eugène có những suy nghĩ nghiêm túc. Chàng vừa sung sướng vừa không hài lòng: sung sướng là vì có lẽ cuộc phiêu lưu tình ái đã đem lại cho chàng một trong những người phụ nữ thanh lịch nhất của Paris, đó là mục đích mong muốn của chàng; không hài lòng là vì những dự định làm giàu của mình bị đảo lộn, và chàng cũng đã chứng minh sự thật về những ý nghĩ mơ hồ mà chàng đã bỏ mặc từ hôm kia. Thất

bại luôn làm cho chúng ta thấy sức mạnh của những tham vọng. Eugène càng vui với cuộc sống của người Paris. Chàng càng không muốn sống trong bóng tối và nghèo khổ. Chàng vò nát tờ một nghìn phơ- răng trong túi quần, cùng với hàng nghìn suy nghĩ để chiếm giữ lấy nó. Cuối cùng chàng cũng về tới phố Neuve - Sainte Genevière. Khi chàng ở trên đầu cầu thang, thấy còn có ánh đèn, lão Goriot để cửa mở và cây nến vẫn còn cháy để anh chàng sinh viên không quên kể cho ông ta nghe về con gái mình. Eugène không giấu ông ấy điều gì.

- Nhưng, lão Goriot kêu lên vô cùng tuyệt vọng, chúng nó thì tôi đã bị phá sản: tôi vẫn còn một nghìn ba trăm tiền lợi tức! Chúa ơi? Đứa con gái bé bỏng tội nghiệp, sao nó không đến đây! Tôi sẽ bán những lợi tức ấy, tôi sẽ có một số vốn và với phần còn lại tôi sẽ để lấy lãi mà không rút lại vốn. Sao anh không đến tâm sự với tôi những vướng mắc của nó, anh bạn hàng xóm cạnh bên của tôi? Anh đã nỡ đánh bạc như thế nào với một trăm phơ- răng nhỏ bé chắt chiu của nó? Thật là làm đau xé lòng. Đó là chuyện của những chàng rể sao! Ồ, nếu như tôi gặp bọn ấy tôi sẽ xiết cổ bọn chúng. Chúa ơi! Con gái tôi đã khó phải không?

- Cô ấy gục đầu trên áo gi lê của tôi, Eugène nói.

- Ồ! Hãy đưa cái áo cho tôi, lão Goriot nói. Có những giọt nước mắt của con gái tôi trên cái áo đó, đứa con gái Delphine yêu quý, khi còn bé nó có bao giờ khóc đâu. Tôi sẽ mua cho anh một cái khác, đừng mặc nó nữa, anh hãy để lại cho tôi. Theo hôn ước con gái tôi phải được hưởng một phần tài sản. Từ ngày mai tôi sẽ đi gặp Derville, người được uỷ nhiệm. Tôi sẽ yêu cầu tiền của con gái tôi sẽ được gửi sinh lợi tức. Tôi biết luật, tôi là một con sói già, tôi sẽ lại tìm thấy những chiếc răng của mình.

- Này ông, hãy cầm lấy, đây là một nghìn phơ- răng mà cô ấy đã muốn đưa cho tôi trong khoản kiểm được.

Lão Goriot nhìn Eugène, lão giữ bàn tay chàng trong bàn tay mình, những giọt nước mắt của lão rơi xuống bàn tay anh sinh viên.

- Anh sẽ thành công trong cuộc sống, ông già nói với chàng. Anh có thấy không, chúa luôn luôn đúng? Tôi ý thức được sự trung thực, và tôi đảm bảo với anh rằng ít có một người đàn ông được giống như anh. Anh có muốn cũng là đứa con ngoan yêu quý của tôi không? Hãy đi ngủ đi, anh có thể ngủ được. Bởi anh chưa là một người cha, con gái tôi đã khóc. Tôi biết điều đó, tôi đã từng ngồi ăn im lặng như một kẻ ngu đần trong khi nó phải chịu đựng; tôi có thể bán Đức chúa và các thánh thần để cho những đứa con tôi không phải rơi nước mắt.

- Thực tâm mình tin suốt đời mình sẽ là người đàn ông lương thiện - Eugène tự nhủ trong khi nằm ngủ. Thật thú vị khi làm theo những cảm xúc của lương tâm.

Có thể chỉ có những người tin vào chúa mới làm những điều lương thiện một cách âm thầm và Eugène tin vào chúa. Ngày hôm sau, vào giờ khiêu vũ Rastignac sẽ đến nhà nữ phu nhân Beauséant, được bà đưa đến giới thiệu với nữ công tước phu nhân Carigliano. Anh được bà thống chế đón tiếp nồng hậu nhất, ở đó chàng đã gặp lại phu nhân Nucingen. Delphine trang điểm để làm vui lòng tất cả mọi người hơn là để làm vui lòng Eugène. Bà nam tước đang đợi thấp thỏm ánh mắt của chàng trong khi tin là mình che giấu được sự thiếu kiên nhẫn đó. Đối với người biết đoán tâm lý của phụ nữ thì lúc này sẽ tràn đầy thú vị. Ai cũng thích người khác chờ đợi ý kiến cá nhân của mình, thích hoá trang một cách điệu dàng niềm vui của mình, thích tìm kiếm những lời buộc tội trong nỗi lo lắng mà người ta gây ra, thích hưởng những nỗi sợ mà người ta sẽ che giấu bằng một nụ cười. Trong bữa tiệc này, chàng sinh viên thấy tầm quan trọng của mình và hiểu ra rằng chàng có một địa vị trong cái thế giới mà chàng đang giao du vì chàng là người em họ đại diện của bà Beauséant. Cuộc chinh phục bà nam tước Nucingen làm cho chàng trở nên nổi bật, tất cả bọn đàn ông nhìn chàng

vớivẻ đố ky, một vài người thì ngạc nhiên, lần đầu tiên chàng nếm được niềm vui của tính tự phụ. Đi từ phòng này sang phòng khác, đi qua những nhóm người đang nói chuyện, chàng nghe thấy họ ca tụng niềm hạnh phúc của mình. Các quý bà đều tiên đoán được những thành công của chàng. Delphine sợ mất chàng, đã hứa buổi tối sẽ không từ chối hôn chàng như nàng đã từ chối chàng hôm kia. Ở buổi dạ hội này, Rastignac nhận được nhiều mối quan hệ. Người chị họ giới thiệu chàng với một vài quý bà, tất cả họ đều rất lịch lãm và ngôi nhà họ ở thì thật dễ chịu; chàng thấy mình có một uy thế nào đó trong thế giới to đẹp nhất của Paris. Do vậy buổi dạ hội này đối với chàng là những cuốn hút của một sự khởi đầu rực rỡ, và chàng sẽ nhớ nó suốt đời như một người con gái nhớ về buổi vũ hội mà ở đó cô ấy đã có những cuộc hẹn hò thú vị.

Ngày hôm sau, khi đang ăn cơm trưa, chàng kể về những thành công của mình với lão Goriot trước mặt các vị khách trọ, Vautrin mỉm cười một cách nham hiểm.

- Các ngài có tin rằng một thanh niên thời thượng lại có thể ở trong khu phố Neuve- Sainte- Genevière, trong nhà Vanquer không? - Lão chuyên lý sự độc địa này kêu lên. Dù ở nhà trọ mọi người cũng vẫn tôn trọng, nhưng chắc chắn nó chẳng là gì so với một thời thượng cả. Cô ta thì giàu có, xinh đẹp nhờ vào sự giàu sang của mình, cô ta tự hào về trang viên tạm thời của một anh chàng Rastignac; nhưng cuối cùng, cô ta đến sống ở khu phố Neuve - Sainte - Genevière, và quên đi cuộc sống xa hoa bởi vì cô ta hoàn toàn trở thành một thứ cổ lỗ sĩ sao? Người bạn trẻ của tôi ơi, lão Vautrin nói tiếp đầy vẻ chế nhạo, nếu như anh muốn được coi như mình đang sống ở Paris, anh cần phải có ba con ngựa, xe ngựa mui trần hai chỗ ngồi dùng trong các buổi sáng, một xe hai chỗ ngồi dành cho các buổi tối, những thứ đó phải tốn tất cả là chín nghìn phơ- rãng, còn quần áo của anh cũng sẽ phải tốn ba nghìn phơ- rãng. Thanh niên thời thượng không thể bỏ qua cho vấn đề một ăn mặc được: đó có phải là điều mà người ta thường xuyên thấy ở họ không? Tình yêu và tôn giáo đều muốn những chiếc khăn phủ đẹp trên bàn

thờ của chúng. Với nhiều việc phải chi tiêu như nước hoa, mũ và giạt giũ thì tất cả cũng phải cần ít nhất là mười bốn nghìn phơ- răng. Takhông nói với anh cái mà anh mất trong cuộc chơi bạc, tiền đánh cuộc, tiền quậtặng; không thể không tính hai nghìn phơ- răng tiền túi nữa. Ta đã từng sống cuộc sống đó nên ta biết được số tiền xuất ra. Hãy thêm vào những điều cần thiết trước tiên này ba trăm đồng louis để mua mút, một nghìn phơ- răng có chỗ chui ra chui vào. Hãy lại đây con trai của ta, cậu phải có được mỗi năm hai mươi lăm nghìn phơ- răng nhỏ bé, nếu không cậu sẽ rơi vào hoàn cảnh khốn cùng, tự chế nhạo mình, sẽ không còn tương lai, không còn thành công và không còn là chủ của mình nữa! Ấy là chưa kể người hầu phòng và người đưa thư nữa? Christophe sẽ mang những bức thư ngắn ngọt ngào của cậu phải không? Cậu viết nó trên giấy mà cậu vẫn dùng phải không? Cậu sẽ phải tự tử đấy. Hãy tin những lời của một ông già đầy kinh nghiệm. Ông ta lại tiếp tục trong khi hạ thấp giọng. Cậu sẽ kết hôn với sách vở rồi sống trong một căn phòng sát mái ở đây hay là cậu đi theo một ngã khác?

Và Vautrin nháy mắt liếc nhìn cô Taillefer như để gợi lại và hâu tóm trong cái nhìn này những ý tưởng đầy sức thuyết phục mà gã đã gieo rắc vào tâm hồn chàng sinh viên để dụ dỗ chàng.

Nhiều ngày trôi qua, trong những ngày đó Rastignac có một cuộc sống hào hoa nhất. Chàng ăn tối hầu như tất cả các ngày với bà Nucingen, đi cùng nàng đến những buổi dạ hội. Chàng trở về nhà vào lúc ba hoặc bốn giờ sáng, dậy vào lúc mười hai giờ trưa để vệ sinh cá nhân, đi dạo trong rừng với Delphine. Khi thời tiết đẹp, chàng mất nhiều thời gian nhất mà không biết đến giá trị của nó, tất cả những lời giáo huấn, những cám dỗ xa hoa đã lôi cuốn chàng như là đài hoa của cây bòn chồn chờ đợi với những bụi phấn của nhụy hoa. Chàng đánh một canh bạc lớn, mất nhiều hoặc được nhiều và cuối cùng chàng quen với lối sống phóng túng. Nói về những tiền lãi đầu tiên của chàng, chàng đã gửi một nghìn năm trăm phơ- răng cho mẹ và cho các chị gái kèm theo những món quà đẹp. Dù rằng chàng đã thông báo muốn rời ngôi nhà Vauquer, chàng vẫn còn ở đó trong những ngày cuối cùng của

tháng giêng vì chưa biết sẽ ở nơi nào. Hầu như tất cả thanh niên đều bị khuất phục bởi một quy luật với vẻ bề ngoài khó hiểu, nhưng lý do của nó xuất phát từ tuổi trẻ của họ, sự cuồng nhiệt làm họ lao vào vui chơi.

Giàu hay nghèo, họ không bao giờ đủ tiền để trang trải những nhu cầu cuộc sống, trong khi đó họ luôn luôn tìm thấy những điều cần thiết cho kiểu cách của họ. Cho đi tất cả những cái đạt được, họ keo kiệt với tất cả những cái họ cần phải có và hình như họ muốn rửa nhục những cái mà họ không có bằng cách tiêu xài lãng phí những cái họ có thể có. Như vậy để thấy rõ vấn đề, một sinh viên chú trọng đến chiếc mũ của mình hơn là đến quần áo. Khoản thù lao kếch xù mang lại cho người thợ may làm cho có thể ký chịu được chỉ mất một món tiền ít ỏi dành cho người thợ làm mũ, một trong những người nghiêm khắc nhất, mũ là một trong số những đồ dùng không ai có thể mua chịu được. Một người trai trẻ ngồi trên bao lơn của rạp hát trưng những chiếc áo gi lê thời trang trước ống kính của các quý bà nhưng chưa chắc chân của anh ta có mang tất; những gã thợ dệt tất là một kẻ chuyên moi tiền của anh ta. Rastignac là một chàng trai trẻ trong số đó. Đối với cái nhìn của bà chủ nhà trọ thì túi tiền của chàng lúc nào cũng rỗng không, nhưng lại luôn căng đầy với những thói phù hoa.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 15

Túi tiền của chàng trai luôn phản bội chàng với những khoản chi tiêu thông thường nhất. Chàng muốn rời khỏi cái quán trọ hôi hám bẩn thỉu nơi luôn làm hạ thấp những cao vọng của chàng, nhưng còn một tháng tiền nhà và lại phải sắm sửa đồ đạc cho một công tử phong lưu ở nơi ở mới nữa chứ? Điều này thật khó thực hiện. Để xoay tiền khi cần cho cuộc chơi Eugène biết đem cầm những cái đồng hồ đắt tiền, những dây chuyền vàng giá trị mà chàng mua khi được bạc. Nhưng chàng lại rất lúng túng khi phải chi trả tiền ăn tiền ở và những phương tiện không thể thiếu được nhằm phục vụ cho cuộc sống thượng lưu. Vào thời điểm này, Rastignac đã mất hết tiền và đã mắc nợ. Chàng sinh viên bắt đầu hiểu rằng chàng không thể tiếp tục tồn tại theo kiểu này mà không có nguồn tài chính cố định. Nhưng trong khi rên rỉ về những tổn thất cay đắng, về tình hình bấp bênh của mình, chàng cảm thấy không có đủ khả năng từ bỏ cuộc sống đầy hưởng thụ này và muốn tiếp tục cuộc sống này bằng mọi giá. Những điều mà chàng tính toán cho tài sản của mình trở nên hão huyền, và những chướng ngại hiện nay ngày càng lớn dần.

Chàng vô tình biết được những điều bí mật của gia đình nhà Nucingen, chàng thoáng nhận ra rằng để hoán đổi tình yêu bằng tiền bạc, cần phải không còn biết xấu hổ là gì, và từ bỏ những ý nghĩ cao quý nó bao biện cho những tội lỗi của tuổi trẻ.

Cuộc sống bên ngoài rực rỡ tráng lệ nhưng nó bị nổi ân hận gặm nhấm, trong đó cái trò giải trí lén lút cuối cùng phải trả giá đắt do những mối lo sợ dai dẳng, chàng đã gấn bó khăng khít với cuộc sống này, chàng cứ cuộn tròn mình trong đó như người đăng trí của Bruyère ([7]), chìm ngập trong đồng bùn; nhưng cũng như người đăng trí, chàng chỉ mới làm bẩn bộ quần áo của chàng mà thôi.

[[7]:La Bruyère: Nhà văn Pháp (1645- 1696).]

- Này anh bạn, đã giết được lão quan ấy chưa? Một hôm Bianchon đi ra khỏi bàn và nói với Rastignac.

- Chưa đâu, chàng run rẩy trả lời.

Chàng sinh viên y khoa nghĩ bạn mình trêu đùa, nhưng đó không phải là một câu nói đùa cợt. Đây là lần đầu tiên kể từ lâu rồi Eugène ăn cơm tối ở nhà trọ, chàng tỏ ra suy tư trong bữa ăn.

Thay vì đi ra ngoài để dùng tráng miệng, chàng ngồi lại trong phòng ăn, ngồi gần cô Taillefer, chàng ngày càng có những ánh mắt nhìn đầy ý vị đối với cô gái. Vài ông khách trọ vẫn còn đang ngồi ăn quả hồ đào ở bàn, những người khác đi dạo và tiếp tục bắt đầu các cuộc tranh luận. Hầu như tất cả các buổi tối, mỗi người đều chạy theo những sở thích riêng tư của mình, tùy theo mức độ quyền lợi mà họ nói chuyện hoặc còn phụ thuộc cái dạ dày của họ lúc ấy no hay đói. Mùa đông đến, hiếm khi phòng ăn giải tán trước lúc 8 giờ, vào thời điểm đó bọn người phụ nữ thường ngồi một mình để nói chuyện bù lại sự im lặng bắt buộc bởi họ ngồi trong cuộc họp của cánh đàn ông này. Về tư lự của Eugène đã làm Vautrin chú ý, Vautrin ngồi lại ở phòng ăn, dù lúc đầu ông ta có vẻ vội vàng muốn ra đi và không muốn Eugène nhìn thấy mình để chàng tin là mình đi vắng rồi. Tiếp đó, thay vì đi cùng những người khách trọ cuối cùng ra khỏi quán, ông ta dừng lại ở phòng khách một cách đầy gian xảo. Ông ta đọc được ý nghĩ của chàng sinh viên và mơ hồ đoán được một triệu chứng dứt khoát của chàng. Thực vậy, Rastignac đang ở trong một tình thế tiến thoái lưỡng nan như bao thanh niên đã mắc phải. Đáng yêu hay làm dáng, phu nhân Nucingen đã làm cho Rastignac trải qua tất cả những nỗi khắc khoải của một niềm đam mê thực sự trong khi tỏ ra cho chàng thấy cách hoạt động ngoại giao của phụ nữ thường sử dụng ở Paris. Sau khi đã tự làm hại thanh danh của mình trước con mắt thiên hạ, nữ nam tước luôn cận kề với cậu em họ bà tử tước Beauséant nhưng vẫn do dự chưa cho chàng những điều mà lẽ ra chàng được hưởng. Từ hơn một tháng

nay ngọn lửa đục chày cao độ trong lòng chàng thanh niên nhưng cuối cùng chàng lại nhận được sự thương tổn đem đến cho trái tim chàng. Nếu thời gian ban đầu của mối quan hệ tình cảm của chàng, chàng sinh viên tự coi mình là chủ thì bây giờ bà Nucien là một kẻ mạnh hơn, nhờ vào cái trò tiêu khiển làm cho Eugène sục sôi những tình cảm tốt hoặc xấu cứ như có đến ba người đàn ông đang tồn tại trong chàng sinh viên Paris. Nàng bắt đầu tính toán chăng? Người phụ nữ luôn đứng ngay cảnh huống lúc sai lầm nghiêm trọng, vì họ bị chi phối bởi một tình cảm tự nhiên. Có lẽ sau khi để chàng trai trẻ chi phối lòng mình và tỏ ra quá thân mật với chàng, nữ nam tước bằng tính tự trọng sẵn có bỗng nhiên có ý nghĩ tiếp tục hay dừng lại. Đó cũng là điều bình thường của một phụ nữ Paris, ngay cả khi bị cuốn đi trong đam mê dục vọng họ vẫn dẫn đo về sự sa ngã của mình, họ có quyền thử nghiệm trái tim người con trai mà họ đặt cả tương lai của mình. Tất cả hy vọng của nữ nam tước đã đổ vỡ khi lần đầu tiên lòng trung thành của nàng đối với chàng thanh niên vị ki đã không được đánh giá đúng. Nàng nghi ngờ là một điều chính đáng. Có thể nàng đã thoáng nhận ra trong cách đối xử của Eugène, thành công nhanh chóng đã biến chàng hoá thành tự phụ. Chắc chắn nàng muốn thể hiện cái uy của mình với một người đàn ông ở độ tuổi này, và cảm thấy lớn lao biết bao trước chàng trong khi lại quá bé nhỏ từ rất lâu rồi trước người đàn ông đã từ bỏ nàng. Nàng không muốn Eugène tưởng đây là một cuộc chinh phục dễ dàng, bởi vì chàng biết rõ rằng nàng đã từng thuộc về Marsay.

Tóm lại, sau khi đã chịu đựng thú vui đồi bại của một con quỷ thực sự, một thanh niên phóng đảng, nàng muốn cảm nhận được những hương vị ngọt ngào, dạo chơi trong những vùng nở đầy hoa của tình yêu, và chắc chắn đó là một cảm dỗ đối với nàng khi chiêm ngưỡng nó, lắng nghe rất lâu những tiếng rún rẩy và để mặc rất lâu những vuốt ve âu yếm mà chìm đắm trong những cái hôn nồng nàn của gió. Tình yêu chân chính trả giá bằng những điều xấu xa. Bất hạnh thay điều nghịch lý này sẽ xảy ra thường xuyên chừng nào những người đàn ông không biết được bao nhiêu bông hoa bị tan nát trong tâm hồn của một phụ nữ trẻ đẹp ngay từ đầu những lần lừa phỉnh.

Dù là vì lý do nào đi chăng nữa, Delphine cũng đang đùa giỡn Rastignac và rất thích thú khi làm điều đó, dĩ nhiên là bởi nàng biết mình được yêu và chắc chắn hưởng người tình theo mọi trò tiêu khiển đế vương của mình. Do lòng tự trọng, Eugène không muốn cuộc chiến đầu tiên của chàng kết thúc bằng sự thất bại, và chàng nhất quyết theo đuổi nó như một người thợ săn, bằng mọi giá phải giết được một con gà gô trong buổi lễ Saint- Hubert đầu tiên của mình. Lòng tự trọng của chàng bị tổn thương, nỗi buồn phiền, lo âu hay nỗi tuyệt vọng của chàng, chân thật hay giả dối cũng không biết nữa nhưng càng ngày nó càng gắn chặt chàng với người phụ nữ này. Cả Paris đều biết chàng đã chiếm được quý bà Nucingen, nhưng gần nàng mà chàng không thấy tiến bộ hơn chút nào so với ngày đầu chàng gặp bà nam tước. Chàng còn chưa biết đôi khi sự làm đom của một phụ nữ lại mang nhiều lợi lộc hơn là tình yêu, chàng chìm trong sự đam mê điên dại. Nếu như vào lúc nàng dành cho Rastignac những sản phẩm hoa quả đầu mùa mà đối với chàng nó cũng đắt bởi nó tươi và rất ngon dùng để thưởng thức, thì cũng là lúc nàng cãi lộn với người yêu. Đôi khi, thấy mình không còn một xu, không có tương lai, mặc cho lời cảnh báo của lương tâm chàng vẫn thường nghĩ đến vận may về tài sản mà Vautrin đã chứng minh cho chàng thấy khả năng đó trong cuộc hôn nhân với cô Taillefer.

Đến khi chàng rơi vào cảnh khốn cùng nhất, chàng gần như không có một tí nào chống lại những mưu mẹo của một quái thần hình nhân sư có đôi mắt thôi miên. Vào thời điểm mà Poiret và cô Michonneau trở về phòng, Rastignac cảm thấy trong phòng chỉ còn bà Vauquer và bà Couture, họ vừa đàn những ống tay vừa thiu thiu ngủ bên cạnh lò sưởi, Rastignac nhìn cô Taillefer một cách khá là âu yếm làm cho cô gái phải cúi mặt xuống.

- Ngài có điều gì phiền muộn phải không, thưa ngài Eugène? Victorine nói với chàng sau một phút im lặng.

- Người đàn ông nào mà chẳng có những nỗi buồn? Rastignac trả lời. Cũng như những thanh niên khác, nếu họ tin tưởng rằng mình được

yêu chung thủy họ sẵn sàng chấp nhận mọi sự hy sinh, họ sẽ không bao giờ cảm thấy buồn nữa, có thể là như vậy.

Cô Taillefer nhìn chàng với ánh mắt không nghi ngờ về câu trả lời.

- Thưa quý cô, ngày hôm nay, cô tin tưởng vào trái tim mình; nhưng liệu cô có dám trả lời là nó không thay đổi không?

Một nụ cười lướt trên môi của cô gái tội nghiệp như một tia sáng loé lên trong tâm hồn cô gái và làm rạng rỡ khuôn mặt của Taillefer, Eugène ngỡ ngàng vì đã gây ra một sự bột phát dữ dội trong tình cảm của cô.

- Nếu như ngày mai cô trở thành người giàu có và hạnh phúc, nếu như cô có một tài sản lớn, liệu cô có còn yêu người thanh niên nghèo đã từng chia sẻ với cô trong những tháng ngày khốn khổ không?

Cô gái nghiêng đầu một cách đáng yêu.

- Một người thanh niên trẻ rất bất hạnh? Cô Taillefer gật đầu.

- Ngài nói điều ngớ ngẩn gì vậy? bà Vauquer kêu lên.

- Hãy để mặc chúng tôi, Eugène nói, chúng tôi hiểu nhau.

- Vậy thì có lời hứa hôn giữa ngài kỹ sĩ Eugène và cô Victorine Taillefer chưa? Vautrin bất ngờ xuất hiện ở cửa phòng ăn nói to.

-Ồ, ngài làm cho tôi sợ đấy, bà Couture và bà Vauquer đồng thanh nói.

- Tôi có thể chọn lựa tồi hơn đấy, Eugène cười đáp, giọng nói của Vautrin gây cho chàng niềm xúc động mãnh liệt mà chàng chưa bao giờ nhận được.

- Xin các ngài, đừng chế giễu nhau nữa, bà Couture nói. Nào con gái, chúng ta hãy trở về phòng thôi.

Để tiết kiệm nển và lửa ở các phòng, bà Vauquer đi theo haingười khách trọ của mình.

Eugène ở một mình và đối diện với Vautrin. Ta biết rõ là anh sẽ tới chỗ đấy, người đàn ông này nói với vẻ lạnh lùng điềm tĩnh. Nhưng, hãy nghe đây, ta cũng có sự khôn khéo như người khác. Anh đừng quyết định trong thời điểm này, anh đang cảm thấy không được thoải mái lắm. Anh có những khoản nợ. Ta không muốn đó là niềm đam mê hay là nỗi tuyệt vọng, nhưng chính lý do đó đang làm cho anh đến chỗ ta. Có thể anh cần vài nghìn ê quy. Này, anh có muốn không?

Lão hung tợn này lấy ra từ túi quần một chiếc ví, rút ra batờ giấy bạc làm loé mắt chàng sinh viên. Eugène đang trong hoàn cảnh bi đát nhất.

Chàng mắc nợ hầu tước Ajuda và bá tước Trailles một trăm đồng louis. Chàng không có để trả nợ, và không dám đi đến buổi dạ hội ở nhà bà Restaud nơi mọi người đang chờ đợi chàng. Đó là một trong những buổi dạ hội đơn giản người ta ăn những chiếc bánh ga tô nhỏ, uống nước chè, nhưng cũng ở đó người ta có thể mất sáu nghìn phơ- rãng để chơi bạc.

- Thưa ngài, Eugène nói với lão ta trong tâm trạng bối rối cố giấu sự run sợ, sau những điều mà ngài đã tâm sự với tôi, ngài cũng nên hiểu rằng tôi không thể có nghĩa vụ gì với ngài.

- Thật sao? anh làm cho ta đau lòng khi nói không thể đấy, lão ta tiếp tục nói. Anh là một chàng thanh niên đẹp trai, tế nhị, kiêu hãnh như một con sư tử và dịu dàng như một thiếu nữ. Anh sẽ là một miếng mồi ngon đối với ác quỷ. Tôi thích tính cách này của anh, anh bạn trẻ ạ, chỉ cần đôi balần có kết quả trong chiến lược nữa thôi là anh sẽ nhìn thấy được thế giới mà anh mong muốn.

Trong khi đóng vai vở kịch nhỏ về đạo đức, người đàn ông ca ngợi hài lòng về những ý tưởng ngông cuồng của mình với tràng vỗ tay thật lớn của

những kẻ ngớ ngẩn ngồi dưới rạp hát. Chỉ ít ngày nữa chúng ta sẽ là củanhou. Ôi, nếu như anh muốn trở thành học trò của ta, ta sẽ giúp anh đi tới thành công. Anh sẽ không thể tạo ra những thứ anh ham muốn kể cả vào thời điểm chín muồi, dù anh có thể rất mong muốn: hạnh phúc, tiền tài và phụ nữ. Ta sẽ dạy cho anh tất cả những văn minh trong cuộc sống quý tộc. Anh sẽ là đứa con được cưng chiều, là đứa bé đáng yêu nhất của ta, chúng ta sẽ tiêu diệt tất cả để anh vui lòng. Tất cả những gì cản trở anh sẽ bị san bằng hết. Nếu như anh còn đắn đo, vậy thì anh coi ta như một tên bỉ ổi sao? Đúng vậy, một người đàn ông có tính trung thực như anh vẫn còn tin là có chuyện ông Turenne đã từng thông đồng với bọn cướp mà không làm tổn hại đến thanh danh. Anh không muốn là người chịu ơn của ta sao? Điều đó chẳng hề gì, Vautrin mỉm cười tiếp tục nói. Nào anh hãy cầm tờ giấy này và viết vào đây - lão ta rút ra một tờ trái phiếu: - Đã chấp nhận món tiền ba nghìn năm trăm phơ- rãng trả trong một năm. Anh hãy ghi ngày vào! Lợi nhuận khá lớn để anh vứt bỏ tất cả những đắn đo đi đây; anh có thể gọi tôi là người Do thái và không cần mọi sự biết ơn. Còn hôm nay ta cho phép anh khinh bỉ ta, nhưng chắc chắn rằng sau này anh sẽ yêu quý ta. Anh sẽ nhận thấy trong con người Vautrin này những khác biệt lớn, những tình cảm lớn mà những kẻ ngu xuẩn thường gọi là thói xấu; nhưng anh sẽ không bao giờ thấy Vautrin là người yếu đuối bội bạc. Cuối cùng, không là con tốt cũng không làm một thằng điên, nhưng ta lại là một quân cờ di chuyển dọc và ngang, con trai bé nhỏ của ta.

- Vậy thì ngài là người như thế nào? Eugène kêu lên, ngài được tạo nên để gây cho tôi đau đớn?

- Không, ta là một người đàn ông tốt bụng muốn tự vấy bùn lên mình để những ngày còn lại của anh không phải núp dưới bùn. Anh tự hỏi tại sao có sự tận tụy này phải không? Đúng đấy! Vài ngày nữa ta sẽ nói nhỏ vào tai anh điều đó. Đầu tiên ta đã làm anh ngạc nhiên trong khi chỉ cho anh thấy chiếc đồng hồ trật tự xã hội và trò chơi của bộ máy đó; nhưng nỗi hoảng sợ đầu tiên của anh xảy ra giống như nỗi hoảng sợ của một người lính mới

nhập ngũ ra chiến trường, và anh quen dần với ý nghĩ coi con người như những anh lính quyết định hy sinh để được tôn vinh chính họ. Thời gian đã thay đổi nhiều. Ngày xưa người ta nói với một người dũng cảm: "Đây là một trăm đồng ê quy, xin ngài hãy giết nó đi", và sau khi đã để một người đàn ông vào tù vì một điều vu vơ, người ta dùng bữa đêm một cách bình tĩnh. Ngày hôm nay, tôi đề nghị cho anh một tài sản lớn, chỉ cần anh một cái gạt đầu, nó chẳng làm hại đến thanh danh của anh chút nào thế mà anh lại do dự. Thế kỷ này là thế kỷ của con người mềm yếu.

Eugène ký vào trái phiếu và đổi nó lấy những tờ giấy bạc.

- VẬY CHỨ! Chúng ta hãy nhìn, hãy nói cho có lý. Vautrin tiếp tục nói. Tôi muốn đến châu Mỹ ba tháng để đi trồng cây thuốc lá của mình. Ta sẽ gửi cho anh những điều xì gà hữu nghị. Nếu ta trở nên giàu có, ta sẽ giúp anh. Nếu như ta không có con (trường hợp có thể xảy đến), vì ta không muốn lưu lại dòng giống mình ở đây như người ta vẫn giam cầm cảnh ấy. Đúng vậy. Ta sẽ di chúc tài sản của mình cho anh. Thế mới là người bạn của một người đàn ông đúng không? Nhưng ta yêu quý anh. Ta có ước muốn hy sinh cho người khác. Anh thấy đấy, ta đã làm điều đó, con trai bé bỏng của ta. Ta sống trong một thế giới quyền lực cao hơn những người đàn ông khác. Và coi những hành động như những phương tiện để tới đích. Một người đàn ông đối với ta là gì? Đó là người luôn ngậm ngón tay trong miệng. Một người đàn ông là tất cả hoặc chẳng là gì cả. Nếu hãn kếm cõi hơn cả anh chàng Poiret, người ta có thể nghiền nát hãn như một con rệp bị dẹp lép và bốc mùi. Nhưng một người đàn ông là thượng đế khi hãn giống anh đấy: đó không còn là một cái máy bọc da, mà là một nhà hát kịch có bao tình cảm tốt đẹp và ta chỉ sống bằng tình cảm, tình cảm đó không phải là thế giới của tinh thần sao? Anh hãy nhìn lão Goriot: đối với lão ấy, hai cô con gái là cảm một vũ trụ, họ là sợi dây nối dẫn ông ấy đi đến mục đích của cuộc đời. Còn đối với ta, người mà đã thấy tường tận cuộc sống thì ở người đó chỉ tồn tại một tình cảm có thật duy nhất, một tình bạn giữa con người với con người. Pierre và Jaffler, niềm đam mê của ta. Ta thuộc lòng cuốn Venice

được cứu([8]).Anh đã nhìn thấy một người dũng cảm đến mức mà một người bạn nói: "Hãy chôn cái xác này đi" thì lập tức đi làm ngay mà không hề tra hỏi. Ta đã làm điều đó. Tachưa nói với ai những điều thế này bao giờ. Nhưng anh là một người đàn ông cao quý, Vautrin này có thể nói với anh tất cả, anh biết cách hiểu tất cả. Anh không lóp ngóp lâu được trong những đầm lầy mà những con cóc con sổng ở đó chúng đang vây quanh chúng ta. Đúng thế. Anh sẽ lấy vợ. Mỗi người trong số chúng ta hãy phát triển điểm mạnh của mình. Điểm mạnh của ta thì bằng sắt và không bao giờ mềm.

[[8]:Tác phẩm của nhà uẩn Anh (1652- 1685).]

Vautrin mỉm cười không muốn nghe câu trả lời phủ định của anh chàng sinh viên, để chàng có cảm giác tin cậy. Hình như chàng cũng biết được điều bí mật của những sự phản kháng và đấu tranh này là con người tự lừa dối chính bản thân mình, và biện hộ cho những hành động đáng chê trách của mình.

- Dù ông ta có làm được những điều ông ta muốn, mình chắc chắn sẽ không cưới cô Taillefer! Eugène tự nhủ.

Sau khi đã phải chịu đựng cảm giác mệt mỏi do nghĩ tới điều thỏa hiệp với người đàn ông này, chàng thấy thật khủng khiếp, nhưng lại gây ấn tượng lớn lao cho chàng bởi những điều ngạo đời trắng trợn mà gã đã tào bạo khoác lên toàn bộ xã hội. Rastignac mặc quần áo, gọi một chiếc xe và đi đến nhà bà Restaud. Vài ngày nay, người đàn bà xinh đẹp này ra sức chăm sóc chàng thanh niên trẻ mà mỗi bước chân chàng là một tiến bộ trong nấc thang tình cảm và sự ảnh hưởng của nó hình như phải là ngày một đáng sợ. Chàng trả tiền cho ông Trailles và ông Ajuda, chàng chơi bạc và lại kiếm được những cái đã mất. Mê tinnhư phần lớn những người đàn ông đang xây dựng sự nghiệp và ít nhiều tin tưởng vào định mệnh, chàng cho rằng mình gặp lúc may mắn mà ông trời ban cho vì tính kiên trì của mình. Sáng hôm sau, chàng vội vàng hỏi Vautrin xem ông ta còn tờ giấy vay tiền không.

Chơi khá đúng luật, chàng trả cho ông ta ba nghìn phơ- rãng và tỏ ra hài lòng.

- Tất cả đều tốt đẹp - Vautrin nói với chàng, - Nhưng tôi không phải là kẻ tòng phạm của ngài, Eugène nói.

- Ta biết, ta biết, Vautrin ngắt lời chàng. Anh vẫn còn làm những việc trẻ con lắm. Anh hãy chấm dứt những công việc tầm phào vô bổ ấy đi thôi.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 16

KẺ ĐÀO TẤU

Hai ngày sau, Poiret và cô Michonneau ngồi cùng nhau trên một cái ghế trong lối đi ít người lui tới ở khu vườn, họ nói chuyện với cái kềm mà chàng sinh viên y khoa đang có ý nghi ngờ.

- Cô gái ơi, ông Gondureau nói, tôi không hiểu tại sao cô lại lo lắng đến thế. Ngài bộ trưởng bộ nội vụ Hoàng Gia...

- Ôi dào, cái ngài bộ trưởng bộ nội vụ Hoàng Gia... Poiret nhại lại.

- Phải, ông ta đang để ý tới việc này, Gondureau nói.

Poiret - một kẻ mà ai cũng biết, đã từng là viên chức hiền lành mặc dù trong đầu chẳng có một ý kiến riêng nào, đang tiếp chuyện với gã già danh phú ông lương thiện, cái gã mà vừa nói ra những từ về cảnh sát vừa để lộ chân tướng một tên mật thám. Tuy nhiên, chẳng có gì lại tự nhiên hơn thế. Rồi mọi người sẽ hiểu ra rằng Poiret là một kiểu người đặc biệt trong đại gia đình gồm toàn những người ngốc nghếch, ấy là theo lời bình phẩm của những người hay soi mói nhưng đến tận bây giờ không phải ai cũng biết điều đó. Có lẽ ông tanhư một công chức cạo giấy nghèo nàn, lương bổng dao động giữa nấc một và nấc ba. Ở nấc một thì lương hàng tháng là một nghìn hai trăm phơ- rãng, ở nấc ba cao hơn một chút từ ba đến sáu nghìn, nếu mọi chuyện tiến triển tốt thì ông sẽ có thêm tiền thưởng, rồi số tiền thưởng đó cứ như cái cây dần đâm chồi nảy lộc chodù trồng trọt có khó khăn đi chẳng nữa. Một trong những nét đặc trưng thể hiện rõ nhất tính yếu kém của đất nước này là một dạng vô ý thức, máy móc, bột phát, nhất là đối với người có thể lực trong các bộ được mọi người biết đến nhờ chữ ký

không thể nào đọc được và dưới cái tên chúa đế của thành Bát- đa. Dưới con mắt của những người sống trong một đất nước lệ thuộc như vậy, ông ta được coi như là người đầy thế lực, như một đức cha với con chiên vậy. Ở nơi làm việc ông ta luôn vững vàng, tự tin trong con mắt nhân viên. Người ta coi tiếng động mà ông ta gây ra là hành động, lời nói là những gì mang tên ông ta. Ông ta che mắt mọi người bằng cách thêu dệt, hợp pháp hoá những gì mà ông ra lệnh. Người ta gọi ông ta là Ngài và danh hiệu đó đảm bảo các ý định của ông ta là hoàn toàn chính đáng và những ý muốn của ông ta là hoàn toàn trong sạch, cái danh hiệu đó còn được coi như một tấm hộ chiếu bảo đảm cho những ý tưởng khó chấp nhận nhất của ông ta. Kể cả những công việc chẳng đem lại lợi ích gì cho mình thì những con người đáng thương này cũng cần phải nhanh chóng hoàn thành ngay khi nghe thấy từ Ngài. Các văn phòng làm việc rất phục tùng như là trong quân đội vậy, đó là một hệ thống hạn chế ý thức, phát huy con người dần dần theo thời gian, con người sẽ trở thành một công cụ gắn bó khăng khít như một con ốc hay một cái đai ốc trong bộ máy Nhà nước kiểu đó. Ông Gondureau cũng vậy, dường như ông ta đang có điều gì bức bối trong lòng, ông ta nhanh chóng nhận ra rằng Poiret là một trong số những người quan liêu đến ngu ngốc và ông ta bèn đem thủ thuật trên sân khấu, câu bùa chú của đức Ngài để lừa phỉnh Poiret khi những kế hoạch của ông ta bị phanh phui; ông ta cứ nghĩ Poiret như là chồng của Michonneau, còn cô Michonneau thì như là vợ của gã vậy.

- Chính là ngài ấy, chính là Đức ngài! Chà! Khác nhau lắm đây, Poiret nói.

- Cô nghe thấy ông đây nói rồi đấy, có vẻ ông ta đang tin tưởng vào dư luận, lão phú hộ giả hiệu quay sang nói với cô Michonneau. Thôi được rồi, lúc này đây thì Đức ngài tin tưởng hơn vì đã có nhiều bằng chứng về cái gã Vautrin giả mạo đang ngụ tại nhà bà Vauquer. Gã đích thị là một tên tù khổ sai đã vượt ngục Toulon, ở đó gã được biết với cái tên Kẻ đào tẩu.

- À! Kẻ đào tẩu ư, Poiret nói, ông ấy hẳn sẽ sung sướng lắm đây, nếu người ta gọi ông ta như thế.

- Nhưng đúng là thế mà, gã mật thám nói. Nhờ biệt danh này mà gã sống sót được trong thời gian làm những vụ vô cùng táo bạo. Gã nguy hiểm lắm đấy, ông bà cứ nhìn gã mà xem. Gã có những phẩm chất làm cho gã trở nên phi thường. Kể cả việc kết án gã cũng làm cho gã lấy đó làm vinh dự, hể hả lắm...

- Vậy ra ông ta là con người danh giá ư? Poiret hỏi.

Theo cách của gã. Gã đã nhận tiền để đứng ra chịu tội thay cho một người khác. Đó là sai lầm do một chàng thanh niên rất đẹp trai mà hẳn vốn rất yêu mến phạm phải, một thanh niên người Ý say sưa cờ bạc, đã từng gianhập quân đội và dù sao thì đó cũng là cách xử sự riêng của gã.

- Nhưng nếu Ngài Bộ trưởng cứ cho rằng ông Vautrin là kẻ đào tẩu thì tại sao ông ta lại cần đến tôi? Cô Michonneau thắc mắc.

- À phải rồi, Poiret nói, quả thật là ngài Bộ trưởng hẳn cũng đã biết, như ngài vừa nói cho chúng tôi điều đó.

- Còn lâu ông ta mới tin ai, ông ta chỉ biết nghi ngờ mà thôi. Rồi ông bà sẽ hiểu ra thôi. Jacques Collin có biệt danh kẻ đào tẩu, được cả ba nhà ngục rất tin tưởng, ở đó, người ta chọn hẳn làm nhân viên thu ngân. Hẳn kiếm được khá nhiều tiền nhờ vào loại công việc cần những kẻ có máu mặt này.

- Chà! Chà! Em hiểu cách nói này chứ? Poiret nói, ông đây gọi Vautrin là người có máu mặt vì ông ta đã làm cho người khác phải kiêng mặt ông ta ra.

- Lão Vautrin giả danh ấy đã nhận khối tiền từ những tên tù khổ sai, dàn xếp và giữ tiền cho bọn chúng rồi nhận tiền theo đề nghị của những tên vượt ngục hay của gia đình chúng, cả khi làm di chúc và cả khi chúng gửi tiền cho phụ nữ.

- Cho phụ nữ? Ông muốn nói đến vợ bọn họ chứ gì? Poiret tò mò hỏi.

- Không đâu. Những tên tù vượt ngục thường chỉ có vợ không hợp pháp thôi, mà chúng ta vẫn thường gọi là vợ không hôn thú ấy.

- Vậy là họ ở với nhau mà chẳng cần cưới xin gì ư?

- Đúng vậy đấy.

- Trời ạ. Poiret nói, đức Ngài phải trừng phạt những sai trái đó của họ, bởi vì ông là người nhân nghĩa nên đã khiến tôi chột náy ra ý tưởng nhân đạo để nói cho ông biết cách xử sự thiếu đạo đức của những loại người này. Chúng là thành phần điển hình xấu xa của một bộ phận nhỏ trong xã hội.

- Nhưng thưa ngài, chính phủ còn có nhiều việc đáng phải quan tâm hơn nhiều. Nhưng đây đâu phải do lỗi của chính phủ.

- Đúng là như thế, nhưng xin ngài cứ cho phép...

- Thôi nào, cứ để cho ông ấy nói đã nào, anh yêu - cô Michonneau lên tiếng.

- Cô là người hiểu biết đấy, cô gái ạ. Lão Gondureau nói, chính phủ có thể kiếm được món lợi kếch xù do nắm được cái quỹ mà những phi vụ bất chính đem lại. Tên đào tẩu cũng kiếm được kha khá không chỉ do bòn rút được từ một vài người trong số bạn bè của gã mà còn từ tổ chức Mười nghìn...

- Mười nghìn tên cướp ư? Poiret hoảng hốt kêu lên.

- Không, đó là một tổ chức của những tên trộm có đẳng cấp cao và của những kẻ chuyên hoạt động trên quy mô lớn. Bọn chúng không bao giờ chịu nhúng tay vào việc gì nếu việc đó không đem lại cho chúng mười nghìn phở - rằng. Tổ chức này gồm toàn những tên kì cựu nhất trong số

những tên trộm nguy hiểm. Bọn này nắm rõ luật nên chúng chẳng bao giờ bị kết án tử hình khi bị bắt cả. Collin là kẻ luôn đem lại niềm tin và những lời khuyên bảo quý giá cho bọn chúng. Nhờ vào tài khoản kén xù mà gã đã tạo dựng cho riêng mình một lực lượng bảo vệ cùng những mối quan hệ rộng rãi mà không ai có thể xâm nhập nổi vào đó. Dù rằng từ một năm nay chúng tôi đã theo dõi chúng rất chặt chẽ, nhưng cũng chẳng biết được điều gì cả. Chúng dùng tiền bạc và cả bản chất ranh mãnh của chúng để mở rộng thêm, gây tội ác tày trời và hoạt động như kiểu nhà binh nhưng với mục đích xấu xa đầy hận thù với xã hội của chúng ta. Tóm được tên đầu tầu cùng với băng đảng của hắn thì mới tróc được tận rễ cái mầm mống nguy hại đó. Giờ đây vụ việc này đã mở rộng thành mối quan tâm lớn của chính phủ, cũng có nghĩa là nó còn có thể đem vinh dự đến cho người chịu hợp tác với chính phủ. Nay ông, ông cũng có thể là nhân viên mới trong bộ máy hành chính nhà nước hoặc có thể là thư ký của một viên thanh tra cảnh sát nào đó lắm chứ, những chức vụ ấy chẳng ngăn ông nhận khoản trợ cấp lương hưu hàng tháng đâu.

- Nhưng tại sao chứ, cô Michonneau thắc mắc tại sao tên đầu tầu lại không biến đi cùng với một động của cái?

- À! thế này, gã nhân viên mật thám giải thích, chúng tôi luôn có người theo dõi hắn ở khắp những nơi hắn tới, nếu hắn làm thế, người đó sẽ giết hắn ngay lập tức mà cái kết đó không dễ mang đi như là dụ dỗ một cô gái con nhà gia giáo ra khỏi nhà đâu. Và lại Collin không thể làm thế được vì gã chẳng làm vậy là hèn.

- Ông nói có lý lắm, Poiret nói, như thế thật hèn.

- Thế thì vẫn chưa đủ để nói lên được là tại sao các ông lại không đến thẳng đây mà bắt hắn, cô Michonneau khẳng định.

- Chà! Cái cô này, tôi nói... nhưng mà cô hãy ngăn cái ông kia của cô đừng có cắt ngang lời tôi, nếu không chúng ta sẽ chẳng bao giờ nói xong

chuyện này đâu, gã nói thầm vào tai cô. Cái ông này phải biết cách học thói lắng nghe người khác mới được. Kẻ đào tẩu đã từng khoác áo một người ngay thẳng rồi đấy, gã đã từng giao du với giới tư sản ở Paris và ở trong một nhà trọ bình dân với vẻ bề ngoài rất tinh tế. Thôi chúng ta không dò la nhau nữa. Chính ông Vautrin là người đáng chú ý, chỉ có ông ta mới có thể làm được những phi vụ to tát.

- Dĩ nhiên rồi, Poiret nói thầm.

- Ngài bộ trưởng không muốn làm xáo động hay gây tai tiếng trong thành phố nếu chúng tôi bắt nhầm ông Vautrin. Ngài tỉnh trưởng không được vững tin cho lắm vì ông ta có nhiều kẻ thù. Nếu có một sai sót nào, những người đang nhắm nhe chức vụ của ông ta sẽ nhân cơ hội để làm âm mưu gây dư luận xấu để lật đổ ông ta. Cũng như vụ Cogniard, bắt tên bá tước giả mạo Sainte - Hélène; nếu mà đó là bá tước Sainte - Hélène thật thì chúng tôi sẽ phải chịu kỷ luật, thế nên phải xác minh lại.

- Vâng, nhưng sao các ông không dùng đến một phụ nữ đẹp ấy, cô Michonneau bạo dạn hỏi.

- Kẻ đào tẩu không quan tâm đến đàn bà, gã mật thám nói. Hai người nên biết là gã ta chẳng yêu quý gì họ.

- Cứ cho là tôi đồng ý làm việc này với giá hai nghìn phơ- răng đi, nhưng tôi chưa biết phải làm việc gì cụ thể cả.

- Chẳng có gì dễ hơn việc đó cả, ông ta nói. Tôi sẽ đưa cho cô một lọ rượu mùi, có tác dụng làm cho hẩn ngất đi nhưng không gây nguy hiểm lắm và hẩn sẽ bất tỉnh tạm thời. Liều kích thích này có thể hoà với rượu và cà phê. Ngay lập tức cô phải đặt ông ta nằm lên giường, và cởi bỏ quần áo của ông ta để xem hẩn có chết không. Lúc chỉ còn mình cô, cô phải đánh vào vai gã một cái, và thế là cô sẽ thấy những con chữ hiện ra.

- Nhưng cái đó chẳng nói lên điều gì cả, Poiret nói.

- Cái gì? đũa đấy hả? Gondureau kêu lên.

- Nhưng này, thưa ngài kính mến, cô Michonneau nói, nếu không có một chữ nào hiện ra thì tôi vẫn được hai nghìn phơ- răng chứ?

- Không.

- Thế tôi không được cái gì sao?

- Năm trăm phơ- răng.

- Quá ít với một công việc như thế. Đôi khi cũng phải chịu thua thiệt một chút vậy, tôi rất biết giữ im lặng đấy ông ạ.

- Tôi xin cam đoan với ông, Poiret nói, cô ấy là một người rất trung thực, hơn nữa lại vô cùng dễ mến và biết lắng nghe.

- Thời được rồi! Cô Michouneau nhắc lại, hãy trả cho tôi banghìn phơ- răng nếu đấy đúng là kẻ đào tẩu, còn nếu là một nhà tư sản thì tôi sẽ không lấy gì.

- Được rồi, Gondureau nói, nhưng với điều kiện là ngay ngày mai cô sẽ phải làm đấy.

- Chưa được đâu, ngài thân mến ạ, tôi còn phải hỏi ý kiến vậlinh mục của tôi đã.

- Láu cá thật. Gã nhân viên vừa đứng lên vừa nói. Thế thì ngày mai gặp lại nhé. Và nếu cô có gì muốn nói ngay với tôi, hãy đến khu phố nhỏ Sainte - Anne, ở phía cuối sân nhà thờ Sainte - Chapelle. Chỉ có một cánh cửa dưới cổng vòm thôi. Hãy hỏi ông Gondureau.

Bianchon vừa trở về sau giờ học ở Cuvier đã nghe loáng thoáng thấy từ kẻ đào tẩu, chàng sinh viên đã từng nghe cái tên đó ở chỗ trường đồn cảnh sát.

- Tại sao em không quyết định đi nhĩ, vậy là có ba trăm quantiền công, Poiret nói với cô Michonneau.

- Cái gì cơ? cô ta hỏi. Nhưng tôi cũng phải suy nghĩ đã. Nếu ông Vautrin có là kẻ đào tẩu đi nữa thì giải hoà với ông ta vẫn là cách tốt nhất. Tuy nhiên, muốn xin tiền ông ta thì phải báo trước, và rồi ông ta cũng sẽ chẳng chịu bỏ ra một đồng nào đâu. Thật đúng là một lão già bần tiện.

- Khi ông ta được báo cho biết trước, Poiret nói, lẽ nào ông ta lại không mắng vào mặt chúng ta rằng ông ta đã biết bị theo dõi hay sao? Còn em, em sẽ mất tất cả đấy.

- Nhưng mà, cô Michonneau nghĩ bụng, mình chẳng thích ông ta ở điểm nào cả, ông ta chỉ toàn nói với mình những điều làm mình khó chịu.

- Mà này, Poiret nói, rồi em sẽ còn làm tốt hơn nữa kia. Đúng như là ông ta đã nói. Chính ông ta đã làm cho anh thêm vững vàng, ngoài ra ông ta còn rất thâm thúy. Đó là một cách tuân thủ luật pháp trong cái xã hội đầy rẫy tội ác này, ông ta là một trong số vài người có đạo đức. Ngựa lại quen đường cũ thôi. Nếu hẳn lại có ý định sát hại hết thầy chúng ta thì sao? Mệ kiếp! chúng ta sẽ là tông phạm của những vụ giết người này cơ đấy, có mà là nạn nhân trước tiên ấy chứ.

Cô Michonneau đang mãi lo nghĩ nên không nghe rõ những lời lẽ vừa tuôn từ miệng Poiret như kiểu nước rỉ ra từ vòi nước không thể vặn chặt lại.

Khi gã lại tiếp tục tuôn thêm một tràng nữa mà cô Michonneau cũng chưa kịp ngăn gã lại thì gã lại nói luôn mồm theo cấp độ ngày càng tăng. Sau khi lay chuyển được một người, gã lại lái theo những lý luận của mình rồi lại làm cho nó rối tung lên mà chẳng rút ra được kết luận gì cả. Khi tới nhà bà Vauquer, gã đã phải báo về vụ ông Ragouilleau và bà Morin, từ đó gã đã cân nhắc có nên làm chứng để được miễn tội hay không. Khi vào nhà cô bạn của gã không khỏi xét nét khi thấy Eugène de Rastignac đang chuyện

trò rất thân mật với cô Taillefer. Câu chuyện sôi nổi đến nỗi cả hai đều không để ý thấy hai người khách trọ khi họ đi qua phòng ăn.

- Có lẽ cô cậu ấy sẽ ăn tối với nhau thôi, cô Michonneau nói với Poiret. Họ quần quýt với nhau từ 8 ngày nay rồi đấy.

- Ừ, gã trả lời. Bà ta cũng bị kết án.

- Ai kia?

- Bà Morin.

- Em đang nói với anh về cô Victorine, vậy mà anh lại trả lời là bà Morin, cô Michonneau vừa nói vừa đi vào trong phòng Poiret, không để ý đến lời gã nói: - bà đó là ai thế.

- Vậy thì cô Victorine đã mắc tội gì? Poiret hỏi.

- Cô ta mắc tội yêu cậu Eugène de Rastignac và cô ta mạnh bạo quá mà không biết ở đâu thì nên bộp chộp như vậy. Cô bé mới thật ngốc ngếch làm sao.

Suốt buổi sáng, Eugène thu mình trong nỗi thất vọng về bà Nucingen. Lương tâm luôn cắn rứt vì chàng đã bỏ mặc ông Vautrin, chẳng đếm xỉa gì đến tình cảm thân ái mà ông ta đã dành cho mình, thậm chí cả những biến cố sẽ xảy ra với chàng sau này. Cần có một phép màu nhiệm để lôi chàng ra khỏi vực thẳm chàng đã đặt chân vào từ một giờ nay, từ khi nói với cô Taillefer những lời dịu dàng nhất. Victorine nghĩ rằng mình đang được nghe lời nói của một thiên thần, thiên đường đang mở ra trước mắt cô, ngôi nhà trọ của bà Vauquernhuôm đầy những sắc màu kỳ diệu như trong những bức họa trên sân khấu vậy: cô đang yêu và cô được yêu! Dù sao thì cô vẫn tin là như vậy. Người đàn bà nào mà lại không tin như vậy khi nhìn thấy Rastignac, khi nghe chàng nói ở một chỗ kín đáo, tránh cái nhìn soi mói của những người hay dòm ngó trong nhà trọ cơ chứ? Trong khi đấu tranh tư tưởng, chàng hiểu rằng chàng đang hành động không phải và chàng cũng

muốn chuộc lỗi để cho một người đàn bà được hạnh phúc và chàng đang bị thiêu đốt bởi những ngọn lửa địa ngục đang cháy trong tâm hồn. Thật may chockậu, điều kỳ diệu cũng đã xảy ra: Vautrin đi vào nhà trong tâm trạng vui vẻ vàông đoán biết được tâm hồn của hai cô cậu đang hoà vào làm một, nhưng rồi độtnhiên ông ta làm họ mất vui khi hát với giọng giễu cợt:

Cô em Fanchette của tôi mới quyến rũ làm sao

Bởi tính đơn giản...

Sau bao nhiêu bất hạnh, giờ thì Victorine cũng đã được hưởnghạnh phúc. Thật là đáng thương.

Rastignac xiết chặt lấy tay Victorine, lướt nhẹ mái tóc quamá cô, và nói thầm vào tai cô, chàng cúi gần đến mức cô cảm nhận được hơi ấm nóng từ đôi môi của chàng. Chàng xiết chặt lấy thân hình cô với cánh tay runrẩy, rồi hôn lên cổ cô. Tất cả những hành động ấy đã bị cô nàng Sylvie to béonhìn thấy và thuật lại còn mãnh liệt hơn, sống động hơn, hay hơn tất cả nhữngngười đã được chứng kiến những thiên tình sử nổi tiếng nhất. Những chuyện vụn vặt này thường được các vị tiền bối của chúng ta diễn tả bằng lối nói cợt nhảdường như là một tội ác đối với một cô gái cực kỳ sùng đạo. Hiện tại bây giờ,cô gái ấy dành cho mọi người nhiều tình cảm tốt đẹp hơn là sau này, khi cô tãđã trở nên giàu có và sung sướng. Cô ta sẽ không ban phát lòng tốt mà sẽ tự bộclộ hết cái bản chất của mình.

- Công việc đã hoàn tất, Vautrin nói với Eugène khi chỉ cóhai người. Mọi chuyện đã chuẩn bị sẵn sàng và sẽ diễn biến đúng như đã tính.Bây giờ hãy nói tới điều quan tâm của chúng ta. Con chim bồ câu của nhà ta đãhạ nhục con chim cắt của tôi. Ngày mai, trong công sự Clignancourt vào tám giờrưỡi, cô Taillefer sẽ nhận được từ người cha tình yêu thương và tài sản thừa kếtrong khi cô vẫn thong thả nhúng mẩu bánh mì kẹp bơ vào tách cà phê Chẳng phải là buồn cười lắm sao? Cái gã Taillefer này sử dụng kiếm lão luyện lắm đấy, nó cực kỳ tin vào bản thân mình, nhưng nó sẽ lĩnh đủ chỉ với

một đường kiếm tôi mới nghĩ ra thôi, bằng cách nâng kiếm lên rồi đâm thẳng vào trán. Tôi sẽ chỉ cho cậu cách đó vì nó hiệu quả vô cùng.

Rastignac thộn mặt khi nghe ông ta nói mà chẳng thốt lên được lời nào. Đứng lúc đó thì lão Goriot, Bianchon và một vài người khách trọ đi đến.

- Đây, đúng như ta đã liệu trước, Vautrin nói với Rastignac. Cậu biết là phải làm gì rồi đấy. Nào, chú chim đại bàng bé nhỏ của ta, hãy thống trị hết thảy mọi người; cậu rất khoẻ mạnh, cương quyết và cứng cỏi: tarất tin tưởng ở nơi cậu.

Ông ta muốn đưa tay cho chàng nắm.

Rastignac vội rút tay ra rồi ngồi phịch xuống ghế, mặt trắng bệch; cứ như thể chàng nhìn thấy một biển máu trước mắt vậy.

- Này! Chúng ta còn phải vẩy thêm vài vết bẩn vào thanh danh của mình nữa cơ, Vautrin nói nhỏ với Rastignac. Lão Oliban có ba triệu, ta biết tất rõ tài sản của lão. Rồi cậu sẽ được nhận phần của hồi môn và nó sẽ làm thanh danh của cậu trắng trợn như màu áo cưới của cô dâu vậy ngay dưới con mắt cậu cho mà xem.

Rastignac không do dự nữa. Chàng quyết định phải báo tin cho lão Taillefer bố và thằng con trai lão. Và lúc sau bữa ăn tối, Vautrin đã bỏ đi, còn lão Goriot nói thầm với cậu: - Trông cậu buồn quá, con trai ta ạ! Ta sẽ làm cho cậu vui trở lại, nào. Đến đây. Rồi lão đốt một ngọn nến nhỏ thanh mảnh, cuộn tròn vào một cây đèn. Eugène rất tò mò nhìn theo lão.

- Hãy về phòng cậu đi, lão nói rồi bảo Sylvie đưa chìa khoá cho cậu sinh viên. Vậy ra cậu đã tin là sáng nay thì con bé không còn yêu cậu nữa chứ gì, thế đấy! Lão nói. Nó bất đắc dĩ không tiếp cậu được thế mà cậu đã vội giận, thất vọng bỏ đi. Cậu thật ngốc làm sao chứ? Nó đã đợi tôi đến. Cậu không biết ư? Chúng ta phải hoàn tất việc trang trí ngôi nhà mà cậu sẽ đến ở từ nay cho tới ba ngày sau. Đừng cho nó biết là ta nói. Nó muốn dành cho cậu

một điều bất ngờ; nhưng ta không thể giấu được bí mật. Cậu sẽ đến ở phố Artois, cách phố Sainte- Lazare hai bước chân. Cậu sẽ sống ở đó như một ông hoàng, chúng ta cũng đã chuẩn bị cho cậu những đồ đạc như là cho cô dâu. Mọi việc đã xong xuôi từ một tháng nay rồi. Người uỷ nhiệm của ta đã tiến hành cả những công việc ở nông thôn nữa, cô bé sẽ nhận được khoản tiền trị giá ba mươi sáu nghìn phơ- rãng hàng năm, đấy là lợi tức từ khoản thừa kế của cô bé, ta sẽ bảo nó nên bỏ ra tám mươi nghìn phơ- rãng để mua ruộng đất.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 17

Eugène im lặng, bàn tay đan chặt vào nhau rồi lại kéo duỗi ra, đi lại trong căn phòng tối tăm lộn xộn. Lão Goriot nhận lúc cậu quay lưng lại phía lão đã đặt một cái hộp làm bằng da dê màu hồng lên trên lò sưởi, trên cái hộp có huy hiệu của dòng họ Rastignac được đúc lại bằng vàng.

- Con trai yêu quý của ta ơi, ông lão khốn khổ nói, ta đã bận rộn xiết bao. Nhưng cậu cũng thấy đấy, trong việc ta làm vẫn có một chút vụn vặt, ta đã để ý tới chuyện cậu chuyển nơi ở sang khu phố khác. Cậu không từ chối ta chứ, nếu ta muốn đề nghị với cậu một việc?

- Ông muốn gì?

- Ở trên căn phòng của cậu, ở tầng năm ấy, có một buồng thông với buồng của cậu, ta sẽ ở căn buồng ấy. Ta đã già lắm rồi, lại sống xạc xác đứa con gái. Ta sẽ không làm phiền cậu đâu. Ta chỉ ở đó thôi mà. Tối tối, cậu sẽ kể cho ta nghe về con bé. Điều đó không làm cậu khó chịu chứ, cậu nói đi. Khi nào cậu trở về, ngay cả khi ta đã lên giường rồi đi nữa, thì ta vẫn muốn lắng nghe cậu nói, ta sẽ tự nhủ rằng: Ta sẽ chỉ đi một bước là đã đến quảng trường Champs-Élysées nơi mà hai đứa con gái ta ngày nào cũng đi qua, ta sẽ nhìn thấy chúng thường xuyên hơn, ngay cả khi có đến muộn đi nữa. Rồi có thể con bé sẽ đến nhà cậu. Vậy là ta sẽ được nghe nó nói, được nhìn thấy nó trong chiếc áo choàng bông vào buổi sớm đi quần quanh như một con mèo con bé bỏng. Từ một tháng nay, con bé đã lấy lại phong độ, lại là một cô gái trẻ trung vui vẻ sang trọng. Tâm hồn nó đang hồi sinh trở lại. Nó cần được hạnh phúc bên cậu. Ôi, có lẽ ta sẽ làm cả những việc tưởng như không thể vì cậu. Rồi sau đó nó sẽ nói với ta lúc quay trở lại: "Bố ơi, con rất hạnh phúc?". Khi chúng nói với ta từ thừa cha một cách khuôn phép, trịnh

trọng thì chúng làm ta tê cứng lại, nhưng khi chúng gọi là bố ơ, sao lúc ấy chúng mới nhỏ bé đáng yêu làm sao, chúng làm ta nhớ lại tất cả những kỷ niệm ngày xưa. Ta là người chatốt nhất của chúng. Ta tin là chúng chẳng thể có được một người nào quan tâm đến chúng như ông bố này đâu. - Con người khốn khổ ấy lấy tay lau nước mắt, lão khóc. - Đã từ lâu rồi ta không được nghe tiếng gọi thân thương trìu mến ấy. Ôi! Đúng thế thật, đã mười năm trời, ta luôn ở cạnh một trong số những cô con gái của mình. Ta luôn được nhìn thấy chúng lộng lẫy trong những bộ váy áo sang trọng, được bước lên vết chân của chúng ở trên đường, được chia sẻ niềm vui của chúng. Rồi cuối cùng, như buổi sáng nay, ta đã theo Delphine đi khắp mọi nơi, ta đã vào các cửa hiệu sang trọng cùng với nó. Rồi ta lại đưa nó trở về nhà. Ôi, cậu hãy giữ ta ở bên cậu. Khi nào cậu cần ai đó phục vụ ta sẽ là người cậu cần. Ôi, nếu mà cái lão già gộc gác người Alsacien Goriot đây mà chết đi vì bệnh thống phong thì đứa con gái của ta làm sao có thể hưởng hạnh phúc được đây? Rồi cậu có thể là con rể ta, là chồng chính thức của nó. Chao ôi! Con bésẽ đau khổ biết chừng nào nếu không được biết hết những trò vui trên cõi đời, ta vẫn thường cầu nguyện cho nó để nó được hưởng tất cả những thú vui đó. Đức Chúa nhân từ luôn ở bên cạnh những con người yêu quý ngài nhất. Nó yêu cậu lắm đấy. - Lão vừa lắc đầu vừa nói sau khi dừng lại một chút. - Vì lúc đi có nói với ta rằng: "Chẳng phải thế hay sao, cha! Chàng thật tốt biết bao! Chàng có một trái tim nhân từ. Chàng có nói gì về con không?". Đấy, nó đã nói với ta như thế suốt từ phố Artois cho đến khi băng qua Panoramas. Đến lúc cuối nó mới dành một chút quan tâm đến lão già này. Trong suốt buổi sáng nay, ta thấy mình như không còn héo hắt, già cỗi nữa mà cảm tưởng cứ lâng lâng. Ta đã nói với nó rằng cậu đã đưa cho ta tấm ngân phiếu trị giá một nghìn quan. Ôi cô con gái yêu quý của ta đã cảm động đến trào nước mắt. Ở kia, cậu có cái gì ở trên lò sưởi thế? lão Goriot nóng lòng nhìn Rastignac đang chờ người ra.

Eugène bàng hoàng nhìn người láng giềng với vẻ ngây dại. Cuộc đọ sức tay đôi mà ông Vautrin đã ấn định vào ngày mai đối nghịch hoàn toàn với dự định thực hiện những mong muốn đầy chất nhân bản của nó làm cho chàng

có cảm giác như đang trong cơn ác mộng vậy. Rồi cậu quay lại phía lò sưởi và nhận thấy có một chiếc hộp hình vuông, cậu mở hộp và thấy trong đó một tờ giấy bọc một chiếc đồng hồ hiệu Breguet. Trên giấy có dòng chữ:

"Em mong chàng luôn nghĩ về em, bởi vì,..."

"Delphine."

Từ sau cùng rõ ràng có ám chỉ đến chuyện gì đó đã xảy ra giữa họ và nó làm cho Eugène rất xúc động. Huy hiệu của chàng ánh lên bởi ánh vàng của chiếc hộp. Món trang sức này chàng đã ao ước từ lâu, dây chuyền, chìa khoá, kiểu dáng, hoa văn đều hợp với sở thích của chàng. Lão Goriot rất sung sướng. Chắc hẳn lão đã hứa với con gái lão là sẽ kể về niềm vui sướng của Eugène khi nhận được món quà này, và lão tỏ ra cũng rất hạnh phúc với niềm xúc động này.

- Tối nay cậu đến gặp nó đi, nó đang đợi cậu đấy. Cái gã của dòng họ Allsacien đang ăn tối ở nhà con bé múa của nó. Thằng này rất sừng sốt khi luật sư của tôi nói chuyện với hắn. Hắn nói rằng hắn yêu con gái tôi say đắm. Hắn ấy à, bây giờ cứ đụng vào con bé xem, tôi sẽ giết hắn. Cứ nghĩ về chuyện của con gái tôi, Delphine... (lão thở dài) là khiến tôi muốn gây án mạng. Nhưng đây đâu phải là án mạng vì đây là một cái đầu đặt trên cơ thể con lợn. Cậu sẽ tin tưởng tôi chứ?

- Vâng, có chứ ạ, bác Goriot kính mến của cháu, bác có biết được rằng cháu cũng quý bác lắm không...

- Tôi có biết, tôi biết rằng cậu không khinh thường tôi, cậu này! Hãy để tôi được ôm hôn cậu. - Và thế là hai cánh tay của lão ôm ghì cậu sinh viên vào lòng. - Cậu sẽ làm cho nó hạnh phúc, hãy hứa với tôi điều đó! Tối nay cậu sẽ đi chứ?

- Ồ, vâng ạ. Cháu cũng phải đi để hoàn thành tất một số việc.

- Tôi có thể giúp được gì cho cậu?

- Có đấy bác ạ! Khi nào cháu tới nhà bà bá tước Nucingen, bác hãy đến gặp ông Taillefer và khẩn cầu ông ta dành cho cháu một tiếng vào buổi tối để trao đổi với ông một số việc khá quan trọng.

- Thật đấy chứ, chàng trai trẻ, Goriot nói, thay đổi nét mặt của mình; hay là anh lại tán tỉnh gì con gái nó, tôi nói vậy bởi vì tôi biết được một vài thằng ngốc ở đây thường nói đến điều này. Trời ơi, cậu không biết được rằng đó chính là một đòn nặng dành cho cô Goriot. Nếu cậu lừa dối chúng tôi thì cậu sẽ phải trả giá. Ồ, điều đó không thể được.

- Cháu xin thề với bác rằng trên đời này cháu chỉ yêu có một người phụ nữ, chàng sinh viên nói, cháu cũng chỉ biết được điều đó mới đây thôi.

- À, vậy thì thật mừng. Goriot nói.

Thế nhưng không dừng ở đó, chàng sinh viên nói tiếp, ngày mai cậu con trai nhà Taillefer sẽ quyết đấu và cháu nghe nói rằng cậu ta có thể sẽ bị giết.

- Điều đó có can hệ gì đến cậu? Goriot nói.

- Vâng cháu biết vậy nhưng cũng cần phải nói với ông ta để ngăn không cho cậu ta làm điều ấy...

Eugène bộc bạch.

Ngay lúc ấy, giọng Vautrin đã ngắt lời Eugène, ông ta vừa bước chân đến cửa và hát:

Ôi Richard, ôi bậc quân vương của tôi!

Thế giới này đang rời bỏ ngài...

Brừm! Brừm! Brừm! Brừm! Brừm!

Lâu nay tôi đã đi khắp thế giới này,

Và người ta đã nhận ra tôi...

Tra la, la, la, la...

- Hỡi các ngài, Christophe thốt lên, bữa ăn đang chờ các ngài đó và mọi người đã ngồi đông đủ vào bàn hết rồi.

- Nay, Vautrin nói, hãy mang chai rượu Bordeaux của tôi tới đây dùng thôi.

- Cậu có thấy chiếc đồng hồ đeo tay này đẹp không? Goriot nói. Nó rất thời thượng đấy.

Vautrin, Goriot và Rastignac cùng nhau xuống nhà và họ ở luôn đó, do sự chậm trễ của mình, họ đành phải ngồi cạnh nhau bên bàn ăn. Trong lúc ăn tối, Eugène đã tỏ vẻ hết sức lạnh lùng với Vautrin, mặc dù con người này tỏ ra hết sức đáng mến dưới con mắt của bà Vauquer, Vautrin vẫn hoạt bát và lôi cuốn tất cả khách ăn. Sự chắc chắn cùng với sự bình tĩnh đó đã làm Eugène phải hoảng sợ.

- Ông có vẻ rất vui thì phải, thế hôm nay ông đã đi đâu vậy? bà Vauquer nói với Vautrin.

- Tôi vẫn thường vui vẻ như vậy mỗi khi làm nhiều việc có lợi.

- Những việc gì vậy? Eugène nói.

- Ồ, bình thường thôi. Tôi có nhận giao một phần số hàng hoá đã đặt mua, số hàng này sẽ đem lại cho tôi nhiều cơ may được nhận khoản hoa hồng tương đối. Cô Michonneau, ông ta nói khi nhận thấy rằng người phụ nữ kia đang theo sát mình, tôi có nét gì trên mặt khiến cô không hài lòng sao, mà đến mức cô lại nhìn tôi bằng con mắt tò mò vậy? Nếu quả thế,

tôi sẽ thay đổi để cô được thoải mái. Ông Poiret này, chúng tôi không có gì phải gây bất hoà với nhau chỉ vì điều đó phải không? Ông ta nói trong khi đưa mắt liếc nhìn ông nhân viên.

- A, ông phải làm người mẫu vẽ Hercule mới được? Tay họa sĩ trẻ nói với Vautrin.

- Tốt thôi, anh bạn của tôi ạ, nếu như cô Michonneau cũng đồng ý làm người mẫu nữ thần Venus của cha Père - Lachaise ([9]) - Vautrin đáp lại.

[[9] Tên một nghĩa địa lớn ở Paris. Ý diều cô gái già Michonneau.]

- Thế còn với ông Poiret thì sao? Bianchon nói.

- Ồ, ông Poiret sẽ vẫn ở chỗ ông Poiret. Đó sẽ là người cai quản cả khu vườn!

- Thật nhu nhược! Bianchon tiếp lời. Vậy thì ông sẽ lạc giữ dòng thôi.

- Tất cả điều đó đều vớ vẩn, bà Vauquer nói, thôi giờ anh nên cho chúng tôi thưởng thức rượu Bordeaux của anh đi, thứ rượu mà nãy giờ tôi có nhìn thấy một chai đặt trước mặt anh đó. Cái đó sẽ giúp chúng ta vui vẻ, ngoài ra còn thật tốt cho cái dạ dày của anh.

- Các ngài này, Vautrin nói, bà chủ nhà đang khiển trách chúng ta đó. Bà Couture và cô Victorine thì không có gì phật ý bởi những lời bông đùa của các ngài cả; thế nhưng xin các ngài hãy tôn trọng sự vô tội của lão Goriot. Tôi xin mời các ngài có mặt ở đây một chai rượu bự của vùng Bordeaux, cũng lưu ý với các ngài rằng cái tên Laffitte trở nên nổi danh vì hai lẽ, hay nói khác đi là nó được nhắc tới không chỉ vì tên tuổi trong lĩnh vực chính trị. Này Chinois! Lão ta nói khi nhìn sang Christophe ngồi bất động. Lại đây Christophe! Cậu không nghe thấy tôi gọi tên cậu như thế nào sao? Chinois này, hãy mang rượu lại đây.

- Có đây thưa ông, Christophe nói khi đang đưa rượu cho ôngta.

Sau khi rót đầy cốc của Eugène và cốc của lão Goriot, ông tanhỏ từ từ từng giọt vào miệng nếm thử và trong lúc hai người cạnh mình đànguống, đột nhiên lão nhăn mặt lại.

- Quý thần ơi! Quý thần ơi! Lão nhận thấy chai đã hết.Christophe, hãy dọn nó đi cho, còn thì đi lấy cho chúng tôi mấy chai lại đây; ởbên phải đấy, anh rõ chưa? Chúng tôi có mười sáu người tất cả, vậy hãy đemxuống đây tám chai.

- Bởi lẽ ngài bỏ tiền để mua rượu, nên tôi cũng xin trả mộtxu marrons mua "môi".

- Ồ, ồ!

- Booououh!

- Prrrr!

Mỗi người một câu phụt ra như dàn pháo hoa.

- Mẹ ơi, chúng ta gọi hai chai sâm banh dùng thôi, Vautrinthốt lên với bà Vauquer.

- À, vậy à! Sao anh không nói trước? Hai chai sâm banh thôià! Thế nhưng tất cả là mười hai phơ- răng đấy? Tôi không có được số tiền đó, ôikhông! Nhưng anh yên tâm đi, tôi nghĩ ra rồi, nếu như cậu Eugène muốn trả sốtiền đó thì tôi sẽ đãi cậu ta chai rượu lý đen.

- Đây là chai rượu lý đen của mụ ấy, nó được tích lợc chẳngkhác gì thứ thức ăn kỳ diệu mà Chúa giữ cho dân Do thái trong sa mạc, cậu sinhviên y khoa nói nhỏ...

- Cậu có im đi không, Bianchon, Rastignac kêu lên, mình không muốn nghe nói về thứ thức ăn kỳ diệu mà mình không thích... Được thôi, chúng ta đi uống sâm banh nhé, mình sẽ trả tiền, chàng sinh viên nói thêm.

- Sylvie này, bà Vauquer nói, hãy đưa những chiếc bánh quy và bánh gatô nhỏ lại đây.

- Những chiếc bánh gatô nhỏ của bà, Vautrin nói, chúng cũng quá lớn, không ăn được đâu. Thế thì hãy đem bánh quy tới đây.

Chỉ trong chốc lát, chai rượu Bordeaux được chuyền tay nhau, khách mời ai nấy đều phấn chấn, niềm vui như được tăng lên gấp bội. Đó là những tiếng cười rùng rợn, len lỏi trong đó là một vài tiếng cười giả mạo tiếng kêu của các con vật rộ lên.

Nam nhân viên bảo tàng đã cố gắng nhại lại tiếng kêu gào của các con vật nuôi ở Paris, dựa trên sự giống nhau về tiếng kêu gào của mèo lúc tình tứ và ngay tức khắc tám người đồng thanh rống lên những câu sau: - Hãy đem những con dao lại đây? Mo - uống cho những chú chim non. - Thú vui đây, thưa quý bà, thú vui đây. - Hãy sửa đồ sành sứ đi thôi! - Lên thuyền thôi, lên thuyền thôi. Đừng có quá để tâm đến các bà vợ và quần áo của các ngài! Những bộ quần áo cũ, những chiếc quần hàm cũ và cả những chiếc mũ cũ, hãy bán đi thôi. Hãy tìm đến với sự ngọt ngào và nhẹ nhàng.

Trong phút chốc cả nhà ẩm ỉ đình tai nhức óc, như là buổi chợ của các thương gia. Vautrin vừa chỉ huy dàn nhạc vừa dõi mắt để ý Eugène và lão Goriot. Cả hai lúc này có vẻ như đã say mềm dù họ không uống mấy vì còn phải làm công việc tối nay.

Tuy nhiên cả hai đều cảm thấy không đủ sức gượng dậy khỏi ghế. Vautrin đã theo sát được những biến chuyển trên khuôn mặt của Eugène và Goriot, chọn đúng thời điểm cặp mắt họ đang chao đảo và dường như muốn nhắm lại, Vautrin đã ghé sát vào tai Rastignac và nói với anh ta: "Chàng trai

bé nhỏ của tôi, bọn cậu không đủ mưu mẹo để chống chọi với cha Vautrin của cậu đâu, và ta quý các anh quá đến mức để cho các anh làm toàn những việc đại dột. Với tôi khi đã làm một việc gì đó, thì chỉ có đức Chúa anh minh mới đủ sức mạnh để ngăn không cho tôi tiếp tục. À. Các cậu muốn đến báo trước cho lão Taillefer biết, cậu muốn bỏ lại tất cả những lỗi lầm của thời niên thiếu? Trên bếp lò đỏ rực, bột đã được nặn thành bánh và đặt sẵn trên giá nướng, ngày mai chắc chắn cậu sẽ vừa ăn vừa làm bắn tung những vụn bánh lên đầu mình mà cậu định không cho vào lò... Không, không tất cả đã cháy r ám hết rồi! Nếu như cậu có ân hận chút ít thì rồi khi ăn vào bụng nó cũng cuốn theo hết. Trong khi cậu ngủ đây giấc thì ngài đại tá - bá tước Franchessini sẽ chỉ ra cho cậu thấy được một cách rõ nét sự kế tục ngài Michel Taillefer. Trong lúc kế thừa ông anh của mình, Victorin sẽ có được một khoản tiền lợi tức ít ỏi trị giá mười lăm nghìn phơ- răng. Tôi cũng có dò hỏi một vài thông tin và biết được rằng khoản tiền thừa kế của bà mẹ lên tới hơn ba trăm nghìn phơ- răng..."

Eugène lảng nghe những lời này mà không thể đáp lại được gì: chàng cảm thấy lưỡi mình như cứng lại và cái trạng thái ngủ gà ngủ gật vốn không tài nào vượt qua nổi đã dày vò tâm can chàng, chàng đã không còn thấy được cái bàn nào nữa cũng như những khuôn mặt của mọi người.

Trong chốc lát tiếng ồn ã dịu bớt và những người khách trọ đã lần lượt ra đi. Và rồi, khi chỉ còn bà Vauquer, bà Couture, cô Victorine, Vautrin và lão Goriot ở trong phòng ăn thì Rastignac nhìn họ một cách mơ màng. Bà Vauquer vừa uống nốt chút rượu thừa trong chai vừa nói:

- A! Họ thật điên, thật trẻ trung quá, bà goá đã thốt lên.

Đấy là câu cuối cùng mà Eugène có thể nghe thấy.

- Chỉ có ông Vautrin là diễn được các vở hài kịch đó, Sylvien nói. À này, nhìn Christophe này, cậu ta ngáy như một con quay vậy.

- Tạm biệt mẹ, Vautrin nói. Tôi ra rạp hát ngắm nhìn ngài Marty tham gia trong vở Ngọn núi hoang dã đây, đó là vở kịch lớn trích từ vở Kim cương gắn một hạt. Nếu mọi người muốn, tôi sẽ dẫn mọi người đến đó.

- Cảm ơn ông, bà Couture nói.

- Thế nào, các người hàng xóm bên cạnh tôi, bà Vauquer thốt lên, thế các bạn nhất quyết không theo dõi vở kịch được trích từ tác phẩm Kim cương gắn một hạt, đó là một tác phẩm do Atala de Chateaubriand ([10]) viết mà chúng tôi rất thích đọc, nó hay đến mức khiến chúng tôi phát khóc chẳng khác nào nàng Élodie dưới những tán rừng, hồi mùa hè năm ngoái. Tóm lại, đó là một tác phẩm đề cập đến luân lý có thể có khả năng răn dạy các cô con gái của các bà?

[[10]: Bà Vauquer đang say rượu, nhầm lẫn cả tên tác phẩm tên tác giả.]

- Chúng tôi không được phép đi xem hài kịch, cô Victorine nói.

- À này, đâu hết cả rồi, nhìn đây này, ông Vautrin nói khi đang hài hước lay đầu của lão Goriot và Eugène.

Trong lúc cậu sinh viên tựa đầu vào ghế ngủ ngon lành, Vautrin đã hôn cậu ta nồng nhiệt vào trán và hát:

Hãy ngủ đi tình yêu của tôi!

Để tôi được trông nom cậu mãi mãi.

- Cháu sợ rằng anh ấy bị ốm, Victorine nói.

- Vậy thì cháu hãy trông nom đến cậu ta, ông Vautrin tiếp lời. Ông nói nhỏ vào tai Victorine, đó là bốn phận mà người phụ nữ phải làm. Bác nói cho cháu biết trước điều này, cậu ta yêu mến cháu và cháu sẽ là người vợ đáng yêu của cậu ta. Cuối cùng, lão lên giọng nói, trong cả vùng này hai

đứachúng nó đều được mọi người coi trọng, sống hạnh phúc và có nhiều con. Và tất cả các tác phẩm viết về tình yêu đều kết thúc như vậy. Mẹ ơi, mẹ hãy đội mũ, mặc bộ váy hoa và quàng chiếc khăn choàng của nữ bá tước vào, lão nói khi quay đến ôm chầm lấy bà Vauquer. Con sẽ đi tìm cho riêng mẹ một chiếc xe ngựa kéo. - Và rồi lão ra đi trong khi miệng lẩm nhẩm hát:

Mặt trời, mặt trời, ánh mặt trời chói lọi, Mây đang làm chín những bả bí ngô....

- Lạy Chúa tôi, bà Couture nói, người đàn ông đó có thể sẽ làm cho tôi sống hạnh phúc trong mái ấm gia đình của mình. Nay, nhìn kìa lão Goriot đã gục rồi, bà ta nói khi đang đi lướt qua ông lão bán mì. Cái lão già này không bao giờ còn nhớ dành cho tôi một phần nào cả. Thế mà, lạy Chúa tôi, ông ta sẽ ngã lăn ra đất mất, ở vào vị trí một người đàn ông có tuổi thì quả là khó coi khi đánh mất lý trí của mình! Các vị có nói với tôi rằng người ta không hề đánh mất cái họ có, Sylvie, hãy đưa ông ta lên phòng đi.

Sylvie lấy tay nâng lão lên và đẩy lão với cả bộ quần áo mặc sẵn trên người chẳng khác nào một gói hàng lăn ngang ra giương.

- Tôi nghiệp chàng trai, bà Couture nói trong lúc vén mái tóc đang rủ xuống mắt của Eugène, trông cậu chẳng khác nào một cô bé, cậu ta không biết được điều gì đang xảy đến với mình.

- À! Tôi có thể nói rõ rằng từ ba mươi mốt năm nay, từ khi mở quán trọ này tôi đã từng gặp nhiều chàng trai trẻ, nhưng chưa bao giờ thấy ai dễ thương tao nhã như thế này. Khi ngủ cậu ta mới đẹp làm sao! Bà Couture này, vậy thì bà hãy đặt đầu cậu ta lên vai mình vậy. Tốt rồi, cậu ta đang ngả đầu lên vai của cô Victorine: có Chúa chứng giám cho bọn trẻ. Còn giờ, cậu ta đã ngã trên ghế, cả hai đứa chúng nó sẽ tạo thành một cặp tuyệt đẹp.

- Bà hàng xóm của tôi này, bà có thôi đi không, bà Couture kêu lên, bà toàn nói những điều...

- Tốt thôi! bà Vauquer nói, cậu ta cũng chẳng nghe thấy gì cả. Này Sylvie, hãy giúp tôi mặc chiếc áo nịt ngực cỡ to này.

- Vâng, thưa bà! Sau khi ăn tối xong tôi sẽ đo may cho bà chiếc áo nịt ngực cỡ lớn nữa, cô Sylvie nói.

- Tôi thì thế nào cũng được, nhưng cần phải tạo thể diện cho ông Vautrin.

- Vậy bà có thích những người kế nghiệp của bà không?

- Sylvie này, thôi cái mồm lảm điều đi. Bà goá nói trong lúc bước đi.

- Đấy bà ấy đấy, cô làm bếp nói khi đang chỉ cho Victorine biết bà chủ của mình.

Phòng ăn chỉ còn lại trợ trợ bà Couture cùng cô con gái nuôi và Eugène đang ngủ gục trên vai cô. Eugène ngủ ngoan ngoãn say sưa như một đứa trẻ. Victorine lấy làm sung sướng khi được chàng tựa đầu vào và coi đây là cử chỉ nhân ái và không cảm thấy tội lỗi khi trái tim chàng đang đập trên trái tim mình. Trên gương mặt nàng phảng phất nét khoan dung của người mẹ khiến nàng có cái vẻ phi thường. Qua hàng nghìn ý nghĩ trôi dạt trong lòng nàng, trôi dạt một tình cảm khoái lạc rạo rức do sự tiếp xúc với một tấm thân trẻ trung thanh khiết.

- Ôi? Cô gái đáng thương của ta, bà Couture nói khi bóp chặt tay Victorine.

Bà ngắm nhìn vẻ mặt ngây thơ, yếu ớt của cô và thấy được trên gương mặt đó, ánh hào quang của hạnh phúc đang tỏa sáng. Victorine giống với một trong những bức họa tươi sáng của thời trung cổ mà trong đó tất cả các yếu tố phối hợp miêu tả đã bị người họa sĩ bỏ qua, ở đây người họa sĩ

bằng cây bút kì diệu đã bình tĩnh vẽ khuôn mặt nhợt nhạt, nhưng mặt trời đã chiếu rọi làm nó lấp lánh hoàng kim.

- Mẹ ơi! Tuy vậy anh ấy không uống quá hai cốc đâu, Victorine nói khi đưa tay vuốt tóc Eugène.

- Nhưng nếu đó là một người sống trác táng, thì con gái mẹ ơi, cậu ta sẽ uống rượu giống như bao kẻ khác. Uống ít mà say là tốt đấy.

Tiếng ồn của một chiếc xe vang lên trong phố.

- Mẹ ơi, đấy là ông Vautrin, mẹ đỡ lấy anh Eugène. Con không muốn gặp người đàn ông này, ông ta có những biểu hiện không trong sáng, và những ánh mắt không gây được thiện cảm mà người phụ nữ thấy xấu hổ còn hơn ngay cả khi người ta có cướp đi của cô ta chiếc váy.

- Không, bà Couture nói; con nhầm rồi, ông Vautrin là một người tử tế, có chút gì đó giống với ông Couture quá cố, thế nhưng hầu như là tốt, một con người hiền lành đến cực mịch.

Đúng lúc ấy Vautrin nhẹ nhàng bước vào, và đưa mắt nhìn bức tranh vẽ hình hai đứa trẻ qua ánh sáng mờ ảo của cây đèn hắt tới.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 18

- Ô thật tuyệt! ông ta nói trong lúc khoanh tròn tay lại, đây chính là những hình được mô phỏng theo các tác phẩm tuyệt đẹp vẽ về Bernardin de Saint- Pierre, tác giả là Paul và Virginie. ông ta nói khi đang ngắm nhìn Eugène, bà Couture này, tuổi trẻ thật là đẹp, trông thẳng bé thật tột nghiệp, nó đang ngủ và biết đâu hạnh phúc đang đến trong giấc ngủ. Bà này, ông ta tiếp lời trong khi nói với bà goá, điều mà gắn kết tôi với chàng trai này cũng như khiến tôi phải cảm động, chính là việc khám phá được cái đẹp trong tâm hồn cùng với cái đẹp trên khuôn mặt cậu ta. Bà nhìn này, chẳng lẽ đây không phải là một cậu bé dễ thương được thiên thần che chở hay sao? Thằng bé đó thật xứng đáng được yêu thương. Nếu như tôi là phụ nữ, thì tôi cũng muốn được chết (không, không quá ngốc như vậy!) và được sống vì cậu ta. Trong lúc ngắm nhìn hai đứa trẻ thế này, ông ta ghé vào tai bà goá nói nhỏ, này bà, tôi không thể không nghĩ rằng Chúa đã tạo ra chúng là để cho nhau. Ý trời đã định trước, nào là thử sức dẻo dai, nào là tìm hiểu tình cảm của chúng ta, Vautrin lên giọng thốt. Những đứa trẻ của ta ơi, khi các cháu cùng nhau nhìn về một phía, cùng có chung một tâm hồn trong sáng, cùng chung tất cả những tình cảm của nhân loại thì ta vẫn tự nhủ rằng các cháu không bao giờ bị chia cắt trong tương lai. Đức Chúa thật anh minh, vậy là ta có cảm giác đã thấy được những chặng đường vinh quang đến với cháu, ông nói với cô gái trẻ. Cô Victorine này, cô đưa tay cho tôi được không? Tôi biết xem tay đấy, trước đây tôi vẫn thường tiên đoán về tương lai. Này, cô đừng sợ. Ô, tôi đang thấy gì thế này? Đức tin của một con người đứng đắn, trước tiên cô sẽ là một trong những người thừa kế giàu nhất Paris, cô sẽ đem đến hạnh phúc cho người yêu cô. Bố cô đang mong cô đến bên ông. Cô sẽ lấy người có phẩm tước, trẻ, đẹp trai và yêu cô.

Đúng lúc ấy, từng bước chân nặng nề của bà goá xinh đẹp đi xuống, cắt ngang những lời tiên tri của Vautrin.

- Nhìn mẹ Vauquer xinh đẹp của con chẳng khác nào một thiên thần, tươi trẻ hồng hào như củ cà rốt. Chúng ta đừng thổi tắt ngọn đèn nhỏ đó được không mẹ? Ông ta nói với bà ta khi đang đặt tay lên đùi bà; mẹ ơi, những người tiên tri thường rất bận rộn. Nếu như chúng ta phải khóc thì tức là khi ấy chúng ta đang gặp nguy kịch; thế nhưng con sẽ thận trọng không để điều đó xảy ra.

- Chính ông ấy hiểu rõ được hàm ý trong những ngôn từ tántinh với một người đàn bà Pháp! Bà goá nói trong lúc ghé vào tai bà Couture.

- Tạm biệt các cháu, ông Vautrin nói tiếp khi quay về hướng Eugène và Victorine. Ta mừng cho các cháu, ông nói với chúng trong lúc đặt tay mình lên đầu hai người. Cô hãy tin ở ta, đó chính là điều gì đó mà những khát vọng của một con người đứng đắn đều hướng tới, những khát vọng đó phải đem đến hạnh phúc và Chúa trời mới thấu hiểu được.

- Tạm biệt bà bạn thân mến của tôi, bà Vauquer nói với người khách trọ của mình. Bà có tin rằng ông Vautrin đã có chủ ý quan hệ với tôi không? Bà nói nhỏ.

- Ồ, ồ!

- Ôi mẹ yêu của con, Victorine nói trong lúc thở dài và nhìn tay mình, khi chỉ còn lại hai người phụ nữ cô đơn, nếu cái điều ông Vautrin tốt bụng đó nói lại là thật!

- Chỉ cần một việc là có thể sáng tỏ được điều đó, bà Vauquer đáp lời, chỉ cần thằng anh quý quái của con ngã ngựa là được.

- Ôi! Mẹ.

- Lạy chúa tôi! Mong tai họa cho kẻ thù của mình có lẽ sẽ làm một điều tội lỗi. Nếu thế thì ta sẽ ăn năn. Thực lòng mình ta rất muốn mang hoạn nạn lên mộ của hắn. Một kẻ tâm địa thật xấu xa. Hắn không có can đảm để bênh vực mẹ hắn, hắn đã đang tâm chiếm lấy phần gia sản mà mẹ con để lại cho con, một gia sản khá lớn. Nỗi bất hạnh nhất của con là trong kế ước không nói đến phần gia sản của mẹ con.

- Nếu hạnh phúc mà làm hại đến một người nào đó thì thật là khổ tâm. Victorine nói: Nếu anh trai con cần phải chết để cho con được hạnh phúc thì con thà cứ mãi ở đây.

- Lạy chúa tôi! Nghe những lời của ông Vautrin ngoan đạo và tốt bụng ấy, mẹ lấy làm vui thích vì ông ta không phải là người kém đức tin như những kẻ khác, những kẻ nói đến Chúa bằng thái độ bất kính còn hơn cả quỷ dữ. Vậy đó. Ai là người biết được chúa dẫn dắt chúng ta theo hướng nào đây?

Được Sylvie giúp đỡ, cả hai người phụ nữ cuối cùng cũng đã đưa được Eugène vào phòng, đặt chàng ngủ trên giường của mình và để giúp đỡ chàng được thoải mái, cô đầu bếp đã cởi chiếc áo khoác ngoài cho chàng. Trước lúc ra đi, khi bà Couture quay lưng sang hướng khác, Victorine đã hôn lên trán của Eugène với tất cả niềm hạnh phúc. Tiếp đến cô nhìn quanh phòng của chàng và có thể nói rằng nàng đã thu tóm tất cả niềm hạnh phúc trong ngày vào một ý nghĩ duy nhất, vẽ lên một viễn cảnh tươi đẹp mà nàng ngắm mãi, và người phụ nữ sung sướng nhất Paris đã chìm trong giấc ngủ đầy mơ ước. Chỉ với nửa cốc rượu màu, Bianchon đã quên mất việc mình phải chất vấn cô Michonneau về nhà tù khổ sai Trompe-la-Mort. Nếu như anh ta đã nói được từ này thì hẳn là anh sẽ thức tỉnh được hành động của Vautrin, hay là, để trả lại cho ông ta cái tên thật của mình, cái tên Jacques Collin, một trong những nhân vật có tiếng của nhà tù khổ sai. Còn cô gái già Michonneau đang phân vân về cái quyết định việc của Vautrin ra sao. Cô ta vẫn tin tưởng ở sự hào phóng của Vautrin và cái việc báo trước cho ông ta

để ông ta chạy trốn có lợi hay không. Cô gái già ra phố cùng với Poiret để gặp tay trùm mật thám Gondureau mà cứ ngỡ là mình đang làm việc với một nhân viên cấp cao của chính phủ. Ngài đã đón tiếp cô một cách rất lịch thiệp. Và thế là, sau cuộc trò chuyện thân mật, tất cả đã được ấn định, cô Michonneau yêu cầu thứ thuốc nước mà cô phải dùng để kiểm tra cái dấu tích ở vai đó. Người đàn ông uy quyền của khu phố nhỏ Sainte- Anne đã tỏ vẻ rất hài lòng, trong lúc nhìn ông ta tìm kiếm cái chai thủy tinh cổ hẹp trong ngăn kéo bàn làm việc của mình, cô Michonneau đã đoán trước được rằng trong sự bất bõ này còn có gì đó quan trọng hơn việc bắt giữ một tên tù khổ sai đơn thuần. Và sau một hồi suy đoán, cô phỏng đoán rằng cảnh sát đang hy vọng đến kịp thời để tóm được những phi vụ lớn và những món tiền khổng lồ, dựa vào một vài phát hiện của những tên phản bội trong nhà tù khổ sai. Khi cô đưa ra những nhận xét đánh giá của mình về con người đầy mưu mẹo này, thì ông ta bắt đầu cười, như muốn xua tan những ngờ vực của cô.

- Cô nhầm rồi, ông ta đáp lời. Collin là kẻ cầm đầu nguy hiểm nhất, không bao giờ hấn ta có mặt ngay cạnh những kẻ trộm cướp. Tất cả là vậy đó. Những kẻ vô lại biết hấn rất rõ; hấn là lá cờ đầu của chúng, đỡ đần, bảo vệ chúng, tóm lại hấn là ngài Bonaparte của chúng; tất cả chúng đều yêu mến hấn. Với địa vị ấy chúng tôi chẳng khi nào sờ được đầu của hấn.

Cô Michonneau vẫn không hiểu gì, thấy vậy Gondureau giải thích cho cô hai từ trong tiếng lóng mà ông ta đã dùng. Kẻ cầm đầu và đầu là hai từ biểu đạt mạnh trong ngôn từ của những kẻ trộm cướp đó là những kẻ đầu tiên đã nhận thấy sự cần thiết khi xem xét cái đầu của con người dưới hai khía cạnh. Kẻ cầm đầu ở đây là cái đầu của người sống, là người đưa ra lời khuyên và những suy nghĩ của mình. Đầu là một từ đáng kính dành để chỉ biết bao cái đầu đã trở thành thứ gì khác ngay sau khi bị cắt bỏ.

- Tên Collin đã nhiều lần chơi chúng tôi, gã Trùm nói tiếp, khi chúng tôi gặp phải những kẻ rắn như thép tôi kiểu Anh thế này thì chỉ còn cách là bắn

chết chúng trong khi truy bắt nếu như chúng có ý kháng cự. Chúng tôi đã tính toán đến một số biện pháp táo bạo để giết Collin vào sáng mai. Như vậy sẽ tránh được những vụ kiện tụng, những phí tổn giam giữ và làm lợi cho nhà nước. Những khoản tố tụng, những chi tiêu cho nhân chứng ra tòa, tất cả những gì hợp pháp để thanh trừ bọn chúng đắt hơn nhiều so với số tiền mà cô được thưởng. Và cũng là tiết kiệm thời gian, chỉ cần một nhát lưỡi lê là chúng tôi đã ngăn chặn được hàng trăm tội ác và tránh phải làm hư hỏng khoảng năm chục phần tử xấu, bọn này sẽ tụ tập và làm loạn tòa án tiểu hình. Đó là công việc tốt của cảnh sát. Theo những lời của những nhà tù tâm thực sự thì hành động như thế chính là ngăn ngừa tội ác...

- Và đó cũng là phục vụ cho đất nước, Poiret nói.

-Ồ, ông Trùm mật thám nói, tối nay ông nói toàn những điều có lí thôi. Vậy thì, tốt rồi, chúng tôi đang phục vụ đất nước. Vậy mà đối với chúng tôi, thế giới này đang rất bất công. Chúng tôi đang làm cho xã hội này nhiều phận sự lớn lao mà không mấy ai hay biết. Tóm lại một con người bảo vệ dân phải biết vượt qua những định kiến, bốn phận một người ngoan đạo là phải chấp nhận những điều ác do điều thiện gây ra cho mình khi mình làm điều thiện ấy theo những quan niệm cũ sẵn có. Paris vẫn là Paris, ông có thấy không? Câu nói này làm sáng tỏ cuộc đời tôi. Thưa cô, tôi rất vinh hạnh được gặp cô. Ngày mai tôi sẽ có mặt ở khu vườn của Quốc vương cùng với người của tôi. Hãy cử Christophe đến phố de Buffon, tới nhà ngài Gondureau, tôi sống ở đó. Thưa ngài, tôi là người phục vụ của ngài. Nếu như ngài đã từng bị lấy cắp cái gì đó, thì hãy gọi tôi để tìm lại nó cho ngài, tôi xin sẵn lòng phục vụ.

-Ồ, tốt rồi - Poiret nói với cô Michonneau, chỉ có những kẻ ngu đần mới sợ cái nghề nghiệp của ông ta. Người đàn ông này rất dễ mến, và công việc mà ông ta phải làm cũng rất đơn giản vì có sự giúp đỡ của em.

Ngày hôm sau đáng lẽ phải là một trong những ngày quan trọng nhất trong lịch sử dòng họ Vauquer. Một sự kiện bất thường đã xảy ra, nó làm

lumờ cả cái sự kiện trước đây, tức sự xuất hiện lạ lùng chớp nhoáng của bà bátước giả hiệu Ambermessnil. Sự kiện này luôn được bà Vauquer nhắc đến trong các buổi nói chuyện sau này của bà ta. Trước tiên lão Goriot và Eugène de Rastignac đã đi ngủ đến mười một giờ. Bà Vauquer, trở về từ Gaité vào lúc nửa đêm, bà đã ở lại thường đến tận mười giờ ba mươi sáng. Trong lúc Christophe ngủ một giấc dài, vì uống hết cả chai rượu do Vautrin tặng, dẫn đến việc dọn dẹp nhà cửa muộn. Poiret và cô Michonneau không phàn nàn về việc bữa sáng đã dọn muộn hơn. Còn về phần Victorine và bà Couture cũng dậy muộn. Vautrin đã đi trước tám giờ, và trở về đúng lúc bữa trưa đã được chuẩn bị. Cho nên không ai có ý kiến gì cả, đến khoảng mười một giờ mười lăm, Sylvie và Christophe đã đi gõ tất cả các cửa, nói rằng bữa trưa đã được dọn ra rồi. Trong khi ấy cô Michonneau đã xuống đầu tiên, cô đã rót rượu mùi lấy từ chỗ lão Trùm vào trong cái cốc bạc của Vautrin, và chỉ cho sữa vào cốc cà phê đã hâm nóng của ông ta trong số tất cả những cái cốc khác. Người gái già đã dựa vào nét đặc thù của nhà trọ này để làm điều hữu ích cho xã hội. Không phải là không khó khăn khi bảy người khách trọ tập hợp lại đây. Khi mà Eugène vờ vai, chàng xuống cuối cùng trong số họ, một người chạy giầy đã đưa cho chàng một bức thư của quý bà Nucingen. Bức thư viết:

"Em không có sự ảo tưởng hay giận dữ với anh, người bạn thân mến. Em đã đợi anh cho đến tận hai giờ sáng. Đợi một người mà em yêu thương. Ai có thể biết được nỗi khổ sở này khi nó không liên quan đến mình cơ chứ. Em biết rõ là anh đang yêu lần đầu tiên. Vậy điều gì đã đến với anh? Em vô cùng lo lắng. Nếu em không sợ khi để lộ những bí mật của lòng mình, em sẽ gặt anh để biết được điều gì đã mang đến cho anh niềm vui hay nỗi bất hạnh. Nhưng vào giờ này, dù đi bộ hay đi bằng xe ngựa, thì cũng sẽ nguy hiểm. Em cảm thấy được nỗi bất hạnh khi là phụ nữ. Anh hãy làm yên lòng em, hãy giải thích cho em biết tại sao anh đã không đến, sau những điều anh đã nói với bố em. Em sẽ rất giận, nhưng em sẽ tha thứ cho anh. Có phải là anh bị ốm không? Tại sao anh lại ở xa thế? Hãy làm ơn viết cho em một từ, chúng ta sắp gặp nhau phải không? Một từ đủ cho em biết anh rất bận. Anh

hãy nói: em phải chạy tới, hay em phải bay. Nhưng nếu anh mệt thì bố em đã đến nói với em điều đó. Vậy điều gì đã xảy ra với anh?..."

- Phải, điều gì đã xảy ra à? - Eugène vừa nói vừa đi vào phòng ăn, chàng vò nát bức thư mà không cần đọc hết nó. Đã mấy giờ rồi nhỉ?

- Mười một giờ ba mươi, Vautrin nói khi ông đang cho đường vào cốc cà phê của mình.

Gã tù khổ sai vượt ngục đưa cái nhìn lạnh lùng đầy ma lực về phía Eugène như là một số người đàn ông siêu phàm thượng thế. Người Eugène run lên bần bật. Mọi người nghe thấy tiếng xe ngựa đi trong phố và người đánh xe nhà ông Taillefer, mà bà Couture đã nhận ra ngay lập tức khi anh ta bước vào quán trọ với vẻ rất sợ hãi.

- Thưa cô, anh ta thốt lên, bố cô đang hỏi cô.

Một nỗi bất hạnh lớn đã đến. Frédéric đã đánh nhau tay đôi, anh ta đã nhận được một nhát kiếm trên trán, các bác sĩ phải chịu bó tay về vết thương đó; cô có rất ít thời gian để nói lời tạm biệt với anh ta, anh ta không còn nhận thức được nữa.

- Ôi chàng trai trẻ đáng thương! Vautrin thốt lên. Sao người ta lại làm thế khi có ba mươi nghìn tiền công trái? Rõ ràng là chàng thanh niên không biết cách cư xử.

- Này ông! Eugène thét lên.

- Ở này, cái gì thế, cậu bé? Vautrin nói bằng cách ngữ điệu cà phê một cách nhẹ nhàng, cái việc mà cô Michonneau đã theo dõi với sự chú ý quá mức đến nỗi chẳng chú ý gì đến yếu tố kỳ lạ làm sững sờ tất cả mọi người ở Paris, không có những cú đâm tay đôi vào tất cả các buổi sáng phải không?

- Tôi đi với cô, Victorine, bà Couture nói.

Và hai người phụ nữ này đã lên đường mà không cần khăn sancũng không cần mũ. Trước khi đi Victorine hai mắt đăm lẹ, nhìn Eugène như muốn nói: Tôi không tin là niềm hạnh phúc của chúng ta lại có những giọt nước mắt!

- Hãy mặc kệ nó đi, ông Vautrin này, ông là nhà tiên tri có phải không? bà Vauquer nói.

- Tôi là tất cả, Jacques Collin nói.

- Thật là kỳ cục. Bà Vauquer nhắc lại bằng cách thêm tiếp vào một câu không có giá trị về sự việc này. Cái chết luôn rình rập chúng ta. Những người trẻ tuổi lại thường ra đi trước người già. Với chúng ta là phụ nữ, chúng ta không phải chịu đựng những cuộc chiến tay đôi nhưng chúng ta phải chịu đựng những nỗi khổ khác mà đàn ông không phải chịu. Chúng ta sinh con, và sự đau đớn của người mẹ kéo dài. Victorine thật là may mắn. Bố của cô ta đã buộc phải chấp nhận.

- Đấy! Vautrin vừa nói vừa nhìn Eugène, hôm qua cô ta không có một xu, nhưng sáng nay cô ta đã trở nên giàu có với số tiền lên đến hàng triệu.

- Nay, cậu Eugène, bà Vauquer thốt lên, cậu đã đặt tay vào một vùng đất tốt rồi đấy.

Nghe thấy vậy lão Goriot đã nhìn cậu sinh viên đang có trong tay bức thư đã bị vò nhàu.

- Cậu đã không đọc hết bức thư. Điều đó nói lên cái gì? Cậu cũng giống như những kẻ khác à? Lão hỏi anh ta.

- Thưa bà, tôi sẽ không bao giờ cưới cô Victorine, Eugène vừa nói vừa nhìn về phía quý bà Vauquer với một thái độ ghê tởm và kinh hãi như là mọi cái xấu đang rình rập xung quanh.

Lão Goriot nắm tay cậu sinh viên và xiết chặt, ông có vẻ như muốn hôn lên đó.

- Ôi! Ôi! Vautrin kêu lên. Những người Italiens có một từ rất hay: Cần phải có thời gian!

- Tôi đợi câu trả lời, người nhận chuyển hộ thư của bà Nucingen nói với Rastignac.

- Hãy nói với bà ấy là tôi sẽ đến.

Người đàn ông đi ra. Eugène đang ở trong một tình trạng dể nổi cáu mà không thể kiên nhẫn được nữa. - Phải làm gì đây, chàng cất cao giọng nói, như tự nói với chính lòng mình. Chẳng có dấu tích nào cả.

Vautrin bắt đầu mỉm cười. Lúc này thuốc nước được tiêu thụ hoàn toàn bởi cái dạ dày đã làm việc.

Tuy nhiên tên tù khổ sai lại rất khoẻ mạnh khi gã ta đứng dậy, nhìn Rastignac và nói với cậu bằng giọng to trầm:

- Chàng trai trẻ, điều thiện đến với chúng ta trong khi ngủ.

Dứt câu, Vautrin ngã lăn ra đất.

- Vì vậy mới có sự công bằng của Chúa, Eugène nói - ôi, cái gì xảy ra với bác Vautrin tội nghiệp thế này?

- Có lẽ bất tỉnh nhân sự, cô Michonneau kêu lên.

- Sylvie này, con gái của ta, hãy đi đón bác sĩ đi, bà goá nói. À! cậu Rastignac, cậu hãy chạy nhanh đến nhà ông Bianchon đi; Sylvie có thể không gặp được bác sĩ của chúng tôi, ông Grimprel đâu.

Rastignac, thấy hạnh phúc khi có cơ để rời khỏi cái nơi đángghê sợ này, chàng vội chạy để trốn khỏi chỗ đó.

- Christophe này, hãy đi thật nhanh đến nhà dược sĩ để hỏi có thuốc gì có thể chống lại bệnh trúng gió không nhé.

Christophe đi ra.

- Này lão Goriot, hãy giúp chúng tôi đưa cậu ta lên trênkia, lên phòng bác ta.

Vautrin được mọi người xúm lại, rồi xoay sở qua cầu thang vàđặt ông ta lên giường.

- Tôi không thể giúp được điều gì cả, tôi sắp đi thăm con gái tôi, lão Goriot nói.

- Ông già ích kỷ! bà Vauquer thốt lên, tôi mong là ông sẽchết như một con chó.

- Này, vậy thì cô hãy đi xem hộ có ête không, bà Vauquer nói với cô Michonneau lúc này đang được Poiret giúp đỡ, cởi quần áo của Vautrin ra.

Bà Vauquer đã về phòng mình và đã để cô Michonneau làm chủ cái trường đấu đó.

- Này, hãy cởi áo sơ mi và lật ông ta xuống nhanh! Hãy làm cái gì đó để tôi tránh không nhìn thấy những cảnh trần trụi, cô ta nói với Poiret. Sao cứ đứng đực ra như thế?

Vautrin đã bị lật sấp xuống, cô Michonneau vỗ mạnh lên vai người bệnh một cái, lập tức có hai chữ trắng xóa nổi lên trên nền da đỏ ửng...

- Này, cô đã có được một khoản tiền thưởng là ba nghìnphơ- rằng một cách thật khéo léo, Poiret thốt lên trong lúc dựng Vautrin dậy, trong khi cô

Michonneau mặc lại cho gã ta chiếc áo. sơ mi. Gã ta nặng thật, cô gái già vừa nói vừa đỡ gã nằm xuống.

- Yên lặng nào. Liệu anh ta có tử kết không? Cô gái già nói một cách sâu sắc, đôi mắt hau háu sẫm soi khắp các bức tường như muốn chọc thủng chúng. Phải tìm cách mở cái ngăn kéo bàn giấy này đã.

- Có lẽ không được đâu.

- Không, tiền đã mất đi rồi thì đồng tiền đó là của tất cả mọi người, nó không còn là của riêng ai cả. Nhưng chúng ta đang thiếu thời gian, cô ta nói. Tôi nghe thấy tiếng chân bà Vauquer.

- Đây là khí ête, bà Vauquer nói. Chà, hôm nay thật lắm chuyện. Trời! Bác ta không thể ốm được, bác ta trắng bệch như một con gà.

- Như một con gà ư? Poiret đã nhắc lại.

- Tim bác ta vẫn đập đều đặn, bà goá vừa nói vừa đặt tay lên ngực Vautrin.

- Đều đặn à? Poiret nói trong sự ngạc nhiên.

- Ông ta rất khỏe.

- Bà thấy thế ư? Poiret hỏi.

- Thế ư? Bác ta có vẻ như đang ngủ. Sylvie đã đi tìm bác sĩ. Đây cô Michonneau, bác ta cảm nhận được khí ête. Mặc kệ đi, đó là một sự co rút cơ bắp đấy mà. Mạch của bác ta vẫn tốt, bác ta khoẻ như người Thổ Nhĩ Kỳ. Hãy nhìn này, cô, bác ta có cái đám lông dày ở bụng đây này. Người thế này sẽ sống một trăm tuổi. Bộ tóc của bác ta bám chặt gớm. À! Thì ra nó được dán keo, bác ta đeo tóc giả vì tóc thật của bác đổ quạch đây này. Mọi người nói xem, bộ tóc màu đỏ đẹp hay là xấu! Theo anh, nó đẹp chứ?

- Đẹp khi treo lên, Poiret nói.

- Ông muốn nói về cái cổ của một phụ nữ xinh đẹp à? cô Michonneau vội vã kêu lên. Vậy ông hãy đi đi ông Poiret. Việc chăm sóc người bệnh là của chúng tôi. Dù ông có ở đây thì cũng chẳng có việc gì, ông hãy xuống dưới nhà ấy. Cô gái già nói tiếp. Tôi và bà Vauquer là quá đủ để chăm sóc ông Vautrin thân mến này.

Poiret lặng lẽ bỏ đi và không phàn nàn, như con chó bị ông chủ của nó cho một cú đá. Rastignac bỏ ra ngoài đi dạo để hít thở không khí, chàng cảm thấy ngọt ngào. Tội ác này được ấn định vào một giờ nhất định, chàng đã muốn ngăn cản nó cơ mà. Chuyện gì đã xảy ra vậy? Chàng phải làm gì? Chàng dường như đã trở thành tông phạm. Dòng máu lạnh của Vautrin vẫn còn làm cho anh sợ hãi. Nếu giả sử lão Vautrin chết mà không nói ra, Rastignac tự hỏi.

Chàng đã đi qua những con đường nhỏ của Luxembourg, như thể mình đã bị săn lùng bởi bầy chó săn, và dường như có tiếng sủa.

- Này - Bianchon kêu lên với chàng, anh đã đọc Le Pilote chưa? Le Pilote là một tờ báo thuộc về một đảng cấp tiến do ông Tissot làm chủ bút và đã cho phát hành ở thành phố, toàn là những tin tức được phát đi sau vài giờ vào buổi sáng và đã được đăng tải trước một ngày so với các tờ báo khác. Trong tờ báo đó có một câu chuyện nổi tiếng, chàng sinh viên khoa y nội trú của bệnh viện Cochin nói. Cậu con trai của Taillefer đã đánh nhau tay đôi với bá tước Franchessini, một chiến binh ngụy lâm hồi trước và người này đã tặng một mũi gươm vào giữa trán cậu ta, có lẽ phải sâu đến hai pouce (khoảng 5cm). Thế là Victorine bé nhỏ trở thành một trong những người giàu có nhất Paris. Sao! nếu chúng ta biết được điều đó? Có trò chơi nào đáng sợ hơn cái chết? Có đúng là Victorine đã nhìn anh với con mắt đầy thiện cảm chứ?

- Im đi Bianchon, tôi sẽ không bao giờ cưới cô ta.

- Tôi yêu một phụ nữ tuyệt vời, tôi đã được yêu, tôi...

- Cậu nói điều đó như thể cậu đã không bận tâm đến sự chung thủy trong tình yêu vậy. Vậy hãy cho tôi biết người phụ nữ nào mà lại đáng giá hơn cả số tiền của ông Taillefer?

- Thế theo sau tôi đều là những kẻ xấu xa à? Rastignac thốt lên.

- Cậu nói gì vậy? Cậu có bị điên không? Hãy đưa tay cho tôi, Bianchon nói, tôi bắt mạch cho cậu. Cậu bị sốt rồi.

- Hãy đi đến nhà bà Vauquer đi, Eugène nói với anh ta, tên đạo tặc Vautrin vừa bị ngã gần chết.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 19

- Ànày! Bianchon nói, cậu hãy về cùng tôi và hãy thừa nhận với tôi những sự nghi ngờ mà tôi muốn thăm tra.

Cuộc đi dạo kéo dài của chàng sinh viên khoa Luật thật là trịnh trọng. Chàng kiểm điểm lại lương tâm của mình. Nếu chàng ngộp ngừng, nếu tự tra xét, nếu chàng do dự thì dù thế nào đi nữa tính ngay thẳng của chàng cũng đã đi ra từ những điều bản khoản ấy và cuộc tranh luận mãnh liệt có giá trị như một thanh sắt có đủ sức chịu đựng được tất cả những thí nghiệm. Chàng nhớ lại những điều tâm sự mà lão Goriot đã tâm sự với chàng vào đêm hôm trước, chàng nhớ lại căn hộ được chọn để cho chàng ở gần Delphine, nằm trên phố Artois; chàng đã lấy lại bức thư, đọc lại nó, rồi hạ thấp nó. - Một tình yêu như thế là sự cứu giúp tôi thoát nạn, chàng tự nhủ. Lão già đáng thương này đã bị tổn thương. Mình không nói gì về những nỗi buồn của ông lão, nhưng ai mà không đoán được chúng! Vậy mình sẽ chăm sóc ông ta như con chăm sóc một người cha, mình sẽ mang lại cho ông ta hàng nghìn sự vui thú. Nếu cô ấy yêu mình, cô ta sẽ thường xuyên đến nhà mình để được gần ông ấy cả ngày. Bà bá tước cao lớn thật là đê mật, bà ta biến ông bố mình thành kẻ gác cổng. Delphine thân mến, dường như cô ta là người tốt hơn với ông lão, cô ta xứng đáng được ta yêu. A! Tối nay mình thật hạnh phúc! Chàng tháo đồng hồ ra, ngắm nghía nó. - Tất cả đều đưa mình đến thành công. Khi người ta yêu nhau mãi mãi, người ta có thể giúp đỡ nhau, mình có thể nhận thấy điều đó. Và lại mình sẽ đến nơi, thật vậy, và mình sẽ có thể làm được tất cả hàng trăm lần ấy chứ. Trong mỗi tình này chẳng có gì là tội lỗi, chẳng có gì có thể làm cho nền đạo đức nghiêm khắc phải chau mày. Những con người lương thiện dường như ngày càng xích lại gần nhau hơn! Chúng ta không đánh lừa ai cả; và cái gì đã đè nát chúng ta, đó là sự dối trá. Nói dối, có phải là thôi không làm một việc gì đó không?

Từ lâu cô ta đã cách ly chồng mình. Và lại, ta, ta sẽ nói với gã Alsacien này về cô ấy, là nhường lại cho tang người phụ nữ mà anh ta không thể mang lại hạnh phúc cho nàng.

Trận chiến tự thân của Rastignac đã kéo dài. Mặc dù chiến thắng là nằm trong khả năng của giới trẻ, anh ta đã mang về sự chiến thắng sau bốn giờ ba mươi phút, vào lúc hoàng hôn, về phía nhà Maison Vauquer mà chàng đã thề với chính mình rằng sẽ rời xa mãi mãi. Chàng muốn biết có phải Vautrin đã chết. Sau khi làm cho ông ta nôn hết ra, Bianchon định đem những thứ ấy đến bệnh viện để phân tích hoá học. Khi không có mặt cô Michonneau ở đó, chàng đã muốn ném chúng đi nhưng sự tò mò trong chàng cứ lớn dần lên. Phải chăng Vautrin đã bình phục một cách quá nhanh để cho Bianchon không nghi ngờ về âm mưu chống lại người luôn làm trò vui nhộn ở khu nhà trọ. Lúc mà Rastignac trở về, Vautrin đang đứng trong phòng ăn gần cái lò sưởi. Vì rất quan tâm đến những thông tin về cuộc đấu kiếm của cậu con trai ông Taillefer đó, những người ở nhà trọ thì tò mò muốn biết chi tiết về sự việc và ảnh hưởng của những thông tin ấy đến cuộc đời của cô Victorine như thế nào, chỉ không thấy lão Goriot, nên đã tụ tập sớm hơn thường lệ để bàn tán về những chuyện xảy ra. Khi Eugène bước vào, đôi mắt của chàng bắt gặp đôi mắt điềm tĩnh của Vautrin, cái nhìn xuyên thấu vào trái tim chàng và ở đó nó tác động mạnh vào những điểm yếu của chàng, làm chàng rùng mình.

- Ê này! Cậu bé thân mến, tên tù khổ sai vượt ngục nói với chàng, thần chết từ lâu đã không hại được tôi. Theo những quý bà này, mình đã thoát được trận ngộ độc gió có thể giết chết một con bò.

- Ông có thể nói là con bò mộng được đấy, bà goá Vauquer kêu lên.

- Vậy cậu sẽ nổi cáu khi biết tôi chưa chết phải không? Vautrin nói vào tai Rastignac, mà gã tin là đã đoán được những suy nghĩ của chàng. Ta sẽ là một người đàn ông cứng rắn!

- A này, niềm tin của ta, Bianchon nói, cô Michonneau ngày hôm kia đã nói về một cái biệt danh Trompe-la-Mort; cái tên đó hợp với ông đấy.

Cái tên đó đã làm cho mặt Vautrin tái xanh và bước đi lảo đảo, ông ta nhìn Michonneau gay gắt như những tia nắng mặt trời làm cho cô gái già sợ hãi ngồi phịch xuống ghế bành. Poiret đã lao nhanh về phía cô và Vautrin, gã hiểu rằng cô đang gặp nguy hiểm, mặc cho bộ mặt của tên tù khổ sai lâu nay được che giấu đi bằng cái tên thật dịu dàng được lộ rõ nguyên hình. Không biết tình hình này rồi sẽ đi đến đâu, tất cả khách trọ đều đang còn sửng sốt. Đúng lúc này, người ta nghe thấy tiếng bước chân của nhiều người đàn ông, và tiếng va chạm của những khẩu súng. Collin tìm kiếm lối thoát ra một cách máchmóc bằng cách nhìn ra cửa sổ và những bức tường, bốn người đàn ông đã hiện lên ở phía cửa của căn phòng. Người đầu tiên là viên Trùm mật thám, ba người khác là sĩ quan cảnh sát.

- Nhân danh luật pháp và đức vua, một trong những viên sĩ quan đó nói, bài diễn văn của ông ta bị chìm trong tiếng thì thầm ngạc nhiên.

Trong thời gian ngắn, sự im lặng bao trùm trong phòng ăn, những người ở trọ nhường lối đi cho ba người đàn ông, họ luôn đút tay vào túi ở bên sườn và cầm chắc một khẩu súng lên đạn sẵn sàng.

Hai người hiến binh đã đi theo những sĩ quan đang chiếm giữ cánh cửa phòng, và hai người khác tiến về phía cánh cửa đi xuống cầu thang. Bước chân và những phát súng của những người lính đã vang lên ở phía gạch lát có đầy đá sỏi nằm dọc theo phía mặt trước nhà. Toàn bộ hy vọng chạy trốn của Trompe-la-Mort đã sụp đổ hoàn toàn. Viên chánh mật thám đi về phía gã, ông ta bắt đầu bằng việc cho gã một cái tát rất mạnh vào đầu, công việc mà những người lính thường áp dụng đối với mỗi trường hợp bị pháp luật xét xử và làm cho đầu Collin trông thật đáng sợ. Với mái tóc cắt ngắn màu đỏ gạch cùng với tính cách dữ tợn, khiến đầu gã trông có vẻ như nổi bật hẳn lên nhưng ngọn đuốc được thắp sáng. Mọi người giờ mới hiểu về quá khứ của ông ta, hiện tại của ông ta, và cả tương lai của ông ta nữa,

những lý thuyết không gì thay đổi được của gã, tư tưởng và hành động ngạo đời của gã tạo nên sức mạnh như một chế độ quân chủ một khi thời cơ đến. Máu đã đưa lên mặt của ông ta, và đôi mắt của ông ta đã sáng lên như đôi mắt của con mèo hoang. Ông ta tự mình lao tới với một sức mạnh rất phi thường, ông ta đã găm lên át cả những tiếng kêu gào khiếp sợ của những người khách trọ. Đối với những hành động này ở con sư tử, và chống đỡ lại tiếng kêu la âm ỉ nói chung, các cảnh sát viên rút súng của họ ra.

Collin đã hiểu được sự nguy hiểm khi nhìn thấy cái cò súng sáng chói, và bỗng nhiên gã tỏ ra một chứng cứ về sức mạnh lớn nhất của con người. Đúng là một cảnh tượng thật khủng khiếp và cũng thật vĩ đại. Nét mặt của ông ta cho thấy một hiện tượng chỉ có thể so sánh được với hiện tượng của nồi nước đầy hơi đang bốc khói có thể làm nổ tung cả ngọn núi nhưng lại nguội ngay. Chỉ cần một giọt nước lạnh trong nháy mắt. Giọt nước đã làm nguội cơn giận dữ mãnh liệt của ông ta là một suy nghĩ nhanh như một tia chớp. Ông ta bắt đầu cười và nhìn bộ tóc giả của mình.

- Anh không biết tỏ ra lịch thiệp hay sao, ông ta nói với viên chánh mật thám. Và ông ta đưa tay của mình cho những người hiến binh, gọi họ bằng cách ra hiệu bằng đầu. Đây những nhà hiến binh, hãy đưa cho tôi những cái khoá tay hay dây xích. Tôi xin thề trước những người có mặt ở đây là tôi không chống lại.

Quả là một hiện tượng núi lửa cháy trong một con người, nó phụt ra và rồi thu lại cũng thật nhanh chóng. Trong phòng nổi lên những tiếng rì rầm thán phục.

- Thế là đã làm các ngài mất vui nhé, ngài L'enfoceur - gã đào tẩu nói với vị giám đốc nổi tiếng của tòa án.

- Nào, hãy cởi ngay quần áo ra chứ, người đàn ông trên con phở nhỏ Saint- Anne nói với anh ta với vẻ khinh bỉ.

- Tại sao? Collin hỏi, có rất nhiều phụ nữ. Tôi không phũn hận điều gì cả.

Ông ta im lặng một lát rồi nhìn tất cả như một diễn giả sắp nói những điều bất ngờ.

- Bố Lachapelle viết đi, hẳn ta nói với một ông già có mái tóc trắng đang ngồi ở đầu bàn sau khi đã lấy ở cặp ra một tờ biên bản bắt người. Tôi nhận mình là Jacques Collin, biệt danh kẻ đào tẩu, đã bị kết án hai mươi năm tù: và tôi vừa nhận ra rằng tôi không xứng đáng với biệt danh của tôi. Nếu tôi chỉ giơ tay, ông ta nói với những người khách trọ, thì ba ngài mật thám đây sẽ làm tung tóe quán trọ này của bà Vauquer. Những cảnh nực cười này sẽ làm xáo trộn việc sắp xếp các cuộc mai phục của các ngài đây.

Bà Vauquer cảm thấy khó chịu khi nghe thấy những từ này.

- Lạy Chúa tôi. Thế có phiền không cơ chứ; hôm qua tôi đã ở rạp hát Gaité với lão ta mà, bà ta nói với Sylvie.

- Đây mẹ, phải biết suy nghĩ chứ. Collin nói tiếp, phải chẳng cứ đến ngồi ở lô của tôi trong rạp Gaité là gặp tai vạ chẳng? Mẹ hơn chúng tôi sao? Chúng tôi mang điều ô nhục trong lòng, các người là những cái chân cái tay nhào nhoét của cái xã hội xấu xa thối nát. Ngay cả đến kẻ tốt nhất của các người cũng không cưỡng lại được tôi mà. - Đôi mắt hẳn ta hướng về Rastignac, hẳn gửi tới một nụ cười đầy thiện cảm đối lập hoàn toàn với cách thể hiện nghiêm khắc trên khuôn mặt hẳn. - Sự buôn bán của chúng ta vẫn diễn ra đều đặn, thiên thần của ta, tuy nhiên trong trường hợp có sự thoả thuận. Cậu biết chứ? Và hẳn hát:

Franchette của ta thật là duyên dáng

Trong sự giản dị của cô ấy.

- Đừng có bản khoăn, gã nói tiếp, tôi biết thu lại những cái tôi đã mất. Người ta sợ tôi lắm không dám lừa gạt tôi đâu. Địa ngục trần gian với những thói quen và ngôn ngữ của nó, với những thay đổi bất ngờ từ dễ chịu sang kinh khủng, sự quan trọng lớn lao của anh ta, thái độ suồng sã của anh ta, sự đê hèn của anh ta bỗng chốc đã được tóm lại trong lời nói này. Bởi con người này đã không còn là con người nữa, mà là loại hình suy biến của một dân tộc dã man và logic, tàn nhẫn và mềm mỏng. Trong thời điểm này Collin nên làm một bản trường ca hết sức ghê rợn diễn tả tất cả những tình cảm con người trừ một điều duy nhất, đó là sự hối hận. Cái nhìn của anh ta là cái nhìn của một đại thiêng sứ bị truất quyền và luôn muốn có chiến tranh. Rastignac nhìn xuống và chấp nhận quan hệ thân thuộc với kẻ tội phạm này như một sự sám hối những tư tưởng không tốt của mình.

- Người, chính người, con khọm già. - Gã nói, đưa mắt nhìn ghê rợn về phía cô Michonneau - người đã làm ta như bị trúng gió, chỉ bằng một lời của ta, trong tám ngày, cái đầu người sẽ không ở trên cổ nữa. Nhưng ta làm một con người bốn đạo nên tha thứ cho người. Vậy thì kẻ nào? A! A! - Gã kêu lên khi nghe thấy tiếng lục soát trên phòng gã.

- Các người lục soát gì trên đấy? Chim đã rời tổ bay cao rồi. Các người chẳng biết gì cả, những sổ sách tài chính nằm ở đây này. - Gã vừa nói vừa vỗ vào trán mình. - Bây giờ thì ta đã biết kẻ bán ta rồi, chỉ có thể là thằng Fil de Soie, cái thằng kẻ cắp ấy.

Gã nói với viên chánh mật thám. - Cái đó vô cùng phù hợp với những giấy tờ nằm ở đây. Chẳng còn gì đâu các ngài mật thám ạ, còn về phần kết tội giặc thì có đấy, nó sẽ còn mười lăm ngày trốn tránh cho dù nó có được cả một đội hiến binh bảo vệ. Các ông đã đưa cho cô Michonneau cái gì vậy? - Anh ta nói với những viên cảnh sát, có phải là hàng nghìn écus không? - Tôi còn có giá trị hơn nhiều. Nếu người báo cáo ta thì người đã có sáu nghìn phơ- rãng rồi. Người quả là kẻ bán thịt người, nếu người biết vậy trước thì chắc ta sẽ được ưu tiên rồi, đúng không? Đáng lẽ người sẽ có sáu nghìn phơ-

rằng vì ta không muốn du lịch một cách trái ý và mất nhiều tiền của. Gã nói khi người ta còng tay gã. - Bọn chúng rất hài lòng khi khiến tôi phải nhanh chóng tìm lại được công việc của mình bất chấp các chú cảnh sát đông đảo ở đường Orfevres. Ở đó những người anh em của tôi sẽ làm tất cả để giúp chủ, tôi có hơn mười nghìn anh em sẵn sàng làm bất cứ điều gì vì tôi. Gã nói với vẻ kiêu hãnh. Cái tốt nằm ở đây, gã đâm vào ngực mình, tôi không bao giờ phản bội ai cả. Này, - gã nói với cô gái già, hãy nhìn mọi người đi, ta làm họ sợ hãi nhưng người khiến họ phải buồn nôn. Thật là đáng kiếp lắm!

Gã im lặng một lát và ngắm đám khách trọ.

- Các vị, làm gì mà gây độn ra thế! Các vị chưa nhìn thấy một tên tù khổ sai nào đây bản lĩnh như Collin đây hay sao? Một tên tù không ghen hật, dám là người chống đối lại những sự lừa dối cùng cực của cái công ước xã hội như lời của Jean - Jacquer nói, mà tôi nguyện là một môn đồ. Tóm lại mình tôi chống lại chính phủ với hàng loạt những tòa án, những hiến binh, ngân sách của nó.

- Ghê thật. Gã họa sĩ nói, lúc này vẽ bác ta thì thật tuyệt.

- Này ông bạn của ngài đao phủ - Collin nói với viên chánh mật thám - ông hãy tốt bụng mà nói cho tôi có phải là Fil de Soie đã bán đứng tôi không. Tôi không muốn anh ta chịu thay cho kẻ khác. Điều đó là không công bằng.

Lúc này tất cả mọi thứ trên phòng Collin đã được kiểm kê xong. Viên cảnh sát nói với viên chánh mật thám:

- Mọi việc đã xong.

- Thưa các quý ông, Collin nói với những người khách trọ, họ sẽ dẫn tôi đi, ở nơi đây các quý ông đã thật thân thiện với tôi, tôi rất hiểu điều đó. Xin hãy nhận lấy lời tạm biệt của tôi. Xin hãy cho phép tôi gửi tới các quý ông những nét đặc trưng của Provence. Gã ta đi được vài bước và lại quay lại

nhìn Rastignac. Chúa ơi, Eugène, gã ta gọi tên Eugène với giọng điệu dằn và buồn bã, nó đối lập hẳn với tiếng nói cục cằn khi nãy. Nếu anh cảm thấy bị gò bó, tôi sẽ để lại cho anh một người bạn tận tâm. Mặc dù bị khoá tay nhưng vẫn có thể đứng thế thủ như một chỉ huy, rồi gã đếm: Một, hai, và dần bước bước đi. Trong trường hợp gặp bất hạnh, hãy nói với tôi điều đó. Người hoặc tiền, tôi có thể bố trí được tất cả.

Gã đã nói ra lời cuối cùng một cách khô hài để các quý bà không hiểu được về Rastignac và về gã.

Khi hiến binh và lực lượng cảnh sát đã rút khỏi căn nhà, Sylvie vừa day mạnh vào hai bên thái dương của bà Vauquer vừa nhìn đám khách trọ đang bàng hoàng.

- Xong rồi, cô ta nói, dù gì thì ông ta cũng đáng mặt đàn ông đấy chứ.

Câu nói này đã phá vỡ sự im lặng bởi những cảm giác dồn dập và phức tạp về cái cảnh tượng vừa qua tác động. Đám khách trọ nhìn nhau một lượt rồi cùng nhìn dồn cả vào cô Michonneau mảnh khảnh, gầy khô và lạnh lẽo giống như xác ướp, đang co ro nép vào gần phía chiếc chảo, đôi mắt sụp xuống như sợ rằng cái diềm che mặt sẽ không đủ để có thể trốn cái nhìn soi mói của mọi người. Gương mặt này, cái gương mặt mà họ đã ghét từ rất lâu rồi, bỗng nhiên lộ nguyên hình. Một tiếng rì rầm nhỏ kéo theo tất cả các tiếng khác biểu lộ vẻ ghê tởm được nhất trí nổi lên ào ào. Cô gái già cũng biết điều đó mà không trốn đi đâu được. Bianchon là người đầu tiên quay sang nói với kẻ ngồi cạnh:

- Tôi sẽ đi ngay nếu con mụ này còn tiếp tục ăn tối với chúng tôi.

Trong nháy mắt, trừ Poiret ra, mọi người cũng tán thành ngay ý định của chàng thanh niên y khoa. Được mọi người ủng hộ ý kiến này, Bianchon tiến thẳng về phía người khách trọ già.

- Mọi người nói là ông đã có liên hệ đặc biệt với bà cô Michonneau này, ông hãy nói với cô ấy, ông hãy nói đi, ông có hiểu rằng cô ấy phải đi khỏi đây trong lúc này không?

- Ngay bây giờ à? Poiret ngạc nhiên nhắc lại. Rồi ông tiến đến gần Michonneau và nói thầm vào tai cô.

- Nhưng tôi đã trả tiền, tôi ở đây bằng tiền của tôi cũng như tất cả mọi người, cô ta vừa nói vừa ném cái nhìn hiểm độc về phía những người khách trọ.

- Chúng tôi sẽ cùng nhau góp tiền để trả lại cho cô, - Rastignac nói.

- Hóa ra là quý ông đã ủng hộ Collin, mục gái già vừa trả lời vừa ném cái nhìn độc ác về phía chàng sinh viên như thăm dò, chàng cũng chẳng khó khăn gì mà không biết tại sao bà ta lại có hành động như vậy.

Nghe thấy thế, Eugène chồm dậy như muốn bóp chết mục ta. Cái nhìn mà chàng nhận thấy được tính chất đầy đủ của sự nham hiểm ấy dường như thấm một điều gớm ghiếc vào tâm hồn chàng.

- Đụng vào bà ta làm gì. Những người khách trọ hò hét lalối, Rastignac vắt chéo hai tay vào nhau và im lặng.

- Hãy kết thúc với cô ả Judas đi, gã họa sĩ nói với bà Vauquer. Thưa bà, nếu bà không mở cửa cho Michonneau, thì chúng tôi sẽ rời ngay khỏi ngôi nhà lụp xụp này của bà. Còn nếu trong trường hợp ngược lại, chúng tôi sẽ im lặng không nói bất cứ cái gì trong vụ này, không hở ra bất cứ điều gì làm ảnh hưởng tới cái quán này. Câu chuyện sẽ được giữ kín cho đến tận khi nào người ta đánh dấu vào trán bọn tù khổ sai, cấm chúng cải trang thành những nhà tư sản hay những lương dân, và không được giở những trò ngốc nghếch và nhảm nhí như chúng thường làm.

Nghe xong lời này, bà Vauquer như thấy trong người khỏe lạ ngay, bà đứng thẳng dậy, hai tay vắt chéo nhau, đôi mắt mở to và sáng lên, không có vẻ gì của người phụ nữ vừa khóc với đôi mắt đẫm lệ.

- Nhưng ông bạn thân mến, chắc ông muốn nhìn thấy sự tàn lụi của cái quán này hay sao? Ông Vautrin thì... ôi lạ chúa. Bà ta chột dưng lạ ghê bụng, mình không thể gọi ông ta như một người tử tế được. Đây, bà ta nói tiếp, một căn phòng rộng không rồi mà các vị còn muốn thêm hai hay nhiều phòng trống nữa trong cái mùa mà mọi người đã đầu vào đầy rồi ư?

- Thưa các quý ông, xin mời các quý ông hãy cầm lấy mũ của chúng ta và ăn tối ở Sorbonne, nhà ông Flicoteaux, Bianchon nói.

Bà Vauquer liếc nhanh về phía những người khách trọ, và dửng dưng phía Michonneau.

- Được thôi, này cô bạn thân mến của tôi ạ, cô cũng không muốn nhìn thấy sự tàn lụi ngôi nhà này của tôi đấy chứ? Cô đã nhìn thấy tình trạng nguy kịch này đã làm cho tôi chẳng thể nói gì với mọi người nữa; làm ơn hãy trả lại phòng cho tôi tối nay.

- Đúng rồi, đúng rồi, những người khách trọ kêu lên, chúng tôi muốn mục ấy rời khỏi đây ngay lập tức.

- Nhưng cô ấy còn chưa ăn tối, Poiret lên tiếng với giọng xót thương người phụ nữ nghèo này còn chưa ăn gì hết mà.

- Mục ấy sẽ ăn ở bất cứ nơi đâu mà mục ấy muốn, rất nhiều giọng nói vang lên.

- Ra cửa đi, kẻ tố giác!

- Cút đi, kẻ do thám!

- Thưa các quý ông, Poiret cao giọng, kêu lên đầy quả quyết bởi tình yêu rộng lớn, xin các vị hãy dành sự tôn trọng của mình đối với phái nữ.

- Kẻ do thám thì không thuộc phái nào cả, người hoạ sĩ lên tiếng.

- Thưa các quý ông, như thế này thì thật mất lịch sự. Người ta phải xem xét vấn đề khi muốn đuổi một ai đi. Chúng tôi đã trả tiền và chúng tôi có quyền ở lại, Poiret nói trong khi gã đội sụp mũ lưỡi trai xuống và ngồi vào ghế bên cạnh Michonneau, vừa khuyên nhủ bà Vauquer.

- Thật là gớm nhỉ, người hoạ sĩ nói với Poiret bằng vẻ khôihài, gớm nhỉ, chơi được đấy!

- Thôi chúng ta đi nào, nếu cô không đi thì chúng tôi sẽ đi vậy, chúng tôi khác cô, Bianchon nói.

Và tất cả những người khách trọ đều tụ về một phía trong phòng khách.

- Thưa cô, cô thực sự muốn gì trong lúc này? bà Vauquer lên tiếng, tôi giờ đã sa sút rồi. Cô không thể ở lại lâu hơn nữa, không thì bạo lực sẽ xảy ra ở đây đó.

Michonneau đứng dậy.

- Mụ ta đã đi rồi kìa. - Mụ ta không đi đâu. - Mụ ta đi đấy! - Mụ ta chẳng đi đâu. Các câu nói xen lẫn nhau cùng sự thù địch trong khi mọi người nói về cô ả, buộc lòng cô ả phải đi sau vài lời ước định thì thềm với bà Vauquer.

- Tôi sẽ đi đến nhà bà Buneaud, cô ả nói với giọng đe dọa.

- Hãy đi bất cứ nơi nào mà cô muốn, thưa cô, bà Vauquer nói. Bà ta thềm nhận thấy một ý mạ ly độc địa trong việc ả này chọn cái quán cạnh tranh với mình và điều này, theo bà ta là rất bi ối ghê tởm. Cô hãy đi đến

nhàBuneaud, ở đó cô sẽ có rượu chỉ dành những con dê cái và ăn những món ăn thừa của những gánh hàng rong.

Những người khách trọ nhìn cô ả trong sự yên lặng tuyệt đối. Poiret nhìn Michonneau một cách âu yếm, gã ngăm cô với vẻ mặt ngây thơ ngờ ngác đầy lưỡng lự, không biết mình nên đi theo Michonneau hay ở lại; những vị khách trọ rất vui mừng vì sự ra đi của Michonneau, họ nhìn theo và cười thỏa mãn.

- Xi, xi, xi, Poiret, người hoạ sĩ kêu lên. Thôi đi nào!

Nhân viên của bảo tàng tự nhiên học đã bắt đầu hát khời hàidoạn đầu của cuốn tiểu thuyết nổi tiếng:

- Người đi vì Sylvie

Chàng thanh niên Dunois trẻ và đẹp...

- Đi đi, ông đang thích đi mà. Mỗi người có một con đường riêng - Bianchon nói.

- Nồi nào vung ấy, dịch nôm nghĩa của Virgile - thầy giáo phụ đạo thêm vào.

Michonneau đưa tay ra tỏ ý muốn được khoác lấy cánh tay của Poiret và nhìn gã, không thể kháng cự lại được sự tin cậy này, gã đã đưa tay ranhẹ nhàng đỡ ả như đỡ một người già cả. Những tiếng vỗ tay tán thưởng rộ lên, và những tiếng cười như vỡ ra. - Hoan hô, Poiret! - Người bạn lâu năm Poiret! - Người anh em đẹp trai Poiret. - Mars ([11]) Poiret. Poiret dững cảm!

[[11]:Thần Chiến tranh (theo Thần thoại Hy Lạp).]

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 20

Vào lúc ấy, người đưa thư đến đưa cho bà Vauquer một bức thư, bà đọc xong và nhẹ nhàng để xuống chiếc ghế của mình.

- Thế này thì khác nào sét đánh vào ngôi nhà của tôi. Thật là tai họa. Con trai ông Taillefer đã chết lúc ba giờ, tôi bị trừng phạt vì đã cầu chúc điều lành cho những người phụ nữ nhưng lại đem tai họa cho người thanh niên trẻ tuổi. Bà Couture và cô Victorine sai người đến lấy đồ đạc. Ông Taillefer đã nhận Victorine và đồng ý để bà Couture ở cùng. Bốn căn phòng trống và hụt mất năm khách ăn. Bà ta sụp xuống và gần như khóc rống lên: Bất hạnh đã giáng xuống đầu tôi rồi.

Tiếng một chiếc xe dừng lại trước cửa quán.

- Chưa phải là đã kết thúc đâu! Sylvie nói.

Bất ngờ lão Goriot hiện ra trước cửa với một gương mặt hồng hào tràn đầy hạnh phúc, một gương mặt khiến cho ta tin tưởng vào sự tái sinh.

- Lão Goriot đi xe ngựa? Một khách trọ lên tiếng. Không biết trời điều gì sẽ xảy ra đây?

Ông lão tốt bụng đi thẳng về phía Eugène, lúc này chàng đang đứng suy tư trong một góc, và ông đưa cánh tay của mình khoác lấy cánh tay chàng:

- Hãy đến đi, lão nói với chàng với một vẻ hạnh phúc ánh lên.

- Bác có biết cái gì đã xảy ra không? Eugène hỏi, - lão Vautrin là người tù khổ sai mà người ta vừa bắt giữ, và con trai của Taillefer đã chết.

- Vậy hả? Vậy thì chúng ta phải làm gì? lão Goriot trả lời. Tôi ăn tối cùng với con gái tôi ở nhà anh, anh nhìn thấy chúng tôi đó chứ? Con gái tôi đang đợi anh, đi nào!

Ông lấy tay kéo mạnh Rastignac và đi thật mạnh mẽ, để lộ sự chinh phục tình cảm như là một ông chủ.

- Chúng ta ăn tối thôi, người họa sĩ nói to lên.

Một lát mọi người đã ngồi quanh bàn ăn.

- Chao ôi! Ngày hôm nay toàn những tai họa, chị Sylvie nói to, món thịt hầm của tôi bị dính rồi. Mọi người chịu khó ăn cháy nhé.

Bà Vauquer không còn thiết nói gì, khi mà đáng lẽ mười tám khách ăn mà nay chỉ còn có mười, mặc dù mọi người đều tìm lời an ủi bà ta. Đây là lần đầu tiên họ cùng bàn chuyện về Vautrin rồi đến chuyện quyết đấu rồi lan man đủ mọi chuyện thường ngày, chuyện chính trị, chuyện tù đầy và cuối cùng thì chẳng còn ai nhắc đến Vautrin, Victorine cũng như cậu anh họ của cô ta nữa. Tuy có mười người nhưng sự hò hét âm ỉ thì lớn gấp bội. Đây quả là sự khác biệt so với bữa ăn tối hôm qua. Tính vô tâm của những kẻ ích kỷ ở Paris là mỗi buổi tối họ đều cần đến những miếng mồi khác nhau để xâu xé mỡ xẻ. Cái tính vô tâm làm dụi đi nỗi lo âu buồn phiền của bà Vauquer, bà cũng vui lây theo những câu nói đùa bỡn lạc quan của chị bếp Sylvie.

Cả ngày hôm nay quả là một ác mộng đối với Eugène, mặc dù tính cách mạnh mẽ và có lòng nhân từ, cũng không giúp gì được cho chàng sắp xếp lại những ý nghĩ cho rõ ràng. Chàng cũng không hiểu mình lên chiếc xe ngựa thuê với lão Goriot bằng cách nào nữa. Ông lão ngồi bên cạnh chàng, đang nói với chàng, những lời lẽ bộc lộ niềm vui khác thường vang trong tai chàng, vì trải quan nhiều xúc động, nên chàng nghe như trong giấc mơ.

- Vậy là buổi sáng nay đã kết thúc, cả ba chúng ta ăn tối cùng với nhau, ăn cùng với nhau đấy cậu có hiểu không? Cách đây đã bốn năm rồi, tôi đã ăn tối cùng với Delphine, Delphine bé nhỏ của tôi. Và tôi lại có bữa tối như vậy vào ngày hôm nay. Chúng tôi đã ở nhà anh từ sáng nay. Tôi đã làm việc như một người thợ phổ thông không chuyên, với bộ quần áo xấu xí. Tôi mang đồ đạc giúp cậu.

- A, a! Cậu không biết lúc ngồi ăn nó ngoan thế nào đâu, nó sẽ chăm sóc tôi. "Nào hãy giữ lấy, cha, hãy cố ăn đi, ngon lắm". Và vì vậy tôi không thể không ăn được. Ô! Đã từ rất lâu rồi tôi mới có một cuộc sống yên vui như chúng ta sẽ sắp được sống đây.

- Như vậy hôm nay là ngày đảo lộn thế giới ư? - Eugène nói.

- Đảo lộn ư? Ông lão Goriot nói. Đây là thời gian tươi đẹp nhất của thế giới này chứ. Tôi thấy toàn những gương mặt vui tươi ngoài phố, những con người tay trong tay, những con người sung sướng vui vẻ y như tất cả đều đi ăn tối ở nhà con gái mình, một bữa tối nhẹ nhàng do tự tay cô con gái làm khéo léo như một ông chủ tiệm cà phê người Anh. Chà! Gần con gái thì mọi chất đắng đều trở nên ngọt ngào.

- Cháu như người mới trở lại cuộc sống. Eugène nói với lão.

- Kìa, sao xe đi chậm thế. Lão Goriot vừa kêu lên vừa mở cái cửa kính phía trước. Nào, hãy nhanh lên, tôi sẽ đãi ông một trăm xu nếu mười phút nữa chúng ta có mặt ở cái nơi mà ông đã biết đấy. Chiếc xe lao đi trên đường phố Paris như một tia chớp.

- Chiếc xe chẳng đi nhanh được là bao. Lão Goriot ca cẩm.

- Nhưng bác sẽ dẫn cháu đi đâu chứ? Rastignac hỏi ông ta.

- Đến nhà anh, lão Goriot trả lời.

Chiếc xe ngựa dừng lại ở phố Artois. Ông lão tốt bụng đi xuống và đưa cho người đánh xe cả mười phở- răng với sự hào phóng tốt độ, ông lão không tiếc bất cứ thứ gì.

- Đi nào, thật cừu nhé, lão ta nói với Rastignac trong khi đi ngang qua sân và dẫn anh đến cửa chính của một căn hộ nằm ở trên tầng thứ ba, trên phía cuối cùng của căn nhà mới, trông nó có vẻ bề ngoài khá mới. Lão Goriot không cần phải bấm chuông. Thérèse, nữ hầu phòng của Nucingen đã ra mở cửa đón họ. Eugène thấy mình ở trong một căn hộ đẹp đẽ, nó bao gồm một phòng tiền sảnh, một phòng khách nhỏ nhắn, một phòng ngủ và một phòng làm việc có thể nhìn ra vườn. Trong phòng khách xinh xắn, đồ đạc trang hoàng rất đẹp đẽ mà chàng thấy được nhờ cây nến đang cháy. Delphine đang ngồi trên chiếc ghế tựa dành cho hai người ngồi, kê cạnh lò sưởi. Nàng đứng dậy và nói với chàng bằng một giọng hết sức dịu dàng âu yếm:

- Thế là đã tìm thấy chàng, chàng chẳng hiểu gì hay sao ấy?

Thérèse đi ra. Chàng sinh viên ghì chặt Delphine trong vòng tay mình và khóc lên vì vui sướng. Sự trái ngược nhau giữa cái trước mắt và những cái đã trông thấy trong một ngày đã có biết bao biến động, nó đã khiến đầu óc và trái tim chàng mệt mỏi; Rastignac cảm thấy như bị một cơn chấn động thần kinh.

- Cha biết mà, anh ta rất yêu con, lão Goriot trầm giọng nói với con gái trong khi Eugène mệt mỏi buông mình ngồi xuống chiếc ghế tựa, chàng không thể nói lên được lời nào, cũng không thể phân tích nổi bằng sự kì diệu nào mà những điều này là thực.

- Nào! Chúng ta đi xem nào! Phu nhân Nucingen nói và cầm lấy tay Rastignac dẫn chàng vào một căn phòng, trong đó những tấm thảm, bàn ghế và những đồ vật khác khiến chàng nhớ lại hình ảnh căn phòng của Delphine nhưng ở đây nhỏ hơn.

- Trong căn phòng này vẫn còn thiếu một cái giường. Rastignac nói.

- Vâng! Nàng nói mặt đỏ bừng, và tay xiết chặt tay Eugène.

Eugène đã nhìn thấy điều đó và hiểu rằng tất cả những cử chỉ bên lề của người con gái kia là thật, nó xuất phát từ trái tim của người phụ nữ đang yêu.

- Em là một trong những người khiến cho những người khác phải tôn thờ, luôn luôn say đắm, chàng nói thì thầm. Vâng, tôi dám nói ra điều đó, bởi vì chúng ta rất hiểu nhau: tình yêu của chúng ta thật sống động và mãnh liệt, dù nó đã được che giấu bởi đó là bí mật. Đừng ai nói điều bí mật của mình ra cho người khác biết nhé.

- Ồ, tôi ư? Tôi không phải là người khác nào cả, lão Goriot giận dữ nói.

- Cha cũng biết là chúng ta gồm cả cha cơ mà.

- À, đó cũng là điều cha muốn nói ở đây. Hai người không hề chú ý đến ta đúng không? Ta sẽ đi, ta sẽ đến như một vị thần hay giúp đỡ mà người ta biết nhưng không muốn nhìn khuôn mặt vị thần ấy. Ngày Delphine thân yêu, ta đã bảo con là: "Có một căn nhà xinh xắn ở phố Artois, mình hãy bày đồ đạc cho cậu ấy". Có đúng thế không? Đúng không, cha chính là kẻ đã tạo ra con và cũng chính là người đã tạo ra niềm vui cho con. Làm người cha là phải mãi mãi mang đến hạnh phúc cho con, mãi mãi luôn như thế. Điều đó chính là điều đã làm nên một người cha.

- Tại sao lại như vậy? Eugène hỏi.

- Tất nhiên, nó không muốn điều đó, nó sợ rằng thiên hạ nói ra những điều vô lý, ngốc nghếch, nó làm như thiên hạ đáng giá bằng hạnh phúc ấy? Nhưng tất cả mọi phụ nữ đều mơ làm được những gì mà nó đã làm...

Lão Goriot nói một mình, phu nhân Nucingen đã dẫn Rastignac vào trong phòng làm việc mà ở đó tiếng kêu của những nụ hôn lại vang lên mặc dù nó rất nhẹ. Căn phòng này rất xứng với sự duyên dáng thanh lịch chung của căn hộ và nó không thiếu gì cả.

- Chúng tôi đã đoán được ước mơ của chàng chứ? Nàng vừa nói vừa quay trở lại phòng khách và đứng cạnh bàn.

- Vâng, chàng nói, và biết quá rõ nữa. Chao ôi. Sự xa hoa đầy đủ, những giấc mơ đẹp trở thành hiện thực, tất cả những thi vị của cuộc sống tuổi trẻ, lịch thiệp, tôi đã vui sướng mặc dù tôi không hề xứng đáng với những thứ đó; tôi vẫn mơ thấy chúng nhưng tôi không thể chấp nhận được, vì tôi quá nghèo cho nên...

-Ồ, anh lại đã kháng cự em rồi, nàng nói với vẻ chế nhạo; với cặp môi xinh đẹp bĩu ra của những người phụ nữ khi họ muốn chế giễu sự ngần ngại thận trọng nào đó và nhanh chóng làm tiêu tan nó.

Cả ngày hôm đó Eugène tự vấn lòng mình một cách rất nghiêm chỉnh và việc Vautrin bị bắt đã vạch rõ cho chàng thấy một cái vực thẳm mà suýt nữa chàng bị cuốn xuống, nhờ đó tính tình cao thượng của chàng càng thêm vững chắc, nếu chàng không để những ý nghĩ khẳng khái của mình bị đánh đổ. Chàng cảm thấy một nỗi buồn sâu lắng len lỏi xâm chiếm tâm hồn.

- Thế nào! Phu nhân Nucingen nói, anh vẫn từ chối đấy hả? Anh có biết ý nghĩa của một lời từ chối giống như thế nào không? Anh nghi ngờ vào tương lai, anh không dám kết giao với em, anh sợ để lộ sự triu mến của mình? Anh đã yêu em, em...em đã yêu anh thì tại sao anh lại ngần ngại trước những ân tình bé nhỏ kia? Nếu anh thực sự hiểu và hài lòng với công việc thu vén gia đình mà em đã dành hết tâm trí cho một chàng trai, anh sẽ không do dự chứ! Tiền mà em có vốn là của anh, và em đã sử dụng nó rất tốt, tất cả chỉ có thế. Anh nghĩ mình cao thượng nhưng thực ra anh nhỏ nhoi ích kỷ. Anh còn đòi hỏi hơn thế. A? Nàng thốt lên với giọng xúc động khi

thấy ánh mắt đầy dục vọng của Eugène, vậy mà chàng lại câu nệ chuyện trẻ con. - Nếu anh không yêu em chút nào, ồ, vâng, thì đừng có nhận. Chỉ một câu thôi là số phận em đã được định đoạt. Hãy nói đi! Kia, bố hãy nói vài điều hợp lý để anh ấy hiểu đi. - Nàng nói với cha mình sau khi ngừng lời một lát. Hãy tin là em không phải là người không nhạy cảm mà không hiểu được danh tiết của chính mình.

Lão Goriot cười gằn như một người nghiện trong khi vừa nhìn vừa nghe cuộc cãi vã đáng yêu này.

- Anh thật ngây thơ! Anh đã bước vào cuộc sống, nàng vừa nói vừa nắm tay Eugène, anh có thấy có rất nhiều người không thể vượt qua được những cản trở, và khi có bàn tay của người phụ nữ mở ra lại ngăn ngại từ chối chứ! Nhưng nếu anh thành công, anh làm ra một tài sản khổng lồ và thành công rực rỡ trên con đường phía trước? Có lẽ ngày hôm nay anh sẽ không thể đáp lại những gì mà em đã đem đến cho anh. Những quý bà ngày xưa đã từng đưa những bộ áo giáp, kiếm, mũ cứng, áo lưới sắt, ngựa cho những hiệp sĩ, để những hiệp sĩ lấy danh họ mà tranh tài trong những cuộc đấu trên ngựa. Tốt thôi! Eugène, những cái em tặng anh là những khí giới của thời nay, những dụng cụ cần thiết với những ai muốn làm một cái gì đó. Nó thật xinh xắn và nó đang ở trên gác xép nơi anh ở đó. Nó ở gần phòng của cha. Nào, chúng mình sẽ không ăn tối chứ gì? Anh muốn làm em buồn chứ gì? Hãy trả lời đi chứ? Nàng vừa nói vừa lay cánh tay anh. Chúa ơi, cha, nếu điều đó đã được quyết định, con sẽ ra đi và con sẽ không bao giờ gặp anh ấy nữa.

- Ta sẽ quyết định thay cho con, lão Goriot bắt thần đi ra. Anh Eugène thân mến, anh sẽ mượn tiền của bọn Do Thái chứ?

- Cần phải làm như thế ạ, chàng nói.

- Tốt, tôi sẽ giữ lời với anh, vừa nói ông lão vừa lấy rachiếc ví bằng da đã cũ. Tôi sẽ trở thành người hám lợi, tôi đã trả tiền tất cả các hoá đơn,

chúng đây này. Anh sẽ không phải cầm lấy một đồng xu như tất cả mọi người ở đây đã nhìn thấy: cũng không phải là nhiều gì lắm, tất cả có hơn năm nghìn phơ- răng. Tôi sẽ cho anh mượn chúng! Anh đừng từ chối tấm lòng của tôi, tôi không phải là một mẹ đàn bà. Tôi và anh sẽ cùng làm một bản kế ước và anh sẽ trả lại tiền cho tôi sau.

Nước mắt của Eugène và Delphine lăn trên gò má, hai người nhìn nhau với vẻ ngạc nhiên.

Rastignac giữ chặt lấy tay ông già tốt bụng.

- Tốt rồi, có gì đâu? Con không phải là con của ta sao? Goriot nói.

- Nhưng thưa cha đáng thương của con, phu nhân Nucingen nói, cha đã làm như thế nào thế ạ?

- À, việc ấy... ông lão trả lời. Sau khi thuyết phục được con và cậu ấy ở bên nhau và khi thấy con sắm sửa những thứ như chuẩn bị lấy chồng thì bố nghĩ bụng: "Nó sắp gặp phải khó khăn đây!" Luật sư uỷ nhiệm đã khẳng định, vì đây là vụ kiện chồng để lấy lại tài sản, nó sẽ kéo dài khoảng hơn sáu tháng. Thế là cha bán tất cả mọi lợi tức của mình đi để có được mười năm nghìn phơ- răng và bố đã trả tiền cho những người bán hàng cho con. Các con ạ! Bố thì sống ở tầng trên với giá năm mươi ê qui một năm và sống bằng số tiền còn lại. Nhưng chắc chắn tốn kém đâu vì bố mặc không hại gì quần áo nên chẳng phải may sắm gì. Suốt mười lăm ngày qua bố cười thầm với ý nghĩ: "Các con mình sắp được hạnh phúc". Và thế đấy, các con có hạnh phúc không?

- Ồ, cha! Nucingen vừa nói vừa nhảy lên ôm chầm lấy người cha và hôn lão, mái tóc vàng hoe mơn man mặt lão, nước mắt trào ra trên khuôn mặt già nua, nét mặt ông rạng lên, đầy hạnh phúc. - Cha yêu quý của con, cha là cha con. Không. Không bao giờ tồn tại hai người cha như cha trên đời này. Eugène đã rất yêu quý cha, và cả bây giờ còn hơn thế.

- Nhưng, các con của cha, lão Goriot nói, từ mười năm nay lão đã không cảm nhận được tình yêu thương của các con gái, lão không cảm nhận được nhịp đập của những trái tim ấy, nhưng Delphine bé nhỏ của cha, con đang muốn cha chết đi trong niềm vui sướng đấy à? Trái tim căn cốt của cha đang đập đây. Đây này, Eugène ạ, tôi và cậu đã xong xuôi rồi nhé! Và lão ôm ghì lấy cô con gái, ghì chặt lấy nó như điên.

- Ôi! Cha làm con đau. - Phu nhân Nucingen nói.

- Cha làm con đau ư? Ông lão nói mà mặt tái nhợt đi, ông nhìn nàng với một vẻ siêu phàm vì đau đớn.

Để vẽ sống động được nét mặt Chúa Giêsu trong mỗi quan hệ cha con, ta cần tìm những hình ảnh tương tự trong các bức vẽ mà các họa sĩ bậc thầy đã sử dụng để mô tả đáng cử thế về sự hy sinh và chịu thương chịu khó vì lợi ích thế gian.

Ông lão dịu dàng hôn lên cái thắt lưng mà các ngón tay ông lão đã xiết chặt quá.

- Không, không, cha đã không làm con đau đấy chứ; không, ông đã nhắc lại từ không trong lúc vừa đặt câu hỏi vừa mỉm cười. Chính con đã làm cha đau bởi tiếng thốt lên những lời xót xa của con gái cha đó. Đồ đạc mua đã thon nhiều, lão nói thầm với con gái lão và thận trọng hôn nàng, nhưng cha cần phải làm điều đó bởi nếu không anh ta sẽ tức giận.

Eugène sửng sờ kinh ngạc vì sự tận tâm không bao giờ hết được của con người này, và anh vừa ngắm lão vừa thể hiện sự khâm phục của mình, đó cũng chính là lòng tin.

- Mình sẽ xứng đáng với tất cả những gì ông cụ dành cho mình, chàng thốt lên.

- Ô, Eugène của em, thật tuyệt vời khi anh đã thốt lên điều đó. Và phu nhân Nucingen hôn lên trán chàng sinh viên.

- Anh ta đã từ chối cô Taillefer với bạc triệu của cô ta vì con đó, lão Goriot nói. Đúng vậy, cô bé ấy rất yêu anh, chàng trai ạ; và khi anh trai cô ấy mất thì cô ấy giàu như Crésus.

- Ô! Tại sao cụ lại nói ra điều đó chứ? Rastignac kêu lên.

- Eugène, Delphine nói thầm với chàng, bây giờ em có một chút đáng tiếc vào buổi tối nay. Ôi, em rất yêu anh, luôn luôn và mãi mãi.

- Hôm nay là một ngày đẹp trời nhất mà chúng ta đã có từ sau khi các con lấy chồng, lão Goriot thốt lên. Ông trời tốt bụng đã làm cho chaphải chịu đựng, miễn là làm cho các con vui sướng. Cha sẽ tự nhủ: Tháng giêng năm nay, ta đã có một khoảng thời gian hạnh phúc hơn tất cả những người đàn ông khác đã có trong cả cuộc đời của họ. Hãy nhìn cha đây này, Fifine ([12]) ông nói với cô con gái. Nó thật đẹp, phải không cậu? Cậu hãy nói với tôi là trong đời cậu chưa gặp một phụ nữ nào đẹp như nó, nó như một bông hoa đủ màu sắc sỡ duyên dáng. Không, không chứ? Tuy nhiên, khi các con hạnh phúc, nó trở nên tốt hơn một nghìn lần. Cha có thể sẽ đau khổ triền miên cũng cam lòng, anh bạn hàng xóm của tôi ạ, lão nói, nếu con cần một phần trong thiên đường của cha, cha sẽ đưa nó cho con. Hãy ăn đi, hãy ăn đi, lão cứ nhắc đi nhắc lại mà không biết mình đang nói gì...

[[12]: Tên thân mật của Delphine.]

- Cha đáng thương của con!

- Nếu con biết, con bé nhỏ ạ, ông lão vừa nói vừa đứng dậy đi về phía nàng, cúi xuống cái bím tóc của nàng và hôn lên đó. Con có thể làm cha vui mà chẳng tốn kém là bao! Thịnh thoảng hãy đến thăm cha, cha sẽ ở phía trên cao kia chờ con. Hãy hứa với cha nhé?

- Tất nhiên rồi, cha yêu quý của con.

- Hãy nói nữa đi.

- Vâng, thưa cha tốt bụng của con.

- Thôi, con đừng nói nữa, khéo không cha còn muốn nghe con nói lời đó một trăm lần nữa cơ. Nào, hãy ăn tối đi.

Những trò trẻ con như vậy đã chiếm hết thời gian buổi tối và lão Goriot tỏ ra có một chút gì đó điên rồ. Lão nằm lên chân của cô con gái lão; nhìn nàng rất lâu; lão cọ đầu lên chiếc váy dài của nàng; tóm lại lão làm những cử chỉ say đắm như một kẻ trai trẻ dịu dàng nhất với người yêu.

- Anh thấy đấy! Delphine nói với Eugène, khi cha của em ở đây với chúng mình, cần phải làm tất cả đối với ông, dù là thỉnh thoảng không được thoải mái lắm.

Nhiều lần Eugène cảm thấy cơn ghen trào lên nhưng không thể trách cứ được một lời nào, bởi khi chàng nói ra thì sẽ bị mang tiếng là người bội bạc, không biết ơn.

- Và khi nào thì căn hộ sẽ xong? Eugène vừa nói vừa nhìn xung quanh căn phòng. Tối nay chúng ta lại phải chia tay ư?

- Vâng, nhưng ngày mai mọi người sẽ đến ăn tối chứ, nàng nói với giọng mềm mỏng. Ngày mai là ngày của những người Ý ([13]).

[[13]:Chỉ ngày biểu diễn của đoàn kịch Ý.]

- Còn cha, cha sẽ ra vườn hoa, lão Goriot nói.

Bây giờ đã là nửa đêm. Cỗ xe của phu nhân Nucingen đang đợi. Lão Goriot và chàng sinh viên vừa quay trở lại phía nhà bà Vauquer vừa nói chuyện về Delphine và sự ngưỡng mộ tăng dần lên, hai người nói về

nàng với một niềm say mê mãnh liệt không ngừng. Eugène không thể phủ nhận rằng tình yêu của người cha hoàn toàn không bị tì vết vì một chút lợi ích cá nhân nào, đã đê bẹt tình yêu của chàng bởi sự bền vững và tâm hồn bao la của nó. Thần tượng của người cha luôn trong sáng và đẹp đẽ, và tình yêu con tha thiết đã lớn dần lên trong quá khứ cũng như trong tương lai.

Họ thấy bà Vauquer ngồi một mình bên lò sưởi, giữa Sylvie và Christophe, giống như tướng Marius giữa sự đổ nát của Carthage. Chỉ còn có hai người khách trọ ở lại với bà, và bà ta đang than thở nỗi phiền muộn với Sylvie. Dù huân tước Byron đã viết thay cho Tasse những lời lẽ thương cảm nhất thì những lời lẽ thống thiết ấy còn xa mới bằng cái sự thực sâu sắc được bật ra từ những lời than thở của bà góa Vauquer.

- Sẽ chỉ còn phải làm ba cốc cà phê vào sáng ngày mai thôi, Sylvie ạ. Hừ, căn nhà vắng vẻ hoang vu của tôi. Nó sẽ không còn làm đau đớn những trái tim nữa chẳng? Cuộc sống mà không có những người khách trọ thì còn gì? Chẳng còn gì hết cả. Căn nhà đã không còn được mọi người bày biện đồ đạc nữa. Tôi đã làm gì hở trời để phải gặp những tai họa này chứ? Món đậu dự trữ của tôi, và khoai tây đã được chuẩn bị cho hai mươi người. Cảnh sát đến nhà! Bây giờ thì chỉ còn nước ăn khoai tây trừ bữa. Phải cho thằng Christophe nghỉ việc thôi.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 21

Anh chàng xứ Savoyard đang ngủ chợt tỉnh giấc lập tức và nói:

- Thưa bà sao cơ?

- Chàng trai khốn khổ, trông anh như một chú chó, Sylvien nói.

- Một mùa chết chóc, mỗi người một công việc. Cô ta đã làm cho tôi bị mất hết khách. Tôi như bị mất trí. Cô ả Michonneau đã rời khỏi đây với Poiret. Cô ta đã làm gì gã ấy để gã ta theo cô ấy như con cún con?

- À, thưa bà, Sylvie lắc đầu, hạng phụ nữ ấy thì còn có điều gì không dám làm.

- Ông Vautrin khốn khổ của tôi, người ta bảo ông ấy là một người tù khổ sai, người đàn bà goá nhắc lại. Này! Sylvie, tao vẫn không thể tin được điều đó. Một người đàn ông vui vẻ, ông ấy đã trả mười lăm phơ- răng mỗi tháng và ông ấy đã trả hoàn toàn đầy đủ mọi thứ!

- Và ông ấy thật hào hiệp! Christophe nói.

- Có thể người ta sai lầm, Sylvie nói tiếp.

- Nhưng không đâu, ông ấy đã tự thú rồi cơ mà, bà Vauquern nhắc lại. Chẳng thể ngờ được mọi chuyện lại xảy ra ở đây, một cái góc phố chẳng có ma nào qua lại. Tôi cứ như là đang mơ ấy. Chúng ta đã thấy vua Louis XVI khi ngài bị lâm nạn, đã thấy thời đế chế bị suy sụp và lại thấy nó hồi sinh; sau đó lại suy sụp. Tất cả là qui luật, là lẽ thường thôi nhưng ở những quán trọ như thế này thì chẳng có thể lúc lên voi xuống chó được; người ta có thể bỏ quavua, nhưng ăn thì không bỏ được; và khi một người đàn bà tử tế dòng

họ Conflannhư tao cho ăn uống ngon lành nhất như vậy; thì có lẽ là tận thế... mà đúng là tận thế rồi.

- Lại nghĩ đến cái cô Michonneau, người đã làm bà phải đi đứng ấy sắp được lĩnh một nghìn ê qui lợi tức đấy, Sylve thốt lên.

- Thôi đừng nói về điều đó nữa. Đó là một tội lỗi. Bà Vauquer nói. Nó lại còn sang trọ nhà mẹ Buneaud nữa mới tệ chứ. Loại ấy thì có gì mà không làm, chắc trước đây đã từng làm đủ chuyện ghê tởm: trộm cắp, giết người. Đáng lẽ con mẹ ấy phải ở nơi giam giữ tội phạm khổ sai, cái chỗ mà con người khốn khổ yêu quý của chúng ta đang phải chịu.

Trong lúc đó, Eugène và lão Goriot kéo chuông.

- Ô, hai người bạn trung thành của tôi đây rồi, mẹ goá vờ lên tiếng vừa thở dài.

Hai vị khách trung thành chẳng còn nhớ gì mấy tới những tai họa của cái quán trọ này nữa.

Họ thông báo không chút kiêu cách gì với bà chủ quán là họ sắp dọn tới Chaussec d'Antin.

- A! Sylvie, bà goá nói, đây là đòn cuối cùng. Các quý ông đã đưa đến một cái chết bất ngờ, đã đập thẳng vào lòng can đảm của tôi. Tôi như có sóng cồn ở trong lòng. Tôi phát điên lên mất, tôi nói thật đấy! Tôi phải làm gì với món nợ này? A, nếu như tôi ở đây một mình, thì anh sẽ đi vào ngày mai, Christophe ạ. Ôi trời, chúc quý ông ngủ ngon.

- Bà ấy làm sao vậy? Eugène hỏi Sylvie.

- Thì đấy! Tất cả mọi người đều ra đi để theo đuổi công việc. Điều đó làm cho bà ấy rối loạn đầu óc. Vừa rồi, tôi đã thấy bà ấy khóc và cầu nguyện, đây là lần đầu tiên bà ấy đã rơi lệ kể từ lúc tôi xuống đây giúp bà ấy.

Hôm sau, bà Vaquer đã tự hóa giải được theo cách của bà ta. Tuy bà ta có vẻ rầu rĩ vì tình cảnh mất hết khách trọ và đời sống bị đảo lộn nhưng bà ta vẫn hoàn toàn tỉnh táo và tỏ ra một nỗi đau khổ thật sự, một nỗi đau khổ sâu cay, nỗi đau khổ do bị mất mối lợi, do nếp sống đã quen nay bị phá nát.

Con mắt của một gã tình nhân nhìn lại nơi ăn ở của người yêu khi bắt buộc phải rời xa chắc hẳn không buồn hơn con mắt của bà Vaquer khi nhìn cái bàn ăn trống rỗng của mình. Eugène an ủi bà ta rằng vài ngày nữa Bianchon sẽ hết thời kỳ nội trú và chắc chắn sẽ thuê phòng của mình; còn anh chàng nhân viên bảo tàng thì thường xuyên tỏ ý muốn một căn phòng như phòng bà Couture; trong vài ngày nữa nhân khẩu của quán trọ sẽ tăng lên.

- Cầu chúa nghe được lời cậu nói! Nhưng điều bất hạnh đã xảy ra ở đây rồi. Chỉ trong khoảng mười ngày nữa là cái chết tìm đến nơi đây. Rồi mọi người xem, bà ta vừa nói vừa nhìn phòng ăn một cách thâm trầm. Không biết trời ai sẽ chịu đựng đây.

- Chúng ta dọn đi là đúng quá. Eugène nói với lão Goriot.

- Thưa bà, Sylvie vừa nói vừa chạy vội tới vẻ hoảng sợ, đã ba ngày nay tôi không nhìn thấy Mistignis.

- Ôi, nếu con mèo của tôi chết, nếu nó đã rời khỏi chúng tôi thì tôi...

Người đàn bà goá tội nghiệp, quá sợ hãi về cái điềm khủng khiếp ấy, bà nắm chặt hai tay lại và ngã người xuống ghế tựa.

Vào khoảng trưa, đúng giờ mà người đưa thư đến khu phố cổ Pantheon, thì Eugene nhận được một lá thư với phong bì rất lịch sự có gắn huy hiệu của tử tước Beauseant. Bên trong là một tấm thiệp mời ông bà nam tước Nucingen tới dự một buổi dạ hội lớn, đã được báo trước từ một tháng nay và được tổ chức ở nhà tử tước Beauseant. Kèm theo lời mời còn có một bức thư ngắn gửi cho Eugene:

"Thưa ông, tôi nghĩ rằng ông sẽ rất vui lòng được làm người chuyển những tình cảm tốt đẹp của tôi tới bà nam tước Nucingen. Tôi gửi cho ông tấm thiệp mời mà ông đã yêu cầu. Và hơn nữa tôi cũng rất vui mừng được làm quen với em gái bà bá tước Restaud, vậy tôi mong ông sẽ giúp tôi mời người phụ nữ xinh đẹp đó đến dự dạ hội. Tôi cũng mong rằng ông làm cách nào đó để bà ấy đừng chiếm hết tình cảm của ông; ông còn phải dành cho tôi một ít tình cảm để đền đáp tấm lòng quý mến của tôi đối với ông đấy."

Nữ tử tước de Beauseant.

Như thế rõ ràng là phu nhân Beauseant không ưa gì bà nam tước. Eugene vừa đọc bức thư vừa tự nhủ. Sau đó chàng vội vàng đến nhà Delphine. Chàng cảm thấy thật sung sướng được mang đến một tin vui cho nàng và có thể chàng sẽ được thưởng bù đắp.

Đến nơi thì bà Nucingen đang tắm. Rastignac ngồi đợi ở phòng khách. Lấy làm sốt ruột, đó cũng là điều dễ hiểu đối với một chàng trai trên ông nà và nóng lòng chiếm được người mình yêu sau cả năm trời ao ước. Ấy là những cảm xúc không xảy ra hai lần trong đời một chàng trai, người đàn bà đầu tiên mà người đàn ông quyến luyến là người đàn bà đến với chàng trong tất cả các nghi thức lộng lẫy mà xã hội Paris đòi hỏi, người đàn bà ấy không bao giờ có đối thủ. Tình yêu ở Paris khác hẳn với những nơi khác, ở đây không một người đàn ông hay người phụ nữ nào lại khờ khạo phô trương tình cảm của mình ở những nơi công cộng, nơi mà ai cũng tỏ ra tế nhị khi bộc lộ cái gọi là tình cảm vô tư, trong sáng của mình. Ở xứ sở này, một người phụ nữ không được chỉ hài lòng với quan hệ tình cảm và ham muốn dục vọng mà họ còn có rất nhiều nghĩa vụ phải thực hiện và hàng nghìn điều đáng tự hào mà cuộc sống tự tạo nên. Ở trong xã hội đó, tình yêu chủ yếu giống sự khoe khoang, bịp bợm thật phung phí, trơ trẽn và xa xỉ.

Nếu như dưới triều đại vua Louis XIV, tất cả phụ nữ đều thèm muốn được giống như quý cô La Valliere, sức hấp dẫn của cô ta đã làm cho ông hoàng vĩ đại này quên đi rằng mỗi cái măng séc tay áo của ông ta đáng

giá hàng nghìn écus khi ông xé nó ra để giúp cho công tước Vermandois nhập vào giới thượng lưu dễ dàng hơn. Thì bây giờ, người ta còn đòi hỏi gì ở con người? Bạn trẻ trung, giàu có và quyến rũ, bạn còn có thể hơn thế nếu bạn muốn. Bạn càng ra sức nịnh nọt người đẹp thì bạn càng được cô ta tán thưởng. Tất nhiên bạn phải có một thần tượng rồi. Trong thời kỳ này, người ta coi tình yêu như một thứ tôn giáo mà giá trị của nó phải cao hơn tất cả những thứ tôn giáo khác. Nhưng nó cũng lướt qua rất nhanh giống như những đứa trẻ tinh nghịch muốn đánh dấu bước đi của mình bằng sự phá phách. Sự dỗi dằn về tình cảm ví như áng thica về các vựa lúa, không có nó, tình yêu sẽ ra sao? Nếu như có các ngoại lệ đối với những đạo lý, nguyên tắc hà khắc của Paris thì những ngoại lệ đó chỉ thấy ở nơi vắng bóng người hoặc ở những tâm hồn không bị chi phối bởi các luân lý xã hội. Họ vui vẻ sống gần dòng suối trong xanh, mát mẻ, nước chảy không ngừng, trung thành với những tán lá cây xanh mát rượi, hạnh phúc lắng nghe những âm thanh từ vô tận. Những ngoại lệ ấy có thể tìm thấy trong mọi thứ và trong chính bản thân nó, nhưng phải kiên nhẫn chờ đợi.

Còn với Rastignac, cũng giống như đa số những người trẻ tuổi, chàng cũng nóng lòng muốn nếm mùi vinh quang, muốn tự mình phong ky sĩ trên đấu trường. Chàng nhiệt tình, hăng say theo đuổi nó và chàng cũng cảm thấy có một sức mạnh để chế ngự nó nhưng chàng không biết mục đích và cách thực hiện tham vọng đó như thế nào? Dù không có một tình yêu trong sáng và thánh thiện tràn ngập trong cuộc sống thì khát vọng quyền lực này cũng có thể trở thành một cái gì đó đáng ca ngợi, đủ để lấy đi tất cả lợi ích riêng tư của con người và cũng đáng để tỏ ra cao thượng ở một xứ sở luôn sống vì mục đích. Nhưng cậu sinh viên trẻ còn chưa đạt được đến cái mức mà con người có thể ngẫm nghĩ và đánh giá về cuộc đời. Ngay cả đến khi anh ta hoàn toàn rung động trước sự lôi cuốn của những ý tưởng mới mẻ và ngọt ngào giống như tán lá cây bao bọc suốt thời gian thiếu khi anh còn ở tỉnh lẻ, thì anh vẫn phải lưỡng lự khi vượt qua ngưỡng cửa của Paris đô thị.

Mặc dù rất muốn biết nhưng chàng vẫn luôn giữ ẩn ý về cuộc sống hạnh phúc của một nhà quý tộc thật sự trong lâu đài của mình. Tuy nhiên đến hôm qua thì những đắn đo cuối cùng của chàng cũng không còn nữa khi chàng nhận thấy mình vẫn đang ở trong căn phòng mới của mình. Chàng muốn tận hưởng sự giàu có về vật chất giống như chàng đã được hưởng những giá trị đạo đức mà từ lâu cuộc sống đã cho. Chàng đã vứt bỏ dáng vẻ bên ngoài của một chàng trai tinh tế và từ từ tạo lập cho mình một chỗ đứng để từ đó chàng nhận thấy một tương lai xán lạn phía trước. Cũng trong lúc chờ Delphine, ngồi trong căn phòng xinh xắn mà giờ đây đã có vẻ gần gũi với anh, chàng hồi tưởng lại quãng thời gian năm ngoái khi vừa đặt chân lên Paris. Chàng tự hỏi liệu trong lúc này mình có còn là mình nữa không?

- Phu nhân ở trong phòng ngủ, chàng giật mình bởi tiếng nói của Thérèse.

Rastignac đi vào phòng, anh thấy Delphine nằm trên chiếc ghế trường kỷ ở cạnh lò sưởi, trông nàng thật tươi tỉnh và khoẻ khoắn trong chiếc váy nhiều tầng bằng vải mút xơ lin. Vẻ đẹp của nàng lúc này không thể không so sánh với hình ảnh của bông hoa đang hình thành trái trên những cây gỗ vang thật đẹp.

- Chao ôi! Chàng đây rồi, Delphine nói với giọng thật xúc cảm.

- Nàng đoán xem tôi mang đến cho nàng cái gì này. Eugène vừa nói vừa ngồi xuống bên cạnh bà nam tước và anh hôn lên tay nàng.

Nam tước phu nhân tỏ ra rất vui mừng khi đọc thiệp mời. Bà quay lại nhìn Eugène với đôi mắt ướm át và đưa tay ôm lấy cổ Eugène kéo về phía mình trong một cơn cuồng nhiệt của tính chuộng hư vinh được thỏa mãn.

- Chính chàng (chàng hãy nghe này, bà ta nói nhỏ vào tai Rastignac; Thérèse đang ở trong phòng tắm đấy, chúng mình phải thận trọng!), chính chàng là người mang đến cho em niềm hạnh phúc này sao? Phải rồi, em

dám coi đó là một niềm hạnh phúc. Chàng đã có được nó, như vậy đó không phải là một sự thắng lợi của một tình yêu trong sáng sao? Không ai muốn em có mặt trên thế giới này ngoài chàng ra. Cũng có thể trong lúc này chàng thấy em thật nhỏ bé, viễn vông và yếu ớt như một phụ nữ Paris; nhưng chàng của em ơi, chàng hãy nghĩ rằng em sẵn sàng hy sinh tất cả vì chàng, và em mong muốn hơn bao giờ hết được đến ngoại ô Saint- Germain, là vì có chàng ở đó.

Chợt Eugène cắt lời.

- Em không nghĩ là bà Beauséant có vẻ muốn nói với chúng ta là bà ấy không để ý đến việc ngài nam tước Nucingen có mặt ở buổi dạ hội phải không?

-Ồ vâng, nam tước phu nhân nói và đưa trả lá thư cho Eugène. Những người đàn bà như thế thường có kiểu ăn nói kiêu căng mà. Nhưng cho dù có thế nào đi nữa thì em cũng sẽ tới. Chị gái em thế nào cũng có mặt ở đó, em biết chị ấy đang sửa soạn một bộ váy tuyệt đẹp. Eugène này, Delphine tiếp tục nói với giọng nhỏ nhẹ, chị ấy sẽ đến đó để làm tiêu tan những ngờ vực đáng ghét. Chàng không biết những tiếng xì xào bàn tán sau lưng chị ấy à? Vừa sáng nay Nucingen đã đến nói với em rằng ở câu lạc bộ người ta đã bàn tán không ngớt. Còn gì nữa? Danh dự của người phụ nữ và danh dự gia đình? Em đã cảm thấy bị công kích và tổn thương vì người chị gái đáng thương của em. Theo như một số người thì ông Trailles đã ký vào rất nhiều hối phiếu, số tiền lên tới hàng trăm nghìn phơ- rãng, hầu hết số hối phiếu đó đã đến hạn phải trả, và với số hối phiếu này có thể ông ta sẽ bị truy tố trước pháp luật. Trong trường hợp xấu nhất thì chị gái em sẽ phải bán số kim cương của chị ấy cho một người Do thái, những viên kim cương tuyệt đẹp, mà chàng đã thấy chúng, đó là của bà mẹ Restaud. Nhưng cuối cùng cũng chấm dứt, từ hai ngày nay người ta không còn nhắc đến vấn đề này nữa. Em có thể hình dung ra cảnh chị Anastasie sẽ đẹp lộng lẫy trong chiếc áo dài dệt kim tuyền, và cuốn hút mọi sự chú ý ở nhà tử tước phu nhân Beauséant về

phía mình, chị ấy sẽ xuất hiện ở đó với vẻ đẹp rực rỡ cùng các viên kim cương. Nhưng em cũng sẽ không chịu thua kém đâu. Chị ấy luôn tìm cách vượt trội hơn em, chị cũng chưa bao giờ đối xử tốt với em cả, còn em thì luôn giúp đỡ chị ấy, em luôn đưa tiền khi chị không có. Mà thôi chúng ta hãy gác chuyện của mọi người lại đó, hôm nay em muốn mình thật là hạnh phúc.

Rastignac còn ở nhà bà Nucingen đến tận một giờ sáng. Trong khi chia tay với chàng một cách chứa chan tình cảm thăm, cái chia tay hứa hẹn bao buổi hoan lạc sau này, nàng nói với tình nhân giọng đượm buồn:

- Em sợ lắm, sợ đến mức trở nên mê tín, chàng hãy đặt cho những linh cảm của em một tên mà chàng thích nhất, em sợ phải trả giá cho hạnh phúc của mình bằng tai hoạ khủng khiếp nào đó.

- Thật trẻ con, Eugène nói.

-Ồ, tối nay em thật sự trẻ con, Delphine vừa cười vừa nói.

Eugène trở về nhà bà Vauquer với niềm tin chắc chắn là ngày mai sẽ rời khỏi đó, vì vậy anh bước đi trên đường và chìm đắm trong những giấc mơ đẹp mà những thanh niên trẻ thường có khi họ vẫn còn cảm thấy hương vị hạnh phúc trên môi.

- Có chuyện gì thế? Ông Goriot hỏi khi Rastignac đi ngang qua cửa.

- Vâng! Eugène trả lời, ngày mai con sẽ nói cho cụ nghe tất cả.

- Tất cả thật không? lão kêu lên. Bây giờ thì cậu hãy đi ngủ đi, ngày mai chúng ta sẽ bắt đầu cuộc sống hạnh phúc của chúng ta.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 22

CÁI CHẾT CỦA NGƯỜI CHA

Ngày hôm sau, khi lão Goriot và Rastignac chỉ còn việc chờ người chở đồ đến là họ rời khỏi quán trọ thân quen này, thì vào khoảng quá trưa có tiếng xe ngựa dừng lại trước cửa nhà bà Vauquer làm xao động cả khu phố Neuve- saint- Geneviève.

Nam tước phu nhân Nucingen từ trên xe bước xuống và hỏi người phục vụ xem cha bà ta còn ở đó nữa không. Sau câu trả lời khẳng định của Sylvie, bà ta chậm rãi bước lên cầu thang. Lúc đó Eugène vẫn ở nhà nhưng ông Goriot không hề biết. Trong lúc ăn trưa chàng đã yêu cầu ông Goriot chuyển hộ đồ đạc của chàng và hẹn gặp nhau lúc bốn giờ ở phố Artois. Nhưng trong lúc ông già đi tìm người đánh xe thì Eugène đã vội vã đến trường điểm danh rồi trở về để thanh toán với bà Vauquer và hơn nữa chàng cũng không muốn gây phiền phức cho ông Goriot, người mà chàng sợ rằng có thể lại trả giúp chàng một số chi phí. Lúc đó bà chủ nhà đi vắng, Eugène về phòng mình và kiểm tra lại xem mình còn quên thứ gì không, chàng tự khen mình về ý nghĩ này khi thấy trong ngăn kéo bàn của mình còn tờ giấy kí vay nợ còn để trắng, trong lúc lơ đãng chàng đã vứt vào đấy. Trong tờ giấy khoản tiền ghi nợ vẫn còn chưa điền trong khi nợ thì chàng đã trả ngay hôm sau rồi. Không có lửa chàng định tiện tay xé nhỏ, đúng lúc ấy chàng nghe thấy giọng nói của Delphine, chàng dừng lại, không gây ồn nữa để lắng nghe, bởi chàng nghĩ rằng giữa chàng và Delphine chẳng có gì là bí mật cả. Nhưng nghe xong mấy lời đầu tiên chàng đã nhận ra rằng cuộc nói chuyện giữa hai cha con họ quá tế nhị, người ngoài không nên nghe.

- Ô cha yêu quý, Delphine nói, nhờ trời mà cha đã có sáng kiến yêu cầu trả tài sản cho con đúng lúc nên con mới không bị sạt nghiệp đấy! Con có thể nói không cha?

- Được trong nhà chẳng có ai đâu, ông già nói giọng lạc đi.

- Cha sao thế ạ? Nữ nam tước hỏi.

- Con làm cho cha đến phát điên lên đây này, ông già trả lời. Chúa sẽ thứ tội cho con, con gái ạ. Con không biết cha yêu con đến mức nào đâu; vì nếu con biết, con sẽ không nói với cha những chuyện như thế này, không gì có thể làm cho cha thất vọng hơn thế. Vậy là có chuyện gì cấp bách đến mức con phải đến tận đây tìm cha khi mà chỉ một lát nữa chúng ta sẽ có mặt ở phố Artois hả?

- Cha ơi! Ai mà làm chủ được phản ứng đầu tiên của mình trong cơn nguy biến. Con phát điên lên mất. Luật sư uỷ quyền của cha đã giúp chúng ta phát hiện ra tai hoạ này sớm hơn một chút so với thực tế. Những kinh nghiệm buôn bán quý giá của cha sẽ trở nên cần cho chúng ta, vì vậy mà con vội vàng đến tìm cha giống như một người sắp chết đuối vớ được cọc vậy. Nucingen dùng mọi cách để chống lại ông luật sư của chúng ta nên ông luật sư dọa sẽ kiện hãn và bảo hãn rằng ngay lập tức bản án được ông thánh án phê chuyển và thực hiện ngay. Chính vì thế mà sáng nay, ông Nucingen đến chỗ con và hỏi con xem có phải con đang muốn cả con và ông ta bị phá sản không. Con đã trả lời ông rằng con không hề biết gì về chuyện đó cả, và rằng con cũng có tài sản, con phải được sở hữu tài sản của mình, còn mọi vấn đề liên quan đến vụ tranh chấp này đều do luật sư uỷ quyền của con đảm nhận, con còn nói cho ông ta biết rằng con không hề có ý kiến gì. Đó không phải là điều mà cha khuyên con nên nói ư?

- Đúng rồi, ông già Goriot trả lời.

- Vậy là cha ạ, Delphine tiếp tục, ông ta đã thông báo cho con biết về công việc làm ăn của ông ta. Ông ta đã ném toàn bộ vốn liếng của mình và số tài sản của con vào công việc kinh doanh vừa mới bắt đầu, và để làm được điều đó ông ta còn phải vay thêm một số tiền lớn bên ngoài. Nếu như con thúc bách ông ta đưa lại số của hồi môn của con, thì ông ta buộc phải tuyên bố phá sản; còn nếu như con đợi được một năm nữa thì ông ta hứa danh dự sẽ trả cho con số tài sản gấp đôi, gấp ba số tài sản hiện có bằng cách chuyển vốn của con vào kinh doanh nhà đất, kết thúc vụ kinh doanh con sẽ được sở hữu tất cả số tài sản đó. Cha yêu quý của con, ông ta có vẻ chân thành nhưng con vẫn thấy sợ. Ông ta đã xin lỗi con về cách cư xử của ông ta với con trước đây, bây giờ ông ta cho con được tự do, được phép cư xử tùy theo ý mình với điều kiện phải để cho ông ta toàn quyền quản lý việc kinh doanh dưới tên con. Để chứng tỏ cho con thấy thiện tâm của mình, ông ta đã hứa trong những trường hợp mà con muốn sẽ mời ông Derville đến cùng xem xét những giấy tờ chứng thực mà theo đó ông ta chỉ định cho con quyền sở hữu, sẽ được soạn thảo một cách rõ ràng, thích hợp. Cuối cùng, thì ông ta cũng phải bó tay trước con rồi. Ông ta còn đề nghị con quản lý các công việc ở nhà trong hai năm, và xin đừng tiêu quá số tiền mà ông ta đưa. Ông ta cũng chứng tỏ với con rằng tất cả những việc mà ông ta có thể làm là giữ thể diện, rằng ông ta sẽ từ bỏ con bé vũ nữ, sẽ bắt mình giản dị và tiết kiệm nhất để cố gắng không làm ảnh hưởng đến khả năng thanh toán khi đến thời hạn trả tiền cho những vụ đầu cơ của ông ta. Cha ạ, con đã hành hạ ông ta, con không thèm chấp nhận tất cả buộc ông ta phát bực lên và cho con biết thêm nhiều thông tin nữa. Quả thật, ông ta đã cho con xem các sổ sách giấy tờ của ông ta, cuối cùng ông ta đã bật khóc. Con chưa bao giờ thấy một người đàn ông nào trong tình trạng đó. Ông ta mất hết tinh thần, nói mê, nói càn và còn đòi tự tử nữa. Ông ta đã làm con thương hại.

- Và, con lại đi tin vào những lời nhảm nhí ấy à? Ông già kêu lên. Hẳn đang đóng kịch đấy. Cha đã từng gặp người Đức trong kinh doanh, hầu hết họ là những người có thiện tâm, thật thà, nhưng đó là khi cần thiết. Họ lại trở nên quỷ quyệt và bịp bợm ngay. Họ làm được như vậy nên họ hơn

những người khác. Còn con, chồng con đang lợi dụng con, nó nhận thấy những khó khăn đang đến gần, nó sẽ mất hết. Nó vẫn muốn làm ông chủ nhưng dùng tên của con chứ không phải của nó. Hẳn ta đang tận dụng cơ hội này để tìm kiếm những cơ may trong công việc làm ăn của hẳn. Hẳn vừa gian xảo vừa bất nghĩa; hẳn là một kẻ tồi tệ. Không, không, như thế cha không thể nằm xuống mà để con gái của cha phải thiếu thốn đủ thứ. Vì cha vẫn còn biết một chút công việc kinh doanh. Có phải hẳn ta nói là hẳn ta đã dùng hết tài sản vào việc làm ăn, vậy thì được. Lợi tức của hẳn vẫn còn tồn tại trên những hối phiếu, giấy vay nợ và các hợp đồng mà hẳn đã cho con xem và thanh toán với con. Thế thì chúng ta sẽ chọn lựa những chỗ đầu cơ tốt nhất, chúng ta sẽ tham gia vào cuộc chạy đua tìm kiếm cơ may, rồi chúng ta sẽ có những giấy tờ sở hữu mang tên chúng ta Delphine Goriot, người vợ của nam tước Nucingen - tài sản riêng. Nhưng mà này, liệu hẳn có coi chúng ta là những kẻ ngu đần không? Hẳn mà lại tin là cha có thể chịu đựng trong hai ngày cái ý nghĩ là để con của cha không tài sản, không có gì ăn ấy à? Cha không thể chịu đựng được điều đó đâu, một ngày, một đêm hay thậm chí hai giờ cũng không được! Nếu ý nghĩ đó là thật thì cha không thể sống nổi. Suốt 40 năm qua, cha đã làm việc đã lao động cực khổ tốn bao công sức. Cha đã chịu đựng thiếu thốn cả đời để dành dụm cho các con, các thiên thần của cha. Vì các con, gánh nặng nào cũng trở nên nhẹ tênh. Vậy mà đến hôm nay, tài sản của cha, cuộc sống của cha sẽ tan thành mây khói ư? Điều đó sẽ làm cha tức chết mất. Vì sự tôn nghiêm của trời đất, chúng ta sẽ đưa sự việc đó ra ánh sáng, chúng ta sẽ kiểm tra lại giấy tờ, sổ sách, ngân quỹ và các hoạt động kinh doanh. Cha sẽ không ngủ, không ăn để buộc hẳn phải chứng minh cho cha biết rằng tài sản của con vẫn hoàn toàn ở đó. Chúa ơi, cảm ơn Chúa; con đã được chia tài sản, Delphine ạ, và con còn có ông Derville là luật sư uỷ quyền nữa, hạnh phúc làm sao, ông ấy là một người thật thà. Đúng là ngày của Chúa, con sẽ giữ lại được gần triệu bạc của con, và năm mươi nghìn tiền lợi tức đến tận cuối đời nếu không cha sẽ làm âm ỉ cả Paris này, ha! ha!... Nhưng mà cha sẽ phải ra hầu tòa nếu họ coi chúng ta là nạn nhân, còn phần con, con cứ bình thản, vui vẻ bên cạnh đồng tiền của con. Điều đó sẽ xoa dịu những đau đớn về thể xác và những buồn khổ trong

lòng cha. Tiền bạc chính là cuộc sống, tiền làm nên tất cả, nó phải làm cho chúng ta dễ chịu hơn. Nguồn gốc của câu nói này là từ người Alsacien phải không nhỉ? Delphine à, con đừng tỏ ra nhượng bộ, đừng cho kẻ ngu ngốc đó dù chỉ một phần tư xu nhé, kẻ đã kiếm chế con và gây cho con bao đau khổ. Nếu như hãn còn cần con thì chúng ta sẽ cương quyết bắt hãn phải đi thẳng. Ôi, Chúa ơi, đầu cha nóng như lửa đốt, cha cảm thấy có cái gì trong đầu đang thiêu đốt cha. Delphine yêu quý của cha sẽ nghèo túng ư? Ôi! Fifine, con. Nào, găng tay của cha đâu? Đi thôi! Chúng ta phải đi thôi, cha muốn tới đó để thấy sổ sách, giấy tờ, két sắt... trong chốc lát thôi cũng được. Cha sẽ chỉ yên tâm khi mà nó chứng minh cho cha thấy tài sản của con không còn nguy cơ bị mất nữa và cha phải tận mắt thấy điều đó.

- Cha yêu quý của con? Cha đến đó đi nhưng cha phải thận trọng đấy. Nếu nhất thời cha để hãn ta biết được ý định trả thù của cha trong việc này hay nếu cha tỏ thái độ chống đối thì con gái cha sẽ mất tất cả. Hãn ta biết rõ cha mà, hãn biết bản chất con người cha. Con rất lo lắng cho tài sản của mình nhưng con đảm bảo với cha rằng hãn ta đang giữ tài sản của con trong tay và hãn ta muốn giữ. Nếu xảy ra chuyện gì thì hãn ta sẽ bỏ trốn cùng với toàn bộ tài sản và để chúng ta lại đây, hãn ta là một kẻ bi ối mà. Hãn ta biết rõ rằng con sẽ không thể làm ô danh tên tuổi của mình. Hãn vừa có điểm mạnh vừa có điểm yếu, con biết hãn ta lắm, nếu chúng ta làm cho hãn ta điên tiết lên thì con sẽ mất hết.

- Vậy hãn ta là một kẻ bất lương phải không con?

- Đúng, thưa cha, Delphine nói và đổ vật xuống ghế, bật khóc. Con không muốn thú thật với cha chuyện đó để tránh làm cho cha buồn khổ khi biết con gái cha đã lấy phải người đàn ông loại đó. Những điều ám muội và lương tâm, tâm hồn và thể xác, ôi! Thật đáng ghê tởm, con căm thù và khinh bỉ hãn ta. Con không còn có thể tôn trọng một kẻ hèn hạ như vậy sau tất cả những gì hãn đã nói với con. Một kẻ khôn khéo trong các mưu mô buôn bán như thế mà lại nói với con những điều vô si đến thế. Con thật sự

thấy lo sợ khi đã chắc chắn hiểu rõ con người hắn. Chính hắn đã đề xuất vấn đề trả tự do cho con. Nhưng cha biết điều đó có nghĩa là gì không? Nếu như gặp rủi ro thì con sẽ trở thành công cụ trong tay hắn, con sẽ buộc phải cho hắn mượn tên để ghi vào các văn tự giấy tờ.

- Nhưng còn pháp luật! Còn một chỗ ở pháp trường dành cho những thằng con rể loại đó, ông già hét lên; hoặc nếu không có đao phủ thì chính cha sẽ lôi hắn lên máy chém.

- ĐỪNG, cha ơi, chẳng có luật pháp nào chống lại hắn đâu. Cha hãy nghe hai lời tuyên bố của hắn mà con đã rút ra từ những lời quanh co dối trá mà hắn cố tình giấu giếm, cha sẽ thấy: "Hoặc bà sẽ mất tất cả, bà sẽ không còn một xu dính túi và bà sẽ bị phá sản; bởi vì tôi không biết có tìm được một tông phạm nào tốt hơn bà không; hoặc là bà để cho tôi toàn quyền làm ăn." Thật quá rõ ràng phải không cha? Hắn vẫn còn cần con; hắn vẫn tin tưởng vào tính ngay thẳng, lòng nhẹ dạ của đàn bà. Hắn biết là con sẽ trả hắn số tài sản của hắn và con sẽ bằng lòng nhận số tài sản của mình. Đó thực sự là một liên kết gian dối và bịp bợm nhưng con vẫn phải chấp nhận nếu không sẽ bị phá sản. Hắn đã mua lương tâm của con và trả lại bằng cách cho con tùy ý làm vợ Eugène. Hắn ta còn nói: "Tôi cho phép bà phạm tội thì bà cũng phải để cho tôi phạm cái trọng tội là làm cho những con người đáng thương kia suy sụp chứ!". Câu nói này còn rõ ràng hơn phải không cha? Cha đã biết hắn nói đến cái gì trong công việc làm ăn rồi phải không? Hắn ta mua những mảnh đất trống đứng tên hắn ta, rồi cho những người đứng tên thay xây nhà. Những kẻ đứng tên thay sẽ một mặt thương lượng việc xây dựng với những tay thầu khoán để được trả dài hạn bằng tín phiếu để mặt khác những kẻ này nhận một ít tiền của hắn và viết một văn tự bán nhà cho hắn. Sau đó bọn những kẻ đứng tên thay này sẽ khai là phá sản. Và những nhà thầu khoán sẽ mất hết. Danh tiếng của Nucingen dùng để lừa gạt những người thợ xây khốn khổ. Con biết hết những chuyện ấy. Và con cũng hiểu, nếu cần thiết để chứng minh số tiền phải trả là rất lớn, Nucingen đã gửi rất

nhieu hồi phiếu quan trọng đến Amsterdam, đến Londres, Naples và Vienne. Như thế chúng ta làm sao nắm bắt được hết?

Eugène nghe thấy một âm thanh có vẻ nặng nề, có thể là ông cụ vừa ngã xuống chiếc ghế trường kỷ ở trong phòng.

- Chúa ơi! Cha đã làm gì con thế này? Con bị lâm vào cảnh khốn cùng này, chồng con sẽ đòi hỏi con tất cả mọi thứ nếu hãn ta muốn. Tha lỗi cho cha, con gái nhé.

- Vâng, nếu con bị rơi vào vực thẳm thì có thể cha cũng có lỗi phần nào, Delphine nói. Chúng con lấy nhau mà không có tình yêu. Chúng con không biết mọi việc, không hiểu được tường tận về con người, lẽ đời. Điều đó, các bậc cha mẹ phải lo cho chúng con chứ. Cha kính yêu của con, con không hề trách cha, thứ lỗi cho con đã nói câu đó. Còn xảy ra chuyện này là lỗi hoàn toàn ở con. Đừng, cha đừng khóc cha ơi, Delphine nói và hôn lên trán người cha kính yêu.

- Con cũng đừng khóc nữa, con gái yêu của cha. Lại đây để cha lau mắt cho, con hãy đi đi. Để cha lấy lại ý chí rồi cha sẽ tìm được cách tháo gỡ những rắc rối trong công việc làm ăn mà chồng con đã làm rối mù cả lên.

- Không, cha hãy để mọi việc đó cho con; con biết cách xoay sở với hãn mà. Hãn ta yêu con, vì vậy con sẽ dùng uy thế của mình với hãn để buộc hãn phải nhanh chóng trả con phần tài sản thuộc sở hữu của con. Bây giờ hãn đang ở Alsace, chỉ cần ngày mai cha đến đó kiểm tra xem giấy tờ, sổ sách của hãn thế nào. Chứ ông Derville thì chẳng biết gì đến chuyện làm ăn cả. Mà thôi, mai cha đừng đến đó. Con không muốn cảm thấy buồn chán khi mà chỉ ngày kia thôi sẽ có một buổi vũ hội ở nhà tử tước phu nhân Beauséant. Con muốn trang điểm cho thật đẹp, thật tươi tỉnh để đến đó. Con sẽ làm vinh dự cho Eugène yêu quý của con. Cha con mình đến phòng Eugène đi cha.

Đúng lúc đó, có một chiếc xe dừng lại trên phố Neuve- Sainte- Geneviève, và người ta nghe thấy tiếng bà Restaud đang nói với Sylvie ở trên cầu thang. Cha tôi ở trên đó phải không? Thật may mắn, tình huống này đã cứu nguy cho Eugène, chàng đang tính sẽ nhảy lên thượng và giả vờ ngủ.

- Ô, cha con mình vừa nhắc tới Anastasie phải không? Delphine nói khi nhận ra giọng của chị gái. Hình như gia đình chị ấy cũng có chuyện đấy cha ạ.

- Cái gì? Ông già nói, vậy hôm nay là ngày tận số của cha rồi. Cái đầu tội nghiệp của cha sẽ không chịu được hai tai hoạ cùng một lúc đâu.

- Con chào cha, bà bá tước nói và đi vào. Ôi! Em cũng ở đây à, Delphine?

Bà Restaud có vẻ muốn được ôm hôn em gái.

- Chào chị, Nasie, bà nam tước lên tiếng. Chị thấy em có mặt ở đây là lạ phải không? Hàng ngày em vẫn đến thăm cha đấy chứ, em...

- Từ bao giờ vậy?

- Nếu chị đến đây thì chị sẽ biết.

- Em đừng có giễu chị, Delphine, bà ta nói với một giọng nã lòng. Chị đang rất đau khổ, chị nguy mất, cha ơi, lần này con đã bị nguy thật sự rồi!

- Con có chuyện gì thế Nasie? Ông già kêu lên, con nói tất cả với chúng ta đi. Chị con đang tái xanh đi kìa. Delphine, nhanh lên, con phải cứu chị con với chứ, phải đối xử tốt với chị của con, như thế cha sẽ càng yêu con hơn, nếu cha có thể.

- Chị Nasie tội nghiệp, bà Nucingen nói và ngồi xuống bên chị gái. Chị nói đi. Chị có thấy là chỉ có hai người duy nhất luôn yêu thương chị và có thể tha thứ cho chị tất cả. Chị thấy đó, tình cảm yêu thương của gia đình là bền chặt nhất. Gia đình luôn mang đến những tình cảm yêu thương mặn mà.

Và cuối cùng thì bà bá tước cũng bình tĩnh trở lại.

- Cha sẽ chết mất, ông già nói, chúng ta hãy xem xem, ông già tiếp tục và đưa tay cời ngọn lửa, cả hai con lại gần đây, cha đang lạnh. Nào Nasie, có chuyện gì vậy? Nói cho cha nhanh lên không thì con giết cha đi...

- Con khổ lắm, người đàn bà tội nghiệp nhe răng, chồng con biết tất cả rồi. Cha nghĩ xem, cha có nhớ tới hồi phiếu của Maxime cách đây không lâu không? Sự thật là con đã phải trả khá nhiều rồi. Vào khoảng đầu tháng một, ông Trailles đến chỗ con với vẻ rất buồn khổ. Chàng không nói gì với con; nhưng thật dễ dàng để đọc được trong trái tim người mình yêu, một chút thối cũng là đủ: và còn những linh cảm nữa. Con đã nhận ra chàng thật đáng yêu, thật gần gũi, đó là những cái mà con chưa bao giờ nhận thấy ở chàng, con thấy mình hạnh phúc hơn. Tội nghiệp cho Maxime. Trong suy nghĩ của mình chàng đã nói lời chia tay với con. Chàng đã nói rằng muốn thiêu huỷ cả trí óc; vì con đã làm chàng đau khổ đến ngàn đẫy thì con cũng phải van xin chàng như vậy. Con đã quỳ suốt hai tiếng, cuối cùng chàng nói với con là chàng cần một trăm nghìn phơ- rãng! Ôi! Cha ơi, một trăm nghìn phơ- rãng cơ đấy! Con điên mất rồi. Cha thì không có, con đã hoàn toàn phá hết gia sản rồi...

- Không, ông Goriot kêu lên, cha không thể có bấy nhiêu tiền trừ khi cha ăn trộm được. Nhưng cha sẽ ăn trộm, Nasie, cha sẽ làm.

Tiếng kêu bi thảm này phát ra nghe như những lời rên rỉ của kẻ hấp hối và nó càng thể hiện rõ sự yếu ớt, kiệt sức đến nỗi trở thành bất lực trong trạng thái tình cảm của ông lão. Hai chị em gái vẫn lặng yên. Sự ích kỷ nào

có thể lạnh lùng với tiếng kêu tuyệt vọng này chứ? Nó giống như một hòn đá bị ném xuống vực thẳm và độ sâu của vực thẳm thì ta làm sao đo được.

- Thưa cha, con đã nhận ra như thế sau khi tùy ý sử dụng cái không thuộc về con, bà bá tước khóc tức tưởi nói tiếp.

Delphine xúc động, ngả đầu trên vai chị gái và cũng khóc.

Phu nhân Anastasie cúi thấp đầu, bà Nucingen ôm lấy bà và hôn một cách âu yếm. Ở đây chị sẽ được yêu thương mà không bị phán xét, bà Nucingen nói.

- Các thiên thần của cha, tại sao hôn nhân của các con lại luôn là nguyên nhân của nỗi bất hạnh? Lão Goriot nói với hai con gái bằng một giọng yếu ớt.

- Để cứu cuộc đời của Maxime và cũng là để cứu hạnh phúc của con. Bà bá tước tiếp tục nói và thể hiện những tình cảm ấm áp trìu mến và xúc động.
- Con đã mang đến nhà người cho vay nặng lãi mà cha từng biết, một người đàn ông đến từ địa ngục, đối với lão Gobsick này chẳng có gì có thể làm ông tam mũi lòng, vàng bạc kim cương mà ông Restaud đã tặng con, của cải của ông ấy và của con, con đã bán tất cả, đã bán tất, cha có hiểu không? Anh ấy - Maxime đã được cứu nhưng còn con thì đã chết, Restaud đã biết tất cả.

- Sao? Ai đã mách điều đó, ta sẽ giết nó! Lão Goriot kêu lên.

- Hôm qua, ông ấy đã gọi con vào phòng của ông ấy. Con đã đến đó...
"Anastasie, ông ấy nói với con bằng một giọng (ôi, giọng nói của ông ấy đủ để con đoán ra tất cả). Tất cả kim cương của em để ở đâu?"

- Ở nhà em.

- "Không. Ông ấy vừa nói với con vừa nhìn con, tất cả ở kia, trong chiếc hòm ấy. Ông ấy chỉ cho con hộp đựng nữ trang được phủ bằng chiếc khăn mùi xoa. Em có biết chúng từ đâu đến không?" Ông ấy nói với con như thế. Con đã gục xuống đầu gối ông ấy. Con đã khóc, đã hỏi ông ấy muốn nhìn thấy con chết theo cách nào.

- Con đã nói điều đó ư? Lão Goriot kêu lên. Đứa khốn khiếp nào đã làm các con ta đau khổ, chừng nào ta còn sống, chắc chắn ta sẽ đốt nó thành tro bụi. Đúng, ta sẽ xé xác nó ra như...

Lão Goriot đột nhiên khựng lại như có cái gì đó tắc nghẽn trong cổ họng.

- Em gái ạ, cuối cùng ông ta đã bắt chị phải làm một việc còn khó khăn hơn cái chết. Cầu trời tránh cho mọi người đàn bà khỏi phải nghe những lời như chị đã nghe.

- Ta sẽ giết thằng khốn này, lão Goriot nói một cách bình tĩnh. Nhưng nó chỉ có một mạng sống trong khi nó phải trả cho ta hai mạng sống. Cuối cùng nó nói điều gì nữa?

- Vâng! Bà bá tước tiếp tục nói sau một lúc tạm ngừng. - ông ấy đã nhìn con: "Anatasie, ông ấy đã nói với con, anh chôn vùi tất cả trong im lặng, chúng ta sẽ sống cùng nhau, chúng ta đã có những đứa con. Anh sẽ không giết ông Trailles, vì có thể lại bị kết quả ngược lại, còn như làm cách khác thì sẽ vấp phải công lý loài người. Giết ông ta trong tay em, điều đó có thể sẽ làm sỉ nhục những đứa con và em. Nhưng để không hại những đứa con của em, cha của chúng và cả anh nữa, anh đề nghị em chấp nhận hai điều kiện. Hãy trả lời anh: Anh đã có một đứa con có phải không? Con đã trả lời là đúng. Anh ấy hỏi đó là đứa nào? Ernest, đứa con lớn của chúng ta. Anh ấy nói, tốt, bây giờ hãy thề với anh kể từ nay em phải nghe anh trong bất cứ vấn đề nào. Con đã thề. Em sẽ ký vào giấy bán tài sản của em khi anh yêu cầu.

- Không được ký, lão Goriot kêu lên.

- Không bao giờ có thể được làm như thế.

- Ôi! Ngài Restaud, ngài không biết điều gì mang lại hạnh phúc cho một người phụ nữ sao, người ta phải đi tìm hạnh phúc ở những nơi có hạnh phúc và ngài trừng phạt người phụ nữ đó chỉ vì sự bất lực ngớ ngẩn củangài? Còn có ta đây này và ta sẽ cản con đường của ngài. Nasie, con hãy đi nghỉ ngơi đi. Hãn đang thiết tha với sự thừa kế của mình! Tốt thôi, cha sẽ bắt lấy đứa con trai của hãn mà nó cũng là cháu trai của cha. Cha có thể gặp đứa trẽnày được không? Cha để nó ở trong lòng của mình, cha sẽ chăm sóc nó, hãy bình tĩnh đi, cha sẽ bắt hãn phải quy hàng bằng cách nói, nói cho hãn nghe rằng: nếu người muốn có con trai mình thì hãy trả lại của cải cho con gái ta và hãy để nó xử sự theo cách của nó.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 23

- Ôi cha của con!

- Đúng cha của con đây! Ta là một người cha thực sự. Chúa trời không đối xử tàn nhẫn với những đứa con gái của ta. Thật kỳ lạ, ta cũng không biết cái gì đã làm cho ta có lòng can đảm, trong người ta có dòng máu của một con hổ, ta muốn ngấu nghiến hai người đàn ông này. Ôi, hai đứa con của ta. Cuộc sống các con ra sao nếu như cha không còn nữa. Những người cha cũng phải sống bằng những đứa con của họ. Chúa ơi? Thế giới của người đã bị đảo lộn rồi sao? Người cũng có một đứa con trai cơ mà. Vậy thì, người phải cứu vớt những đứa con của con chứ. Những thiên thần yêu quý của ta, khi nhìn thấy các con, cha chỉ thấy nỗi đau của các con thôi. Các con chỉ để ta biết được những giọt nước mắt của các con. Đúng, các con yêu quý của ta, điều đó ta biết. Hãy đến đây than thở, trái tim ta rộng lớn có thể đón nhận tất cả. Đúng rồi, các con cố gắng đâm thủng nó ra, các mảnh vụn nhỏ vẫn sẽ còn làm nên những trái tim của người cha. Ta muốn chịu đựng những nỗi đau cho các con. Khi các con còn nhỏ, các con đã từng rất hạnh phúc cơ mà.

- Chúng con chỉ được hạnh phúc trong thời gian đó, thời điểm mà chúng con thả những chiếc túi lớn từ trên cao xuống những vựa thóc - Delphine nói.

- Cha của con! Thế vẫn chưa hết đâu.

Anastasie nói vào tai lão Goriot.

- Tất cả số kim cương bán không đủ một trăm nghìn phơ- rãng. Maxime sẽ bị truy tố. Bởi còn mười hai nghìn phơ- rãng phải trả. Anh ấy đã hứa với con là sẽ tử tế, không còn chơi cờ bạc. Con chỉ còn lại tình yêu của anh ấy,

và con đã trả giá quá đắt cho điều đó, con sẽ chết nếu như anh ấy rời khỏi con. Con đã dành cho anh ấy tất cả của cải, hy sinh danh dự, sự thanh thản, con cái, đổi lại ít ra thì Maxime cũng được tự do, được tôn trọng, và anh ấy có thể ở trong thế giới mà ở đó anh ấy sẽ biết khẳng định vị trí của mình. Bây giờ thì chúng con vẫn còn những đứa con, nhưng chắc sau này chúng con chẳng còn gì cả. Tất cả sẽ mất hết nếu như anh ấy bị tống vào nhà giam Sainte Pelagie.

- Nasie, cha không có số tiền đó. Chẳng còn gì cả! Đó là ngày tận thế. Ôi, thế giới sẽ sụp đổ, đó là điều chắc chắn. Các con hãy đi đi, hãy tự cứu mình trước! Cha có những vòng bạc, sáu bộ đồ ăn, những thứ đầu tiên mà cha đã từng có trong đời. Cuối cùng cha chỉ còn có một nghìn hai trăm phơ-răng tiền lợi tức...

- Vậy thì cha đã làm gì với lợi tức vĩnh viễn của mình?

- Cha đã bán nó để lấy một chút ít mua những thứ cần thiết hàng ngày. Vì cha cần mười hai nghìn hai trăm phơ-răng để chuẩn bị một căn nhà cho Fifine.

- Nhà của cô ư Delphine? Bà Restaud nói với chị gái.

- Ồ, chỉ biết mười hai nghìn đã được sử dụng rồi. Lão Goriotti tiếp tục nói.

- Con đoán ra rồi, bà bá tước nói, để dành cho ông Rastignac. Ôi, Delphine tội nghiệp, em hãy dừng lại và hãy nhìn xem em đang ở đâu.

- Chị thân yêu, ông Rastignac là một người không có khả năng gây nên mất mát cho người yêu của anh ta đâu.

- Cám ơn Delphine, chị đang trong cơn khủng hoảng, chị chờ đợi rất nhiều ở em, nhưng em đã không bao giờ yêu thương chị.

- Có chứ, nó rất yêu con, Nasie, lão Goriot kêu lên. Nó vờ nói với cha điều đó lúc trước. Chúng ta nói về con, nó khẳng định với cha rằng con rất đẹp và nó thì chỉ xinh thôi.

- Nó ấy ư! Bà bá tước nhắc lại, nó có một vẻ đẹp lạnh lùng.

- Cứ cho là như thế đi thì chị đã đối xử với tôi như thế nào? - Delphine đỏ mặt nói. Chị không nhận chị em gì với tôi, tôi muốn được đi giao du thì chị làm cho họ không tiếp nhận tôi, tóm lại chị không bỏ lỡ một cơ hội nào làm cho tôi đau khổ. Còn tôi, tôi có như chị đến bòn rút hàng ngàn phờ-răng này đến ngàn phờ-răng khác của cha già để cha phải đến tình cảnh như thế này không? Kết quả việc làm của chị là thế đấy, chị gái ạ! Còn tôi đến thăm chakhi nào có dịp, tôi không đuổi cha ra đường, không liếm tay cha khi có việc cần đến cha. Tôi là người không hề biết số tiền ấy cha dành cho mình. Tôi có chùng mực. Chị biết điều đó rồi. Vả lại cha tự ý cho tôi chứ tôi không bao giờ xin xỏ.

- Cô sung sướng hơn tôi, ông Marsay rất giàu có cô cũng biết điều đó mà. Cô luôn thâm hiểm, xấu xa, thề có Chúa, tôi và cô chẳng chị em gì nữa.

- Hãy im ngay, Nasie. Lão Goriot kêu lên.

- Chỉ có một người chị như chị mới có thể nhắc lại điều mà không ai tin được, chị là một ác quỷ, Delphine nói.

- Các con, hãy im ngay, nếu không cha sẽ chết trước mặt các con đấy.

- Thôi, Nasie, tôi tha thứ cho chị, phu nhân Nucingen nói tiếp, chị đang bất hạnh mà. Nhưng tâm địa tôi tốt hơn chị. Chị nguyện rửa tội như thế giữa lúc tôi đang cảm thấy có thể làm bất cứ điều gì để giúp chị ngay cả việc vào phòng chồng mình, một việc mà tôi chẳng bao giờ làm vì mình, vì... thật xứng đáng với cái kiêu mà chị đối xử tệ bạc với tôi suốt chín năm qua.

- Nào các con, hãy ôm hôn nhau đi! Người cha nói. Các con là hai thiên thần.

- Không, cha để mặc con, bà bá tước kêu lên cầm lấy cánh tay của lão Gonot và tránh cái ôm hôn của người cha. - Nó còn tàn nhẫn hơn cả gã chồng con. Nó làm ra vẻ như nó là người đạo đức ấy.

- Thà tôi vay nợ ông Marsay còn hơn là phải tốn cho ông de Trailles hai trăm nghìn phơ- rãng.

- Delphine! Bà bá tước kêu lên, tiến một bước về phía em gái.

- Tôi nói sự thật trong khi chị thì vu oan cho tôi, bà nam tước lạnh lùng đối đáp.

- Delphine, cô là một...Lão Goriot lao tới, một tay giữ lấy nữ bá tước còn tay kia bịt lấy miệng bà ta không để cho nói hết câu.

- Chúa ơi, sáng nay cha cầm phải cái gì thế? Anastasie nói.

- Ờ, cha quên mất, ông lão tội nghiệp vừa nói vừa chùi tay vào quần, nhưng cha không biết là các con đến, cha đang chuyển đồ mà.

Lão lấy làm sung sướng khi bị lấy làm đích để sự tức giận của cô con gái chuyển sang lão, lão ngồi xuống tiếp tục nói.

- Ôi! Các con đã làm đau lòng cha. Ôi! các con, cha chết mất. Đầu cha bị đốt cháy như có lửa. Các con hãy sống tử tế, các con hãy thương yêu nhau. Các con sẽ làm cha chết đấy. Delphine, Nasie, các con có lý, cả hai con đều nhầm. Nào Dedel, lão tiếp tục trong khi hướng về phía bà nam tước mắt đang mờ lệ, chị con cần phải có mười hai nghìn phơ- rãng, chúng ta hãy tìm chúng đi. Các con không được nhìn nhau như vậy, lão quỳ gối xuống trước mặt Delphine- Con hãy xin lỗi chị con để cha vui lòng, nó là người bất hạnh nhất, lão nói vào tai con gái.

- Chị Nasie tội nghiệp của em, Delphine hoảng hốt trước câu nói điên cuồng và nổi đau cùng cực hiện lên trên gương mặt của người cha, em có lỗi, hãy ôm hôn em đi!

- Ô! Các con mang đến cho cha niềm an ủi, lão Goriot kêu lên. Nhưng tìm mười hai nghìn phơ- rãng ở đâu bây giờ? Nếu như cha xin làm đi làm lính thế...

- Không được đâu cha! Hai cô gái vậy lấy ông lão nói.

- Chúa sẽ ban thưởng cho cha về ý nghĩ này, cả cuộc đời của chúng ta cũng không đủ đền đáp phải không Nasie? Delphine nói.

- Cho dù có làm vậy thì cũng như một hạt muối bỏ biển mà thôi - Nữ bá tước nói.

- Nhưng người ta không thể làm gì cho dòng máu của họ sao? Goriot tuyệt vọng kêu lên. Cha hiến dâng cuộc đời mình cho người nào sẽ cứu con. Nasie, cha sẽ giết một người đàn ông, vì nó cha sẽ làm như Vautrine, chasẽ đi tù, cha... ông cụ dừng lại cứ như bị sét đánh, - chẳng còn gì cả! Ông lão bực tức nói - Nếu như cha biết đi đến đâu để ăn cắp, nhưng cũng khó mà tìm một nơi để thực hiện ý đồ ăn cắp. Hơn nữa cần phải có người, có thời gian để cướp nhà băng. Vậy thì, cha phải chết, cha chỉ còn cách chết mà thôi. Đúng vậy, chakhông còn làm được điều gì nữa, cha không còn là một người cha nữa? Những đứa con đang hỏi cha nó, nó đang cần. Còn cha thì nghèo, cha chẳng có gì cả. Ôi lão già bi ối, người đã bán lợi tức suốt đời trong khi người còn có những đứa con. Thế là người không còn yêu chúng nữa phải không? Người chết đi - đồ chó má! Đúng, mình không bằng một con chó, con chó cũng không xử sự như vậy. Ôi! Cái đầu của tôi, nó nổ tung lên mất.

- Cha! Cha hãy bình tĩnh.

Hai người phụ nữ trẻ kêu lên vây lấy ông lão ngăn không cho lão đập đầu vào tường.

Ông lão khóc nức nở, Eugène bàng hoàng cầm trái phiếu đã chấp nhận ký với Vautrin, trong đó con dấu cho phép ghi một khoản tiền khá lớn, chàng sửa con số đi làm thành một trái phiếu hợp lệ với mười hai nghìn phơ- răng và bước vào.

- Đây là tất cả số tiền của bà, thưa bà, chàng nói và chìa tờ giấy ra. Tôi đang ngủ nhưng câu chuyện của mọi người đã đánh thức tôi. Vì vậy, tôi có thể biết cái mà tôi phải trả cho ông Goriot. Đây là tờ giấy chứng nhận mà bà có thể sử dụng, tôi sẽ trả nợ ông ấy đầy đủ.

Bà bá tước đứng bất động, cầm lấy tờ trái phiếu.

- Delphine, bà ta nói, trong khi mặt nhợt nhạt và run lên vì tức giận. Tôi đã tha thứ cho cô tất cả. Chúa làm chứng cho tôi điều đó, nhưng còn điều này, người đàn ông đang đứng ở kia, cô cũng biết chứ. Cô đã thật nhòm nhọt khi trả thù tôi, để mặc tôi mang đến cho anh ta những bí mật của cuộc đời tôi, bí mật về những đứa trẻ, sự xấu hổ và cả danh dự của tôi. Tình chị em chẳng còn là gì đối với cô, cô căm thù tôi, cô sẽ làm cho tôi đau khổ khi có thể, cô... Nổi tức giận cắt ngang lời nói của bà ta, cổ họng bà ta đắng ngắt.

- Nhưng đó là con trai của cha, người nhà của con, vị ân nhân của con, lão Goriot kêu lên. Con hãy ôm hôn nó đi! Nasie, này nhìn cha ôm hôn nó.

Lão tiếp tục nói và xiết chặt lấy Eugène một cách điên cuồng. Ôi! Đứa con trai của ta, ta sẽ còn hơn là một người cha đối với con, cha muốn tất cả là một gia đình, cha muốn là Chúa, cha sẽ đặt cả thế giới xuống dưới chân con. Nhưng thôi, con hãy hôn nó đi, Nasie. Đó không phải là một người đàn ông, mà đó là một thiên thần, một thiên thần thực sự.

- Cha cứ để mặc chị ấy, lúc này chị ấy đang điên, Delphine nói.

- Điên! Điên! Còn cô, cô là gì? Bà Restaud hỏi.

- Các con của cha, cha sẽ chết mất nếu như các con vẫn tiếp tục như vậy, lão già kêu lên ngã vật xuống thường như bị trúng đạn. Chúng nó giết mình rồi, lão nói nhỏ. Bà bá tước nhìn Eugène vẫn đang ngây ra trước cảnh tượng này:

- Thưa ngài, thế nào... bà vừa nói với chàng thanh niên vừa dò xét chàng bằng cả cử chỉ, bằng giọng nói, và bằng cái nhìn mà không chú ý đến người cha của mình đang được Delphine nhanh chóng cởi chiếc áo gi- lê ra.

- Thưa bà, tôi sẽ trả tiền và tôi sẽ im lặng, chàng trả lời mà không đợi nghe câu hỏi.

- Chị đã giết cha của chúng ta rồi, Nasie!

Delphine vừa nói vừa chỉ người cha đang ngất lịm đi, phụng nhân Restaud vội bỏ chạy ra ngoài.

- Cha tha thứ cho nó, lão già tốt bụng mở mắt ra nói, hoàn cảnh của nó thật bi đát, nó đang rối bời. Con hãy an ủi Nasie, hãy nhẹ nhàng với nó, hãy hứa với người cha tội nghiệp của con, với người đang hấp hối này điều đó đi. Lão xiết chặt tay Delphine yêu cầu.

- Nhưng cha làm sao vậy? Nàng hoảng sợ nói.

- Không sao, người cha nói, sẽ qua ngay thôi. Có cái gì đang xiết chặt lấy trán cha, một chứng bệnh đau đầu. ôi, Nasie tội nghiệp? Tương lai của nó sẽ ra sao? Lúc đó bà bá tước bước vào, quỳ xuống trước mặt cha:

- Con xin lỗi, bà ta nói.

- Đứng dậy đi! Kéo con làm cha đau lòng hơn đấy Lão Goriot nói.

- Thưa ngài, nỗi đau làm tôi mù quáng. Ngài sẽ là anh em ruột thịt của tôi chứ? bà bá tước nói với Rastignac trong nước mắt và chìa tay ra cho chàng.

- Nasie, chị gái bé bỏng của em, chúng ta hãy quên đi tất cả, Delphine nói và xiết chặt lấy Nasie.

- Không! Nasie nói, chị sẽ nhớ những điều đó.

- Ôi! những thiên thần, lão Goriot kêu lên.

- Các con đã vén bức màn che trên mắt cha, giọng nói của các con làm cha sống lại. Các con hãy ôm hôn nhau đi. Tốt rồi, Nasie! Trái phiếu này sẽ giúp con chứ?

- Con hy vọng là thế, nhưng thưa cha, cha có thể ký vào đây được không?

- Cha thật ngớ ngẩn quên cả điều đó? Tại cha đang mệt ấy mà. Nasie đừng giận cha nhé. Hãy nói với cha rằng con không đau khổ. Không, cha sẽ đi, nhưng không, cha sẽ không đi, cha sẽ không thể nhìn mặt chồng con được nữa, cha sẽ giết nó mất. Về chuyện nó làm sai lệch tài sản của con, cha sẽ có cách, hãy đi nhanh lên, con của cha và hãy làm thế nào để cho Maxime trở nên ngoan ngoãn.

Eugène ngẩn ngơ cả người.

- Anastasie tội nghiệp này luôn gắt gỏng nhưng được cái chiấy rất tốt bụng, bà Nucingen nói.

- Bà ấy đã trở lại để lấy chữ ký vào tấm hồi phiếu, Eugène hỏi nhỏ vào tai Delphine.

- Anh tin như vậy sao?

- Anh cũng muốn mình không tin điều đó. Hãy để phòng bà ấy, chàng đáp trong khi ngược mắt lên như để tâm sự với Chúa những ý nghĩ mà chàng không dám nói ra.

- Vâng, bà ta là người hay giả vờ và người cha tội nghiệp của tôi cứ để mặc cho chị ta làm như vậy.

- Ông thấy thế nào, ông lão yêu quý của tôi?

Rastignac hỏi ông lão.

- Ta cần ngủ, lão Goriot đáp.

Eugène giúp lão Goriot đi nằm. Khi lão đã chìm vào giấc ngủ mà tay vẫn giữ cánh tay của Delphine, cô con gái rút tay ra.

- Buổi tối nay ở nhà những người Ý nhé ([14]), anh sẽ nói với em tình hình sức khỏe của cha em. Ngày mai dọn nhà nhé. Xem cái phòng của anh nào. Ôi! Thật là khủng khiếp, nàng vừa nói vừa bước vào phòng. Nhưng chỗ của anh ở còn tồi hơn cả chỗ cha em. Eugène, anh đã xử sự rất tốt. Có thể em sẽ yêu anh hơn đây. Nhưng, nếu anh muốn làm giàu, không nên lãng phí mười hai nghìn phơ- rãng. Ngài bá tước Trailles là tay ham mê cờ bạc. Chị gái em không muốn nhìn ra điều đó. Đáng lẽ hẳn ta phải tìm mười hai nghìn phơ- rãng nơi hẳn đã mất hàng đồng của ấy.

[[14]: Ý nói rạp hát nơi đoàn kịch Ý biểu diễn.]

Một tiếng rên rỉ làm họ quay lại chỗ ông Goriot và họ nhận ra lão vẫn đang ngủ, nhưng khi tiến lại gần, họ nghe thấy những từ: "Chúng nó không hạnh phúc!" Dù lão đang ngủ hay đang thức, âm thanh của câu nói này đập mạnh vào trái tim cô con gái. Nàng tiến lại gần cái giường tồi tàn của người cha đang nằm và hôn lên trán lão, lão mở mắt ra nói.

- Delphine đấy ư?

- Vâng, cha thấy sức khỏe thế nào? cô con gái hỏi.

- Tốt, khỏe, con đừng lo lắng, cha sắp đi ra ngoài được rồi, các con hãy đi đi, hãy sống thật hạnh phúc. Lão nói.

Eugène đi cùng với Delphine đến nhà nàng, nhưng vì lo lắng cho tình trạng của lão Goriot, chàng từ chối ăn tối ở nhà nàng và trở lại nhà Vauquer.

Chàng thấy lão Goriot đang chuẩn bị ngồi vào bàn.

Bianchon bắt đầu ngắm nhìn khuôn mặt của người làm bánh mì. Khi lão nhìn thấy ông lão cầm chiếc bánh mì và ngửi nó để xem xét thử bột mì nào đã làm nên chiếc bánh đó thì anh nhận ra cái động tác này hoàn toàn không có một chút gì có thể gọi là ý thức của hành động, anh chán nản lắc đầu.

- Hãy lại gần tôi, Eugène nói. Bianchon sẵn lòng bước tới vì cũng muốn ngồi gần người khách trọ già.

- Ông ấy có sao không? Rastignac hỏi.

- Nếu tôi không nhầm thì ông ấy bị suy sụp lắm. Đã xảy ra điều gì đó đặc biệt trong con người ông ấy, ông ấy bị sung huyết não. Dù khuôn mặt khá là thanh thản, anh hãy nhìn, những nét bên trên khuôn mặt kéo dồn về phía trán. Đôi mắt trong tình trạng đặc biệt nó chứng tỏ trong não ông ta đang tràn ngập chất serum. Có nên nói rằng đôi mắt đó phủ một lớp bụi mỏng không? Sáng mai tôi sẽ rõ điều đó hơn.

- Có còn phương thuốc nào không?

- Không còn phương thuốc nào, có thể chúng ta sẽ làm cái chết của ông chậm lại, nếu như chúng tôi tìm thấy phương tiện xác định chính xác phản ứng của đầu, chân, tay, đùi, nhưng nếu tối mai những triệu chứng bệnh không ngừng, người đàn ông tốt bụng tội nghiệp sẽ chết. Anh có biết

căn bệnh này do đâu gây ra không? Ông ấy đã bị một cú sốc mạnh nên tinh thần đã bị suy sụp.

- Đúng thế, Rastignac nói trong khi nhắc lại việc hai cô con gái của ông ấy không ngừng làm tổn thương trái tim người cha của họ.

- Ít ra, Eugène tự nhủ, Delphine cũng yêu quý cha mình đấy chứ?

Buổi tối ở nhà những người Ý, Rastignac đề phòng để không làm phụ nhân Nucingen hoảng sợ.

- Anh đừng lo. Nàng trả lời những từ đầu tiên khi Eugène nói với nàng. Cha em là người rất khoẻ. Sáng nay chúng em đã chỉ làm chấn động ông ấy một chút thôi. Tài sản của chúng em đang là một vấn đề, các ngài có nghĩ đến tầm quan trọng của nỗi bất hạnh này không? Em sẽ không sống nổi nếu như tình yêu thương của anh không mang lại cho em cảm giác lãnh đạm với cái mà trước đây em cho là nỗi kinh hoàng chết người. Ngày hôm nay, chỉ còn một nỗi sợ duy nhất, nỗi bất hạnh duy nhất đối với em, đó là đánh mất tình yêu, tình yêu đã làm cho em cảm nhận được niềm vui trong cuộc sống. Ngoài tình cảm này, tất cả đối với em đều là vô vị. Em không còn thiết gì trên thế giới này nữa, anh là tất cả đối với em. Nếu em cảm thấy hạnh phúc khi giàu có đó là để làm hài lòng anh hơn. Em thật xấu hổ vì đáng yêu hơn khi em vì người tình hơn vì người cha. Tại sao? Em cũng không biết. Cả cuộc đời em là dành cho anh, cha em đã cho em một trái tim nhưng anh đã làm cho nó đập. Tất cả mọi người có thể không tán thành với em, song chẳng hề gì, vì anh không có quyền giận em, nếu như anh xử án em vì những tội danh về một tình cảm không cưỡng lại được, liệu anh có kết án em không? Anh có nghĩ rằng em là một cô gái hư hỏng không.Ồ, không! Không thể không yêu một người cha tốt bụng như cha chúng em. Liệu cuối cùng em có thể ngăn chặn không cho ông ấy nhìn thấy những hậu quả tự nhiên trong những cuộc hôn nhân bi thảm của chúng em không? Tại sao ông ấy không ngăn chặn những điều đó? Có phải ông ấy suy nghĩ cho chúng em không? Ngày hôm nay, cha em cũng chịu đau khổ như chúng em, em biết

điều đó, nhưng chúng em có thể làm gì cho cha em? An ủi ông ấy ư? Chúng em sẽ không an ủi ông ấy một chút nào đâu. Sự cam chịu nhẫn nhục của chúng em làm cho cha em đau hơn khi thấy chúng em kêu ca, và phàn nàn. Ông ấy trải qua nhiều hoàn cảnh trong cuộc sống và đã nếm mọi điều đắng cay.

Eugène đứng câm lặng trước câu nói ngây thơ xuất phát từ một tình cảm thực sự. Nếu như những người phụ nữ Paris thường xuyên giả dối, khoe khoang, làm dáng, lạnh lùng, chắc chắn rằng khi họ yêu, họ dành tình cảm chonhiềm đam mê của mình nhiều hơn những người phụ nữ khác, từ những tính hẹp hòi của mình họ đã dần trưởng thành và họ trở nên cao quý. Tiếp đó, Eugène bị tác động bởi tư tưởng sâu sắc và sáng suốt mà người phụ nữ thể hiện để xác định tình cảm một cách tự nhiên. Phu nhân Nucingen khó chịu về sự im lặng của Eugène.

- Vậy thì anh đang nghĩ về cái gì đây? Nàng hỏi.

- Tôi đang nghe điều mà em nói với tôi, cho đến bây giờ tôi cứ ngỡ là tôi đã yêu em nhiều hơn em yêu tôi.

Nàng mỉm cười và cố che giấu niềm vui để cuộc nói chuyện vẫn ở giới hạn bắt buộc của lễ thói.

Nàng chưa từng được nghe những câu nói cảm động của một người tình trẻ và thật thà. Chỉ cần vài câu nữa là nàng sẽ không kìm nén được.

- Eugène, nàng vừa nói vừa thay đổi chủ đề của cuộc trò chuyện. Vậy thì anh không biết điều gì đang xảy ra sao? Ngày mai, mọi người ở Paris sẽ có mặt ở nhà bà Beauséant. Những người trong dòng họ Rochefide và hầu tước Ajuida đã đồng tình với nhau để không tiết lộ điều gì, nhưng ngày mai, nhà vua sẽ ký bản hôn ước và cô chị gái họ của anh vẫn chưa biết chút gì. Phu nhân Beauséant sẽ bận vì tiếp khách và hôm trước không đến buổi dạ hội. Thiên hạ chỉ bàn tán có một chuyện này thôi.

- Một chuyện mất danh giá như vậy mà em lại coi là chuyện thường và hòa theo nữa. Vậy em không nghĩ là phu nhân Beauséant sẽ chết khi biết chuyện hay sao?

- Không. Delphine mỉm cười đáp. Anh không biết được những kiểu phụ nữ này. Nhưng mọi người ở Paris sẽ đến nhà bà ấy và em cũng sẽ có mặt ở đó. Em sẽ cho anh thấy niềm hạnh phúc ở đó.

- Nhưng đó không phải là một trong những tin đồn phi lý mà người ta đã từng làm ở Paris chứ? Rastignac nói.

- Ngày mai chúng ta sẽ biết sự thật.

Eugène không trở về quán Vauquer. Chàng không thể không hưởng niềm vui trong căn hộ mới của mình. Nếu như, ngày hôm qua chàng bị ép từ biệt Delphine vào lúc một giờ, thì hôm nay chính Delphine từ biệt chàng vào lúc hai giờ đêm để trở về nhà. Sáng hôm sau, chàng dậy khá muộn, đợi đến 12 giờ để dùng cơm trưa với bà Nucingen.

Những người trẻ tuổi thường rất ham những kiểu ăn chơi này đến mức gần như chàng đã quên đi lão Goriot. Thật là một cuộc hoan lạc trường kỳ đối với chàng trai trẻ trong quá trình làm quen dần với những vật sang trọng thuộc quyền sở hữu của mình. Bà nam tước luôn có mặt ở đó làm tất cả mọi thứ có thêm giá trị mới. Tuy nhiên, vào khoảng bốn giờ, đôi tình nhân mới nghĩ đến lão Goriot và cùng nghĩ đến niềm hạnh phúc khi lão Goriot quyết tâm đến ở trong ngôi nhà này. Eugène nhận thấy cần thiết nhanh chóng chuyển người đàn ông này về đó, nếu lão Goriot vẫn còn đang bệnh, Eugène rời Delphine chạy về về quán Vauquer.

Ở bàn ăn không có lão Goriot cũng không có Bianchon.

- Vậy đấy! Lão Goriot đang bị ốm. Gã họa sĩ nói với anh. Bianchon đang ở trên đó với ông ấy. Người đàn ông đáng thương đã gặp một trong những cô con gái của ông ấy, bà bá tước Restaudrama, rồi ông ấy muốn ra phố nên

bệnh của ông ấy đã trở nên nặng hơn. Xã hội sắp bị mất đi một trong những
đồ trang sức quý giá của mình. Rastignac lao về phía cầu thang.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 24

- Này! Ông Eugène.

- Thưa ông Eugène. Bà chủ gọi ông, Sylvie kêu lên.

- Ông Goriot và cậu lẽ ra đã phải ra khỏi đây vào ngày mườilăm tháng hai, bà goá phụ nói. Đã quá ba ngày rồi, hôm nay là ngày mười tám, cậu và ông ấy sẽ phải trả tiền cho tôi một tháng, nhưng nếu cậu muốn bảo lãnh cho ông Goriot, cậu phải hứa với tôi.

- Tại sao? Bà không tin tưởng ư?

- Tin tưởng ư? Nếu như lão ấy chết thì những cô con gái của lão sẽ không đưa tôi một xu nào. Còn tất cả những đồ quần áo cũ của lão thì không đáng giá mười phơ- rãng. Sáng nay, lão đã mang đi những bộ đồ ăn cuối cùng rồi, tôi không biết tại sao. Lão ăn mặc rất trẻ trung, Chúa tha thứ cho tôi, tôi tin rằng lão đánh phấn hồng trên khuôn mặt.

- Tôi sẽ chịu trách nhiệm tất cả, Eugène rùng mình nói và hiểu ra rằng đang có một thảm họa.

Chàng chạy đến chỗ lão Goriot, lão đang nằm trên giường còn Bianchon ngồi bên cạnh.

- Chào ông cụ, Eugène nói, lão mỉm cười nhẹ nhàng và quay về phía chàng với cặp mắt lơ đãng và hỏi.

- Nó có khoẻ không?

- Dạ khoẻ, vậy còn cụ?

- Không tồi lắm.

Bianchon kéo Eugène đến góc phòng và nói:

- Đừng làm cho ông ấy quá sức.

- Sao vậy? Eugène nói.

- Ông ấy chỉ có thể thoát chết nhờ vào một điều kỳ diệu, chứng bệnh sung huyết đã tái phát, may thay ông ấy có những viên thuốc cao hột cải, ông ấy ngửi nó và có phản ứng.

- Chúng ta có thể chuyển ông ấy đi được không?

- Không thể được, cần phải để ông ấy ở đây, tránh cho ông ấy mọi xúc động.

- Anh Bianchon tốt bụng của tôi, cả hai chúng ta sẽ chăm sóc ông ấy.

- Tôi đã gọi bác sĩ trưởng trong bệnh viện của tôi đến.

- Vậy sao?

- Ông ấy sẽ nói kết quả vào tối ngày mai, ông ấy đã hứa với tôi là sẽ đến sau khi làm việc xong. Thật không may, sáng nay ông già khốn khổ của chúng ta đã phạm phải một điều bất cẩn mà ông ấy không muốn nói lí do. Lão là người rất cứng đầu. Khi tôi nói với lão thì lão xem như không nghe thấy và ngủ để không trả lời tôi hoặc là mở to mắt và bắt đầu rên rỉ. Buổi sáng, lão đã ra ngoài, và đi bộ trong Paris, không ai biết lão đi đâu. Lão đã mang theo tất cả những gì lão có. Đi làm cái vụ bán chác nào đó vượt quá sức của lão. Một trong số những cô con gái của lão đã đến đây.

- Bà bá tước? Eugène nói. Một người dáng cao, mái tóc màu hung, mắt lạnh lợi, bàn chân đẹp, vóc dáng mềm mại phải không?

- Đúng rồi.

- Hãy để tôi ngồi lại một mình với ông ấy, Rastignac nói. Tôi sẽ gạn hỏi ông ấy, ông ấy sẽ nói với tôi tất cả.

- Tôi sẽ đi ăn tối, cố gắng đừng cho ông ấy cử động, may racòn vài tia hy vọng.

- Cậu yên trí.

- Ngày mai, chúng nó sẽ vui chơi thoải mái, chúng sẽ đi đến một buổi dạ hội lớn, lão Goriot nói với Eugène khi trong phòng chỉ còn lại hai người.

- Cha, sáng nay cha đã làm gì để tối nay cha phải nằm trên giường chịu đau đớn như thế này?

- Không làm gì cả.

- Anastasie đã đến phải không cha? Rastignac hỏi.

- Đúng, lão Goriot đáp.

- Được rồi, cha không được giấu con điều gì. Cô ấy đã yêu cầu cha điều gì?

À! Lão cố lấy sức để nói. Nó thật là bất hạnh, Nasie không có lấy một xu từ sau cái vụ kim cương. Để đi dạ hội nó đã đặt mua một chiếc váy dệt kim tuyến phù hợp với nó, phù hợp với đồ trang sức. Bà thợ may của nó, một con mụ thối tha đã không muốn nó trả bằng tín dụng và người hầu phòng đã đặt trước một ngàn phơ- rãng cho cái áo. Nasie tội nghiệp, nó đã đến đây. Điều đó đã làm trái tim cha đau đớn. Nhưng người giúp việc khi nhìn thấy Restaud không còn lòng tin với Nasie thì chị ta sợ mất tiền và đồng tình với bà thợ may chỉ giao váy cho nó khi một nghìn phơ- rãng được trả. Buổi dạ hội sẽ diễn ra vào ngày mai, chiếc váy thì đã may xong còn

Nasie đang trong nỗi tuyệt vọng. Nó muốn mượn tôi những bộ đồ ăn để đi cầm cố chúng. Chồng của nó muốn nó đến buổi dạ hội để chứng tỏ cho cả thành phố Paris biết rằng những viên kim cương mà người ta đồn là đã bán mất rồi, nó có thể nói với tên chồng ác quỷ câu này không: "Tôi phải trả mười nghìn phơ- rãng, hãy trả số tiền đó đi." Không, cha đã hiểu điều đó. Em gái Delphine của nó sẽ đi đến đó với bộ trang phục lộng lẫy, sang trọng. Anastasie không thể ở dưới vị trí của em nó được. Và nó đã khóc rất nhiều, đưa con gái tội nghiệp của tôi. Ngày hôm qua tôi đã rất nhọc nhằn khi không có lấy mười hai nghìn phơ- rãng, tôi sẽ đánh đổi phần đời nghèo khổ còn lại của mình để chuộc lại lỗi lầm đó. Con có thấy vậy không? Tôi đã có sức mạnh để chống lại tất cả, nhưng chỉ có thiếu tiền, điều đó đã làm trái tim tôi đau đớn. Ô! Tôi đã không làm điều đó một hai lần, tôi tự vá vú lấy. Tôi đã bán bộ đồ ăn và những vòng bạc được sáu trăm phơ- rãng, tiếp đó tôi đã cầm cố một năm trái phiếu suốt đời, mỗi lần trả được bốn trăm phơ- rãng ở nhà Gobseck! Tôi sẽ ăn bánh mì, tôi sẽ đủ sức như khi còn trẻ, có thể còn khỏe hơn nữa, ít ra nó sẽ có một buổi dạ hội vui vẻ. Ôi Nasie yêu quý của cha. Nó sẽ rất duyên dáng. Tôi có một nghìn phơ- rãng để ở dưới đầu giường, nó luôn sưởi ấm tôi khi nghĩ những đồng tiền này sẽ làm Nasie hài lòng. Có thể nó sẽ vứt con hầu xấu xa Victoriera ngoài đường. Mọi người sẽ thấy được những kẻ ở không có lòng tin với chủ như thế nào? Ngày mai, tôi sẽ rất khỏe, Nasie sẽ đến vào lúc mười giờ. Cha không muốn chúng thấy cha ốm, chúng sẽ không đi đến buổi vũ hội, chúng sẽ chăm sóc tôi. Ngày mai, Nasie sẽ ôm hôn chà, sự âu yếm của nó sẽ làm tôi khỏi bệnh. Cuối cùng, tôi sẽ không tốn một nghìn phơ- rãng ở nhà được nữa. Số tiền ấy để dành cho các con, cho con Nasie của tôi còn hơn. Tôi sẽ trả giá cho những sai lầm của mình bằng cả cuộc đời. Nó đang ở dưới đáy vực, còn tôi thì không đủ sức để kéo nó lên. Ô! Tôi sẽ lại bắt tay vào kinh doanh. Tôi sẽ đến Odessa để mua hạt giống. Lúa mì ở đó rẻ gấp ba lần so với giá lúa mì của chúng ta. Người ta cấm không cho nhập bột mì, nhưng bọn người thật thà ấy làm ra đạo luật mà không ngăn cấm những sản phẩm từ lúa mì. Hề, hề... sáng nay cha đã nghĩ ra điều đó đấy. Thật là thú vị khi làm tinh bột.

- Ông ấy điên mất rồi, Eugénie tự nhủ và nhìn ông lão. Cũhãy nằm nghỉ ngơi đi, đừng nói nữa.

Eugène bước xuống nhà để ăn tối khi Bianchon đi lên. Tiếp đó cả hai người thức đêm để trông nom người bệnh, trong lúc chăm sóc, người thì đọc những cuốn sách về ngành y, người kia viết thư cho mẹ và các chị gái. Ngày hôm sau, những triệu chứng của người bệnh tái phát, theo Bianchon thì đó là điềm lành, nhưng đòi hỏi phải có sự chăm sóc liên tục, trong khi đó duy nhất chỉ còn hai chàng sinh viên có khả năng làm được cái việc này. Hai chàng sinh viên thì thấy không thể phạm sai lầm khi chăm sóc lão Goriot vào thời điểm này. Cơ thể kiệt quệ của người bệnh được dán những miếng cao, ngâm chân, uống thuốc. Và biết bao phép điều trị khác cần đến sức mạnh và lòng tận tụy của hai chàng sinh viên. Bà Restaud không đến, bà ta sai một gia nhân đến lấy món tiền một ngàn phơ- răng.

- Tôi tưởng là chính nó sẽ đến, nhưng nó không đến có lẽ lại hay vì nó không phải là đứa con tôi, là đứa con gái tôi, nó sẽ lo lắng. Người cha nói và cảm thấy sung sướng về việc này.

Vào lúc bảy giờ tối, Thérèse mang đến một lá thư của Delphine.

"Anh đang làm gì vậy, anh yêu của em? Vừa mới được yêu mà em đã bị hờ hững sao? Trong những lời tâm tình được phát ra từ con tim với contim, anh đã chỉ cho em thấy một tâm hồn thật đẹp ắt phải thuộc hàng người mãi mãi thủy chung. Tình cảm có biết bao sắc thái. Như anh đã từng nói về điều này khi nghe bản kinh cầu nguyện của Mose: 'Đối với người này nó là đơn điệu, nhưng đối với người kia nó là cái vô biên của âm nhạc'. Anh hãy nhớ rằng tối nay em đợi anh để đi đến buổi dạ hội ở nhà bà Beauséant. Tờ hôn ước của ngài d'Adjuda chính thức đã được ký sáng nay ở trong triều đình và bà tử tước tội nghiệp chỉ biết điều đó vào lúc hai giờ. Cả thành phố Paris sẽ đến nhà bà ấy, cũng như dân chúng đi xem vụ hành quyết ở pháp trường. Đến xem để người phụ nữ này có giầu được nổi đau khổ không, có biết chết một cách chững chạc không, đó chẳng phải là điều hay ho hay sao? Nếu em

đã từng đến nhà bà ta rồi thì hôm nay chẳng dám đến nữa; nhưng có lẽ bà ta không còn tiếp khách được nữa và thế là tất cả những cố gắng của em từ trước tới nay thật là uổng phí. Hoàn cảnh của em khác với hoàn cảnh của những người khác. Và lại, em đi đến đó cũng vì anh. Em đợi anh, nếu hai giờ nữa anh không có mặt ở bên em, em không biết liệu em có tha thứ cho anh về sự phản bội này không."

Rastignac cầm bút viết và đáp lại như sau:

"Anh đang đợi một bác sĩ để biết xem cha của em có còn sống được không, ông ấy đang hấp hối. Anh sẽ mang đến cho em lời kết luận và e rằng đó là phán quyết tử hình. Gửi em nghìn lần âu yếm."

Bác sĩ đến vào lúc tám giờ ba mươi phút và không đưa ra ý kiến khả quan nào cả, ông ta không nghĩ rằng cái chết sắp xảy ra. Ông ta thông báo những tiến triển, sẽ có lúc mê lúc tỉnh và điều này còn phụ thuộc vào đời sống và suy nghĩ của ông lão.

- Tốt hơn hết ông ấy nên chết nhanh, đó là lời cuối cùng của bác sĩ.

Eugène giao lão Goriot cho Bianchon chăm sóc và ra đi để mang đến cho bà Nucingen những tin buồn này, có lẽ nó sẽ làm mất đi niềm vui của nàng, trong tâm trí của chàng vẫn còn thấm nhuần trách nhiệm gia đình.

- Hãy nói với nó cứ chơi vui vẻ, lão Goriot kêu lên trong lúc đang thiếp đi, nhưng lão ngồi dậy lúc Rastignac đi ra ngoài.

Chàng trai đi báo tin buồn này với Delphine và thấy nàng đã đội mũ, đi giày, chiếc váy dạ hội vẫn chưa mặc. Nhưng cũng giống như những nét của họa sĩ hoàn thành bức vẽ, công việc tô điểm cuối cùng thường đòi hỏi rất nhiều thì giờ hơn chính phần vẽ nội dung.

- Gì thế, sao anh không ăn mặc tử tế vào?

Nàng nói.

- Nhưng thưa phu nhân, cha của phu nhân...

- Lại là cha tôi, nữ nam tước vừa kêu lên vừa hỏi. Xin anh đừng dạy cho em cái bổn phận phải làm với bố mình. Em biết bố em từ lâu rồi. Không nói nữa, Eugène... Em sẽ chỉ nghe anh khi anh đi ăn mặc đàng hoàng. Thésère đã chuẩn bị tất cả ở nhà anh. Xe ngựa của em đã sẵn sàng, hãy lấy nó mà đi và sau đó quay trở lại đây. Chúng ta sẽ trò chuyện về cha của em trên đường đến buổi dạ hội. Cần phải đi sớm, nếu không chúng ta bị mắc kẹt vào dòng xe và có lẽ phải mười một giờ mới tới nơi.

- Thưa phu nhân, cụ nhà...

- Anh hãy đi đi! Không nói nữa, nàng vừa nói vừa chạy vào phòng khách để lấy một chiếc vòng.

- Hãy đi đi, ông Eugène, ông làm bà ấy tức giận đấy.

Thésère nói và đẩy chàng thanh niên đang hoảng sợ về cái kiêu giết cha mẹ một cách lịch lãm này.

Chàng buồn bã đi về mặc quần áo và những suy nghĩ buồn chán nhất đang xuất hiện trong đầu Chàng nhìn thế giới như một đại dương đầy bùn, trong đại dương ấy một người đàn ông sẽ ngập sâu đến cổ, nếu nhúng chân vào đó, ở đó toàn là những tội ác ti tiện - chàng tự nhủ. Chàng nhận thấy ba biểu hiện lớn của xã hội: sự phục tùng, sự vật lộn và sự nổi loạn, tức là gia đình, xã hội thượng lưu và Vautrin. Chàng không dám đứng hẳn về bên nào. Phục tùng thì chán ngắt, nổi loạn thì không thể, còn vật lộn thì bấp bênh. Ý nghĩ này đã đưa chàng trở lại với gia đình. Chàng nhớ những cảm xúc trong sáng của cuộc sống yên ả ấy. Chàng nhớ về những ngày đã qua được sống giữa những người mà chàng yêu quý. Trong khi thuận theo những quy luật tự nhiên trong gia đình, những người thân thuộc nhận thấy một niềm hạnh phúc tràn đầy, liên tục, không có nổi lo âu.

Mặc dù với những ý nghĩ tốt lành này, chàng vẫn thấy mình không đủ can đảm đến giải bày với Delphine, nhân danh đức tin của những tâm hồn trong sạch và nhân danh tình yêu bắt nàng phải tuân theo đạo đức. Thế là nền giáo dục vỡ lòng của chàng có kết quả, chàng đã yêu một cách ích kỷ.

Khiếu nhạy cảm của chàng đã cho phép chàng nhận thức được bản chất trái tim Delphine. Chàng đoán trước một cách mơ hồ rằng nàng có thể bỏ mặc cha mình để đi vũ hội và chàng không có đủ khả năng để trở thành một người giảng giải lẽ phải trái, cũng không có lòng can đảm để làm mất lòng nàng, không có khả năng từ bỏ nàng: "Nàng không bao giờ tha thứ cho mình vì đã lấy lý do để chống lại nàng trong hoàn cảnh này." chàng tự nhủ. Sau đó, chàng suy luận những câu nói của thầy thuốc, chàng hài lòng nghĩ rằng bệnh của lão Goriot cũng không nguy hiểm như chàng tưởng, cuối cùng chàng chất hàng đồng lý do để biện minh cho Delphine: Nàng không biết tình trạng bây giờ của cha mình, nếu nàng đi đến thăm lão, lão sẽ lại đuổi nàng đến buổi lễ hội. Pháp luật xã hội với thể thức nghiêm khắc vẫn lên án việc phạm tội được tha thứ do nhiều thay đổi xảy ra trong gia đình, sự khác nhau về tính cách, đa dạng về quyền lợi và theo từng hoàn cảnh.

Eugène muốn tự lừa dối chính bản thân mình, chàng sẵn sàng quên đi những ý nghĩ của mình cho tình nhân. Từ hai ngày nay, tất cả đã thay đổi trong cuộc đời chàng. Người phụ nữ đã làm hỗn loạn cuộc sống của chàng, đã làm mờ đi gia đình, đã tịch thu tất cả để mưu cầu sung sướng cho họ. Rastignac và Delphine gặp nhau trong những điều kiện nhất định để gây cho cho nhau thấy niềm thích thú nhất. Niềm đam mê được chuẩn bị rất tốt của họ đã lớn dần lên do một cái nó giết chết những mối tình say đắm, đó là khoái lạc. Từ khi sở hữu được người phụ nữ này, Eugène thoáng nhận ra kể từ khi đó chàng chỉ mong muốn nàng thôi. Chàng chỉ yêu nàng vì niềm hạnh phúc của ngày hôm sau, tình yêu chỉ có thể là sự ngộ nhận niềm vui thú. Hèn hạ hay cao quý, chàng tôn thờ người phụ nữ này vì những ham muốn tình dục mà nàng đã mang lại cho chàng như là của hồi môn và chàng đón nhận được những ham muốn ấy, ngay cả Delphine cũng yêu Rastignac như

Tantale yêu vị thiên thần, nàng đã đến xoa dịu cơn đói của y hay là làm dịu cơn khát cháy họng của y.

- Thôi được, bố em có khoẻ không? Phu nhân Nucingen nói khịchàng quay lại trong bộ trang phục lễ hội.

- Cực kỳ tồi tệ, chàng đáp, nếu như em muốn đưa cho tôi một chứng cứ về tình thương của em thì chúng ta sẽ đến thăm ông ấy ngay.

- Được thôi, nhưng phải sau buổi lễ hội, nàng nói. Eugène yêu quý của em, anh thật là tốt bụng, đừng lên mặt đạo đức với em, hãy đến đây.

Họ đi ra, Eugène vẫn im lặng trong suốt quãng đường đi.

- Anh làm sao vậy? Nữ nam tước hỏi.

- Tôi nghe thấy tiếng thở hấp hối của bố em, chàng trả lời với giọng tức giận. Và bằng giọng nói lưu loát của tuổi thanh niên, chàng bắt đầu kể về hành động tàn bạo do tính khoe khoang đã thúc đẩy bà Restaud. Sự khùng hoảng tinh thần đã làm cho lòng tận tụy cuối cùng của người cha đối với các con đã kết thúc, bộ váy kim tuyến của Anastasie sẽ phải trả giá cho điều đó.

Delphin đã khóc.

- Em thật là xấu, nàng nói. Những giọt nước mắt của cha khô hết rồi. Em sẽ đi trông nom cha, em sẽ không rời giường bệnh của ông ấy.

-Ồ, đó mới là em như anh từng muốn, Rastignac kêu lên.

Ánh đèn soi sáng khắp xung quanh dinh thự Beauséant. Mỗi khung cửa sổ sáng rực đều có một gã vệ binh đứng trấn giữ. Xã hội thượng lưu kéo đến rất đông và ai cũng muốn nhìn thấy người phụ nữ vào thời điểm bà ta gục ngã. Khi nữ nam tước và Rastignac đến nơi thì toàn bộ tầng dưới của tòa dinh thự đã đông nghịt người. Kể từ dạo tất cả triều đình đổ xô đến nhà

Đại công tước khi vua Louis triệt mất người yêu của nàng thì không còn một vụ tình hận nào đặc sắc hơn vụ này. Trong cảnh ngộ này, cô gái cuối cùng của dòng họ Bourgogne tỏ ra được nỗi đau khổ của mình, cho đến giờ phút cuối cùng cô ta vẫn chế ngự được đám người quý phái mà nàng đã tiếp nhận những vẻ kiêu bạc phù hoa của họ, chẳng qua là để nó tăng thêm sự đắc thắng mỗi tình của nàng thôi. Những phụ nữ xinh đẹp của Paris, với những trang phục và nụ cười đã làm rạng rỡ tất cả phòng khách.

Những nhân vật đáng kính nể của triều đình, những vị sứ thần, các ngài tổng trưởng, những nhân vật nổi tiếng đủ các loại, đủ loại bộ tình, huy chương, thánh giá các màu chen chúc nhau đứng vây quanh bà tử tước. Dàn nhạc tấu lên những khúc nhạc rộn rã dưới ánh vàng son của tòa dinh thự mà nữ chủ nhân cảm thấy như không có ai. Bà tử tước Beauséant đứng trước cửa phòng khách thứ nhất để đón những kẻ có danh hiệu là bạn bè.

Bà ta mặc bộ đồ màu trắng, không một chút trang điểm trên mái tóc tết đuôi sam giản dị, bà có vẻ bình tĩnh và không biểu hiện đau đớn, không kiêu ngạo, cũng không biểu hiện niềm vui giả dối. Không ai có thể đọc được tâm hồn bà ta. Các bạn sẽ phải nói rằng đó là một bức tượng Niobé bằng đá cẩm thạch. Nụ cười của bà với những người bạn thân thiết đôi khi có vẻ chế nhạo và bản thân bà, vẫn phong độ như hồi bà ta đang sống trong hạnh phúc thắm tươi, những cử chỉ của bà đã làm cho những người vốn vô cảm nhất cũng phải ngưỡng mộ bà, cũng như đám thiếu nữ Roma tán thưởng đấu sĩ người biết cười trong khi đang hấp hối. Mọi người dường như đã được chuẩn bị để chào tạm biệt một trong những vị nữ chúa của mình.

- Tôi sợ rằng cậu không đến, bà ấy nói với Rastignac.

- Thưa quý bà, tôi đã đến để là người cuối cùng ở lại.

Chàng trả lời với giọng xúc động và dường như trong đó ẩn chứa lời trách cứ.

- Tốt quá, bà ta nói và cầm lấy tay chàng. Cậu có thể là người duy nhất ở đây mà tôi có thể tin cậy. Người bạn của tôi, cậu hãy yêu một người phụ nữ mà cậu có thể mãi mãi yêu thương cô ấy, và đừng từ bỏ điều đó.

Bà ta kéo tay của Rastignac và dẫn chàng đến chỗ chiếc ghế trường kỷ trong phòng khách nơi mọi người đang chơi.

- Cậu hãy đi đến nhà hầu tước, bà nói. Người hầu phòng của tôi sẽ dẫn cậu đi và đưa cho cậu một bức thư để cậu trao cho hầu tước. Tôi yêu cầu ông ta trao lại tập thư cho tôi. Tôi rất tin tưởng ông ta sẽ trả lại cho tôi. Nếu cậu có được những lá thư của tôi, hãy lên phòng tôi, người nhà sẽ báo cho tôi.

Bà ta đứng dậy đi đến trước bà công tước Langeais, người bạn thân của bà, người cũng vừa mới đến. Rastignac đi tìm hầu tước Ajuda ở lâu đài Rochefide, nơi ông này dự buổi vũ hội và chàng đã gặp hầu tước. Hầu tước dẫn chàng đến nhà mình, trao cho chàng một chiếc hộp và nói:

"Tất cả đều ở trong đó." Hình như ông ta muốn hỏi chuyện Eugène, một là về những sự kiện của buổi dạ hội và bà tử tước, một là muốn thán hận với chàng về nỗi thất vọng trong cuộc hôn nhân mới của mình, nhưng rồi một sự ngạo mạn loé lên trong mắt, ông ta cố gắng tỏ ra dửng dưng để giữ bí mật về những tình cảm cao thượng của mình: - "Đừng nói điều gì về tôi với bà ấy, Eugène yêu quý", ông xiết chặt tay Rastignac một cách trìu mến nhưng đượm buồn và ra hiệu cho chàng đi.

Eugène trở lại khách sạn Beauséant và đến phòng của bà tử tước, ở đây chàng nhìn thấy mọi người đang chuẩn bị hành lý cho một chuyến du hành.

Chàng ngồi gần đồng lửa, nhìn cái hộp được làm bằng đồng bóng và đắm chìm trong nỗi buồn.

Đối với chàng, bà Beauséant còn lớn lao như nữ thần Iliade.

- Ô người bạn của tôi, bà tử tước bước vào vừa nói vừa đétay lên vai Rastignac.

Chàng nhận ra người chị họ của mình đang khóc, đôi mắt ngườclên, một bàn tay run rẩy.

Bỗng nhiên bà cầm lấy chiếc hộp ném nó vào trong lửa và nhinnó cháy.

- Họ đang nhảy kìa? Họ đến thật đúng lúc, trong khi cái chếtthì luôn đến muộn. Suyt! Bạn của tôi, nàng vừa nói vừa đặt một ngón tay lênmiệng đang định nói của Rastignac. Tôi sẽ không bao giờ còn nhìn thấy Paris vàcái thế giới này nữa. Năm giờ sáng mai, tôi sẽ ra đi để đến sống ẩn dật ở tậncùng của vùng Normandie. Từ ba giờ chiều, tôi đã bắt buộc phải chuẩn bị cáchứ, ký các văn bản, xem xét các công việc; mà tôi không thể nhờ ai...

Nàng dừng lại. Chắc chắn là người ta đã tìm thấy nó ở nhà...Nàng lại dừng lại, nỗi đau đớn dồn lên. Vào lúc này tất cả đều chỉ còn nỗi đauđớn và có một lời không thốt ra được.

- Cuối cùng, nàng nói, tối nay tôi tin tưởng vào cậu với sựgiúp đỡ cuối cùng này. Tôi muốn đưa cho cậu một bằng chứng về tình thân thiếtcủa tôi. Tôi thường xuyên nghĩ về cậu, người luôn hiện ra thật tử tế và caothượng, trẻ trung và trong trắng ở giữa cái thế giới mà những đức tính này thậtlà hiếm hoi. Tôi mong rằng thỉnh thoảng cậu sẽ nhớ đến tôi. Hãy cầm lấy, nàngnói, liếc cặp mắt nhìn xung quanh mình, đây là chiếc hộp đựng găng tay của tôi.Mỗi lần mà tôi mang nó trước khi đi dự vũ hội hay đi đến nhà hát, tôi thấy mìnhthật xinh đẹp, bởi vì tôi hạnh phúc và mỗi lần tôi sờ vào nó là tôi đã để lạiđó vài ý nghĩ duyên dáng: có rất nhiều dấu ấn của tôi ở trong đó, có tất cả củamột phu nhân de Beauséant không còn nữa. Hãy nhận lấy nó, tôi sẽ cho người tamang nó đến nhà cậu, phố Artois. Bà de Nucingen tối nay thật đẹp, hãy yêu quýbà ấy nhé. Nếu như chúng ta không còn gặp nhau nữa, bạn thân mến của tôi, cậuhãy chắc chắn rằng tôi luôn cầu chúc cho cậu, người đã thật tốt với tôi. Chúngta hãy đi xuống nào, tôi

không muốn để họ nhìn thấy tôi khóc. Tôi còn thời gian rất dài ở phía trước, tôi sẽ ở đó một mình và không người nào có thể yêu cầu tôi đếm những giọt nước mắt của mình nữa. Nàng nhìn lại căn phòng đó một lần cuối.

Nàng dừng lại. Rồi sau một lát giấu cặp mắt vào lòng bàn tay, nàng lau nước mắt, hai bàn tay nàng ướt đẫm và nắm lấy cánh tay của chàng sinh viên.

- Chúng ta đi thôi, nàng nói.

Rastignac chưa từng cảm thấy mỗi xúc động nào mãnh liệt như sự tiếp xúc với nỗi đau bị dồn nén một cách cao quý này. Khi bước vào phòng vũ hội, Eugène đi một vòng quanh phòng với bà de Beauséant, đây là sự chú ý và tể nhị cuối cùng của người phụ nữ duyên dáng này. Ngay lập tức chàng nhận ra hai chị em, bà de Restaud và bà de Nucingen. Bà bá tước thật tuyệt vời với tất cả những hạt kim cương đang phô ra, rực rỡ và hằn là rất nóng bỏng trên cổ, nàng đeo chúng lần cuối cùng. Dù tính kiêu căng và tình yêu lớn lao mãnh liệt đến mấy, nàng cũng không chịu nổi cái nhìn của chồng nàng. Cảnh tượng này tất nhiên chẳng làm Eugène bớt đi ý nghĩ phiến loạn. Lúc đó, nhìn những hạt kim cương mà hai chị em đeo trên người, Rastignac lại nhớ đến cái giường tồi tàn mà lão Goriot đang nằm. Thái độ buồn bã của chàng đã làm bà tử tước hiểu nhầm, nàng kéo tay chàng.

- Đi nào! Tôi không muốn anh bị bỏ lỡ một dịp vui, nàng nói. Lát sau Eugène nhanh chóng được Delphine mời, nàng đang rất hạnh phúc về kết quả mình tạo ra và nàng thích thú khi đặt dưới chân chàng sinh viên những sự kính trọng mà nàng đã nhận được ở giới thượng lưu này, cái giới mà nàng hy vọng là được chấp nhận.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 25

- Anh thấy Nasie thế nào? Nàng hỏi chàng.
- Bà ấy đã cầm cố đến cả cái chết của cha mình.

Vào khoảng 4 giờ sáng, khách khứa trong các căn phòng bắt đầu thưa dần. Tiếng nhạc nhanh chóng không còn nghe thấy nữa. Chỉ còn bà công tước de Langeais và Rastignac trong phòng lớn. Bà tử tước, nghĩ rằng chỉ gặp chàng sinh viên ở đó bèn đến đó sau khi nói lời tạm biệt ông de Beauséant, ông này vừa đi lên phòng ngủ vừa nhắc đi nhắc lại:

"Em thật là nhầm lẫn khi tự giam hãm ở cái tuổi này, em yêu quý, Hãy ở lại với chúng tôi đi".

Khi nhìn thấy bà công tước, bà de Beauséant không thể nén nổi một tiếng kêu.

- Mình đã đoán trước mà, Clara, bà de Langeais nói. Bạn ra đi để không quay trở lại nữa; nhưng bạn không thể ra đi mà không nghe tôi nói cũng như chúng ta có thể hiểu nhau. Nàng cầm lấy cánh tay bà bạn, dẫn sang phòng bên cạnh, và ở đó, nàng nhìn bạn với cặp mắt đắm lệ, ôm chặt bạn trong vòng tay và hôn lên má bạn.

- Tôi không muốn bạn ra đi một cách lạnh lùng, bạn yêu quý của tôi, đó sẽ là một sự hối hận quá nặng nề của tôi. Bạn có thể tin tưởng vào tôi như tin tưởng vào chính bản thân mình. Tối nay bạn thật là cao thượng, mình cảm thấy rất kính trọng bạn, và muốn chứng minh cho bạn điều ấy. Mình đã có những hiểu lầm về bạn, mình đã luôn luôn không tốt; hãy thứ lỗi cho mình nhé bạn thân mến, mình xin bạn xóa hết tất cả những gì có thể

làm cho bạn tổn thương, mình muốn rút lại những lời nói của mình. Một nỗi đau đớn giống nhau đã kết hợp tâm hồn của chúng ta, và mình cũng chẳng biết ai trong chúng ta là người bất hạnh nhất. Ngài de Montriveau không có ở đây tối nay, bạn có biết không? Những ai đã thấy bạn trong vũ hội này, sẽ không bao giờ quên bạn. Còn mình, mình thử cố gắng lần cuối cùng. Nếu mình thất bại, mình sẽ đến ở một tu viện. Còn bạn, bạn đi đâu?

- Đến Normandie, ở Courcelles, yêu thương, cầu nguyện cho đến ngày mà Chúa mang mình đi khỏi thế giới này.

- Hãy đến đây, cậu de Rastignac, bà tử tước nói với giọng xúc động, nghĩ rằng chàng trai trẻ này đang đợi. Chàng sinh viên nhún mình cầm lấy tay của bà chị họ và hôn lên đó.

- Antoinette, vĩnh biệt! bà de Beauséant nói, chúc chị hạnh phúc. Còn cậu, cậu ở đây, cậu còn trẻ, cậu có thể tin vào một thứ gì đó, nàgnói với chàng sinh viên. Với việc ra đi rời thế giới phần hoa này, tôi đã có những tình cảm chân thành xung quanh mình như những người hấp hối tốt phúc.

Rastignac đi vào lúc khoảng năm giờ, sau khi nhìn thấy bà de Beauséant ngồi trong chiếc xe hòm của mình, sau khi đã nhận lời chào vĩnh biệt thấm đẫm nước mắt của nàng, điều đó đã chứng tỏ rằng những người ở tầng lớp cao quý nhất cũng không nằm ngoài quy luật của trái tim và cuộc sống của họ không phải là không có những điều phiền muộn như một vài kẻ mị dân muốn làm cho mình tưởng như vậy. Eugène đi bộ quay trở lại quán trọ Vauquer, thời tiết thật ẩm ướt và lạnh lẽo. Việc rèn luyện của chàng sắp hoàn thành.

- Chúng ta sẽ không cứu được lão Goriot khổ khổ này đâu, Bianchon nói với chàng khi Rastignac vào phòng của ông cụ hàng xóm.

- Bạn của tôi, Eugène nói với chàng sau khi đã nhìn ông lão đang nằm ngủ, đấy, cậu tiếp tục theo đuổi một số phận giản dị mà cậu có thể hạnh

được những dự vọng của mình. Còn tôi, tôi đang ở trong địa ngục và tôi còn ở lại đó. Hãy tin vào những điều xấu xa mà người ta đã nói với bạn về cái thế giới thượng lưu này! Chẳng có nhà thơ Juvénal nào có thể miêu tả được nỗi kinh tởm của cái xã hội được phủ bằng vàng và ngọc này đâu.

Ngày hôm sau, Rastignac bị Bianchon đánh thức dậy lúc khoảng hai giờ chiều, Bianchon buộc phải ra ngoài và nhờ chàng trông nom lão Goriot, tình trạng của lão đã trở nên xấu đi rất nhiều trong buổi sáng.

- Ông lão tốt bụng này chẳng còn được hai ngày, có thể chẳng có đến sáu giờ để sống, chàng sinh viên y khoa nói, tuy nhiên chúng ta chẳng thể ngừng việc chữa trị. Cần phải cho ông ấy sự chăm sóc tốt hơn. Chúng ta là những người chăm sóc bệnh nhân rất tốt; nhưng tôi, tôi chẳng có lấy một xu. Tôi đã lộn tất cả các túi của ông ấy, lục lọi các ngăn tủ: chẳng có gì cả. Tôi đã hỏi ông ấy lúc ông ấy tỉnh táo; ông ấy nói với tôi rằng ông ấy không có một xu dính túi. Thế còn anh có gì, anh bạn?

- Tôi chỉ còn lại hai mươi phơ- răng, Rastignac nói, nhưng tôi sẽ lấy nó để chơi bạc và tôi sẽ kiếm được.

- Thế nếu anh thua hết?

- Tôi sẽ đến hỏi tiền ở chỗ những người con rể và những người con gái của ông ấy.

- Thế nếu họ không đưa cho anh thì sao?

Bianchon hỏi. Vấn đề khẩn thiết vào lúc này không phải là đi kiếm tiền, cần phải chườm cho ông ấy thứ thuốc đã được đun nóng từ bàn chân cho tới nửa đùi. Nếu ông ấy kêu thì vẫn còn phương sách. Anh biết cách làm đấy chứ? Ngoài ra, Christophe sẽ giúp anh. Còn tôi, tôi sẽ ghé qua nhà ông được sĩ để bảo lãnh tất cả những thứ thuốc mà chúng ta đã lấy ở đó. Thật bất hạnh là ông già khốn khổ không thể chuyển được tới nhà thương, ở đó sẽ tốt hơn.

Nào, đến đây, tôi sẽ sắp xếp cho anh và đừng có bỏ ông ấy khi tôi chưa quay trở lại.

Hai chàng trai trẻ bước vào căn phòng nơi ông lão đang nằm. Eugène phát hoảng vì những sự thay đổi trên khuôn mặt co giật, trắng bệch và hết sức yếu ớt.

- Thế nào hả cha? Chàng nói với ông lão rồi tiến lại gần chiếc giường tồi tàn.

Lão Gonot đưa cặp mắt lơ đãng lên Eugène và nhìn chàng hết sức chăm chú mà không nhận ra chàng. Chàng sinh viên không chịu được cảnh tượng này, những giọt nước mắt thấm đẫm mắt chàng.

- Bianchon, không cần những tấm ri đô ở cửa sổ ư?

- Không. Điều kiện thời tiết không còn ảnh hưởng đến ông ấy nữa. Thật là may mắn nếu ông ấy nóng hay lạnh. Tuy nhiên chúng ta cần có lửa để đun sắc thuốc và chuẩn bị kỹ mọi thứ. Tôi sẽ gửi đến cho anh những bó củi càn mà chúng ta sẽ dùng cho đến khi chúng ta có củi. Ngày hôm qua và tối nay, tôi đã đốt hết phần của tôi và tất cả những bánh than bùn của ông già khốn khổ rồi. Trời thật ẩm ướt, nước nhỏ từng giọt trên tường kia kìa. Tôi hầu như không còn cách gì để làm khô căn phòng. Christophe đã quét dọn nó, nó thật đúng là một cái chuồng ngựa. Tôi đã đốt những quả bệch xù, nó xông mùi nồng nặc.

- Chúa ơi! Rastignac nói, thế mà những cô con gái của ông ấy...

- Này, nếu ông ấy đòi uống, anh đưa cho ông ấy cái này, chàng sinh viên y khoa nội trú nói, đưa cho Rastignac một chiếc lọ lớn màu trắng. Nếu anh nghe thấy ông rên rỉ và bụng ông ấy nóng và cứng, anh hãy bảo Christophe giúp để cho ông ấy... anh biết đấy. Nếu chẳng may có một sự kích động mạnh, nếu ông ấy nói rất nhiều, hay có hơi điên rồ một chút thì cứ để ông ấy như vậy. Đó không phải là một dấu hiệu xấu. Nhưng hãy bảo ngay

Christophe đến nhà thương Cochin. Bác sĩ của chúng tôi, đồng nghiệp của tôi hay chính tôi, chúng tôi sẽ đến để làm các phép cứu ông ấy. Sáng nay lúc anh còn ngủ chúng tôi đã làm một cuộc hội chẩn với các môn đồ của bác sĩ Gan, bác sĩ trưởng nhà thương L'Hotell - Dieu và bác sĩ trưởng của chúng tôi. Những người này tin rằng đã nhận ra những triệu chứng hy hữu, và chúng tôi đang lần theo quá trình của căn bệnh để có thể làm sáng tỏ rất nhiều điểm khoa học khá quan trọng. Một trong số những người này khẳng định rằng việc truyền huyết thanh, nếu nó chuyển nhiều tới bộ phận này hơn là tới các bộ phận khác, có thể làm tăng những hành động đặc biệt. Vì vậy hãy nghe ông ấy nói chuyện để xác định xem những lời nói của ông cụ thuộc loại ý nào, đó có phải là hiệu quả của sự minh mẫn hay của sự phán đoán; ông ấy quan tâm đến vật chất hay tình cảm; hoặc ông ấy tính toán, hoặc ông ấy hay nhớ về quá khứ; dù là trong trạng thái nào thì anh cũng phải báo cáo một cách chính xác với chúng tôi. Có thể là sự xâm nhập đã diễn ra trong toàn bộ cơ thể, ông ấy sẽ chết trong hôn mê như tình trạng lúc này. Tất cả những cái thuộc loại bệnh này đều kỳ cục. Nếu nó diễn ra ở chỗ này, Bianchon vừa nói vừa chỉ vào chòm đầu của người bệnh, có những ví dụ về những hiện tượng đặc biệt: bộ não có thể khôi phục được một số tính năng của nó và cái chết sẽ diễn ra chậm hơn. Thanh dịch có thể rút khỏi não bằng những con đường mà người ta chỉ biết đến khi tiến hành mổ xác. Ở khu bệnh nan y có một ông cụ bị ngáy dại mà thanh dịch đổ ra theo cột sống, ông ấy đau đớn một cách khủng khiếp nhưng ông ấy sống.

- Chúng đã vui chơi thoải thích chứ? Lão Goriot hỏi khi nhận ra Eugène.

- Ôi, ông ấy chỉ nghĩ đến các cô con gái của mình thôi, Bianchon nói. Tối nay, ông ấy đã nói với tôi hàng trăm lần rằng: "Chúng đang nháy kia! Con bé đã có cái áo của nó". Ông ấy gọi tên của họ. Ông cụ làm tôi phát khóc với cái giọng thế này: "Delphine! Delphine bé nhỏ của cha! Nasie!" Chàng sinh viên y khoa nói, thú thực, nghe mà rơi nước mắt.

- Delphine, ông lão nói, con bé đang ở đó có phải không? Tôi biết rõ nó mà. Và cặp mắt ông đảo một cách điên dại để nhìn những bức tường và cánh cửa ra vào.

- Tôi xuống nói với Sylvie chuẩn bị làm thuốc đắp đây, Bianchon nói, lúc này là rất thuận lợi.

Rastignac chỉ còn lại một mình với ông lão, chàng ngồi dưới chân giường, cặp mắt dán chặt vào cái đầu nhìn thật đáng sợ và thương tâm.

Bà Beuséant thì chạy trốn, ông cụ này thì sắp chết, chàng nói. Những tâm hồn cao đẹp không thể tồn tại lâu dài ở cái thế giới này. Đúng thế, làm sao những tình cảm cao quý lại có thể kết hợp với một xã hội tầm thường, nhỏ nhen, phù phiếm được?

Những hình ảnh của lễ hội mà chàng đã tham dự gọi lại trong trí nhớ của chàng, nó tương phản với cảnh tượng của chiếc giường nhuộm màu chết chóc này. Đột nhiên Bianchon xuất hiện.

- Eugène, tôi vừa mới đến gặp bác sĩ trưởng và tôi đã phải chạy vội quay trở lại đây. Nếu ông ấy tỉnh táo, nếu ông ấy nói, hãy đặt ông ấy nằm trên tấm thuốc đắp, ta có thể phủ mù tạc từ gáy cho tới tận thắt lưng của ông cụ, hãy gọi chúng tôi nhé.

- Bianchon à, Eugène nói.

- Ôi! Đó chỉ là một hành động khoa học thôi mà, chàng sinh viên nói với tất cả niềm hăng say của một tín đồ mới.

- Được rồi, Eugène nói, vậy là tôi chỉ còn lại một mình với tình cảm chăm sóc ông cụ tội nghiệp.

- Nếu như anh nhìn thấy tôi sáng nay, anh sẽ không nói điều đó, Bianchon đáp lại mà không hề phật ý. Những bác sĩ chuyên nghiệp thì

chinhìn thấy căn bệnh thôi. Còn tôi, tôi còn nhìn thấy cả người bệnh nữa anh bậthân mền của tôi ạ.

Chàng bỏ đi để lại Eugène một mình với ông lão trong nỗi sợ hãi về căn bệnh đang có nguy cơ phát ra.

- A! Con đấy ư, con yêu quý của ta, lão Goriot nói khi nhậnra Eugène.

- Cha đã thấy đỡ hơn chưa? Chàng hỏi, nắm lấy tay ông lão.

- Đầu của ta đau quá, như là có ai đang kẹp chặt. Con cónhìn thấy các con gái của ta không? Lát nữa chúng sẽ đến đây, chúng sẽ chạycuống lên ngay khi biết là ta bị ốm, chúng đã chăm sóc ta nhiều biết bao hờicòn ở đường Jussienne. Chúa ơi! Ta muốn phòng của ta phải gọn gàng để đónchúng. Có một chàng trai trẻ đã đốt hết những bánh bòn than của ta rồi.

- Tôi đã nghe thấy tiếng chân Christophe, Eugène nói vớiông, nó mang củi mà chàng trai trẻ đó gửi đến cho cha.

- Tốt! Nhưng làm thế nào để trả tiền củi? Ta chẳng còn mộtđồng xu con ạ. Ta đã cho tất. Ta sống bằng lòng từ thiện, ít nhất thì cái áothêu kim tuyến cũng đẹp đấy chứ? A! Ta đau quá. Cám ơn, Christophe. Chúa sẽ phù hộ cho con, con trai của ta; còn ta, ta chẳng còn gì cả.

- Ta sẽ trả công hậu cho người, cả người và Sylvie, Eugènenói vào tai thằng nhỏ.

- Con gái ta đã nói với cháu là chúng sắp đến phải không,Christophe? Hãy đến đó một lần nữa, ta sẽ cho cháu một trăm xu. Hãy nói với chúng rằng ta cảm thấy không khoẻ, rằng ta muốn ôm hôn chúng, muốn gặp chúngmột lần cuối trước khi chết. Hãy nói với chúng như thế nhưng đừng làm chúnghoảng sợ.

Christophe đi ra bằng cái ra dẫu của Rastignac.

- Chúng sẽ đến, ông lão nói. Ta hiểu chúng mà. Con bé Delphine đáng yêu, nếu ta chết, ta sẽ gây cho nó một nỗi đau buồn đến thế nào! Nasie cũng thế. Ta không muốn chết để khỏi làm cho chúng phải khóc. Chết, Eugène tốt bụng ời, thế là không được nhìn thấy chúng nữa. Chết thì thật là buồn quá. Đối với một người cha, địa ngục chính là không có những đứa con; ta đã hiểu được điều này kể từ khi chúng lấy chồng. Thiên đường của tôi là ở phố Jussienne. Nếu ta được lên thiên đường, ta có thể quay trở lại trái đất bằng cách hiện hồn ở quanh chúng. Ta đã nghe thấy nói về điều đó. Nó có thật không nhỉ? Ta tưởng chừng lúc nhìn thấy chúng như hồi chúng còn ở đường Jussienne. Buổi sáng, chúng bước xuống chào cha. Ta đặt chúng lên đầu gối, ta chơi với chúng hàng nghìn trò. Chúng vuốt ve ta rất tình cảm. Chúng ta ăn sáng cùng nhau vào tất cả các buổi sáng, chúng ta ăn tối, nghĩa là ta là cha, ta hưởng thụ niềm vui từ những đứa con ta. Khi chúng còn ở đường Jussienne, chúng không thắc mắc gì, chúng không hiểu gì về thế giới, và chúng rất yêu quý ta. Chúa ời! Tại sao chúng không bé mãi nhỉ? (Ôi! Ta đau quá, đau đầu quá!) A! Xin lỗi, những đứa con của ta. Ta đau khủng khiếp, và đó chắc hẳn là một nỗi đau thực sự, anh sẽ thấy là ta chịu được đau đớn. Chúa ời! Nếu ta chỉ cần có những bàn tay của chúng trong tay ta, ta sẽ không còn đau một chút nào nữa. Con có tin là chúng sẽ đến không? Christophe thật là ngốc nghếch. Ta phải tự mình đến đó thôi. Nó, nó đã đi gặp bọn chúng. Nhưng con đã ở vũ hội ngày hôm qua. Hãy nói cho ta biết chúng như thế nào? Chúng chẳng biết gì về bệnh của ta phải không? Nếu biết chúng đã không nhảy múa, những cô bé tội nghiệp, ôi! Ta không muốn ốm nữa. Chúng rất cần đến ta. Tài sản của chúng đã bị tổn hại. Và chúng đã được gả cho những ông chồng thế nào chứ! Hãy chữa cho ta, hãy chữa cho ta! (Ôi, ta đau quá! A! Con thấy đấy cần phải chữa khỏi cho ta bởi vì chúng cần tiền và ta biết cần phải đi đâu để kiếm. Ta là một người khôn khéo, ta sẽ kiếm được hàng triệu. (Ôi! Ta đau quá?) Lão Goriot giữ im lặng một lát, có vẻ như đang cố gắng hết sức tập hợp mọi sức lực của mình để chịu đựng nỗi đau đớn.

- Nếu như chúng ở đây, ta sẽ không rên la nữa, ông cụ nói. Mà tại sao ta lại phải rên la cơ chứ?

Cơn đau có vẻ dịu đi được một lúc. Chritophe quay lại. Rastignac, tin rằng lão Goriot đã ngủ, để mặc cho cậu ta nói to giọng về nhiệm vụ của mình.

- Thưa ngài, cậu ta nói, cháu đến nhà bà bá tước, ở đó thật khó cho cháu để nói, bà ấy đang có chuyện quan trọng với chồng. Khi cháu năn nỉ, ngài de Restaud đã đích thân ra và nói với cháu điều này: "Ông Goriot sắp chết, ờ, đó là điều tốt nhất mà ông ấy làm được. Ta đang cần bà de Restaud để giải quyết một số việc quan trọng, bà ấy sẽ đến khi tất cả đã xong." Ông ấy có vẻ giận dữ, ngài quý tộc đó. Khi cháu sắp đi thì bà bá tước bước vào phòng đợi qua một cánh cửa mà cháu không nhìn thấy và nói với cháu rằng: "Christophe, hãy nói với cha ta là ta đang cãi nhau với chồng ta, ta không thể dứt ra đi được; nhưng ngay khi mọi thứ đã kết thúc, ta sẽ đến".

Về phần bà nam tước lại một câu chuyện khác.

"A! Bà hầu phòng nói với cháu, bà từ lễ hội về vào lúc 5 giờ 15, bà đang ngủ; nếu tao đánh thức bà ấy trước buổi trưa, bà ấy sẽ quở mắng tao. Tao sẽ nói với bà ấy rằng cha bà ấy đang yếu hơn khi bà ấy gọi tao. Với tin tức như thế thì nói với bà ấy lúc nào chả được". Cháu đã van nài mãi! À, vâng! Cháu yêu cầu được nói chuyện với ngài nam tước, nhưng ông ấy đã đi ranoài.

- Không có cô con gái nào của ông cụ tới cả!

Rastignac kêu lên. Ta sẽ viết thư cho cả hai người.

- Không có đứa nào, ông lão kêu lên, ngồi dậy. Chúng đang có việc, chúng đang ngủ, chúng sẽ không đến, ta biết mà. Cần phải chết để biết được những đứa con là như thế nào. A! Bạn của ta, đừng có kết hôn, đừng có con làm gì. Bạn cho chúng cuộc sống còn chúng chỉ đem lại cho bạn cái chết. Bạn đã đưa chúng bước vào thế giới còn chúng thì đuổi bạn ra. Không,

chúng không đến! Ta biết điều này từ mười năm nay. Ta đã tự nhủ với mình vài lần nhưng ta lại không dám tin điều đó.

Một giọt nước mắt chảy quanh mắt mà không sao rơi xuống được, nó làm mắt ông cụ như có viền đỏ.

- A! Nếu như ta giàu có, nếu như ta giữ gìn của cải của mình, nếu như ta không đưa cho chúng gia tài chúng sẽ ở đó, chúng sẽ liếm má ta với những nụ hôn của chúng? Ta sẽ ở trong một tòa dinh thự, ta sẽ có những căn phòng đẹp đẽ, những vật dụng, những ngọn lửa của ta; và chúng sẽ khóc sụt sùi với đức ông chồng của chúng, lũ con của chúng. Ta sẽ có tất cả những điều đó. Nhưng bây giờ ta chẳng có gì, tiền mang lại tất cả, kể cả những đứa con. Ôi! Tiền của ta, chúng ở đâu? Nếu ta có một kho tàng để lại, chúng sẽ chăm sóc cho ta; ta sẽ nghe thấy chúng, nhìn thấy chúng. A, con trai yêu quý của ta, đứa con duy nhất của ta, ta lại yêu quý việc bị bỏ rơi và nỗi khổ của ta! Ít nhất khi một con người bất hạnh được yêu thương thì ông ta có thể chắc chắn mình được yêu thương thật. Không, ta muốn giàu, ta muốn nhìn thấy chúng. Lòng tin của ta, ai biết được? Cả hai đứa chúng nó đều có trái tim của đá. Ta đã quá yêu thương chúng để chúng có thể làm như thế với ta. Một người cha cần phải luôn luôn giàu, ông ta cần kèm chặt những đứa con như kèm chặt những con ngựa xáo trá. Thế mà ta đã quỳ xuống trước mặt chúng. Những đứa khốn nạn, chúng đã kết thúc xứng đáng cách đối xử với ta suốt mười năm nay. Nếu như con biết được chúng đã chăm sóc từng tý một cho ta vào thời kỳ đầu đám cưới của chúng như thế nào? (Ôi, tôi phải chịu đựng một nỗi thống khổ độc ác!). Ta vừa mới cho chúng mỗi đứa gần tám trăm nghìn phơ- rãng, chúng không thể nào quá đáng với ta được, cả chồng chúng cũng không. Người ta đã chào đón ta: "Cha ơi ở đây; cha yêu quý của con, đường này". Giường của ta luôn được đặt ở nhà chúng. Ta ăn tối với chồng chúng, những người đối xử với ta rất kính trọng. Ta có cảm giác là đã có một thứ gì đó. Tại sao lại như vậy? Ta đã chẳng nói gì về công việc của ta. Một người đã đưa cho các con gái của mình tám trăm nghìn phơ- rãng là một người đáng được chăm sóc. Và người ta dành cho ta sự

chăm sóc, nhưng đó là tiền của ta. Thế giới này chẳng đẹp đẽ gì. Ta đã thấy điều đó! Người ta đã đưa ta đến raphát bằng xe ngựa và ta ở lại đến khi nào ta muốn vào các buổi tối. Tóm lại chúng tự nhủ chúng là con gái của ta và chúng thừa nhận ta là cha chúng. Ta vẫn còn tinh lắm, không gì qua nổi mắt ta. Tất cả đều rất khéo léo và chúng đã đâm thủng trái tim ta. Ta thấy rõ rằng đó là những điều giả dối nhưng nỗi đau này không có thuốc gì chữa được. Ở nhà chúng ta còn kém dễ chịu hơn là ngồi ở dưới kia. Ta chẳng biết ăn nói gì cả. Thậm chí cả lúc một vài người hỏi thăm lũ con: Ông già kia là ai vậy? Đó là ông bố đây đồng écus, ông ấy rất giàu. - A! Quý thần ơi! Họ nói và họ nhìn ta với lòng kính trọng những đồng écus. Nhưng nếu tình huống ta có làm chúng khó chịu một chút thì ta cũng chuộc lỗi ngay. Hơn nữa, ai là người hoàn hảo cơ chứ? (Cái đầu của ta đau quá?). Ta đau đớn như lúc cần phải đau đớn để chết đi, cậu Eugène yêu quý của ta ơi, nhưng không thể so sánh với nỗi đau khi mà cái nhìn đầu tiên của Anastasie làm cho ta hiểu rằng ta vừa nói một điều ngu ngốc làm nó mất thể diện; cái nhìn của nó đã cắt hết các mạch máu của ta. Ta đã muốn biết tất cả mọi điều, và điều ta biết rõ nhất, đó là ta thật thừa trên đời này. Ngày hôm sau ta đến nhà Delphine để tự an ủi và ta đã làm một điều ngu ngốc làm cho nó nổi giận với ta. Trong 8 ngày ta chẳng biết cần phải làm gì nữa. Ta không dám đi gặp chúng vì sợ những lời trách móc của chúng. Và ta đã bị tống ra khỏi cửa nhà con gái ta. Ôi Chúa ơi, làm sao ngài có thể hiểu được nỗi khổ, những nỗi đau đớn mà con đã chịu đựng; làm sao ngài có thể đếm được hết sự phản trắc mà con đã nhận được vào lúc mà con già đi, thay đổi, kiệt sức, bạc đầu, vì sao ngày hôm nay ngài còn làm con đau đớn như vậy? Ta phải đền tội vì đã quá yêu thương chúng. Chúng đã trả thù tình cảm của ta, chúng dày vò ta như những tên đao phủ. Ôi! Những ông bố thật ngốc nghếch. Ta yêu chúng đến nỗi đã quay trở lại như một tay mê cờ bạc. Những đứa con ta, đó là những sai sót của ta nhưng trên tất cả chúng là bà chủ của ta. Bọn chúng, cả hai đều cần một thứ gì đó, cần đồ trang sức; bọn hầu phòng đã nói với ta, ta cho chúng để được chúng tiếp đón tử tế, và rồi chúng đều dạy cho ta những bài học về phong cách ở trong giới thượng lưu. Ôi! Chúng không đợi đến ngày hôm sau. Chúng bắt đầu thẹn vì ta. Nuôi dạy con cái lịch sự là như thế đấy.

Nhưng ở tuổi của ta, ta không thể đến trường. (Ta đau khủng khiếp, Chúa ơi! Bác sĩ? Bác sĩ? Nếu người ta mổ đầu ta ra, ta sẽ thấy đỡ đau hơn). Con gái của ta, con gái của ta, Anastasie, Delphine. Ta muốn gặp chúng. Hãy để cho quân hiến binh, quân vũ trang tìm chúng! Lẽ công bằng phải về phía ta, tất cả đều về phía ta, cả ông trời, bộ dân luật. Ta cam đoan rằng đất nước sẽ tiêu vong nếu những người cha bị giẫm đạp. Điều đó là rõ ràng. Xã hội, thế giới được vận hành bởi tình phụ tử, mọi thứ sẽ sụp đổ nếu những đứa con không yêu cha của chúng. Ôi! nhìn thấy chúng, nghe thấy chúng, nó sẽ làm dịu cơn đau của ta, nhất là Delphine. Nhưng khi chúng ở đây hãy nói với chúng đừng có nhìn ta lạnh lùng như thế. A, bạn tốt của ta, cậu Eugène ơi, cậu không biết cái cảm giác tìm thấy vàng trong mắt đột nhiên lại chuyển sang xám chì đâu. Từ ngày mà cặp mắt của chúng không còn chiếu sáng đến ta, ta luôn luôn sống trong mùa đông; ta chỉ biết gặm nhấm những nỗi đau và những nỗi đau ấy vò xé tâm can ta. Ta sống để bị lãng nhục, chửi rủa. Ta yêu chúng biết bao nhiêu nên ta đã nuốt vào lòng tất cả những điều lãng nhục mà nhờ đó chúng bán cho ta một sự hưởng thụ ít ỏi nhọc nhằn. Một người cha phải giấu mình để gặp những đứa con. Ta đã cho chúng cả cuộc đời ta vậy mà hôm nay chúng chẳng cho ta lấy một giờ. Ta đói, ta khát, ruột gan ta như bị thiêu đốt, chúng thì chẳng đến để làm dịu cơn hấp hối của ta, bởi vĩa đang chết, ta cảm thấy thế. Nhưng chúng không biết hồn ta sắp lìa khỏi xác. Chúa ở trên trời, ngài trả thù chúng ta, những người cha. Ôi! Chúng sẽ đến! Hãy đến đây, những đứa con yêu dấu, hãy đến hôn ta một lần nữa, một nụ hôn cuối cùng. Đó là cái lễ ban thánh thể của cha các người. Người đã cầu chúa cho các người, đã nói với chúa rằng các người cũng vô tội. Chúng vô tội anh bạn của ta. Hãy nói tốt về chúng tôi với mọi người để người ta không làm chúng lo lắng về việc của ta. Tất cả đều là lỗi của ta, ta đã quen với việc bị người ta giày xéo. Nhưng ta, ta lại thích điều đó. Điều đó chẳng liên quan đến ai cả, cả sự công bằng của con người lẫn sự công bằng của chúa trời. Chúa sẽ không công bằng nếu buộc tội chúng vì ta. Ta đã không biết cách cư xử, ta đã làm những điều ngu ngốc để trút bỏ quyền lợi của mình. Ta đã tự hạ thấp mình vì chúng. Biết làm thế nào được? Những vẻ đẹp tự nhiên nhất, những tâm hồn tốt nhất cũng có thể bị hư hỏng vì sự

dễ dãi của người cha. Ta là một người khốn khổ, ta đã bị trừng phạt đích đáng. Ta là nguyên nhân duy nhất của sự sa đoạ của những đứa con, ta đã làm hư hỏng chúng. Hôm nay chúng thích ăn chơi như ngày xưa chúng muốn kẹo ngọt. Ta đã luôn luôn cho phép chúng thoả mãn sự ngông cuồng của những cô gái trẻ. Khi mười lăm tuổi chúng đã có xe riêng. Không gì có thể chống lại chúng. Chính ta là thủ phạm nhưng ta làm thế vì tình yêu. Giọng nói của chúng mở cửa trái tim ta. Ta nghe thấy chúng rồi, chúng đang đến. Ôi! Chúng sẽ đến mà. Đạo lý muốn rằng chúng đến xem người cha đang chết, đạo lý nghiêng về phía ta. Nó cũng chỉ như một cuộc đi chợ. Ta sẽ trả tiền. Hãy viết cho chúng rằng ta có hàng triệu để lại cho chúng. Danh dự mà nói, ta sẽ đi làm mì hoa ở Odessa. Ta biết công thức mà. Trong kế hoạch của ta, có hàng triệu kiếm được. Chẳng ai nghĩ được điều đó cả. Nó sẽ không bao giờ bị hỏng chút gì như khi vận chuyển lúa mì hay chở bột. Ơ, ơ, còn tinh bột ư, sẽ kiếm hàng triệu! Cậu sẽ không nói dối đâu, hãy nói với chúng là hàng triệu và ngay cả khi chúng đến vì tiền, ta vẫn thích bị đánh lừa hơn, ta sẽ gặp chúng. Ta muốn con gái ta. Ta đã làm cho chúng rất nhiều. Chúng là của ta! - ông lão nói, nhồm dậy trên giường và chìa cho Eugène một cái đầu mà bộ tóc bạc trắng vắt ngang và đe dọa người ta với tất cả những gì có thể diễn tả sự đe dọa.

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 26

- Thôi nào, Eugène nói với lão, cha hãy ngủ đi, lão Goriot tốt bụng của con, con sẽ viết thư cho họ. Ngay khi Bianchon trở lại, con sẽ điếu các cô ấy không đến.

- Các con gái ta không tới ư? Ông già nức nở nhắc lại, ta sẽ chết mất. Chết vì tức giận. Lúc này đây ta đã thấy tất cả cuộc đời ta, ta thật ngu ngốc. Các con ta không yêu ta, rõ ràng là chúng chưa bao giờ yêu ta. Nếu chúng không đến bây giờ thì chúng sẽ không bao giờ đến. Chúng càng đến muộn, chúng càng làm cho ta buồn khổ. Ta hiểu các con ta mà. Chúng có bao giờ quan tâm đến nỗi cô đơn, buồn phiền, đau khổ, những sự cần thiết của ta thì chúng cũng chẳng đoán biết được cái chết của ta đâu, chẳng qua chúng không hiểu thấu tình yêu thương của ta thôi. Phải, ta thấy rõ rồi, đối với chúng thì cái thói quen rút gan rút ruột ta đã khiến cho chúng không nhìn thấy những giá trị của việc ta đã làm cho chúng. Giá chúng đòi móc mắt ta thì ta cũng sẽ bảo: "Các con cứ việc móc nó ra". Ta thật là ngu ngốc. Các con ta cứ tưởng rằng mọi người chadder giống cha chúng. Sau này các con của chúng sẽ trả thù cho ta, chúng sẽ có lợi nếu chúng đến đây. Cậu hãy báo trước cho chúng biết rằng chúng đang làm cho chúng trở nên tồi tệ. Chúng đã phạm vào tất cả các tội ác. Cậu hãy đi đi, cậu hãy nói với chúng rằng nếu không đến nghĩa là chúng đã giết cha chúng rồi. Chúng đã phạm vào bao nhiêu tội ác rồi, đừng mang thêm tội giết cha nữa. Cậu hãy hét lên như ta đây này: "Ôi Nasie! Ôi Delphine! Hãy đến với cha các cô đi, ông ấy đã rất tốt với các cô và giờ đây ông ấy đang sắp chết?". Chẳng có gì hết. Chẳng có một ai. Vậy thì ta sẽ phải chết như một con chó ư? Tôi đã bị con cái bỏ rơi, đó là phần thưởng cho tôi sao? Thật là độc ác và bẩn thỉu. Ta ghê tởm chúng, ta nguyện rửa chúng, kể cả khi đêm đến, ta cũng sẽ thức dậy từ quan tài để nguyện rửa chúng, bởi vì chúng ăn ở quá tệ. Ta sai lầm rồi

phải không? Chúng đối xử thật tồi tệ phải không? Ôi ta vừa nói gì nhỉ? Cậu vừa nói với talà Delphine đến rồi đấy chứ? Nó là đứa con gái tốt nhất của ta đấy. Eugène ạcậu như con trai của ta. Cậu cũng yêu nó chứ. Hãy đối xử với nó như một người cha ấy. Còn Nasie bất hạnh nữa. Số phận của chúng ra sao đây? Ôi chúa ơi, sắp chết rồi, ta đau đớn quá. Cắt bỏ đầu ta đi, chỉ để lại cho ta mỗi trái tim thôi.

- Christophe, cậu đi tìm Bianchon đi và mang đến cho tôi một cái xe. Eugène kêu lên sợ hãi khi nghe thấy những tiếng kêu la, rên rỉ của ông già. Cháu sẽ đi tìm các con gái của ông, người cha già nhân hậu ạ, cháu sẽ đưa họ về với cụ.

- Mau lên, mau lên, cậu hãy yêu cầu hiến binh, hiến binh. Ông già vừa nói vừa nhìn Eugène với cái nhìn tràn đầy lý trí. Hãy nói với nội các chính phủ, với ngài biện lý của nhà nước để họ đưa các con của ta về, ta mong muốn điều đó biết bao!

- Nhưng cụ đã nguyện rửa họ cơ mà.

- Ai đã nói thế ông già sững sờ hỏi: Cậu biết rõ là ta rất yêu các con ta mà. Nếu được nhìn thấy chúng thì ta đã khỏi bệnh rồi. Cậu hãy đi đi, người hàng xóm tốt bụng của ta, con trai yêu quý của ta. Con đi tìm chúng đi. con thật là tốt. Ta muốn cảm ơn con, nhưng ta chẳng có gì cho con ngoài lời chúc phúc của một kẻ sắp chết. À ta muốn gặp Delphine, ta sẽ bảo nó thay ta trả ơn cho con. Nếu Nasie không đến, thì con dẫn Delphine đến đây. Con nói với nó rằng con sẽ không yêu nó nữa nếu nó không đến. Nó rất yêu con nên nó sẽ tới. Ôi! Ta muốn uống. Lòng yêu con đang đốt cháy ta. Hãy để cái gì đó lên đầu ta đi. Bàn tay của các con gái ta, nó sẽ cứu ta, ta cảm thấy điều đó mà... Chúa ơi! Ai sẽ làm ra tài sản cho các con ta nếu ta ra đi? Ta muốn đến Odessa để kiếm tiền cho các con ta.

- Cụ uống đi. Eugène vừa nói vừa nâng ông già đang hấp hối lên cánh tay trái của mình, còn tay phải anh cầm chén nước thuốc đầy.

- Con phải yêu quý cha mẹ con. Ông già vừa nói vừa siết chặt bàn tay yếu ớt của mình vào bàn tay của Eugène. Cậu có hiểu được rằng ta sẽ chết mà không được gặp các con gái của ta không? Ta luôn thấy khát nhưng không bao giờ ta được uống. Ta đã sống như thế trong suốt mười năm qua. Hai thằng con rể của ta đã giết chết các con gái ta. Phải rồi; ta đã mất con sau khi chúng đi lấy chồng. Đức cha ơi, người hãy nói với nhà thờ đưa ra một luật về cưới xin đi. Cậu nghe đây. Nếu cậu yêu quý các con gái cậu thì cậu đừng cho nó lấy chồng. Con rể là một kẻ độc ác, nó làm hư hỏng con gái ta. Biết bao đám cưới đã cướp đi các con gái chúng ta. Chúng không ở bên chúng ta ngay cả khi chúng ta sắp chết. Thật khủng khiếp, ta căm thù chúng, chính những thằng con rể đã ngăn cấm các con ta đến thăm ta. Hãy giết chết chúng đi. Restaud, Alsacien, chúng mày phải chết, những tên sát nhân. Chúng phải chết hoặc là để ta được gặp các con gái ta. Ôi hết rồi, ta sẽ chết mà không gặp chúng. Nasie, Fifine ơi, hãy đến đây đi. Cha của các con sắp ra đi rồi...

- Hỡi cha Goriot nhân hậu của con, hãy bình tĩnh nào. Cha hãy yên lặng đừng cử động, đừng nghĩ ngợi nữa.

- Ta đang hấp hối mà không gặp được các con ư?

- Cha sẽ được gặp các cô ấy.

- Đúng rồi? Ông già lẫn thẫn kêu lên. Ồ, được gặp chúng, ta sẽ chết trong sung sướng. Mà này, ta không muốn sống nữa, ta không còn thiết tha với cuộc sống nữa, ta đã đau khổ nhiều rồi. Nhưng được gặp chúng, được sờ vào cái áo chúng mặc thôi, chỉ cái áo thôi cũng đủ rồi. Ta cảm thấy có cái gì đó của các con ta, cho ta vuốt tóc chúng...

Đầu ông lão rơi phịch xuống gối giống như bị ai đó đánh rất mạnh. Bàn tay vuốt cái chăn như vuốt mái tóc của các con gái.

- Ta sẽ chúc phúc cho các con ta. Ông già cố gắng nói... chúc phúc.....

Đột nhiên ông yếu hẳn đi. Đúng lúc đó Bianchon bước vào.

- Tôi đã gặp Christophe - anh ta nói, nó sẽ mang một chiếc xe đến. Rồi anh nhìn người bệnh và vạch mi mắt của ông cụ, mắt đã mờ không còn sự sống. "Ông ấy đã đi rồi", Bianchon nói, rồi anh bắt mạch cho ông, anh đặt tay lên ngực ông già nhân hậu.

Mạch vẫn đập, nhưng trong tình trạng này thì thà để ông ấy chết đi còn hơn.

- Vâng, tôi biết. Rastignac nói.

- Cậu làm sao vậy? Sao mặt cậu tái xanh như người chết thế?"

- Bạn của tôi ơi, tôi vừa nghe thấy những tiếng kêu than đau khổ. Chúa ơi! Ôi chúa ơi! Người đã muốn cho chúng con một thế giới tươi đẹp nhất mà thế gian lại vô nghĩa. Nếu không bị thảm đến thế này thì tôi sẽ khóc chết nước mắt, nhưng giờ đây ruột gan tôi đang đau thắt lại một cách khủng khiếp.

- Đây, cậu sinh viên y khoa nói, cần phải làm một số việc nhưng lấy đâu ra tiền bây giờ?

Rastignac rút đồng hồ ra.

- Cậu cầm lấy và mang đi cầm đi, tôi không muốn dừng lại trên đường, tôi sợ tốn thời gian vì tôi còn đợi Christophe. Tôi không còn một xu nào cả, lúc về còn phải trả tiền cho người đánh xe nữa.

Rastignac lao xuống cầu thang, đi ra phố Helder đến nhà bà Restaud. Trên đường đi, tâm trí chàng bị xúc động mạnh vì vừa phải chứng kiến một cảnh tượng khủng khiếp và chàng cảm thấy phần nộ.

Khi chàng bước vào phòng đợi và hỏi gặp bà Restaud, thì người ta nói là chàng không thể gặp được bà.

- Nhưng tôi đến để báo là cha bà ta sắp chết.

Chàng nói với người hầu phòng.

- Thưa ông, ông bá tước đã có lệnh rất nghiêm khắc với chúng tôi.

- Nay, nếu ông Restaud ở đây, người hãy nói với ông ấy rằng bố vợ ông ấy đang hấp hối và rằng ta cần nói chuyện với ông ấy.

Rastignac đợi ở bên ngoài rất lâu và nghĩ giờ này có thể ông lão đã chết.

Người hầu phòng đưa Rastignac vào phòng khách đầu tiên. Rastignac được tiếp trước một cái lò sưởi đã tắt ngấm. Ông bá tước không hề mời chàng ngồi.

- Thưa ngài bá tước, Rastignac nói. Bố vợ ngài đang hấp hối trong một túp lều bẩn thỉu, lụp xụp, không có một xu để mua củi; đúng hơn là ông ấy đang chết và muốn được gặp con gái.

Bá tước Restaud lạnh lùng trả lời:

- Cậu cũng đã nhận thấy đấy, tôi cũng cố gắng để yêu quý ông ấy nhưng ông ấy đã làm loạn tính nết của vợ tôi, gây tai họa cho đời tôi, tôi coi ông ấy là kẻ thù của sự yên vui trong gia đình mình. Cho nên, ông ta sống hay chết tôi không hề quan tâm. Tình cảm của tôi thế nào tùy ông... hiểu. Mọi người có thể chê trách tôi, tôi cũng chẳng màng. Bây giờ tôi có nhiều việc quan trọng phải làm hơn là quan tâm đến những gì mọi người sẽ nghĩ về mình. Còn bà Restaud, bà ấy không thể ra ngoài. Và lại tôi không muốn bà ấy rời nhà lúc này. Cậu hãy nói với ông Goriot là bà Restaud sẽ đến thăm ông ngay sau khi bà đã hoàn thành nghĩa vụ của một người vợ, một người mẹ. Nếu bà ấy yêu cha mình bà thì sẽ được tự do trong giây lát.

- Thưa ngài bá tước, tôi không có quyền xét xử cách xử sự của ngài, vợ ngài phải nghe lời ngài, nhưng tôi có thể tin vào lòng trung thực của ngài chứ? Chỉ cần ngài hứa với tôi là ngài sẽ nói với vợ ngài rằng cha bà ấy không thể sống nổi một ngày nữa đâu và ông ấy đang nguyện rửa khi không thấy con gái mình bên cạnh lúc lâm chung.

- Cậu hãy tự nói với bà ấy, bá tước Restaud bị kích động bởi sự phẫn nộ của Eugène, tức giận trả lời.

Rastignac được ngài bá tước dẫn vào phòng bà Restaud. Chàng thấy bà ta đang nằm dài trên giường khóc sụt sùi như thể không muốn sống nữa. Chàng cảm thấy thương hại bà ta. Trước khi nhìn Rastignac, bà ta đưa mắt sợ hãi nhìn chồng, ánh mắt đó cho thấy một tình trạng hoàn toàn mệt mỏi, kiệt quệ cả về thể chất lẫn tinh thần. Bá tước lắc đầu. Tưởng được khuyến khích, bà ta nói:

- Thưa cậu, tôi đã nghe thấy tất cả, cậu hãy nói với cha tôi rằng nếu ông biết được tình cảnh của tôi bây giờ ông sẽ tha thứ cho tôi. Tôi không tin vào nỗi thống khổ này, cha tôi vẫn mạnh mẽ hơn tôi mà. Nhưng tôi sẽ cố chống cự đến cùng, bà ta nói với chồng, tôi cũng là một người mẹ mà. Cậu làm ơn nói với cha tôi rằng mặc dầu bề ngoài tôi thế nào thì tôi vẫn không có gì đáng trách với ông ấy.

Bà ta kêu lên tuyệt vọng.

Eugène chào hai vợ chồng ngài bá tước. Chàng hình dung được những biến động khủng khiếp trong con người bà bá tước và sững sờ bước rảo ngoài. Giọng điệu của ngài bá tước chỉ cho chàng thấy rõ thiện ý của chàng là vô ích. Chàng cũng hiểu là Anastasie không còn tự do nữa. Chàng chạy đến nhà nữ nam tước Nucingen và thấy nàng đang nằm trên giường.

- Em đang khốn khổ đây, người bạn tội nghiệp của em. Nàng nói với Eugène. Từ lúc đi khiêu vũ về em bị cảm lạnh. Em rất sợ chứng sưng huyết

ở ngực. Em đang chờ bác sĩ tới.

- Lúc nào em cũng nói đến cái chết. Eugène cắt ngang lời nàng. Phải kéo nàng về với cha nàng thôi, ông ấy đang gọi nàng. Giá như nàng nghe thấy những tiếng kêu rên của ông ấy thì nàng sẽ hết ốm đau ngay đấy.

- Eugène. Cha em không thể nghiêm trọng như anh nói đấy chứ. Em thấy thất vọng vì anh đã lầm lẫn đấy. Nhưng em sẽ làm như anh muốn. Cha em à, em biết chứ, ông ấy sẽ chết vì phiền muộn nếu như em sẽ ốm vì đi nhiều. Được rồi. Em sẽ tới sau khi bác sĩ khám cho em. Mà này, tại sao anh không đeo đồng hồ nữa? Nàng nói khi không nhìn thấy đồng hồ trên tay Eugène. Này Eugène, nếu anh đã bán nó hay anh đánh mất thì thật là tội tệ.

Chàng sinh viên cúi xuống bên giường nàng Delphine và nói vào tai nàng.

- Nàng có muốn biết không? Chắc nàng muốn biết chứ. Cha nàng không còn gì để có thể mua nổi một tấm vải liệm mà ông sẽ mặc tối nay đấy. Tôi đã mang cầm đồng hồ rồi, tôi chẳng còn gì nữa hết.

Đột nhiên Delphine nhảy ra khỏi giường, chạy về phía bàn viết lôi ra một cái túi và đưa cho Rastignac.

Nàng hét lên: "Tôi sẽ đến đó ngay, đến ngay. Eugène, chờ em thay quần áo đã, không sẽ giống như một con quỉ mất. Chàng đi đi, không em sẽ đến trước chàng đấy. Thérèse! Nàng gọi người hầu phòng: "Cô gọi ông Nucingen lên đây để tôi nói chuyện một lát nào".

Eugène bước đi trên phố Neuve - Sainte - Geneviève, chàng cảm thấy sung sướng khi có thể báo cho ông lão Goriot đang hấp hối là một trong những cô con gái của ông sẽ đến. Chàng lấy túi tiền để trả cho người đánh xe. Túi tiền của người đàn bà trẻ giàu có và thanh lịch chứa 70 franc. Leo hết bậc thang, chàng đã thấy Bianchon đang giữ lão Goriot còn bác sĩ

ngoại khoa đang chữa trị. Họ chằm cứu cho ông lão. Đây là phương thuốc khoa học cuối cùng nhưng cũng vô ích.

- Ông có cảm thấy gì không? bác sĩ hỏi.

Thoáng nhìn thấy chàng sinh viên, ông già nói:

- Các con ta đến rồi phải không?

- Ông cụ có thể đỡ, ông cụ nói được rồi. Bác sĩ phẫu thuật nói.

- Vâng, Eugène trả lời, Delphine đến sau cháu.

- Chà! Bianchon nói, ông cụ nhắc đến các cô con gái, ông cụ gào tên các cô ấy như kẻ bị cọc đâm ấy.

- Dừng lại thôi! Bác sĩ nói với nhà phẫu thuật, không thể làm gì được nữa, chúng ta không thể cứu được ông ấy nữa rồi.

Bianchon và bác sĩ đặt lại người hấp hối nằm ngửa trên cái giường ọp ẹp, hôi hám.

- Tuy nhiên, cũng phải thay quần áo cho ông ấy, bác sĩ nói, dù không còn hy vọng gì nhưng phải tôn trọng nhân tính của ông cụ. Tôi sẽ quay lại, bác sĩ nói với Bianchon. Nếu ông ấy còn kêu rên nữa thì hãy bóp chân cho ông ấy.

Nhà phẫu thuật và bác sĩ đi ra.

- Nào, Eugène, đừng cảm lên, Bianchon nói với Rastignac khi chỉ còn hai người trong phòng. Bây giờ phải mặc cho ông Goriot một chiếc áo sơ mi trắng và thay ga giường, cậu đi tìm Sylvie bảo cô ấy mang khăn trải giường lên đây và giúp chúng ta.

Eugène đi xuống và thấy bà Vauquer, bà chủ nhà goá chồng đang dọn bàn ăn cùng Sylvie.

Rastignac vừa lên tiếng. Bà ta liền đi về phía anh với vengọt nhạt của một người buôn bán hay nghi ngờ không muốn làm mất lòng khách mà cũng không muốn mình thiệt.

- Cậu Eugène thân mến. Bà ta nói, cậu cũng giống như tôi, chúng ta đều biết rõ lão Goriot chẳng còn một xu nào nữa. Đưa cho người sắp chết ga trải giường là coi như mất. Nhưng thôi, tôi sẽ hy sinh cho lão một cái để làm vải liệm. Tuy nhiên cậu phải trả tôi một trăm bốn bốn phơ- răng, bốn mươi phơ- răng trả tiền ga trải giường, số còn lại là chi trả một số thứ lặt vặt khác, ví dụ như cây nến mà Sylvie đã đưa cho cậu. Những thứ đó ít nhất cũng mất hai trăm phơ- răng đấy chứ: Một người đàn bà goá nghèo như tôi làm sao mất nhiều như thế được. Thế đấy, cậu Eugène ạ. Tôi đã bị đen đui suốt mười lăm ngày nay rồi nhưng tôi cũng sẵn lòng bỏ ra mười ê qui để lão rời nhà tôi trong ngày hôm nay. Cậu nói như thế mà. Việc lão ở đây làm cho khách trọ của tôi rất khó chịu. Phải sớm đưa lão ấy vào bệnh viện thôi. Cậu cứ thử đặt mình vào địa vị của tôi mà xem. Việc kinh doanh nhà trọ của tôi phải được đặt lên trên hết bởi nó là cuộc sống của tôi.

Eugène chạy nhanh lên phòng ông Goriot và hỏi:

- Bianchon, cậu để tiền cầm đồng hồ đâu?

- Trên bàn ấy, còn ba trăm sáu mươi phơ- răng, còn một vài phơ- răng nữa tôi đã trả để mua một số thứ cần thiết khác. À tờ giấy cam kết của hiệu cầm đồ vẫn ở dưới túi tiền đấy.

Rastignac bước xuống cầu thang với cảm giác ghê sợ, Chàng nói: "Bà cầm lấy tiền đi và thanh toán luôn các chi phí của chúng tôi, ông Goriot không còn ở đây lâu nữa đâu và tôi..."

- Được rồi, tội nghiệp, đưa ông ấy đi, bà ta nói và cầm lấy hai trăm phơ- răng với vẻ nửa như vui mừng, nửa như buồn bã.

- Xong rồi, Rastignac nói.

- Sylvie lấy ga trải giường và lên giúp đỡ các cậu ấy nhé. Bà Vauquer nói vào tai Eugène: "Cậu sẽ không quên Sylvie chứ, hai hôm nay cô ấy đã thức trắng đấy." Ngay khi Eugène quay lưng bước đi, bà chủ nhà chạy theo Sylvie và nói vào tai chị ta: "Cô mang cất những tấm ga đó lại đi, lấy cái số bảy ấy. Vì chúa, nó vẫn còn khá tốt với người chết."

LÃO GORIOT

Honoré de Balzac
www.dtv-ebook.com

Chương 27

Eugène đã đi lên được mấy bậc thang nên chàng không nghethấy bà chủ nhà nói gì.

Bianchon nói với Eugène: "Nhanh lên, chúng ta thay áo choông lão, cậu cầm ga lên đi." Eugène đi đến đầu giường, nâng lão Goriot lên đểBianchon cởi bỏ chiếc áo cũ, nhưng ông già đưa tay ra như muốn giữ lại cái girdó trên ngực rồi cất tiếng rên rỉ nhưng không thành tiếng, nó giống như cáchbiểu lộ của các con vật có nỗi đau đớn mà không diễn đạt nổi.

- A, a! Bianchon nói, ông cụ đòi cái dây chuyền nhỏ tết bằngtóc và cái mặt trái tim mà khi nãy bọn mình cởi ra để đắp thuốc. Tội nghiệp,phải đưa ngay cho ông cụ, ở trên lò sưởi ấy.

Eugène đến bên lò sưởi và cầm lấy cái dây chuyền tết bằngtóc màu vàng tro có lẽ là của bà Goriot, chàng đọc trên một mặt của cái tráitim đeo ảnh có hàng chữ Anastasie, mặt kia là hàng chữ Delphine. Đó là hình ảnhtrái tim ông cụ. Những lọn tóc bên trong mỏng manh nhỏ mịn chắc hẳn cắt lúc cáccô gái còn bé tí. Khi trái tim đeo ảnh chạm vào ngực, ông già bật lên một tiếnghự kéo dài biểu lộ một vẻ thỏa mãn đáng sợ. Đó là một trong những biểu hiện vềcảm giác của ông cụ, cảm giác ấy hình như rút vào trung tâm bí ẩn mà tình cảmchúng ta xuất phát từ đó và cũng qui tụ vào đó. Khuôn mặt ông lão nhăn nhónhưng đượm một niềm vui bệnh hoạn. Hai cậu sinh viên, kinh ngạc trước tia sángghê gớm của một sức mạnh tình cảm sống sót khi tư tưởng đã chết, những giọtnước mắt nóng hổi của hai người rơi trên mặt người hấp hối, ông lão kêu lên vớimột niềm vui sướng mãnh liệt.

- Nasie! Fifine!
- Ông lão vẫn còn sống, Bianchon nói.
- Sống để mà làm gì? Sylvie nói.
- Để đau khổ, Rastignac trả lời.

Bianchon ra hiệu cho bạn làm theo rồi anh quỳ xuống đưa cánh tay xuống dưới khuỷu chân người bệnh trong khi Rastignac cũng làm như thế ở bên kia giường để đưa tay xuống lưng. Sylvie vẫn đứng đó sẵn sàng kéo ga giường rakhi ông già được nâng lên để thay vào đó tấm ga mà cô mang tới.

Chắc hẳn ông cụ đã lầm tưởng những giọt nước mắt rơi vào mặt. Ông già dùng sức lực cuối cùng vươn tay ra chạm vào đầu của hai cậu sinh viên bên mép giường. Ông nắm thật chặt tóc của họ và yếu ớt kêu lên "Ôi! Những thiên thần của tôi!", tiếng thì thầm yếu ớt của một linh hồn sắp bay lên.

- Tội nghiệp ông lão! Sylvie nói, cô cảm thấy mũi lòng bởi tiếng kêu rên chứa đựng tình cảm tuyệt vời mà sự đối trá khủng khiếp nhất, vô tình đã kích động lên một lần cuối. Tiếng thở cuối cùng của người cha già hẳn là tiếng thở hạnh phúc. Cả cuộc đời lão hiện lên trong tiếng thở hạnh phúc đó, đến giờ ông lão vẫn bị lừa.

Lão Goriot được đặt lại một cách kính cẩn trên chiếc giường gọt ẹp. Từ lúc này, trên nét mặt ông lão chỉ còn lại những dấu vết đau buồn của cuộc đấu tranh giữa sống và chết trong một con người không còn nhận thức được nữa. Đó chính là kết quả của những tình cảm buồn vui, đau khổ của con người. Sự hủy hoại chỉ còn là vấn đề thời gian.

- Ông ta sẽ sống thêm một vài giờ nữa rồi chết mà chúng ta không cảm nhận được điều đó. Ông ấy sẽ không kêu rên nữa, não đã không hoạt động nữa rồi.

Đúng lúc đấy, người ta nghe thấy tiếng bước chân của một người đàn bà trẻ đang thở hổn hển đi lên cầu thang.

- Cô ấy đến quá muộn, Rastignac nói.

Nhưng đó không phải là Delphine mà là Thérèse. Người hầu phòng của bà nam tước.

- Thưa cậu Eugène. - Cô ta lên tiếng, - đã xảy ra một trận cãi vã kịch liệt giữa ông bà chủ tôi vì số tiền mà người phụ nữ tội nghiệp ấy đã lấy cho cha mình. Bà chủ đã bị ngắt đi nhưng sau đó bác sĩ đã tới và trích máu cho bà ấy rồi. Bà chủ luôn miệng kêu "Cha tôi sẽ chết, tôi muốn gặp cha tôi". Đây là những tiếng kêu thét xé lòng.

- Đủ rồi, Thérèse, bây giờ bà ấy có đến thì cũng vô ích, ông Goriot chẳng còn biết gì nữa.

- Tội nghiệp ông ấy, tệ đến mức đó rồi sao? Thérèse nói.

- Ở đây không cần tôi nữa, có lẽ tôi phải đi chuẩn bị bữa tối đây, bốn rưỡi rồi, Sylvie nói và đi xuống, suýt nữa thì đụng phải bà Restaud ở cầu thang.

Bà bá tước bất ngờ xuất hiện, đưa mắt nhìn cái giường của người chết, lờ mờ dưới ánh sáng yếu ớt của một ngọn nến duy nhất và bật khóc khi nhận thấy trên khuôn mặt của cha bà vẫn còn đọng lại những cảm giác run rẩy cuối cùng của sự sống - Bianchon ý tứ đi ra.

- Tôi đã không ra khỏi nhà sớm hơn được! Bà ta nói với Rastignac. Chàng gật đầu xác nhận thật buồn bã. Bà Restaud cầm tay cha lên và hôn.

- Cha ơi! Tha thứ cho con! Cha đã bảo là tiếng nói của con có thể gọi cha từ dưới mồ trở về được cơ mà! Cha sống lại đi, chỉ một lát thôi để cầu phúc cho đứa con gái đang ăn năn hối lỗi của cha. Cha ơi, chờ con với! Khủng khiếp quá! Từ giờ trở đi lời ban phúc của cha là lời duy nhất mà con có thể

nhận được trên cõi đời này. Tất cả mọi người đều ghét con, chỉ có cha là yêu con. Ngay cả những đứa con của con, chúng sẽ ghét bỏ con. Cha cho con theo với, con sẽ yêu quý và chăm sóc cha. Con điên mất thôi! - Bà ta quỳ xuống và ngắm cái thi hài tàn tạ ấy với vẻ mê sảng. - Không còn gì bất hạnh hơn tôi. - Bà ta vừa nói vừa nhìn Eugène. - Lão Trailles đã bỏ đi để lại cho tôi một món nợ lớn, tôi biết ông ta lừa tôi. Chồng tôi sẽ không tha thứ cho tôi. Và tôi đã để cho ông ta làm chủ cơ nghiệp của tôi. Tôi đã mất hết ảo tưởng rồi. Tôi đã phản bội người yêu tôi hết mực (bà ta chỉ vào cha mình). Tôi đã không quan tâm đến cha, đã làm cha chán ghét tôi, tôi đã gây cho cha bao điều xấu xa tồi tệ.

- Cha bà đã biết điều đó, Rastignac nói.

Đúng lúc ấy, ông già mở mắt. Nhưng đó chỉ là hậu quả của cơn co giật. Hành động đó gợi cho bà bá tước niềm hy vọng, bà bớt sợ hơn khi nhìn vào mắt người chết.

- Cha nghe thấy con nói phải không? bà ta hét lên rồi tụt nhũ: Không! Và ngồi xuống bên cạnh ông cụ.

Bà biểu lộ ý muốn không muốn rời xa cha mình. Eugène đi xuống để ăn một chút gì. Những người khách trọ đã tập trung ở đó.

- O, này! Gã họa sĩ nói với Eugène. Hình như là có cảnh chết chóc đáng xem ở trên đó phải không?

- Này Charles, Eugène nói với hắn ta. Tôi nghĩ ông nên cười cợt về việc gì đó ít bi thảm hơn ấy.

- Như vậy là chúng tôi sẽ không thể cười đùa ở đây phải không? Gã họa sĩ tiếp tục nói, việc đó có sao đâu. Bianchon nói là lão già ấy không còn biết gì nữa phải không?

Gã nhân viên của bảo tàng lên tiếng:

- Ông ấy sẽ chết giống như ông đã sống.

- Cha tôi chết rồi, bà bá tước hét lên.

Nghe thấy tiếng kêu khủng khiếp đó, Sylvie, Rastignac và Bianchon chạy lên và thấy bà Restaud đã ngất. Họ cứu bà ta tỉnh dậy rồi đưa xuống chiếc xe ngựa đang chờ. Eugène giao cho Thérèse chăm sóc và đưa bà bá tước đến nhà bà Nucingen.

- Trời, ông ấy đã chết thật rồi, Bianchon vừa bước xuống vừa nói.

- Nào, mời các quý ông ngồi vào bàn ăn đi, món súp sẽ nguội lạnh mất thôi, bà Vauquer lên tiếng.

Hai cậu sinh viên ngồi cạnh nhau. Eugène hỏi Bianchon "Bây giờ phải làm gì?" Tôi đã vượt mắt và sắp đặt mọi thứ ổn rồi. Khi nào chúng ta đến khai báo về cái chết của ông lão thì bác sĩ thị chính sẽ xác nhận. Sau đó đặt ông ấy vào tấm vải liệm rồi mang chôn cất. Cậu muốn thế nào?

- Lão ta sẽ không còn ngửi thấy mùi bánh mì như thế này nữa, một người khách trọ vừa nói vừa bắt chước cử chỉ của ông lão.

- Mẹ kiếp, thưa các ngài, viên phụ giáo lên tiếng. Các ngài hãy để chuyện lão Goriot đấy, các ngài đừng bảo chúng tôi ăn nữa, suốt một giờ rồi các ngài cứ lôi ông ấy ra để nói. Một trong những đặc ân của thủ đô Paris tốt đẹp này là chúng ta được sinh ra ở đây, sống và chết ở đây mà không một ai chú ý đến chúng ta. Vậy thì chúng ta hãy tận hưởng những lợi ích của nền văn minh ấy đi. Hôm nay có đến sáu mươi người chết. Các ngài muốn chúng tôi phải thương hại những người dân Paris đã chết ư? Lão Goriot đã chết rồi thì càng tốt cho lão ấy. Nếu các ngài còn thương tiếc lão ta thì hãy đi mà giữ lão ta lại, để cho chúng tôi và những người khác yên ổn mà ăn uống.

-Ồ phải đấy, bà chủ nhà nói. Lão chết là tốt cho lão ấy. Hình như lão già khốn khổ ấy có điều gì bất mãn suốt đời thì phải.

Đó là bài diếu văn duy nhất dành cho một con người, mà đối với Eugène, có đủ tư cách của một người cha. Mười lăm người khách trọ lại nói chuyện bình thường. Lúc mà Eugène và Bianchon ăn xong, tiếng động của thìa và đĩa, tiếng cười đùa trong các câu chuyện, những thái độ khác nhau của những kẻ háu ăn và vô tâm, sự vô tâm của họ đã làm cho Bianchon và Eugène cảm thấy ghê sợ.

Hai người bước ra khỏi nhà trọ và đi tìm một linh mục để trông coi và cầu nguyện cho người chết đêm nay. Họ phải cân nhắc xem với số tiền ít ỏi mà họ có, họ phải chi tiêu thế nào cho hoàn tất việc chôn cất ông lão vào khoảng chín giờ tối. Cái xác được bó trong một tấm phôi, đặt giữa hai cây nến trong căn phòng trống, một vị linh mục ngồi bên cạnh. Trước khi đi ngủ, Rastignac đã hỏi những nguyên tắc của giáo hội về giá cả phục vụ đám tang và thuê xe tang. Chàng viết cho nam tước Nucingen và bá tước Restaud đề nghị họ gửi tiền chi phí cho việc an táng lão Goriot. Chàng bảo Christophe gửi gấp cho họ rồi lên giường đi ngủ với cảm giác mệt mỏi đè nặng. Ngày hôm sau, Bianchon và Rastignac phải đích thân đi khai báo về cái chết của lão Goriot, đến trưa thì được xác nhận. Hai giờ sau không một gã con rể nào gửi tiền đến cũng chẳng có ai nhân danh họ cả. Vậy là buộc Rastignac trả tiền chi phí cho linh mục, Sylvie cũng đòi mười phở - rằng tiền công khâm liệm cho lão Eugène và Bianchon tính rằng nếu bà con của người chết không muốn chăm lo đến việc gì thì cũng phải có cái gì đó để chi phí cho tang lễ.

Cậu sinh viên ngành y nhận trách nhiệm đặt tử thi vào quan tài, cái quan tài mà anh ta mua ở bệnh viện với giá rẻ mạt.

- Cậu đang thực hiện một màn kịch khôi hài đấy, cậu ta nói với Eugène: cậu đến nghĩa địa Lachaise mua một miếng đất trong năm năm, xin tang lễ hạng ba ở nhà thờ và ở dịch vụ đám tang. Nếu như con rể và con gái ông cụ mà không hoàn trả lại cho cậu thì cậu sẽ khắc lên mộ dòng chữ "Đây là nơi

an nghỉ ông Goriot, cha của bá tước Restaud và nam tước Nucingen, được chôn cất bằng tiền của hai cậu sinh viên".

Eugène làm theo lời khuyên của bạn nhưng sau lần đến nhà ông bà nam tước Nucingen và nhà ông bà bá tước Restaud chẳng có kết quả gì, chàng không lọt được vào nhà họ. Những kẻ gác cổng rất nghiêm trang.

- Ông bà chủ tôi nói là ông bà không muốn tiếp ai cả, chắc của ông bà vừa mới mất, ông bà đang rất đau buồn.

Eugène thừa biết rằng có nài nỉ cũng chỉ vô ích mà thôi. Nhưng chàng vẫn thấy thật không phải khi chưa cho Delphine biết, thế nên chàng quyết định viết cho nàng mấy chữ:

"Để lo cho ông cụ về nơi an nghỉ được chu toàn mong bà hãy rộng lòng bán đi một vài món đồ trang sức".

Dán kín mảnh giấy lại, chàng nhờ người gác cổng gửi cho bà nam tước, nhưng ông ta lại đưa bức thư đó cho ông nam tước Nucingen và ông taném ngay nó vào bếp lửa. Chờ đợi vô vọng, Eugène trở về khu nhà trọ lúc ba giờ. Về đến cái hẻm phố hoang vắng đó, chàng nhìn thấy chiếc quan tài được phủ tấm ga giường màu đen, đặt trên hai chiếc ghế dựa. Nhìn cảnh tượng đó, chàng không cầm nổi nước mắt. Cạnh cỗ quan tài là một cái que vẩy nước thánh cũ và xấu tới mức chẳng ai muốn động vào, nằm trong một cái đĩa bằng đồng mạ bạc chứa đầy nước. Đây là kết cục của một kiếp nghèo khổ, không ai đoái hoài, không người thân, không bạn bè đưa tiễn. Bianchon hiện còn đang ở trong bệnh viện. Anh đã để lại cho Ractignac mấy dòng thông báo cho chàng biết những việc đã thống nhất với nhà thờ cũng như những chi phí cần thiết, kể cả một bài thánh lễ phải trả thêm tiền. Vì thế mà phải chấp nhận sử dụng những bài kinh chiều tối với giá rẻ hơn để giảm chi phí. Chàng cũng nhờ Christophe đưa tới chỗ dịch vụ tang lễ một bức thư ngắn. Lúc mà Eugène đang cầm cúi đọc mấy dòng chữ viết vội của

Bianchon thì chàng nhìn thấy bà Vauqueur cầm cái trái tim đeo ảnh nền bằng vàng giữ những sợi tóc của hai cô con gái lão Goriot.

- Ai cho bà lấy chúng? Chàng quát.

- Thế chôn nó đi à? Sylvie nói, nó bằng vàng đấy.

- Đúng vậy, Eugène tức giận nói. Chỉ còn lại cái này là kỉ vật duy nhất tượng trưng cho hai con gái lão mà thôi.

Xe chở quan tài đến, Eugène nâng nó lên xe rồi tháo đinh ra, kính cẩn đặt lên xác ông lão tấm ảnh ghi lại thời khắc trẻ thơ hồn nhiên trong trắng của Delphine và Anastasie đúng như lời lão dặn trong cơn hấp hối. Đưa tang chỉ có Rastignac, Christophe và hai nhân viên tang lễ. Chiếc xe chở xác ông lão khốn khổ về phía nhà thờ Sang- Etienne- du- mont, gần phố Neuve Sainte - Geneviève.

Tới nơi, quan tài được đưa vào một giáo đường thấp và tối om. Rastignac nhìn quanh để tìm hai vợ chồng hai con gái lão Goriot nhưng chẳng hề thấy bóng dáng, chỉ có mỗi chàng và Christophe, bởi thằng lỏi con này xác định đây là nghĩa vụ cuối cùng đối với người đã tạo điều kiện cho gã kiếm được vài món hời.

Trong khi chờ hai vị linh mục, thằng bé hát lễ và người giữ nhà thờ, Rastignac cứ nắm chặt lấy tay Christophe mà không biết nói gì.

- Cậu Eugène ạ - Christophe nói - ông lão quả là một người nhân hậu, chất phác, chưa bao giờ ông ấy làm hại ai và coi thường ai cả.

Những người kia đã tới và làm tất cả các công việc đã được thuê để kiếm bảy mươi phở- răng. Thời ấy, người ta chưa có lệ cầu nguyện miễn phí như bây giờ vì sự tồn tại của cuộc sống. Tiếp đến là bài kinh siêu độ và kinh cầu hồn của các tu sĩ. Tất cả kéo dài chừng hai chục phút. Rồi bốn người gồm

một linh mục, một chú bé cùng Eugène và Christophe lên một chiếc xe tang chật hẹp.

- Chẳng có ai thân thích cả - linh mục nói - chúng ta cũng phải thật nhanh lên, giờ đã là năm rưỡi rồi.

Nhưng rồi, đúng vào lúc chuyển quan tài lên xe thì có hai chiếc xe trang hoàng long lẫy nhưng trống rỗng của hai người còn rể tới. Họ phải chúng đến thay mặt con cái đưa tiễn người cha tới nghĩa địa Lachaise. Sáu giờ đúng, chiếc quan tài bắt đầu hạ huyệt, các đầy tớ của hai con gái lão Goriot chuồn ngay lập tức cùng các tu sĩ khi mà một bài kinh ngắn mà Eugène trải tiền dứt lời. Sau khi hất vài xẻng đất lên nắp áo quan, một trong hai phu huyệt chạy vội tới bên Rastignac đòi tiền công. Tìm mãi mà chẳng thấy gì, Eugène đành phải mượn Christophe hai mươi xu. Tuy việc ấy không có gì đáng phải ngạc nhiên, nhưng chàng cảm thấy buồn bã kinh khủng. Cảnh hoàng hôn ảm đạm càng làm cho hồn kinh chàng căng thêm. Cúi nhìn lần nữa ngôi mộ, giọt nước mắt cuối cùng của chàng trai trẻ lăn dài, giọt nước mắt trào ra vì những rung cảm thiêng liêng của một trái tim trong trắng, nó rơi xuống mặt đất rồi từ từ vút lên trời cao. Chàng cứ đứng lặng khoanh tay nhìn những đám mây chiều. Nhìn chàng sinh viên buồn bã như vậy, Christophe chán nản bỏ đi.

Còn lại một mình, Rastignac sải bước trong nghĩa trang. Trước mắt chàng, Paris chạy dài và ngoắt ngoéo hai bên bờ sông Sène đang tràn ngập ánh đèn. Cặp mắt đau đáu của chàng hướng về quảng trường Vendome, nơi đó có đài tưởng niệm và nóc vòm điện Inralides, trong đó gói gọn tất cả mọi sinh hoạt của cái xã hội thượng lưu mà có lúc chàng đã muốn vươn tới. Chàng nhìn như hút hết mật ngọt của cái tổ ong ấy, rồi lẩm bẩm: "Bây giờ chỉ còn lại ta và người!".

Hành động thách thức đầu tiên khi chàng quay lại với xã hội là đến ăn tối ở nhà bà Nucingen.